

Zydzenske Nowiny

a b y

Serske Powesze sa hornych Lujiczanow.

Ljeto 1843,

52 nowinskich Czisslow w opfchimnyw schi.

Budyfchini,
salojene a wudawane wot Wellerez Knihernje.

Zydzieńska Nowina

a b y.

ßerske Powesze ja hornych Łužiczanow.

1. Czisťo.

7. Djen wulkeho Róžka.

1843.

Rónežko lubym Ššerbam

F u o w e m u L i e t e j 1 8 4 3 .

1. Twarmy, twarmy na Bohę,
Wón bydż Ród a Skala,
Bóh nech nas tu pschikrywa
Nascha Móz je mała; —
Laj, jak bórzy Nesboja
Nasche Kublo skaja
A tu Krónu Weſela
Enaschej Łowny fraża!

2. Gsłaba tejj je Wutroba!
Proſchimy boju Radu:
So nas nicžo nesluda,
Nesawedże k Padu;
Kjech so lischči k Weſelu,
Smijejo na nas laka —
Skacjom pak a se ſej Sudu
Wón na Króblých čaka.

3. Miejmy Bohę k Pscheczelej,
Wón nech sa nas rycji —
Hada pschezo klyscheji nej,
Rij tu na nas hycji!
Sredja wnaschim Pokoju
Nepscheczeljo stanu,
Wedu Bitwu pschigłobnu,
Do Winy nas czahnu.

4. Lubosz, Prawda pschiberał,
Krónu doſtan Ššwernosz!
Sloth Mjer koch wózny Kraj,
Swoju Česz mjej Bjernosz!
Strowosz, Ćjerstwoſz, Źiwenje
Djaknje wujtwajny,
Gawſchje Darz Luboszje
Bohu Kwalbu dajny!

5. Proschmy Boha wo tu Róz
So we naschim Horju
Wobstacj móhli Džen a Nód
Jako Skalj Morju;
Sredja wnaschej Staroszi
Rech nam Pomoz schadja,
Rada, Troscht nech pschitupt,
So so Skutki radja!

6. Radzicj, radzicj chýl so dač
Raschemu Boh Djelu,
Raschu Živnosz johnowacj,
Hojicj wschemu Cjelu!

Sklónzo, Deschcj a Cjopkota
Rech we prawej Wjeri
Semi Włodnosz wobradza! —
Rech smy sylni w Wjeri!

7. Džekajmy a spjewajmy,
Dójj nas Semja nošy,
Dobry Wuskyw sczerpliw
Poneże wschał Klošy;
Tamny Džen nam s Miloszju
Bože Myto khowa,
Dyz po świersnym Djielanju
Smiercz nam „Światok” wola!

Róbel a Ssylobik.

Róbel a Ssylobik nadjeſtaj so njedy ljeſch-
cjinowym Plocji wo swoje Woſebnosze a pru-
hovaschtaj swoje Spjewanje. Bes tym pschiblizi
so ſtimaj Čłowek kajz po Skladnoszi a pschipo-
ſluchovasche jeju Wuryczowanjam. Jako wonaj
to pytnyschtaj, prascheschtaj so jeho, ſhto so jemu
ſda. „Kraſnaj Ptaczkaſ, džesche Čłowek, wój-
kaſ wobaj bes Ludjimi wuwolanaj; po cžim móhł
ja lipe waju Woſebnosze s Prawdu wuwazicj,
hacj dyž wój ſam a ſam na so djetaj! — Kotryj
ſylniſti je, temu ſluſcha wetscha Kwalba a po-
taſkim tejj Dobyczie.”

Jako so njeſt Róbel a Ssylobik kuſajo po
Semk waleschtaj, doſahny Čłowek wobeju ſlóch-
tej Brozu; Róbla rjeſny won wo Semju, doſelj
eho kjanemu Wuzitkej newedžiſche, Ssylobika
wsa pak ſebi ſobu domoj a tylny jeho do Kljetki.

Kajz tudy Róbel a Ssylobik, tak dadža so
tejj husto Ludžo we swojej Narawnoszi a Psche-
kori nablaſnicj a ſaſlepicj a naſchczuwarſzy, legni
Zarabniſy ſeſinj ſebi to s Wuzitkej.

Sherbjo aby Njemzy?

Dobry, roſomni Njemzy ſwarja husto ſwo-
ſich Krajnikow a Rycjie Towarschow wulzy jara,
so do swojeje njemskej Rycjie wukrajne, woſe-
bje tejj franziske Šlowa a Pomenowanja horje-
beru, so hishcze ſej njeſhto na to wedža mje-
niwſhi, so tolej njeſtajku Cjesz aby newſchednu
Kwalobnosz pschinez. Tajkelej nelepe Naduwa-
nie a Wuschi Woffotanje, praſa czi Rosomni,
dyrbi ſo wukorenecj, pschetog psches to wone-
cjeſti Njemz swoju njemſku Narodnosz, hani
swoju Rycz, cjni ſo tym Wukrajnikam druhjeje
Rycjie ſazpny a ſmjeſchny; dokelj we nich Wjeru
ſbudji, jako b, Njemz ničjo hódne Eſwojeho,
žane prawe Rosbudzenje mot Rjaneho a Pschi-
ſtojneho, janu narodnu Smyſlenosz a wjernu
Njemkoſz nemjet. Woni praſa, so Njemy psches
taſke ſapocžinanje a Lecjenje ſa Podomnoszju
ſdruhimi Ludami ſebi Pschimeno a Wudmo:
W opiza teho Wukraja — nawopravſte
ſaſlajz.

Naložimy tolej Prajene na nas Sherbow, na
nasche Drążenja Waschnje po njemſku, na naſchu

macjentu Rycz a zile nasche Slożowanie po Njemzach. Tónkamý Wugwar, kótryj tamni Woſebnoszje lakomni Njemzi ſaſluža, trechi teſſ wulku Szyku Eſerbów, kij býchu najradſjo zylli do Njemza ſaljeli aby jeho s Próchom a s Mochom ſyndli, so móhli potom njemzy rjekac̄, ho ſnimti a pornio nim wiperac̄ a Kusic̄k teje namyſle- neje njemiskeje Nadwoſzje ſebi pschiwobroc̄ic̄. Tolej Eczenje ſa Ponjemčenjom, ſchtojj Draſtu naſtupa, ma ſwoj Koreň, kajz ho ſda, we tym blaſnym Namyſlenju, jako by to, kójjdy Mijekaz ho pschemjenjate, njemſke Draſzenja Waschnje pschi- ſtejnische a ljevſche bylo, dyjli to wobſtajnische ſverske. To nemože wjerno býc̄, pschetož Njemzy ſe ſwojim Draſtu Pschemjenjowanjom ſjawnje dopokaža, so hac̄ do djenſnischeho Dnia to prawe a pschitojne, ſchtojj djerji a ſdebi, namakali a doſtali nejſu. Njemzy pak woblekaſa ho woboje, woſidnu a pschitojnu Draſtu, ja tym hac̄ ſo Draſzenja Waschnje poſbjehne a ſdychuja husto doſz pod pnyjatym a Strowoszi ſchłodnym Brjemenjom ſwojego draſtneho Tyrannſta, wósche teho, ſo teſſ Penesh roſmetuju, kij k wuzitniſhim a nuſni- ſhim Wjezam ho naložic̄ hodja, wósche teho, ſo tajke Psycharſtwu Ducha a Wutrobu lochz̄ ſkaſy, ſo husto khudych k Neſwjernoszi a k Zebanju ſa- wedze a ſyka ſrutej a kmanej a ſprózntwej Džie- ſawoszi hac̄i, doſelj to wſchelke Woblečenje pschi Dželi jeno na Sadžekku je. Derje može wjazy hac̄i jena Draſta Člowekej pschistejec̄ a ho noſyńc̄, ale wjedy Wuberl, wjesta Mesa a Mjera we Draſzenju dyribi ho tola pschezo ſtosomnym Psche- myſlenjom cžinic̄, niz ſamo po Meschni, ale teſſ po Wuzitnoszi a Trjebnoszi, po Echtanc̄i a Powołanju a po Ludu, kótremuž ſchu ſanym Kraju-pschiſtuſcha. Tak pjekna, pschihódna, psch- na a djerzaza neje pak ſwetscha wſchitka naſcha ſtarca ſerska Draſta? Tak wele ljevſche ſu te

jelenjaze Rholowu a ſuſnjane Schweiſchi psche- cživo mulkej Črjodži tych njetſſich lochkich paw- cžinatych Woblečenjow, na kótrhj džefac̄jfréčj wjazy roſtorhaſch, hac̄ tamne ſtare aby druhe twerdſe a pschitojne khoschtuſa. Ale, ſo jeno njeschto piſane paſane ho noſy a po njemſku wortlada! ſo jeno maſch ſdac̄jate Napoſadanie njemiskeho Próſnika aby woſebneho Rnesa aby ſkenje a Knežny!

Reje pak, lubi Eſerbj, tajke wopicze Čji- nenje po Njemzach blaſne, hanibne a ſchłodne? Csi njek we njemſkej Draſzi hinaſſhi Člowek, hac̄ we ſerskej; poredži a pschewtrowi ho ſtym Člowek? Schto je lupiſche a ſimjeschniſche, hac̄ dyj ho Njemz jako Landjelski aby Anglicjan aby Franzofa ſwobleka a ſkoro tak cžini, jako by prawje wjazy njemſki nemóhle aby dyj ſzufynt- wukrajinymi ſtowami tež wokolo ho mezej? Taklej je tež wjerna a wjesta Haniba ſa kójj- deho, kij we ſwojim Draſzenju Eſerba ſaprečj pyta we tym ſekrotnym Mjerenju, jako by Njemz njeschto cžefniſchi a ljevſchi byl, dyjli Eſerb.

Schtojj pak ſersku Rycz naſtupa, tak po- njemčena a ſnjemſki ſtowami bes Ruy wobojena a woſidzena ta je, wje kójjdy cžiſtj a we Ryczi ſoneny Eſerb. Szého to pschindże? Po jenym Doku pschinezje jo bes Džiwa naſche Emjeschienje, Towarſtvo a Wili Njemzami tak ſobu, ſo Njemſte do Eſerſkeho ho cžiſhczji, po druhim Doku nedawaju ſebi tež Eſerbj haſlej Prózu, te pola Njemzow wiđene a wot nich pomenowane Wjezji ſe ſerskim pschisprawnym Ménom pomenowac̄, tak ſo napoſled we Blis- koſzi Wjestow a Njemzow tajka babylonſka Mje- ſchenza we Ryczi naſtane, ſo cžiſteho Eſerba Bruch bolic̄ a jemu mjaknycz poczne, dyj tajkich pól Njemzow a pól Eſerbów ryczo klyſchi. Nu- ſne a wuzitne je derje ſa naſ Eſerbów, ſo njem-

szt rosemimy aby mojem, ale dyrbi da so psychopoda tym tez nascha rjana, jadriwa a czechjedostojna maczerna Rycz kashc aby do khoschczoweho Kuczka pokasowac? Nje, Boh to nedaj! Nascheje herskeje Rycze Czistosz moje a dyrbi polda njemiskeje Rycze runje tak derje wobstacj — a czechodla niz? Je pak Njemz tak hordy, so wot nas niczo wuknycz necha, da je zylje neprawie a nesdohnje, so my jemu k Wolt a swo-troczkowiskim Duchom swoju Rycz woprowamy a sniemskimi Eslowami ju wohidzimy. Wono hewak rjeka: kozdy mjei to Eswoje — a tak bydz tez tudz. Alle, ale! tak to pondze? refnesch tv. Haj, nydom a na jene Dobo nebudje so nam dre radzicj te sashmenene njemiske Eslowa se herskeje Rycze Rolje wuplacz a wukorenicz a dobre, Maroda herske, Pomenowanja na jich Riesio hadzicj; derje mostane nam hischje wulka Czjoda njemskich Eslowow wosche, kotrej czejko spschelozenju budja, jeli s Njemzami, schtojz Bohastwo na Esłowach nastupa, njejak Wahu djerzecz chzem; ale wopomnimy derje, tak tez njemsta Rycz temulej njetsischemu Bohastwu na jeno Dobo so posbjehnyla neje, ale je po Czaju rostla a so wutwarila. Tak tez Wuredzenje a Posbjehnenje nascheje Rycze a naschego Schlita

sjenym Botmachom so czinicz neda, nemoge so narwalicj, kajz wulka Woda, ale dyrbi s Czajom rosz, kajz kozda druga Wjez we bozej Stworbi, dyrbi wot Ryczie Wustojnych najpriodzy wujncz a jena Wezada a Krajomnosz tej druhej kroje Bohastwo na Esłowach sbudzjelicj. Te duschine a lmane nome Esłowa nech pak wot wschitkich so srólnje a pschecjelnje horjeberu a herske dom-jaze Prawo wschudjom dostawaja a kozdy wustojny Sserbow Pschecjel pomhaj temu. Wot kwojeje powolanskeje Prózny a Staroszje nedyrbi nichu tak djerzany bycz, so by jemu žana Kubosz, Starosz, Pomyslenje, Poladnenje a Djelbranje na stromadnym Podendzenju a Wutwarenu wózneje Rycze a Luba, jako na Zylodzi, we kotrejz wschizy wobsankeni sijn, wosche newostała.

Zitne a butrowe Wif.

Sandzeniu Ssobotu sju Žita Budyschini placzile:

Roz . . .	3 tol. 15 nsl.	tez 3 tol. 12½ nsl.
Pscheniza .	4 = 17½ =	— 4 = 7½ =
Ieczmen .	3 = 5 =	— 3 = — =
Worosz .	2 = 7½ =	— 2 = 5 =
Róch . . .	4 = 22½ =	— 4 = 17½ =
Zahy . . .	9 = 10 =	— 9 = — =

Tym czechzenym Sserbam czinju ja snajomne, so ja tu hacj dotal wot ſunesa W. Spere o mjetu Klamarnju kupnje horjewſal sijn, a ju tym Napismoni

Schade & Comp.

na ko bern: Da proschu tez njett Wschitkich, so bychu mi runje tak welle Dowe-renja sposchecjcz chyli, kajz temu Preduschemu. Ja budu kozdemu sdobrej a tunej klamarſkej Woru k Esłuzbi stacj.

Budischin 7eho wulkeho Rozka 1843.

Gustav Eduard Schade.

Se Samolwenjom Redaktora.

Czischane pola E. G. Hieki.

Wudowane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

*

*

Zydrjeńska Nowina

a b y

Serbske Powesze sa hornych Lujiczanow.

---

2. Čísto.

14. Džen wulkeho Róžka.

1843.

Schto šo Szweczi podawa?

We Vjehu konscheho Ljeta bjesche kposkrózenju wulka Ćirjoda Palenjow, kajž we Mjestach, tak na Wschach a Lješach, bjesche wjeszje w jazy Wóhnjow, hacž jene přednische Ljeto. Nowe Ljeto šo sapocžina a nimale sruje tak wele Wóhnjam, kajž stare šo dokonesche. Sawieszje, móz je Čas, šo šo nawoprawske, kultne Esłowo wot tajkich Palenjow ryczi a Ludžo ſebi wot Nastawanja a Saſobucžehnenow tych Palenjow ſwjerne Ros- pómnenje cžinja. Te wóhnjowe Nesboja netra- baja šo hakej wumenowacj, Rusia, Wokhudnenje a Hubenstwo tych Wotpalených netreba šo hakej wopisowacj, te nepodomnie wulke Penesh, kotrej Kraj sa tychlej Wotpalených k Sarunaju jich Ćekodž aby k Saſhynatwarenu jich Twarenjow slesz ma, netrebamž hakej romadu rachnowacj, ſo bychmy tulej Wjez Wopomnenja hódnú nama- kali; nje, kójjdy wobladliwy a nabóžny Ćjowe- kow Pscheezel dyrbí ſa Žorkami tychlej trachnych Sapuszenjow ſlijedzicj a ſo na to klasz, ſo bychu cžim ſkres a ſepe ſatyfane byte.

Kaprijecju neje, ſo Ionscha Gschota tym Wéhnjam pschipomhala je, ale jenicka a lutka Wina tych wuńdżených Wóhnjow neje wona ſawieszje byla. Ti Winy taſkich pschezo a ſashy nastawaznych Palenjow dadža šo woſebje pome- nowacj a jena wot nich nimale pschezo ſa wjesciu horjewscj, menujzy kprjenemu: Wohen Salo- ženie psches jadla wu, ſloſnu Ruku — dyž besbězni Ludžo ſe kurowej Saſakkosji, ſWe- cziwoszje, Kranenia dla aby pschichodneje Warby aby Saſkužby dla Wohen ſatykaja. Kdruhemu: Sapalenje ſdobrej Wolu ſe ſam ſnej ſwojej Ruku — dyž leſni, nedušni Ludžo ſwoje stare hubene Twarenje we krajinach, runje kajž ſwoje pschepokoſne Samoženje a domjazu Nadobisnu we wuſrajných Schosach hacž nonaj- wóſcho ſawjetoszja, ſo bychu psches Wotpalenje potom niž jeno žanu Schkodu newſali, ale wele ſkere Dobytč psches ne mijeli — a potom ſklad- neho Ćjasa ladaſa, ſo bychu ſami ſebi ſapalili. Kisejemu: Wina tych Palenjow je tež Króblę ſz a Meroda, na jara wſchelake Waſchwje,

Schtojj přjene Žórlo a Winu tých Valenjow nastupa, da dýrbjalo Schostanje na Žívenju, Sswjedomnje a Kschesztjanstwo sđóbnje tajkých Zadlawzow wot Woheni Salozowanja motraschicj, ale k temu Wotwobroczenju wohnjoweho Nesboja psches tajkých Besbójnikow skuscha tejj mudre Redžbowanje na nich, Napominanje a kass wele pschezo mögno je, mjerne Žívenje a Wobendjenje snimi; manyli pak Samóš na nich so rjeschicj, swjerne Ssljedjenje sa nimi, so byču swojemu saßluženemu Schostanju necjeknyli. Schtojj tu druhu Dželbu Čjlowekow nastupa, kij žami sđobréj Wolu samischkria, da dýrbi so tudy wot wschitskich Esuhodow a Prjödkstajených, runje kass wot wschitskich Towarstwów, kij Narunanja wohnjoweje Schkody wuplaczuju, swjedomniwje sa tym redžbowacj, so by nichtu swoju Wjez a Samójenje wósche sawjestoszenu nemjet, hacj wi-nojta je; haj, so by pschezo a skere na to ladane bylo, so by nichtu swoje Kublo a Samójenje psches spómnene Schkody Narunanja zhle sapla-czene nedostal, ale jeno nusnu Pschipomoz psches tamne Penesh skrajnych aby wukrajnych Schosow mjet. — Schtojj kseczemmu Wohnja Sanerodjenje nastupa, da móhl so skoro džiwacj, so hischče wjazh Valenjow nenasiane; pschetoj kaf hubene, nezyle Wohenja Wobladanje neje Mjestach a na Kraju husto knamakanju! Tu shodji so sholej Sswjezu wokoło Džiela, se saßwjecznej Tschiesku po Domi a po Komorach a žamo do Ródzow, tam kypaja Popjot na Hubju do drewjaných Osudjikow, kow maja roskwiekne, džierame Pezy, tam k hodi so se sažehlenej Trubku, žamo bes Wjecžka, do Bróžnjow a Kólnjow, tejj džiera-wu, roshitu Latarnju pojšnu Ródji a Bróžni spody dokhich Lodon Pawczinow, Wóžath wot Schpenow, Tschieskow a Sswjecžkow cížnu so na Semju, nech je, džejj čhe, spjeschna Holza aby

Hnlz bježi se Schpenu, hacj Schkrje sa ním lečja, tu a tam sadžielaja starých, próchnawych Schalupach Schleži aby na Wóhnischcju Wohen, so so wscho žmudzi a s Wóhnjom sapepaduje, tam a jow newumetu ſebi Pezow čtisje a tola Lenu do nich natykaja a schto leži Waležkow a druhého Čjapera wokoło Schalowych Džierow, psched Pezu a na druhich straschnych Mjestach; kajke Čane-rodjenje bojeho Wóhnia, kajka Nerosomnosz a sakroblena Króbkosz pola wele Ludži!

Tak derje hacj tejj Tobakarej jeho Trubka žlodzi, tak radh hacj ju wschudžom, haj žamo do Loža ſobubrat by, tak jara dýrbisch so tola vola Wohen popadowajich Wjezow a na straschnych Mjestach Kurenja ſdjerzecj, woſebje Zigarow. Kójjdy Kurer spominaj na to trashue Nesbožje, do kotrej lóchjy so a swojeho newinomateho Blisčeho pschinesz möže. A czechoda wujndu swetscheho tedom najwjažy Wohenjow, dñj, kajz rjeka, Bur polne Bróžnje ma? — tehodla, dokelž Burjo runjewon tym Čjašu wjazh, hacj predn, pocžinaju Bróžnach a po Domi džielacj a potajkim ſebi žami samischkria! —

Dokelž da žadyn Kscheszian, žadyn cžucziný člowiski Pscheczel, žadyn do božeho pschichodneho Sapłacjenja Wjersazh i tajkej žalosznej Winu, so je psches jeho Nerodu, Nekedžbliwoſz aby Čsam-paschnosz Wohen wujschel, wobężezeny bycj náchze, da paž a ladaj so kójjdy s Wóhnjom skere týschnischho a swjedomniwischho, hacj so swetscha ſda treba bycj. Schtu móže tejj wschiku tu Schkodu a Nesbožje wobrachnowacj, kotrej psches Wohen so podacj móže? nemoža tejj Čjlowekojo pschi tajkých nadpadnych Nesbožach Strowosz aby Žívenje pschihadžicj? — Sawieszje Čjaš a Sonenja nas wulžy napominaju, telej Nalejznoszí hacj najnuternischu Redžbliwoſz pschiložicj a te-

Wohen Haschenju pomozne Wjezg a Pschipravu derje pschihotowanu a k Ruzh hotowu ſebi djerzeſj. —

Plahowanje ſkótnieje Pizy.

Luka je burowe najwoſebniſche Wo-
będjenje.

Cžim wjazy Lufow tón menschi burſki Hoſpo-
dar wobſedzi a cžim wjazy wón na nich ſym-
ſteje Pizy f Wjestoſzju ſa ſwéj Skót nadobnyje,
cžim mene je rón Pschemjenenjam wſchelakeho
Cžaſha podcjiſneny, neporadžene žitne Žiſje jeho
nepocjiſhcja; dyž tejj taſkich Polej netyjnych Ljet-
tach žane Žito pschedacj nemóje, da wſchat ma
Futyr ſa ſwój Skót a netreba jemu dacj Lód
žitwicj. Ja prasham ſo kójdeho Bura: je jemu
hubſcho, dyž ma Hubju poſniſchu Gorna, hacj
herwak, ale Pschatr aby ſynowu Hubju nimale
próſnu, aby Esyna aby Woſawy doſz, ale Hubju
poſniſchu, ſajz to woſebje ljetſha njedzejkuliz tak
je? Chto ponha Burej 10 aby 15 Kérzow Žita
wjazy, dyž je tola pschesutrowacj dyrbí? Kaf
ſtaroſzivje nedylki Bur ſwój mały Kubk Luczneho
wobrachnowacj a Skotej wodjjelecj, ſo by hiſom
na naſymnim Esyi Skotej Esyna a Woſawy
dacj mięk a hacj do Hód' doſzahnijt — a pschindje
potom ſwjeczkomeje Marje, da je tejj Muſa tudy,
da pobraćwuje na Eorni, na Selenym, na Eſkém.
Zehodla, lubi Burjo, „Luka je burowe naj-
woſebniſche Woſedjenje, naſwonaſ-
ſcha Ruknija.“

To by jara nepraje a wopaki bylo, dy by
ſchtu miſenik, ſo po nuzwedzenym a pschisporenym
Bjerny Esadjenju a Plahowanju poſneje Seliny
nietko tejj Luki tych małych Kublerjow ſo ſtere
ſanerodžicj móža. Dje, my ſumy to ſandžene Ljeto
uſdili a hiſhcje ſacžujemy, kajkej Muſy a Hu-

benſtu Skót podatý je; nje, tón menschi Bur
necžin we tymlej Raſtupanju po Gnamenju a
Waschnju wulſich Kublow, te maja druhe Žórka
f Edjerzenju a f Pomozy, kotrej tón mały Kubler
ſwetscha pschezo nima. Esamo we Krajoſnoſzjach,
djeiſ ſo Džeczel neradžuje, móže tajke wulſe Kublo
psches wſchelaku Pomož a Pschipravu ſtere bes
Lukow wobſtaſz, hacj male burske Kublo, djeiſ
Futyr Plahowanje jeno we dobrých Ljetach ſo
radži. Kaf ſbožomny je Bur we tajkich Krajo-
ſnoſzjach, djeiſ Luki ſu! Nech tejj tón a tamny
druheje Myſlje je, da wſchat ſo prjeſz neda, ſo
pół Kórza dobreje Luki ſa Bura wjazy Winoj-
toſzje ma, hacj pół Kórza najljeſpheje Roliſe. Dje
je Bohaſtwo a Samožitosz knamaſanju? Djeiſ
Luki a dobre Paſtwiſhcja ſu a djeiſ ſo Skót
Woſezhnenje woſebje derje poradži. Nech tejj
Paſtwiſhcja wſchudjom nejſu, woſebje njekto po
Kroſdžielenu teho ramadneho Wobſedjeniſwa bes
Knežimi a Burami, da móže pak kójdy tón luſti
psches Luki a Luki Ladanje a Poſjepſchenje ſo
f Samožitoszi a f dobrej Wjezg ſo poſbjehnycj.
Skajſej Kroſdžiju pschekhodži burſki Čzlowek te
ſpodobne Krajoſtwa, djeiſ Luceſne Doly ſmłodnej
a hufce Trawu ſo proſzja a hordja, djeiſ mjaſne,
wobroſzene Štadla ſlinkotajo ſwoju Žiwnoſz na
Paſtwi ſebi pytaja? — a ſtupiſh jeno njekotre
Krocželje do burſkich Dworow tajkeho Krajoſtwa,
da pytneſh naſwetschu Čjistroſz a Ródnoſz wój
Šti a Ródzi; bjele, ſwjeczate mlokoſe Ŝu-
dobje wiſy pola Rkjeſje aby pod Woſnami a
Džowki teho Domu — ſu cjiſte, pschekzne
Štorenja; we wſchjem, na cžož poſadneſh, wu-
ſladaſh Samožitosz a noprachesch ſo tych Ludi:—
dje ſo wam derje? džielacje wój rjane Žita dom?
da doſtanesh f Woſmolwenju: Se Žitom ſo pola
nas ſendje, naſcha Rola treba wele Roja (je
ſlabo), nebyſhmyli tajke Bohaſtwo na Lukach

mjeli, kiz nam došahazn Gutyr dawaja, da by pola nas slje wonlaldo. — Njetk pschindžesch do Kraja, dzejz Luki nejsku, dzejz Djeczel jeno na ložnych Polach aby dobrých Ljetach so radži — tajke njetko tu wonlada? Nimale se wschjech burskich Dworow lada tu Khudoba a Necžistosz a Saraczenje s Rotami won — Rödzie hospoduju jeno ſuchi we Neredži stejazn Skót, s Kodom rujo dje won na khudobnu Paſtwu won, rujo pschindže won ſaký domoj, dzejz masana Ruka trodlateje Djówki jemu wuberne Wobliſnenje, menujz Ruff Rjoſha aby njeſki druhı Zwak hubeneje Žratwy pschihotowała je; a wopraschesch so tudy: kah' to, so wñ po Wulkoszi wascheho Hospodarſwa aby Wobſedjenja tak mało Ełotu djerzicze a so won tajki hubeny wonlada? da dostanesch k Womoltenju: ach, lubn Bozo! my nimam Lukow; kojdy Ruff Cravý dyrbimy staroszirje romadžje bracj a rodacj, so jeno Čhmi njeſhto Esyna sa Čzelata mamy; Djeczel neradži so tejj kojzde Ljeto a wot ſamej Eslomy nemóžemy tola tejj ſtuwn tuc̄ne ſčinicz. Tak rekne Hōpoda a jenyn Muž, kiz tam pödla ſtejz, mjeni: na Eſlanju je tejj pschezo ſala, pschetoj, dyž tejj rjany Ruff Eſlomy Brójni masch, da dyrbisch ju psche-

futrowacj; dje da dyrbí ſo Néj ſym wſacj? A nimam teho, da klaza wſchudjom.

Sawjeruje, lubi Pscheczeljo, ſnjecžim Małym je wam husto pomhane a k pomhanju! Ejdom Bjertek Schtundz wosche washeje Wſy bježi ſnadž ſ Horow delje ſchikwana Kjecžka, jenož jenu malu Wobnohu aby mólciski Djel wot neje na wasche Luki ſwedzcze, a wam je pomhane; po djeſacjich Ljetach nedyrbi waschu Weſ nichtu wſazn ſnacj! — Wjercze mi kroblje, wñ dyrbicje na wſchitku Wodu ſedzbiwiſchi bycz, kotaž po waschich Puczach, Pschjerowach a Honach bježi. Maloje ſu ſebi k Wujitkej, jeli ſo njeſak jenož hodži — a won nesmijeje niž jeno njeſotry jeſicžki bes wami, nje zyla Weſ, zyla wascha Poliſna ſmijeje napoſledk ſteho Wujit! džekacje, proujce ſo wo ſkótnu Pigu! ta je tón prijeni Saložk wascheho Erabanja a róžkun Ramen Po-lijepſchenja waschich Kublow! —

(Pſchichodnje dale.)

We Welle rez Kniherni je k dostačju:

Serbske Peſnički jezberane a Serbskim holcam a holcam k píveseleniu. 1 nřl. 8 now.

Tym čeſzzenym Šſerbam czinju ja ſnajomne, ſo ja tu hač dotal wot Knesa W. Šperco mjetu Klamarnjn kupnje horjewſal ſym, a ju ſym Napisnom

S ch a d e & Comp.

na ſo beru: Da proſchu tež njetk Wſchitkich, ſo bychu mi runje tak welje Dowjerenja ſposchicj chyli, kaž temu Preduſhemu. Ja budu kojdemu ſdobrej a tunej Klamarskej Woru k ſlužbi ſtač.

Budischin 14eho wulkeho Rožka 1843.

Gustav Eduard Schade.

Se Samolivenjom Redaktora.

Czíſczenje pola G. G. Sieci.

Widawane wot Welle rez Knihernje Budyschini.

Endženija Rownia

a b y

Šerske Powesze ja hornych Lujiczanow.

3. Číplo.

21. Džen wulkeho Róžka.

1843.

Schto šo Sswjeczi podawa?

Nowischich Čjašach, jato Schulje bóle Redžbu mječi, sa ne šo staracj, snownym Duchom, Štvenjom a Džekawosju je napelnicj a wósche posbjeħnycj pocjachu, bu tejj kajj kójjde Ljeto wseħħne schuliske Prjedowanje, tak tejj tu a tam wjesty schulski Eswedžen dżeržann; niz zyrfwiniski a kemischni Sswedžen, ale Džen romadneho, towarzchneho Swwelenja sa zyku schulsku Młodosz pod schjerokim, swjetlym Nebjoni wonkach na rumnej Hori, Kadach, Pastwischiju aby we Ljessku. Na tajke ktemulej Wotpoladanju a Ra-stajenju pschichódne a knane Mjesto cjeħne zyka Schula aby wschitke Schulje jeneje Wosħady na wjestym we Ljeczi postajenym Dnu dopolnja se Spjewanjom aby tejj sMusiku stymi Wucžerjami won. Wonkach rosdžjela šo Hulžu a Holžu; kójjda Dželba poda šo njekf kħwoej postajenej Ri pod Rospokasajom a Nakedžbowanjom tħix Wucžerjow a schulskich Prjódkslejerjow; jeni šo na pschihotowanych Čjimpelach čjempaja, drusy

tyleja sProkami a se Schipu aby sDni ad'amt, bija Böł, Kħapona aby Sslepo, skakja Mjeschi metaja wħschne Wobrucżje, pobijeja Džejicžku, Iosa khudu Babu, dawasa għej Tucži, kuleja Rehelje, pschenajsimaja Etwicžki aby Komorki, spjewaja pschisprawne Spjewanja a schto; tehoruna wjazn Rów a Swwelenjow sa Džecži je. Pschipolnju wobeduja. Młόžu Zalih a na Vecžor cjeħne kójjda Schula, jeli jidu wjazn sjenocjenħi je, se kwojim Wucžerjom po pjeknym, dostoijnym Wobsanknenu teholej Eswedženja saġu domo. Taiki pschistojn schulski Eswedžen swwieha Bar-či! hacż dże vrudje wjazn, neje mi snajomne.

To a druhe da šo pschecżiwo taiki schulskim Eswedženjam prajicj a njeħi użkul iż budje ie posħaricj a facijsowacj, wone yak maja sarjes, ie tejj swiġi nesaprjetwny Wuzit a kobre Samol-wenje, pschetoj

1) dyż schulskim Džecžom po Sakonju dowolene neje, so bixxu Džel brale aby jenoż Swwelenjam doroszeneje Młodosje pschitladowak, cje-hodla dixxjalo šo džecżaje Pohilenje k Weħselozi

tak s Mozu pocziszcjej a wot newinowatych Saweselenjow so wusanknycz? Bramdossz pschecziwo Djecjom jo zada, so nebychmy jim sapowedzili, schtojj zebi zami dowolimy, menujzy: czechne, zdobne Saweselenje. Schtojj tehodla na jenej Stroni jim wotczechnem, dvrbiny jim zdobnje na druhej narunacj, ale kajz so wje, na Djecjom pschihodne Waschnje a s Rosomom. Kójjdemu to Eswoje! —

2) Dyz tajke Saweselenja schulskej Młodoszi so pschihotuja, netreba so nictu bojecz, so budza Djeczi psches to szwietne sczinene aby knjefiskej pschekwatanej Stratoszi pschiwedzene — a to tehdla niz, dosekz tajke romadne Saweselenje jeno junkrój sa Ljeto Mjesto namaka a dosekz jeno newinowate, pschitojne a pjeckne Eweselenja a Ry po Wustajenju rosonnych Wužerjow prjodk pschincj móža. Wele skere budze psches tolej Czinenje to klasne a schfodne Namyslenje wukorenene: jako by pobožne, džielawe Žiwenje jene pošmurenne a wot wschitkich Saweselenjow prosne, hoke a wurubene bycž dyrbjalo. Tatti tyrannski Pschiwjer je zdobnje Wutupenia hódnj a sachjeri so tudy fcžlowscj Ebožomnesz.

3) Psihi tajkich schulskich Szwedzenjach naruknu Djeczi, so pschitojne a czechne saweselicj. Jim so tudy posaze, kaf so Czlowek bes Palenza a Wopicza, bes nemdreho Hawtowanja a Rjeſkanja a druheje skoczazeje Djiwioszje aby druhego rubeho Waschnia wele weselscho a duschnischu woschewiež móže a tudy je prawa Skladnosz, Djecjom hígom sahe Spodobanje na Duch a a Wutrobu s obusweselažych Nespróshenjach faschczepjowacj, so nebychu swojim pschichodnym, dalschim Žiwenju jeno pschezo Czjelu hojite, kajz Swjerjo. —

4) Psches tajkelej towarzschne, romadne Eweselenja pschivucza so tejj Djeczi s Čžasom, we

bratrowskim, towarzschnym Duchu romadzje dżer-jez. Naszych Čžasach je tajke bratrowske, jedno-čiwe Romadudžerzenie jara nusne; pschetož ta pschibywaja Neluboss, Nerodjenje wo Blischcho, a ta szajonina Myśl: jeno so so mi derje dże, druhemu nech so stane, kajz chze, budze psches tajke Ebratsenje wutupena. Tym Gmejniam a Wožadam pschindje so psches tajke pscheczelne Pschibljenja a Pschihotowanja möhl rez nepyt-nywschi k Pomožy, tak so luboszivischi, na to szromadne Ljepsche bóle skózeny, bratrowski jedno-čiwy Duch bes ne pschindje, jedyn Duch so sa-koren, kif je naruknył romadnemu a towarzschemu Ljepschemu Prózu a Wopory pschinesz a wón pomha tak prawje kwschemu, džejz towarzschna dobra Rada, Wobsanknenja a musze a kvalobne Skuisi so posafacj dyrbja. A woszbiej pola nas Sserbowe je muljy nusne, so tón Poruk wotloži-wy, kif nam Njemcy czinja: so Sserbjo sýka romadzje nedžerža, so nimale kójjdy jeno pschezo na swoj Wužiš lada a pschi Strachach a Wob-czeznoszach nerodžiwsci wo druhego jeno ham cíky a neraneny wotejncj pyta. Duz bratrowskemu, nelašomnemu Duchej, bóle romadzje džer-jezej Myşli dyrbi so pola nas hojicj a pschi-pomhacj — a to plodža wieszje te schulske towarzschne Szwedzenje.

5) Psihi tajkich schulskich Szwedzenjach je tójsto Wobstaranja a Nakedžbowania treba predy a pschi tym Weskelu. Wieste Djeczi dostamu tudy Szkužby a Wobstaranja, pschi kotrychž so nydom k mudremu Sawedzenju a Myşlije romadu Branju, kce-śnemu a sprawnemu Častojstwu swojich Szkužbiczkow a k Rjadnojji swuczuja aby wotkladuja swoju Relenkniwoſs aby hanibowate do Kuta Czjichzenje. Haj, zwobodny, žiwych Duch, sme-ſowany pak wot Sakonja, kif je Žórkó pschichod-neho rosladaneho Hospodarenja a kruteho, wu-

trobiteho Dželanja we Sczerplkowſi djjeli ſo
Džecjom ſobu — a to je wjeszje wulzy derje.

6) Kapoſledk dostane tejj ſchulſki Wucjer psches
Wuſtajenje a Djerjenje tajkich Eswedjenjow wele
wele pomoznych Wjezow wjazn, ſe Žohnowanjom
a ſPlodnoszju we Schuli djjelacj. Skere može
wón to Čeſſie Sacžucjie pola Džecji ſbudžowacj,
ſkere Repoſkuſchnym ſWuſanknenjom rot ſchul-
ſkeho Sſwedjenja roſyj a tajke Wuſanknenje
woſebje jako Rhoſtanje ſa paduſchne Džecji a t. d.
poſtaſiſz. —

Ja radžu tehoodla wſchitkim Schulam, knaſ-
menschemu, ſo bychu pschezny njeſotre ſo ſienocžile
a tajki róčny ſchulſki Weſeſoſje Eſwedjen na
poſtaſenym Dnju djerjale. Najljepe ſo to cžini,
dyž kójda Woſada ſe ſtreojimi Schulami tajki
romadny Djeni kej poſtaſi. Tajke cžrjódne Sen-
djenje a we Eromadnoſzi wužite Weſeſoſje je tola
njeſchto zylje druhe, hacj dyž weſne Džecji ſredž
Wžy ſwojo Prijelje aby Haru eijerja, dokelž
Memdrenja a Lóſyſtwa wſchitkeho Waschnja pschi
telej ſwedjenſtej ſkadnoſzi wuſanknene wotamu.
— Žiwý, dželawý Duch, roſladana dobra Wola
a hoſliwa Luboſz kſchulſkim Malejnoſzjam nech
tudy to Sſwoje ežini! —

Napominanje k Weſeſoſzi.

Łóž po Łacjanſkim: gaudeamus igitur.

Dajče ſo nam weſelicj,
Dokelž Młodoſz traje;
Cžemny ſo tak woſchewicž,
So ſo jad'n nekaſe;
Dyž budja nas porebačz
Rem'zemny wiaz wujiwacj,
:|: Schtojz ſo nam njetk lubi.:|:

Rucžje kwata Žiwenje
A te mlode Ljeta
Péjru hórkę Staroſzie;
Ljedom ſmy do Eſwjeta,
Da žno ſaſy cžehnemy
A do Semje pschindžemy,
:|: Wot kotrejz ſmy wſacj.:|:

Weſeſoſje, kiz Wedžiwosz
Na Eſweczi nam dawa
Je ta prawa Weſeſoſz,
Kiz nej' nikoh' ſala —
Eromadnje duž nauſcje,
Schtojz wam Kwalbu pschinezge
:|: Pola wſchitkich Ludži. :|:

Dobre cžinicj dajče nam,
Rewuſtawacj ženje;
Erudnym pomhačz tu a tam,
Woſchewicž jich tenje;
Wulki Dobytč, wulku Edu
Dobroth nam pschinezſu
:|: Esamo we Wječnoſzi. :|:

Cžincje wſcho ſe Spjeſhnoszju,
Tola, kajz ſo gļuſcha,
Dokelž wſcho we Žiwenju,
Kiz pak naſcha Duscha,
Kwata bórſy k Eſkónčzenju;
Najrenſchim tejj Weſelu
:|: Šomerč naſ rabne wotsal. :|:

Hariola w.

Herodasch.

Herodasch, Krat we Iſraelu, kotrejz tak wele
newinowatych Džecjatkov we Bethlehem ſieſte
ſkónzowacj dat, hotomasche wulku Hoſzinn a pro-
ſchesche jich wele na nju. A wón ſedžiſche na

wosiebnym Mjeszi sa Blidom, pschi nim pak Kai-phas, tón Wóschimjeschnik we Jerusalemi. Na Blidzi bjesche najhepscha Jhdz we sljebornych Echslach a pijachu Wino se slotych Karanczkow. Cji Hoszio bjechu węzeli a kvalachu Herodascha a jeho Bohastwo, jeho Mož a jeho Kraknosc. A Kaiphas dozahny se Schle Tabluko, položi je na storu Schkliczu a poda je Herodaschej; a won wa je, so by je jydt. To Tabluko bjesche pak tak rjane lubosne, so bje swój Łoscht na ne ladacj. Herodasch rostra je a laj nuzkach we nim bje Čjerw, kiz je tocžesche a žerische; a Herodasch ho wot neho wobroczi a melcžesche. — Joseph s Arimatthije djesche cjschje k Nikodemusej: Lej, wjernie Snamjo Herodascha je tuto Tabluko! A bje tejj temu tak. —

Nekval tych wóšokich a bohatych Složnikow sa sbožomnych, woni jo nejsu pschiwschej Kraſ-nosti a Bohastwi; woni maja snuzkach we ſebi Čjerwja, kotryž jich kuſa a tutón Čjerw we nich newumre, ale wostane do Wiecznosze; — chyłt ty tajkeho Čjerwja mječz?! —

R. I. m. n.

Korbenf.

Rólnika weszna Powesznija pische: Korbenf je sa Mrowje wjerny Jhd, fotrehoj wone ho s djeržecz nemoža, so bjechu jón nežrake. Do jesnejje Khjezje Sahrodzi bjechu ho Mrowje tak sanjesdſile, so tam nichtu wjazj nuž stupicž a ho poſyhnycž nemóžesche, so nebjchu Mrowje borsy po nim bjehače a Wobežnosz a Mersanje čzinile. Rjeſchlojkuliz bjesche hijom k Wotwobrocjenju a

k Sachinacju tychlej newitanych Hoszi čzinene, hacj napoſledk njechtu Radu da, Korbenf psche to naložicj. To ho sta a pomhasche derje. Dokelj Mrowje wot swonka do Khjezje nuž pschikhadžowachu, da bu Korbenf do deſkowanych Kaschczi-kow naſyty a ſtymi Kaschczi-kami te mrowjaze Pucjiki ſastajane. Korbenkowe Ssymjo ſefkhadža a njetk bu tejj s Mrowemi Kónz. Kójjdy Djeni bjechu Tawſentij Mrowjom ſredža bes tym Korbenkom morwe lejzo knamakanju a ta ſahrodnja Khjezja bu psches tulej pschezo a ſaqy naloženu pomožnu Wjez wot tuthch wobcejnych Wophtowarkow gylje wumójena a wuredžena.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu Sobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Roj . . .	3 tol. 15 nsl.	tejj 3 tol. 10 nsl.
Pschenja .	4 - 12½ -	- 4 - -
Zecžmen .	3 - 2½ -	- 2 - 27½ -
Worß . .	2 - 5 -	- 2 - -
Róh . .	4 - 20 -	- 4 - 17½ -
Zahly . .	9 - 7½ -	- 9 - -
Hejduschka .	7 = 7½ -	- 7 - -
Dobre Bjerne	2 - - -	- 1 - 25 -
Hubenische	1 - 20 -	- 1 - 15 -
Khana Butry 17½ nsl.		

We Welleretz Kniherni je dostacju:
Serbske Pésnički jezberane a Serbskim
holcam a holcam k zveſeleńu.

1 nsl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Cjischane pola G. G. Hiedi.

Wudowane wot Welleretz Knihernje Budyschini.

Zydzienſka Nowina

a b y

Serſke Powesje ſa hornych Lujicjanow.

4. Číſlo.

28. Džen wulkeho Róžka.

1843.

Schto ſo Szwieczi podawa?

Rzym wſchelakim Čwilam aby Pschejjehanjam ſa burskeho Muža klusachu hiſcheje psched nedothim Čaſom Proſcherjo, Džeczi a Dorozzeni, wjernje kudzi a nufni, runje kajz ſent, roſpuschczeni a kampaschni. S Črjódami czahachu woni husto ſ Mjesta, aby ſ Mjestow a wulkich kudych Wſhów do Kraja na Wſh a roſpoložihu ſo tam, tak ſo tſi, schtyri Džeczi pola Bura pod Woſnom ſtejachu, bestym, ſo jich runje tak wele hijom psched Dworom cjakasche, ſo býchu na jich Mjesto pod Woſno ſtupili, dyž prijedniſchi wotencz budža. Psihi tymlej Proſchenju býchu pak Džeczi a Stari husto dosz wulzy nehanibiczi a ſe ſwojim Darom nespokojni, woſebje tam, djejj jeno Stari Ludžo aby Džeczi domach býchu. Kajku Haru a Nekmanosje czierjachu te proſcherske Džeczi na Puczach wot jeneje Wſh k druhzej, kranichu dužy domoj Bjerny ſ Polow, wurjesachu Kloſhy: kajku Schkodu czinjachu wonie na Echtomach, Kerkach, Źitach a Lukach a chyzsche jim' ſchlu ſchto prajicž,

da mjejachu lóſy Hubn a czeknýchu ſmjejo! A býchu to pshejzo lucjt Khudzi? Nje, to býchu Džela bojasni Bróſni, ſampaschni Krajbudžerjo, tejj Zonu a Džeczi taſkich Dželacjerjow, kiz wſchledne 10—15 Rbl ſaſlužachu, kiz ſebi domach jene a dwie Eſwineczi ſproſcherſkim Kljebom formjachu. To býchu Ludžo, kiz chyzchu ſo ſe Samóhom wot Proſcherſwa ſeſiwig, Muſzy a Žonſte wot 20—40 Ljet, ſa tým hacj koho lóſh-towasche proſhyč. Pola wele biesche ſa Prawo, ſo Žona a Džeczi gby ſame Džeczi výrbja Kljeb djerzech a ſchtojjelan ſaſlužesche, to bje k Poljeſchkej, k Roſejej a k Paſenzej. Husto pschewobleka-chu ſo tejj Džeczi, dyž býchu jenej Wſh po Proſchenju pobyle, Hólzy webleczechu ſo holču Drastu a róčichu ſo ſaſh do tejeſameje Wſh po Proſchenju. Praschesche ſo ſchlu tych Sſylnych a ſtrowych, jeli ſo ſchlu prashecz ſtróбли, czecho-dla neladasch ſebi Džela radſje? da doſta k Wo-molwenju: ja žane ſrydnyč nemóju. Chyzsche ty jim ſnadž Dželo dacj, laj, da bje wjely, ſo budzeja prijenju lipeſchu Schtundu czeknycz. Pro-

scherske Djeczi spjewachu swoj Wotzenasch aby njejaku druhu khjerluschoru Schuecku po swojim syncezatym mozebitym Losu a mezechu sa djiv dy schto wjazy s Lown. Ja motnih njedy tajke Djeczi jara derje. Prjeni Ras dach sebi prjenju Rasnu wot nich spjewacj a dach koydemu po nowym Penesu, druh Ras dyrbjachu mi druhu, tsecz Ras tseczu Rasnu a t. dale sejerasj a koydy Ras dyrbjachu nowy Penes wjazy dostacj, ale kmojemu Epodzivanju sta so, so njekotre hiszom pschi druhes, njekotre pschi tseczes, njekotre pschi schwörtej Rasni wjazy nepschindzechu, s nowych Penes' nejsym janemu dacz trebal, tak rady hacj chzych a mjezach njekko Mjer psched nimi. Tjek tycz tym krajnym Sakonjam a gmeinstkim Prezowanjam, so talej Musa je srechsheho sajchla. Nech teji kójda Gmejna swojich khudych sezivicj dyrbj a Woporn pschinesj ma, wono je tola lhepe. Ale, moi lubi Lasevaro, tajka Dobreti neje hischcje dolho wschudzomna, pschindzechje do kersti se Bramborsek, tam namakam hischcje pschez tu a tam tajke Wobczjenje s Proshceremi. Ja nejsym tak scupy a newutrobnij, io bych starym, bjudnym a wjernje khudym Ludjom ich cjejke Puczie po khlebi fastupowacj aby saračicj chzel, ale dyz widzis, jo niz jeno s Schuli kmane Djeczi, ale tez starisci, haj mloži, strowi a mózni Ludjo Dwér wot Dwora s Mjechem aby s Kordom rzeja, so tajzy Nehanibiczi tez jara husto sebi tén Dar pomienia a niz nkdje nowy Penes, ale undom Kroshik a wjazy, niz Kleb, ale Tjek, Saczink aby Wartenje jadaju, da to tola Czloweka metij. Tuto Proshcerstwo newidz ih pak jeno Djelawu Djen, ale tez nedželski a swjatu Djen poczinaju dopeknsa a popolnju mloži a s Džiku kmani Musz a Sonje s Djeczimi wokolo bjehatz a to su srechsa ezi najnesrokojnisi a najbole nehanibicji. Prajish tajkim Ludjom schto, da

labaja surowje rosnje na tebe, pak móreža sej njeschto sami sa so aby podrožneja ezi, aby maja se swojim Proshcerstwom swoje Zorty, kajz so psched krótkim we Ek. poda. Restončna Esyka Proshcerjow bjesche meuijzy fermuschnu Esobotu dopolnja a popolnju tam na knezim Dwori so nuz namakała a bjechu nimale wshiz s Mjesta *** Spodzivanj a rosnjewany praji Schošar psched Wezjorom, jako hischcje jadyn König s Proshcerem nebe, knjekotrym steho pomenowanego Mjesta: „Nó, wy tajzy Hewajzy, wy sje tu tola zyle Mjesto pobyl, nebudze da naposledk tez hischcje wasch Knes Mjescjan Scholka pschinez? „Haj, wotmolwi jedyn tych Zebrafow, wón budze tez borsy pschinez, wón jeno sej hischcje Mjech doma plata. Ezi nehanibiczi a nespokojni nedželszy Proshcerjo wukhaduju tez woszbie s Mjesta R.

Echtojz tych nedželskich Proshcerjow nastupa, da nedawam ja jim swetscha niczo, dokelz Remschje a boje Eslowo stomudza a pohanske Žiwenje postajkim wedu a dokelz Czlowek, kij schies; Onow syroje Djelo džicka, aby nech tez proshy, tén ma sedmy Djen tez jyz. Dale sda so mi syta strashne byz, tajsemu nedželskemu Proshcerstwu, tedy, dyz Ludjo swetschego domach nejsku, poljescz Bramborsek su derje tez dobre Sakonje, kij Proshcerstwu hacja, ale Sakon sam a Poljesczio neméja tej Wjez wobrécz, dyz Burjo sprawnje sobu nepomhaja, ale woni so psched Czlobzivosiju a Wezzenjom tychlej Ludzi beja, dadza t. džje Proshcerj jeho Dar a dadza jemu bjejcz. Echto tudy cjinie? Najsepe je, dyz ma kójda Wek swojego wodnitschego Waschtarja, kij je hischcje sri schny, mózny a wurobitu Musz a niz metje njejakti Djed, stary, klaty aby bjetny Czlowek, so by tajkich nedželskich a netrebawschich Proshcerjow ročicj samost. Tym nedželskim Proshcerjam, kiba tym khudym Dróharjam, nedyrbjal

nichtu nicžo dac̄. Tón luby Bóh saškowaj pak kójjdeho Čłoweka psched proscherskej Khudobu, woſebje naſvich lubych Čserbow; wón wobradž kójjdemu Čskadnoſz a Čtrowosz, ſwoj wſchjedny Alheb ſebi ſaſkujičj, woſebje daſ a fdjerj wón naſchim lubym Čserbam uſej Nadu!

Naſch Póh je jedyn živý Bóh.

Rjekajski Mlodženç bjesche we božim Čslowi derje roſtruczenj, wedžische pak rjeschne, rétne Žiwenje, woſebje ſubowasche wén Wopilstwo a Ru. Tón Duchomny jeho Bžn ſawela jeho njedy ſebi a džerjescze jemu jeho rjeschne, roſpusdžene Žiwenje prijódz a dopomni jeho, ſak straſbne to je, Pokutu Čzeni wote Dnia woſtorowacj, dokelj nadny Čjaſ bóřhy ſo mine, dokelj na čjaſne, rjeschne Weſelje mječzna Žaleſz pschin-dje a Wepikam junu wulki, wulki Karan Čwilje a Čerpensow poſedženj budje. Tón Mo- dženç ſo na tajke poſchtraſowarske Prijedowanje roſnjewa, dokelj ſo ſa newinowateho džerjescze a džescze ſieho duchomneho Dema nydom do rjeschneho, weſteho Čewarſtwa, ſo by to psches teho Duchomneho ſbudžene a nemjerne Pomyſlenje psches Wino a Ru wot ſo wotehnal. Psichischedſi do Kocžmyn pominasche ſebi ſrjeſkatym Koſom Bleschu Wina, ſyny ſo ſa Blido kym Piežkam a pocža ſrimi pičj a ſpjevacj. Ale to nechaſche jemu ſak praſe wot Wutroby hicj, tón Duchomny ſtejescze jemu psched Weſomaj jeho Ducha. Wój Čtwi pocža Čeger bicj: wén ko ſtréži ſpomnivſchi na Čskowa teho Duchomneho „Čjaſ mine ſo, Čsmrcj ſtebi dje a Wudry ſo knj hotuje!” Rucžje ſapschija wón Čhleazu, wuprōſni ju a pocža ſaſo ſpjevacj. Ale ſaſy bjesche jemu, jaſo by ſliſchat te Čskowa Galat. 6, 10. dokelj njeſt

Čjaſ mamj, da čžnimy Dobrotu ic. Duž wu- czahny wón Trubtu, pocža kuricj a ſyny ſo do Ruta. Ale jaſo wón ſkř wulada, padžechu jemu do Myklow Čskowa ſe Čjewen. Jan. 14, 11. a tón Dni ſich Čwilje pónđe horje wot Wjecžnoszje hacj do Wjecžnoszje; wón ſpómni na Ža- koſzenje tych Čatamanych, ſastréži ſo a wotuči, jaſo ſe Čpanja. Hifchje ſenje nebje wón tajke Pomyſlenja mijel, ſMožu chrysche wón je pod- kocžicj, ſwataſzy wſa wón Čhleazu, poſedži ſej ſaſo; ale, jaſo wén Wino we Čhleazu wulada, rjekasche jo ſaſy: tak wele hacj to rjeschne Babylon ſo derje a ſraſnje mičko je, tak wele dajcje jemu Čwilje a Čerpensa, Čjew. Jan. 18, 7. Njeſt bu jemu čežko, wón wupi ſwoje Wino, ſaplačiſt a džiesche ſwój Bucj a pschindže k Rjezj. Tam lojesche Čłowek Rybý ſ Wudu a wón ſpó- mni na Čskowa Prijedarja Salom. 9, 12. jaſo Rybý popanene budža ſe ſch'odnej Šhyčju ic. tak budže tež Čłowek popaneny we tym Čjaſu, dyž wén ſich nahlie nadpane. Wón vytasche tajke Pomyſlenje podilčicj, wotwobroči ſwojej Wocži tam, džiesche dale a pschindže k jenemu Čubej. Č Weſelom polada wén na njén, we Wutrobi bjesche pak jenni, jaſo by na nim Kapikmo wi- džil, Matth. 7, 19. kójjdy Čhtom, kořen dobre Plody neſchinez, budže porubaný a do Wohenja čiſnenuj. Njeſt ſpoſna wón, ſo Bohu čežkujec nemože. Haj, Božo, džesche wén, bych ja ſpit do Nebeſ ic. Psalm 139, 8—12. Wén panj na ſiroje Keleni, ſpoſna ſwéj Rječ, dž ſbe do ſo a doſta to Peženovanje; a Boh a Boži Jan- dželjo a pobezni Čłowekojo wſkalachu ſo na jeho Wobročenju

f. am. g.

Róncík f narodnemu Dnu.

Wjencík rózowy
 Rancík lídzany
 Ja czi dženja lubje posicju.
 Pacle možebne,
 Drafty purpuriske
 Khudn! tebi podacj nemogu.
 Twoja lubosna
 Swjerna Butroba
 Wsmi ton Dar pak s Myšlu pschecjelnej;
 Lubosz pytaj tu
 Kójjdym Lopenku,
 Pytaj kójjdej Kvjetyj scijewatej!
 Twój Džen Živenja
 Podomnosz nech ma
 Stajnje snairenschim Dnjom w Kaljecju;
 Rjeki Wešela
 Rech cje napowia —
 Bolosz, Nuša wostan na Boku.
 Scjistym Ewujedomnjom
 Swes'lym Woblecjom
 Kójjde Ranje slóschinje powituj.
 SDjjetom hotowym
 SWjerom smuzkomnym
 Sprózny Džen ty stajnje wobsankuj.
 Swjasko pschecjelny
 Cješnje swjasany
 Wobnow snowa bes namaj so ty,
 A schtusj lubo ma
 Swjerne Pschecjelsta
 Spjewaj szobu Khierlisch wešely! —

Bi.
 Bjar.

Zabučka khowacj.

Wono nesda so wschudżomnie snate bycji, so
 so Zabučka psches zjek Ljeto čile a dobre sdžer-
 secj dadga, byž so do Žita, to rjeka, do wo-
 wloženeho Sorna stýkaja. Bone nešmiedza predn
 nabite abn smecjene bycji, kajž so samo rosemi —
 Žito pak necjerpi psches to a niz najmenscheje
 Schkody.

Žitne a butrowe Wif.

Sandženu Ssobotu sū Žita Budyschinii
 płaczile:

Roz . . .	3 tol. 15 nsl.	tež	3 tol. 10 nsl.
Pschenza .	4 • 12½ •	—	4 • — •
Zecjmen .	3 • — •	—	2 • 27½ •
Worš . .	2 • 5 •	—	2 • — •
Khana Butry 16 nsl. 3 now.			

We Welle rez Kniherni je dostacju:

Paul Joseph Schafarik's Slawische Alterthümer.

Deutsch von
Mosig von Lehrenfeld,
herausgegeben von

Heinrich Wuttke.

Prjeni Swjass.
wulki 8. do Papere swjasane. 2½ Tol.

• Serbske Pěsnički zežberane a Serbskim
hólcam a holcam k žweselenu.

1 nsl. 8 now.

*

* * *

Zydzienſka Rowina

aby

ſerſte Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

---

5. Číklo.

4. Džen maleho Róžka.

1843.

Schto ſo Szwyczi podawa?

Ežjöda piwnych Wecžorow ſRejemi je tak derje we Sachſonſkej, jako we Bramborſkej psches Sakon pomenschena, dokelž roſpuſchčenemu a ne-potſivemu Žiwenju pola Młodoszje tym Mjera a Mesa ſtajena byc̄ dyrb̄i a to je wulzyſchnie kwalobne Wotpoladanje; pschetoz kajſe Nehornoſſje, Hara a mordarske Puki nejſu pschi tajſich Skladnoscjach naſtale, fakt wele wutrobneje Lyschnoszie ſa Starskich a wſchjech druhich kſchessjanskich Ludži neje ſteho pschischlo, fakt wele mlydych Ludži nejſu ſej na Čaſ Žiwenja Khorosz a Vjednosz vorejwali a dopili! Tuta Malejznosz je derje wjaz̄y, hac̄ ſawſentkroc̄z wopomnena a tak a hinaſ pschemyſlena, ale kajž ſej ja myſlu, pschego niž doſz. Kójjdy Sakon, kajž Pschiklowo praji, ma ſwoju Džjeru a taklej je tejj tudy. Mali njetko kójjda Kraſomnosz mojedla ſwoje wjeste Dny aby Nedjelje ſRejam dowolene — a nejſuli telej Dny we zylym Kraju psches jene aby na jenym Dnju, da je to Džera — ſa tón ſuſodny, mlydy Lud, ſo tam na Reje djeja, djejj

ſu a bórniz dyrbeli 3—4 Schtundy daloko ſa nimi bjejec̄ a te ſwoje domach dowolene Reje tejj hishcze ſobu woſmu. Hospodarjo a Starschi dyrbeli tudy ſdóbnje wobarac̄, ale wſchizn nerodža wo to, wſchizy pschezy wo tym nesonja, wſchizy ſo pschecjimo Čeledjí neſwjerja.

We Sakonju, kij tajſe Rejwanja ſimesuje a pomenschi, rjeka jo „po Wupóſnaczu“ teho priódka ſtajeneho Knejſtwa ſmiedja ſo huſzischo aby po-rjedkjo tajſe Reje dowolic̄. Tudy je ſaſo wulka Džera — psches tajſe Wupóſnacze; dokelž jene Knejſtwo nimale pschego hinaſ wopóſnaje, hac̄ druhe a ſhtojj na jenym Mjeszi twerdzje ſakasane je, to je ita druhim bewſcheho Wonedzenja dowolene. To cžini ſtu Krej pola Ludži a Kocžmarjow a Neſpokojnosz; pschetoz kójjdy Kocžmar, nech 4 aby 6 Kroc̄z ſa Ejeto piwny Wecžor ſRejemi djerži, aby tón, kij 12—16 Kroc̄z je djerži, dyrbitaj jenak prele Dawkow wotedacz a kotry Knes chze ſwojemu Kocžmarej, kij Viwo a Valenz wot neho bere, aby jemu, temu Kneſej, kocžmarſku Dani aby Bernu dawac̄ ma, piwne We-

čjorž a Šaslužbu pschirkotseč! Po mojim, kajž po druhich rozmýšlených Ľudži Wusdacju sda so najspravníche byč, dy by zo žylým Kraju jenajše Bustaženje bylo, menujz, so by mojedla kójžu prijenju Nedželi we nowym Mješazu, na tých 3. róčných Esvedženjach, wulku a malu Kermužku, Wožni abo pschi Meje delje Branju, kajž tu a tam hisheče Waschnje je, piwny Wečor ſtejemi byč. Pschesjenosz dyrbiata byč, so bychu mlodži Ľudžo wokolo necjahali a poſljene hórfche hacj přjene.

Wobebje je pak to kwobfedžbowanju, so bychu tajke Reje níže dljeho, hacj níedje do wečornych 9. abo 10 čich netrale; pschetož schio pomha pořetke Rejow Dowolenje, dyž potom mlodži Ľudžo žylu Nóz, haj hacj do ſwjetkeho Ranja ſwojej Hari a Brodženju, ſrojim Rewuschnosjam aby Repotšivoszi hoja? Dyrbili ždyn rejvarška Hara a Wezelje byč, kajž so to ſdóbnje tež sahnacj nedá, da nech wſchaf mlody Ľud wot popolnischich Schtyrjoch hacj do wečornych 9 čich aby nídejhe 10 čich rejwa, potom pak bydž wſchudžom wjesty Kónz. Sawjessje, mono nepschindje pola Rejow na to, kaf husto su dowolene, ale kaf do kho traia. Majali Reje borsy ſwój Kónz, da je neslónčnje wjazy Čeho wotwobrocjeneho, hacj dyž porjeiko, ale psches žylu Nóz so dowola.

Kadžjo huzisicho, jeno niz dolho, to budje ſtere pomhacj a Rejvarjo a Rejvarki ſtosbe wſtacj, so Čeſkom domoj mječ a budža k pöndjelniſhemu. Džeku wuſpani a finani. —

Schuiž Bohu wſchón so dowjeri
Bóh teho nídy nepuſcheži.

Wjesty Čelowek bje do tajkeje Rúsy a Khudobý pschischok, so ſebi wjazy radjicj newedžiſche a ſapany do Zwysela a wſchelake ſle a ſcherjate Myſlje woblenychu jeho Wutrobu, so so jemu

wſchudžem ſtyskaſche. Tajka cjielna a duchomna Muſa a Čjwila pschinezhe ieho k tym trachnym Myſklam, to cjinicj, ſchtož jich hijom wele we podomnej Rúsy predy neho cjinili bjechu. A wón džiesche k Rjezni, khodžesche a pytaſche tam klobki Dols, do kotrehož by ſkocjil a tak wſhemu Horju a ſwjetnež Rúsy na jene Dobo wucjekny. Tón knes pak jeho pytaſche jako ſubenu Wozzu, so by ju namakal a wumóhl wot tajkeho ſeho Nadbhahanja psches ſwoje Slovo. Jako tón ſabluđeny Čelowek pschi tež Rjezy khodžesche, wortache nedaloko tejeſameje pobožny Bur na ſwojim Polu a ſpjevaſche ſebi tež dženža, kajž herak pschežy, duchomne Khjerluschje khodžo ſa ſwojimi Pluhom a jeho Lóž bje tak nuterny a lubosny, so tón zwylteriſti Čelowek ſasta a poſluchasche, kaf tón pilny Burik ſpjevaſche:

Wſchej Rúsy na Boha
Tu žylje twarju ja;
Schto da je Bohu lóže,
Hacj ſo mi pomhacj móže?
Ele móže róčicj dužy,
Wſchaf je wſcho jeho Rúzy. —

A wono ſo jemu ſeda, jako by wón tajkej Slowa hisheče nídy neſlyſhat, kij bychu tak twerde Dowjerenie na Boha wopschijale a Esyly ſonjachu ſo ſjeho Wocžow a ſapschija tutu Schtučku ſykej ſwojej Wutrobu. Wón poda ſo ſtemu Burej a džesche: mój luby Pschecželo, wñ ſze mi rjany Khjerlusch ſpjevali, kij je me troſchtowal, ale je wam tež tak k Wutrobi a wjerice wñ to ſpolným Pscheswiedzenjom, ſchtož ſpjevali ſje? „Haj, ſawjernje, wotmolwi Bur, žylje ja to wjerju a ſym tež we wſchelkach a wulkich Muſach jo ſonit; to dyrbjal prawy Schelma byč, kij chýl na ſwojim Bosy ſazwyſtacj!“ Troſchtowany a we ſwojim Dowjerensu Muſlje woblenychu jeho Wutrobu, ſo ſo jemu na Bohu poſylneny róči ſo tón Zwylter dom

a wedžische njek psches mude Sastacie a sbojej
Pomožu swoje časne powelante Malejnosje
tak, so horsy potym so weßelschich Dnów swie-
stoszju nadzecj možesche.

K. I. m. n.

Frytz, nijedusthi bramborski Kral,
Pscheziel tych Burów.

Dobroej twa burška Žónka we Schlesiskej pschi-
neſe njedy bramborskemu Kralej, Friedrichej IImu,
iako wón na swojej Rejzi do Wrazlawy pschin-
dze, njeschto praje rjaneho Esadu. Móžno je,
so ho tón Kral na tym swekeli, aby móžno tež
bje, so ho ta Žónka we swojim pschemiernym
Derjemjenenju swajt, sa njeſotey Čas po tutym
Podaraku na teho milého Krala piſacj a jemu
polnu Kobel Esadu do Bartina poſlacz. Jejny
Lift mjejeſche ho, do ſerſleje Ryczyje pscheloženy, tak:

Luby, nadny Kneže Kralo!

Dokelž ſtanischi narost neje, da dyrbicje
jón wſacj, tak duschny hacj mamy. Ja a mój
Muž ſmój tón najduschniſchi ſrouberaloj, ſe
Esykanjom a Eſynom wodžilój, tak derje hacj
je ho cjinicj dalo. Wuziwaſcze jón we dobrej
Strwoſzi a Bóh ſpoſhce; Wam dothe Žiwenje,
ſo dyſhceje hiſhceje wele Ljet' knau reiſowacj
móhli; tón najduschniſchi chzemój pschezy ſa
Was ſhawacj. — Ja a mój Muž proſymój
tola jara wo Waschu Nadu, ſmól naju Ku-
bleſhko jara delje dje a hijom 120 Toler,
10 Eſtjeberný a Kroſhik Doła na nim ma-
mój a ſtym poruczimój Was Echfitej teho
wſchewonužneho Boha a wostanemoj hacj do
Rowa

Wascheje kralowskeje Majestety

do Wjecznosje ſwſternej a
poddanej Podanaj — ja a
mój Muž — Won — ej.

Sa njeſotey Čas doſta tuta Žónka wot Krala
Wotmelwenje na tón Lift, kajſchoj drje ho na-
dala nebie. Tón kralowski Lift mjejeſche ho na
taſte Waschnje:

Luba Maczje!

Ja ſo wamaſ ſa waju rjany Sbad podſa-
kuju. Hej ſo Bóh Žiwenje a Strwoſz ſdžerſt,
pschindu k Ljetu ſaſy; ſhowaſtaj mi tehodla
njeſchto, ſo bñch jo namakal, dnyj pschindu.

So pak wój na waju Rubleſhku 120 Toler,
10 Eſtjeberný a Kroſhik Doła matej, neje
derje; wój dyrbitaj pjeſnje wſcho na ſedjbū
wſacj a ljeſche Hospodarſtwu wesz, hewak bra-
lich ſwamaj pschezo bôle ſ Wopecziju hacj vo
Prjedka pónđze. Tow póſzelu wamaſ 2 Ŝti
Eſtjach, kotrež tež praje pjeſnje ſawalene ſu;
ſaplacjtaj waju Doł a ſčintaj waju Rubleſhko
wot neho ejiſte a wedžtaj was' Hospodarſtroo
pschichodniſ ſ Nofomom, to chzu wamaſ radjeſj,
iako waju luby a nadny Kral

Friedrich.

Tón bramborski aby pruſſi Kral, Friedrich
ton II. kotrehoj wſchizn Burjo a Wojazn we tam-
nym Časzu, swojego lubeho Frytzu aby tež ſta-
reho Frytzu menowachu, bje psched Sto Ljetami
žiw; wón narodzi ſo we Ljeti 1712 a wumre
1756. Tak pschezelnje, kajſ ſo wón pschezivo
tamnej Žónzy ſadžerža, tak wopokaſa ſo wón tež
pschezivo wſchiem swojim Podanam a pomhaſche
jim; tajſich Runecjow wot jeho Pomožy móhlo
ſo tehodla hiſhceje wele powedacj.

K. I. m. n.

Njeſchto podomne, ale kufk hinak.

Grouſtej, k ſpodžiwaniu rjanej Niczy Wina
přehndje njedy ſhudry Burik na Twér ſwojego

Krajncho Knesa, poda ju jemu a djesche: Dowol mi, mily Kralo, so czi pschinesku schtojj moju, wele jo neje; dyrbjalli pak Wjernosz pōsnacj, da pschinesku tu Ricj jeno tym Wotpoladanjom, so bych cze woldać. Wona czi społnym Prawom skuscha, dokelz tajka Ricj we swoim Runeczu runje tak żadna je, kajz ty jako Kral bes Kralami. Tajka neludana, s'Wutroby pschindzaja Kwalba sweskelt teho Krala jara. Won so lubosznie podżakowa sa tón Dar a pschikasa hiszczętej po swojej wožebnej Darniwosji, so dyrbja so Burej 200 Toler' wupłacjicj. Społnymaj Rukomaj a wulzy weſekly rózgi so Bur k swoim Łowarscham domoj a wupowedowasche swoje Sbozie. Rydom soni to tejj Knes Farar, psches Fararia soni tu Wjez Semjan a Knejst burowej Wsy. Spojadliwej Narabnoszju hlyſchi Knejst tu Powięz a sawoka? Echo? sa jenicku minowu Ricj tak wele? Haj, woprawdzie, nasch Kral je kraſny Muž! ale njetk dyrbicze woldacj, tak haklej ja jeho faczahnyci chzu! — Se swojeje Ródzje wsa won najrenſchego Konja, syny so na neho a rajtowasche psched kralowo Ród. Pod swojimi Wołnami widzi jeho Kral kowfajo a twalesche mótiſje teho rjaneho Konja. Duž djesche Semjam: Je tebi hōdž, mily Kralo, teho Konja we twojej Ródzi mječ, da porucz jeno, to budże mi wulka Čjesz! Da so czi džakuju, Pschecjelo, wotmowlvi Kral, ale sczim a tak móhl czi jeno twoj Dar sapłacjicj a wotrunacj? Hola! Esłuzomniſy! moju Ricj, pschineske ju mi; wona je we swoim Runeczu runje tak wožebna a żadna, jako tutón Kón we swoim Runeczu; wsni, Psches, cze, djesche Kral, wsni ſei ju sa twojego Konja!

S s m j e f ch t.

Rjekajska Žona injeſche jara mólskoho Muja, fotrehož swoim Esłuzodzinam njedy jara krelesche. Po dokonjanym Wułwalenju pocza jena Kmótra Esłuzodzina knej: aj, kajke lubosne, spore Djecžatko tola tón wasch malý Janč je; mi go ſda, won budže wetschi a jaknisch, hacj jeho Nan! „Haj, rekny swutrobnym, nuternym Esłuzhnenjom ta Žona,” haj, to chyłt ion luby Bóh we Nebesach dacj, na tym Nanı tejj tola wele neje!

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Rož . . .	3 tol.	10 nsl.	tej	3 tol.	4 nsl.
Pschenja .	4	-	10	-	4
Zec̄men .	3	-	-	2	-
Worž . .	2	-	5	-	2

Khana Butry 17 nsl. 5 now.

We Welleretz Kniherni je dostacj:

Slawen, Russen, Germanen.

Ihre gegenseitige Verhältnisse
in

der Gegenwart und Zukunft.

wulki 8. 1½ Tol.

Serbske Pěsnice žezberane a Serbskim hólcam a holcam kzweseleniu.

1 nsl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Eziszciane pola C. G. Hieki.

Wudowane wot Welleretz Knihernje Budyschini.

*

*

Zydzienſſa Nowina

aby

Śierske Poweszie sa hornych Łužiczanow.

---

6. Ćizlo.

11. Dzień małego Różka.

1843.

Schtuha bje Wini?

Nedawno bym wok sastarskeho Waschnja ry-
czał, tak naschi Wózjojo kufate Žony Skludnosz
a vjanych Mużow Strósbosz wuciąchu; dżenſa
hiszczę jene tajke stare Waschnje. Kajz nedawno
Herczinu a Motzowu Skóržbu pola Gararja we
Nowini, 16tym Ćizki sandżeneho Rjeta, lasowali
sze, so bje bes nimaj luy Remjer a Rejednota
we Mandželswi, tak bjesche to we sastarskim Ćażku
tejj; pschetoj po Salomonowym Pschiglowi so
nicžo Noweho pod Słonżom nestane. — Njedy
bjeschtaj, kajz praju, tejj tajkej Mandželskej, kotrejz
kójdy Dzień Swadu, Rejednotu a Rjewanje be-
szobu mjejeschta, tak so bje Haniba a druhim
Ludżom wulki Postork. Bjesche pak tejj sa tajkich
wadžatych Mandželskich tei Woſadži psched Zyr-
kuju Pschiptawa, so tón newinowaty Mandželski
teho winowateho psched zylnym kemschazym Ludom
Medželu po Kemſchach, we wulkej klijetżej fedżo,
kajz Ptacžka na werčatum Roleku wokolo wer-
cjesche tak dołho, hacj Mjer a Jednotu neſlubi.

A hacj runje to wulka Haniba bje, so psched
zylnym kemschazym Ludom na Roleku werčecj
daci, da wschak so tutej Mandželskej tola we
Mjeri wobencj nemóžeschtej, kiba so jedyn teho
druheho rady powercjicj chyzsche. Tak pschibjeja
njedy ta Mandželska jara rosnjewana k Gararej
a skoržesche jemu, runje kajz tamna Herta, swoje
mandželske Horjo, kotrejz hacj dotal sczerpliwoſe
sneſla bje, njetk pak wjazn pschenesz nemóžesch.

Nó, dñz temu tak je, ryczesche Kn. Garar knej,
sah' da so by pomhalo, dy bychmy jeho power-
cjeli? — Haj, haj, Kneže, praji ta Žona, a to
smolom pschichodnu Medželu; ja chzu jeho tak
praje werčecj! „Terje, nech tak je a wostane,
sah so budże wasch Mandželski potom fludniſchi.”

Ta Žona džiesche domoj a weſeleſche so na
pschichodnu Medželu, dzejz budże-wschitkim Rſche-
ſijanam wopokaſacj móhz, tak newinowata na
wschitkej Swadži a Pschekori je. Wono pak by
tolu wulka Neprawda byla, počayſlik ſebi Kn.
Garar, teho swadliweho Mandželskeho satamaq,
predy hacj jeho tejj wo ſju mandželstu Swadu

pscheschischak nejsy. Kn. Garar da tehodla teho Muža tejj šebi sawolacj a napraschowasche so šwjeru wo jej' mandzelsku. Nejednotu a džesche po dokhim Pscheprashenju napožledk. Kuemu: ja widju, mój Luby, so macže jara swadliwu Žonu, pschichodnu Nedželu. dyrbieje ju aia Kolešu werčicj. — Ach nje, mój Kneje, džesche tón Muj, to ja nemézu; wona dre je jara kufata, ale to ji tola cjinicj necham! — „Derje, mój Pschecjelo, džicje da domi a pracieje washej Žoni, hejso budje dy wjazn pschincj a na was skoržicj, da budje be wscheje Nady na Kolešu werčena. Wot teho Čaſa nebje nicžo wjazn wot Swady a Pschekoy bes tymaj Mandzelskimaj klyšchenju, kiba seno drudn — tajke scjicha a melčaze ionjaze Börčjenje.

K. I. m. u.

Njecžeje Horjo, njecžeji Ssmjech.

Eslomiczka, Wuhelk a Pucherl biechu so njeđu na Wandrowanje wudali, so bychu zisn Kraj a daloseho Eswjeta Waschnje woladali a tak snou es Mudrossju druhich Wobydlerjow na Seme dobre Počinki domach nałozicj móhli; pschetoj Pschišlowo praji: sa Horami Ludžo tejj Kljeb ijdža — ale tak jón predn saſluža a potom haklej jedža, to chydhu naschi Puczowarjo naučińcji; a to bje kwalby a Čeſsje hódne.

Naschi Rejjownizy. džzechu a nepoda so jim na prjenim Dnju jich Zusbu Hicja niežo Wajnneho a Spodjivneho, hacj to, so nawuknychu, schtojz kultjanske Pschišlowo praji: Vecžor so ljeha Čelo a rano stawa Wokolj! pschetoj naschi Puczowarjo biechu rano runje tak mudri, jako cžera vecžor, dokelj woni sami, hejso prajicj. Smijem, ſrulez' biechu. Na druhim Dnju pschindžechu naschi Rejjownizy k konjazej, njeſorſi praja ſamo-

kwowčeji, Stopi na Drój, kij volna Wody stejše, dokelj bje Nozny so Deschcijka ſeſchlo. — „Och, tajkelej wulke Morjo, kah' budžemj je pschensj!“ — sawokachu wschijny tjo naſtrōženi — „je to tola nepodomna Woda! ſchto budžemj njeſt ſaveczeſj!“ A radjachu to a mono, ale nepadjechu na nicžo, ſchtojz by wschjem tſjóm wupomhacj móhlo, hacj na jene Dobo Pucherl, kij ſamyſleny Dwón na Čjoko położil bje, weſekh ſaroka: ja mam, ja wiem, tak tej Rusy wundžemj! Eſlomiczka dyrbt ſo prieki psches tón Ijesor lehnycj, ja a Wuhelk chzemój po Eſlomiczny to Morjo pschencj a potom na tamnym Brjosy chzemój Eſlomiczku ſa namaſ ſzah-nycj! A kajz Pucherl mudrje wuradžil bje, tak cjinjachu. Pucherl walesche a kulesche ſo po Eſlomiczny, hacj ljeđu njeſak na tamnu Stronu Morja walbotajo pschindje. Wuhelk chyzſche njeſt po runym Waschnju pschencj, ſuwatsche ſo tehodla po Eſlomiczny, ale dokelj zehliwy bje, pschepali ju a tak pannſchtaj wobaj do Morja a tepiſchtaj ſo ſwultim Žałoszenjom we nim: Pucherl tolej widjiwschi pocža ſo jeju Nesbožu tak pschemjernje ſmecj, ſo bje ſo wschón roſduk a pschepjal a ſo roſpukný.

Tu masch „njecžeje Horja a njecžeji Ssmjech“ po naſchim ſnajomnym Pschišlowi. Dnj cje tehodla Nesbožje podendže, nestaraſ ſo, won jno budje ſo njechtu namakaſ, kij jo cji popſchecj a ſo cji wuſmecj budje, ale psches to tejj ſebi ſam Hanibu a Nesbožje pschihotowacj. Rechachli pak ſe ſwojim Čjinenjom druhim k Ssmjechu a ſam ſebi k Nesbožu bycj, da ſavocžu a wedž troje Prjodkwasacjie a Kastajenie ſMudrossju a ſroſomnym Wobkedibowanjom.

K. I. m. n.

Behemoth a Leviathan.

Husto hijom bôch praschaný, schto to do Srje-
recja je, tón Behemoth aby tež tón Leviathan,
wot kotrehož Hiobowých Knihach 40tym a 41tym
Stawi Rycž je. Duž da, lubi Eserbjo, ſebi
myſlach, ſo radu ſonieže, kaf ſo ſtymaj Snyere-
cjomaj ma. Najpredn rycžm nieschto wot Be-
hemotha. Behemoth, to dale nicžo neje, hact
wodný Wéł, ſiž we Afekach cžoplych Kraju, we
Aſſeſi a Afrizy ſo jívi. Wón je jara wulke
Cwjetjo, nimale 7 Eóchžow dolhi a psches 20
Zentnarjow cžekli; je ſkoro, kaž Swinjo a ſkoro
kaž Wéł, ma jara jara wulku Łowu a Klamu,
môlčke Wocži a Wuschi, wulke noſhove Džerisch-
cja aby Krapy a jara tolstu Schiju, tež tolste
Nohi a krótku Łopuschi, je jara tolsteje Koſje a
nimale bes Koſmow. Najradſjo wón Trawu
žere a Cela a husto zyke Pola wotežere, tola tež
Rybý iſo. Wodnjo wón Pjesku lejjo ſpi a ſo
wo nicžo nestara, Noz̄y pak ſej Bratru pyta a
daſch jemu jeho Ryby kmutac̄ a jeho Zahly aby
Korenje ſwacžic̄, da c̄i ničo necžini. Sny jemu
ſchto ſčinik a nejšy jeho ſatſylit, da cžek, hewak
cze roſtorha a roſtepz.

Wodji wón nikomu ſPucža nendje, ſibali ſo
ſo podmuri aby daloko ſBoka ſpluwne. Wón
ſpody Wody wele Stow Krocžel' hjeſi a potom
ſaſh ſpluwne, pschindželi ſpody Łódźje, da ju po-
wróci, ſo wſchizy Ludjo do Wody ſpadaja, do-
felz je jara ſylny. Čzinisch jemu ſchto aby ſa-
djerach ſo ſním, da ſnadž ſe ſwojimi 4. dolhi-
mi Subami wulke Džery do Łódźje wuſtoka, ſo
Woda nuž pschindje, a Łódź ſo podmuri a Ludjo
ſo ſtepuja; Staw 40, 11. 12. Chzechli jeho
ſkonzowac̄, da ladaſ, ſo jeho do Łowu trechisch,
dokelj psches Brjuch a Kribet žana Kulta nendje,
wona wotſlocži, kaž róchowe Gorno. Schtežka 13.

Delnej Klam i ma wón Subiſka pót Łócheža dolhe
a tolſte, kaž wulzy Nohi, ſkoro 13 Puntow cžekle,
ſu nimale kaž ſwycile Mecžje. Schtežka 14.
Drudn wón ſPjessa wulſeſe a lens ſo do Blota,
aby do Sziny aby do Žloba. 16. 17. Schtežka.
Dyž drudn ſwerch Wody pschindje, da zyke Tru-
belje Wody ſMožu ſnoſhovymaj Džieromaj wot
ſo cžeri a to ſwulkej Haru. Schtežka 18. Jego
Mjaſo a jeho Žasyk tamni Ludjo jara rad iſedža;
mi ſo jeho uecha.

Mrówjan.

Weſelje a Puki do Čiaſpa.

Nan Dub ſa Poſlenzu ſadja;
Džecji woſko neho ſu.
„Režomu Dub? ſej mudrje radja,
„Režomu Dub ſtaž budže tu?” —

Jank, tón najwelschi, jím praſi:
„Zołdje budža na nim roſz;
„Swinjo ſBjernami ſo daji,
„Potom ſmjeje ljeſpſchob' doſz.

„Potom ſariſač je b'džemv,
„Čžinic̄ dobre Kolbaſh —
„Bes Kljeba je kmutac̄ chzemv,
„To budže mi Weſelje.

„Haj, bes Kljeba, haj, bes Kljeba;
„To b'dje wulka Dobrota!” —
Jank ſno ſtejo Šljeny ſrjeba,
Wſchje ſo jara weſela.

Schto? bes Kljeba iſejz wñ chzech
Kolbaſh? Wñ Neplechi!
Tak Nan ſurowy ſním džesche
A je pere ſWitkam! —

Tak masz Eswjecji Haru, Puki
Pola druhich Ludzi tej; —
Taikich Pešarjow bes Muši
Niedzejfukiz podendzejsch. —

Mrowian.

Grudne Podawki.

Jan Worejcer s maleho Welfowa by 12ho wulkeho Róžka morty namafany na Weshy male- Welfostoffich honow. Eda so, so je byla snuts- komna Khorosz Wina Esmercjje.

13ho wulf. Róžka Handrij Ref s Bułojne we Kamienzu džekajo skuchom Murje deljepany- wschi po malej Schwili rumtje.

22ho w. R. so we Staromieszi pola Stolyna Kubko Bura Bohmy wotwali.

26ho w. R. by Khorla Bohumjer Riedel sdel- neje Wjasenzy nedaloko Huski morty namafany.

Žitne a hutrowe Wifki.

Sandżenu Gsobotu ſu Žita Budyschini
płaczile:

Róž . . .	3 tol.	$12\frac{1}{2}$ nſl.	tej	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nſl.
Wſchenza .	4	-	10	-	4
Zec̄men .	3	-	-	-	25
Worß . . .	2	-	10	-	2
Róž . . .	4	-	20	-	4
Zahly . . .	9	-	$7\frac{1}{2}$	-	9
Hejduschka .	7	-	$7\frac{1}{2}$	-	7

Khana Butry 17 nſl. 5 now.

We Wellerej Knižerni je dostacju:

Historiae Ruthenicae Scriptores exteri saeculi XVI Colligit et ad veterum editionum fidem edidit A. de Starczewski. 2 Vol. 4. 6 Thlr.

Epistola inedita Mathildis data anno 1027 aut 1028 ad Misegonem II Poloniae regem, et commentarius critico-historico-exegiticus in eam epistolam, sive vindiciae quatuor primorum Poloniae latino-christianae regum, auctore P. A. Dethiero. 8. 1 Thlr.

Slownik francusko-polski. 1 Vol. 18. 4 Thlr. Slownik polsko-francuski. 2 Vol. 18. $6\frac{2}{3}$ Thlr.

(Die erste Lieferung ist erschienen.)

Krotki opis historyczny, geologiczny i gorniczy Wieliczki skreslit L. Zejszner. 1 Vol. 12. z 2 tablicami. $\frac{1}{2}$ Thlr.

Noc letnia. 12. $\frac{2}{3}$ Thlr.

Wianek Duchowny. 1 Vol. 18. $\frac{2}{3}$ Thlr.

Listy i Ewanjelje. 1 Vol. 18. $1\frac{1}{6}$ Thlr.

Korona Mgki Panskiej. 1 Vol. 18. $1\frac{2}{3}$ Thlr.

O Nasłodowaniu Jezusa Chrystusa. 1 Vol. 18.

$1\frac{1}{3}$ Thlr.

Zrodla do dziejow polski. 2 Vol. 8. $4\frac{1}{2}$ Thlr.

Elementarz polski. (Mit 100 Holzschnitten.)

$1\frac{1}{4}$ Thlr.

Boguslawskiego Cud czyli Krakowiaki i Go- rale. $\frac{3}{4}$ Thlr.

Torquata Tassa Amyntas. $\frac{2}{3}$ Thlr.

Jocoseria. 1 Vol. 12. $1\frac{1}{2}$ Thlr.

Serbiske Peſnički jezberane a Serbskim hólcam a holcam kžibefelenu.

1 nſl. 8 now.

Endženjska Radowina

a b y

šerske Powesze sa hornych Lujiczanow.

7. Číplo.

18. Dzień małego Różka.

1843.

Schto šo Szwjeczi podawa?

Rosladanym Wobkedybowarjam naszeho Časa budže snażomne, tak pscheklepne Žebanstwa, lóchko smyglene Sajimanje aby Dót Prastanje, Kranenie a hamo Rubenstwo na śrudne a róśbne Waschnje skere pschibera, hacj wotebera. Niekotri Nedomyśleni mjenja, dy bychu Schulje ljepsche byle, da by mene tajkich Neskutkow šo podawało; tych Schulach menujzy wucji šo psches Mjeru malo Kscheszijanstwa, faschcjepjuje šo mene bojskeje, sprawneje Myślje, hacj swjetneje Młodroszje a Pschewednoszje. Na Schulje pak njejaku tajku Winu swalicz a jím Skażenie njetsiszeho Časa pschypicz, je wjeszje wulka Neprawda a Blud. Tuto Pokażenje lejzi po mojim Sdaciu drudże a kóbe, hacj gabi tón aby tamny pomyśli. Wierno je, so Wołhudnenje a Wołyroczenje na Bosy, Bohasabyčje, Bohanebojosz, Nezwjedomniwosz a Linfosz we Kscheszijanstwi tajke Žebanstwa, Paduschnosz a rubejne Neskutki porodnicz móže a dyrbí, ale dżeha Szwjeczi je ta Schula, kij by

sa Nasprjensche a Nasprjodše tu Starosz nemjela, roszwjetlennych, dobrych Kscheszijanow wocjahnyc? dje je tón Wuczer, kij na runje tulej Neduschnosz naszeho Časa ledzibiliw, ji neby sykcij Mozu hacjicj pytać? Ale poladajcje, proschu, najprjodzy na Nekemischnosz a Snamjo tych, kij po Mjenenju, nischich Ludzi aby tejj se wschiem Prawom dyrbeli czi prjeni Remschikhodzerjo a bōsskeho, swieczoneho Žiwenja horliwi Česzerjo bycz, na kojich möht rez wschitke Woczi skozene su a siž sdóbnje ſ Zaposchtokom Pawokom k tym Nischim a Nerośwuczenishim dyrbeli prajicj möhż: khodcje, sadzercje šo tak, jako nas macze sa Snamjo! Kajke Snamjo wolada šo swetscha tudy? Pola Starskich, Priódskajenych a Wózokich je dre tudy wele kwalobnych Enamenjow sa Młodosz a sa niże skazajz Lud wldzicj, tu je wele Gostojnikow, Knejstrow a Starskich mjerneje, stareje Bobožnoszje, ale Bohu żel tejj wele skazajz Enamenjow, tak so póniacz dyrbimy: tudy nebjeti ta mutna, Počzinki skazaja, masana Újseka ſ Dola na Horu horje, ale czechne šo ſ Horow do

Dolinow delje. Neneše njeik šyre Drewo jadyn prawy Plód, schto dyrbi ſuche pschinesz? —

Nechalli pak njechtu tolej dac̄ dossz placžic̄, laj, da je wſchaf to wjerno, so wele Ludži naſcheho Čaſa do predy pomenowanego Poruſa panu, dokelj ſameſſcheni ſu a cjeſkeho a neſchecſtaſazeho Wutnenja a Djela ſo boja a ſdaluja; woni chyli Benesy ſaſlujič̄, ale jeno ſlóchim; chyli djielac̄, jeno niz pschezy a pschi tym tola ſa lóſchi Kónz pschimac̄. Haj, to wjazy tak neñdže, te Čaſy njeđuſcheje Próſnoszje a lóchkeje Saſlužby ſu nimo a te pecžene Hojbje ljetaja njeſko wele Lóchci wósche, dyžli predy — a tych, kij ſa nimi hapaja; je tejj pschezo wjažy. Duž panu tajzy mehzy, ljeni a neródni, na neſchecſtaſazu Prózu a Staroſz moſtudli a ſiſali, psched ſruthym Čjeſkom a Moſylami we Dwoni bojaſni Ludžo na Žebanje, Cajimanje, Kranenje a tehorunja neſchne pomozne Wjez ſzwojemu Sejrenju, jaſtejj na Scharty Kladzenje a Wjeſchczense, Benesy aby Schazy Phtanje, Kupzow Nahantenje, Piſtanje k Rejam a t. dale. Wina na tym dale a wetsche Kneſtwo doſtaſazym Žebanſtwi, Kranenju, neſwojedomniwym Cajimanju ſu te powetſchene a bóle roſſchjerene Potriebnoszje naſcheho Čaſa pscheſzivo predy njedy, ſjenocžene ſtim hordym a cjeſſjelakomnym Pschesbjeſhovanjom psches ſwój Schtant, Wina je to Recjenje ſa cjeſlnym Wužmanjom a Sametelenjom, Wini je to roſpuſchcjenie a pscheſzinerſte Žiwenje a pschipódla khuſobna Saſlužba, ſnadne Samóženje. Wele wjazy trebaja njeſko na Draſti a druhej Pschi Mlodži a Stari, pschetrebaja na Žiedzi a Picžu a druhich Wjezach wele wjazy, pscheſzinja ſtoſrōc̄ wjazy, dyž prawje wobrachnujesch, dyžli naſchi Predomni. Kak wobſajima ſo husto ſiſnowski aby kwaſny Pan a hotuje Wjez psches Schtant a Samóženje, dokelj, chze ſo widdic̄, dac̄ a truhne napoſledk:

nusowaný aby ſobrej Wolu Dožnikow; kak wele Ludži jiedža a piſa a weſela a woblekaſa ſo kraſnje, ale wſcho na Poſchczonk; kak wele cjinja ſo wulžy Ludžo, ale ſzufym Samóženjom, kajž doſko jim doſaha, napoſledku ſ Bojoſzju psched Tradañom a Proſcherſtowom kranu a jebaja, dyž jim wjazy wunoſhac̄, aby nichu jim poſchczowac̄ necha. A kčomu neſku woſhudneni palenžowi Picžy ſo hizom wobročzili, rubiwoſhi ſwój Dom, wobfranýwſhi Pscheſzelow a Szuſodow, Draſtu ſebi ſe Schije pschedawawſhi!

Jeli pak wjerno, so ſli Towarschojo Dobrych ſkaſa, jeli wjerno, so paduſchni a jebacžni Starſchi ſaſy tajke Djieczi lóchko wocžahnu, ſchtur móhl ſo džiwac̄, dyž ſo pomenowana Neduſchnosz roſhyment! Haj, wonie ſu Cswójby a Domu, djeſz tajka paduſchna Bracha wot wulkeho Džeda hac̄, da dženſniſcheho Dnia nimale po wſhjach ſtaſach teje Cswójby ſo cjehne.

Bóh chył nam pomhac̄, tajke Neduſchnoszje wukorenic̄, chył kójdeho miloſzirije psched nimi ſakhowac̄, nam cžiche a mjerne, pótſiwe a boha-bojaſne Žiwenje weſz dac̄, tych Škaſenych aby we Wutrobi ſtemu Škaſenju Poſhilenych aby Hoſtowych pytac̄, wobročzic̄ a róčic̄ a poljeſchic̄.

Nowe kwaſne Spjewanežko

cjeſznemu Nowojenej a cjeſnej Neveſi kwaſny Węzior wot weſhnych mlodych Holzow a neveſznych Towarschow a Pscheſzelnizow ſzpiewanju. Łož dje po prejnim Wodjielenju ſhierluſhownego Koſa „cji ſara derje je, ty wukupena Duscha“ ic. Num. 435.

1. Dwie Róži ſzjeſtej

We Wonez*) Domi jaſnym

*) Tudy pomenuje ſo ton Dom, we kotrym ſiwaſ je, k Pschir. Cjeſhliž.

Na krytym Blidom kraſnym,
Sredz Druschkow, Swatow stej
Tak renje ſadjenej;
A dokelz ſtaj tak rjanej,
Wot wſchitkich lubowanej,
Da na nej' ſmijewa ſo
Rójjidzicze Woblecžo.

2. To tajkej nejſtej mi
Niz Róži ſe Sahrody,
Hulz jena czeſny, młody —
Druha yak Holicžka
Je czeſna Hancžicžka;
Tej dženſha pornio ſebi
Tu ſedžitaj, kajz ſdebi,
Staj pypchnej, lubosnej
Kajz Réži ſejjewatej.

3. Staj Wjenzy*) ſandalój
A Kuli ſebi ſwjerne —
Jej' Luboſſja tak wjerne
Esu ſ Bohom ſwecjene,
Du; jimaſ derje je.
Mjetk Wutroba ſtaj jena
Pſchiſ ničjo nedželena,
Mjetk jako Mandželſkaj
Na wjeczne ſwojej ſtaj.

4. Tej' czeſnej' Swjer'wanej
Wſchjich Kubych Žohnowanja
A Hoſzjow Saloſkanja
Džens renje pſchewodža
Do jeju Mandželſta;
Tejj Echoſje Starschi pſcheja,
Kajz wele ſamožeja,
A ſwjerne Mjenenja
Se Eſyſu wobſtrucja.

5. Haj, ſwulſej Radofſje!
Tejj my waj' powitamy
A wamaj ſaſpjewamy,
My předne Towarschki,
Džens Khjerlusch ſwaſhowski;
Wój nôchylkj ſo njewacj,
Dnj ŭzemy taflej ſpjemacj:
Pſchindj Etrowje Radobnym
Tym Wjenzu rucjanym! —

6. Kajz Khójcžka, Žjedlenka
Syml a Ljeczi ſtatu
Ma Pychu Hatſlam datu:
Tak nech pſchez ſelene
Waj' Echoſje wostane!
A pſchi tom czaſnym Echoſu
Ssei djeržtaj Nadu boju
A Myſlje ponizne
Sa Kublo najwóſche.

7. Kajz Ryby pluwaja
We czistej Wodži ſtrowe:
Tak ſoſjde Gſloncžko nowe
Rech waju powita
Etrowej Ějaſ Žiwenja;
A mjtlojli Kſchij noſkycj,
Da chynkoj Boha proſvej,
So Eczerpnosz wobradža
A Horjo pſchikrótſi..

8. Kajz pſchewodža nas Eſiin;
Kij, wot Šwietka ſym padu:
Tak boži Mjer a Nada
Rech waj' Khód pſchewodža.
Do dekhoh' Žiwenja;
Da kraſny Schlit waj' kryje,
Schtojj mataj; derje tyje;
Da budže Domi roſz.
Mjer, Luboſſi Spolojnosz.

*) Na Mjesto Gſlowa Wjenzy mojeſh wſacj; Gſlowo: Bershcjen.

9. Žörl nesaprahničte

Eso Žörlo boje wamaj —
 A schtojj dy dale ſamaj
 Šeſi wjazy proſhytaj,
 To wamaj Werschnu daſz;
 So wſchitlo waju Dželo
 Vy poradjene ſcijelo —
 A ſewojba lubosna
 Wai' njedy koſchila.

10. Sawjedje taſkelej

Ze naſche Požadanje
 A dobre Spodobanje,
 Rtz wamaj ſiewimy
 A ſkónečnje proſhymy:
 So nowy Schtant a Šydko
 Był wamaj krafne Bydko,
 Djejj pak waj' Wutroba
 Tejj na naſ ſpomina! —

Wſchelkisny. Objerki.

Ra 6tym Dnu wiſkeho Róžka ſweſčeſche Jan Kowar, Wobydler Pluſníkežy pola Maleschez ſwoj ſtoljetny narodny Djen. Tónšamny ſweſeli ſo dotal nimale ſhjetro dobreje ſtrowoſſje. Ieho nebo Nan pſchineſe ſwoju Starobu na 102 Ljegi a nanowy Brat na 101 Ljeto. —

Kunje fajj Židji ſo Wody ſara boja, doſelz žane Rjady nima, tak boja ſo woni tejj Wojetiwa a ſtrachuja ſo pſched Krej Koſleczom; pſhetoz wot teho Čaſha ſym, jafko Ruſowſki Rheiſzor Wukasnu je daſ, tejj Židow do Wojakow bracj, ſu pecža na 4000 młodych ſeutych Ludži do Bramborſceje Poſenskeje wustupili. —

Jako nedawno jedyn Rejenenz we weſekym Torarſtri praschany bu, czechodla tola žaneho Lóſchta k Žentvi nima, wotmolwi won „to pſchin- dže ſjara ſnajomneho Čechodla ſym, doſelz me- nujzy te Žónſte mojeho ſnajomſtwia fajj te Lilije na Belu ſu — wone neschija, wone neſchadu a ſu wſchak wele pſchauſcho ſwoblekane, dyžli Salomo we wſchitkej ſwojej Kraſnosći.“ —

S Freibergſkich ſljeborowych Horow, fajj ſo piſche, je wot teho Čaſha ſym, hacj tych Pod- ſkopach tam vſjelaja, ſa dwie Sji Millionow Toler' Eſljebora wudobyté a Nadžija je, ſo we bliſchich 30cých Ljetach hiſhce na tři Sta Mil- lionow Toler' Eſljebora wudobyté budže. —

Berlini popadjechu wondano zhe Paſmo Pa- duchov a Paduſchnizow we jenej Piniy, dzejz ſo ta neduſchna Čirjóda romadžje weſelesche. —

Grudne Podawki.

Zho maleho Róžka ſo Rheiſza a Brožen Róčki, Rheiſkarja a Dželnika we ſſerſkim Solandji, dócžiſta wotpali.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſſobotu ſu Žita Buduſchini
 placzile:

Rož . . .	3 tol.	$12\frac{1}{2}$ nsl.	tejj	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.
Pſchenza . . .	4	•	$12\frac{1}{2}$	•	— 4 • 5 •
Decžmen . . .	3	•	—	— 2	• $27\frac{1}{2}$ •
Worž . . .	2	•	$7\frac{1}{2}$	•	— 2 • 5 •

Rhana Buty 17 nsl. 5 now.

Wudowane wot Welle rez Knihernje Buduſchini.

Czíſhczane pola C. G. Hiedi.

Zydzienſſa Mowina

ab

ſerſke Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

S. Cziblo.

25. Djen maleho Rózka.

1843.

Płodzenie ſkótnieje Piż
aby

Luka je burowe najwoſebniſche Wob-
wedjenje.

Husto ſkyschisſch Butow prajicj: my nojimy
nasche Luki kójjde Ljeto ſrodzajym Noſom a ne-
možemy tola kjanemu Bohatiwu pschindz! Haj,
wy macze praſe, lubi Ludię, wy mózecze wasche
Luki noſicj, kajz chzecze, swojcze nimale Polozju
rodzajego Noja na Luku a poſzeli Stworiczel po-
tom huche Ljeto, da ſchodzi hiſhcze taſke Nój-
nischjo wjazy, hacj pomha. Nojenje ſrodzajym
Nojom je ſa Bura to najdrósche; pschetoj niz jeno
ſo ſo psches ne Móz Polam rubi, wono dyrbi
ſo tejj, dyrbili ſchto hódne pomhacj, jene Ljeto
psches druhe na Luku pschinesz. Duž nech tejj
ſo psches rodzaje Nójnischjo njeschtó wjazy Esyna
a Wotawy nadzjeka, da nebudje wſchal tola doſz
ſaplaczene, ſchtojj na tuto Waschnje na Luku wa-
zisch. Nemóžesch tehodla na Mjesto ſkótnego Noja
ſNójniu, kij multich Bičzolach na Luku wosyſch,

nemóžesch ſe ſatym Popjołom, nemóžesch ſe Semiu
ſparnych Romadow, to je, ſpſcheparenej Semiu a
Dornami aby ſpſcheljzanym Blótom a Schla-
mom ſ Hatow a Pschierowow, nemóžesch ſ Tru-
waniami ſ Dwora aby ſ druhimi Botpadankami
a Powoſtaſkami, aby ſe Sołami a tehorunja
Nojom twoju Luku hepschicj; da newostane czt
niczjo druhe wósche, hacj ſo ladasch, tak by ju
powodział. — „Haj, haj, rekne tón a tamny, ſo
by mi tam kíznyko, Ssyciſna a Rjefyna roſtla.“
Rje, to ſo ſtacj nebudje, tak borsy hacj tej Wodji
na Luzu ſtejcz nedasch, ale Spad masch aby ſczi-
niſch. So žana powodżowana Luka bes Wodni
Botwedjenja a Spadu byc ſeſnije, to ſo ſamo
roſemi; ale najprjódzy ſo pschezo prascha, tak
pschiwedże a ſchikne tón mały Hōſpodar Wodu na
ſwoju Luku? Tudy dyrbi ſo najpredy ſromadnje
a ſſawnje pósnač, ſo jedyn ſeniczki aby lutki
jedyn Hōſpodar porjedko Powodženie na ſwoju
Luzku ſložicj ſamoże; pschetoj wón nemóže ſwo-
jego Esuſoda wósche aby niże lejzazeje aby —
naboczneje Poliſny dla nowe Pschierowym rycz,

Wedu napinacj aby puscheżecj, pak tejj Wlóńk fo na to hérabi, dokelj fo nes wscheje Wody ċini. Naschi starí Wétkojo su tejj pschezo Wodu a Prjeczny po najłobshich Nijinach wedli a dyrbeli teħodla my njetko tajke nowe wodowe Rebje drudże a binak pschepolojicj. Mal i pak dje sħtu Luki, kif njeshto niże rječneje Wody lejgi, tén dyrbijal fo tala f'Wlónkom aby iż-żem, kif Prawo na tu Wodu ma, njeħak f'dobrym srychtowacj, so mēħl fej Wodyn niż a niż na Luku puscheżecj a dyrbijalli tejj njeshto male dacj, da to nicżo newadji, dokelj fo to bħexxat kroči safo saplaczj. Ja pscheju jeno wsħejem Khjejsarjam a Makym tajfīk Sufisdom, woskebje wulkih Burów, kotsiż Sawjessje polni jidh nejru, ale jidu ntżi jeno Lost, ale tejj Wodu popschaja.

Njetk pak ma nimale kójda weħna Wosħada għwoje Luki swieħha na jenym Kruschi aby Esmu-sy saħobu lejż a wsħiex komadja wucžinja möħl rez jenu Plénim. Psħes telej Luki wiże fo husto Rjeċjka aby wodowa Ħruha, aby nedaloko tejelej Luki je hatn abu druh Wodyn polny Psħjerow. Tidu, aby dżejj hekk jeno Mögnosj je, dyrbi fo se sjenocżenjimi Możami wsħiex kien to Luskow Powodjenje složiż; psħet ożi jidh wele samoja tejj wele. Tidu dyrbia hebbi weħni Wobħdlerjo wu-stojnho Muža wsacj, hejju hami dosi nerosemja a Woduwedjenje hejj daxx wuważiż a rospeskacj, fo bixu Wodu po Wobħoloszi wedli a fo by kójj dy ħwxi Djiel Luki powodżiż möħl. Kunje kajj pak psħes Ċenovjenje zżejje Ġmejn Powodjenje fo smőjnoszi, tak dolouja fo tejj psħes tuħsamu Psħesjenosj Woduwedjenje we kmanih Psħjerowach, kif niskru Ħekku necžinja. Pod taj-kini Wumjenenjami a Wobstejenjom je tejj ta-Wjez l-oħlo a tunja f'dokonenu, tak cżejxa a droha haċċi tejj fo swopriekfa fħashe — a je to jeno njedje a na jenyn Kruchu scżinene, je to

jenoj njeħotre Qjeta tračo, da nebudje fo teħo nichu facj, wele skere budża tulej krafnu Wjez a Psħiprawu tejj drudże naħsljedowacj.

Majali pak Burjo abu Khjejsarjo mokre, bahnate a kisaxe Luki a tkedja je kuschische do-stacj, eżi nech naispredy lad-ħajja, skotreho Bofa Woda do Luki nuż biże, aby dje fo won ejisxgi. Eżi nech potom f'Könza għwojeje Luki, kotrā kójda po jenej Stroni Ruzz naħiżju abu po Doli lejgi, tam, dżejj fo ta Woda do Luki nuż dobbywa prjeczny Psħixerow wuriġa a ta' kustuppatu Wodyn wotrjesnu. Tuttu na wosħim horniż Kónzu psħes Luki prieki psħecżehnien Psħixerow durbi potom għiroju wupopanenu Wgħdu po druhej Rebicżi pħred Luki abu na jenym Kónzu, dżejj je najwjażu Spada, wotwedowacj. Na tuto Waschnje muħusshi fo Luka, dostane druhu Naturu a Moch a Kħalina sandżetej bōrxi. Wsħie hinnejha a druhe Rebicżi nicżo nepom-haja, wone fu pschezo polne a Luka tola tejj jenak kisala, kipjata. Ta'k je njeħotra sakraħħena Luka, na kotrui Tymeschxew a Bahnow dla żane Skocżo stupiż nemόżejha, psħes Psħixerowy, na jenym Kónzu scżehnene, poljeħġiha a żorrha pħred Luki fu saprahnyek.

Tajke budże Wedro a tajki smieejemy Čaġħ?

Na fuorou Symu pschindje skoro psħeżi symne Nalječzo a dyżi je w Symi wele Ċenjeha napadalo, da psħispori fo w Nalječju Syma a je jara mokro. Nebjesħeli pak Syma jara mótra, da masiħ fo ejoplisħeho Nalječja nadżecj. Na mokru, desħejxostu Symu pschindje skere symne, haċċi jaġe druhe Nalječzo. Wulki Ċenjeh psħi-wedże wulku Wodu. We Wotpoladanju na l-je-no jeno njedje a na jenyn Kruchu scżinene, je to tni Čaġħ je jo jenak, haċċi je Syma mótra b'ya

aby niz, aby hacj je so wele Ssnejehow wujshlo. Deshejosta Syma pomenschi pak Horzotu ljetneho Czaſa a pschispori skere Mokrotu, tejj ſu tedom wulke Wjetry, runje ſajz ho to stane, doj Syma ſroki Czaſ je traſa. Na jara ſnjehoſtu Symu pschindje rad wele Newedrow ſKrupami, na jara deshejostu pak hischeje wele wjazh, ale bes Kru- pow. Dyz je ho Syma jara ſahe ſapocjala, da nimach ſkoro žane Newedra doczakacj a Newedra ſKrupami ſu tedom jara porjedko, pschinduli pak, da ſu jara straschna a ſchfodne. Krótki Syma hoji Polam ljepe, hacj Winizam, mechka aby la- hodna Syma je ſa wobej dobra, tola pak Czlowekam a Skotej nestrowscha, wótra pak ſtrowscha.

Na cjoply naljetni Czaſ pschindje horzy ljeczny, na mofre Maljecjo pak wobſtajne Wedro Ljeczi. Bjescheli naljetni Czaſ mokrojty, da je naſymni tejj tajſi, drudy pak jara ſuchi a pschindje na mokrojty naljeczny Czaſ najwiazny Newedrow. Cjoply Maljeczo pomenscha, ſymne a mokrojte pak pschisporja Wjetry we ljecznym Czaſu. Symny naljetni Czaſ je neplodnischti, hacj mokrojty. Cjoply aby tejj mokrojty naljetni Czaſ pschinesze jenaku Płodnosz, tola hoji cjoply Winizam ljepe, hacj mokay. Symny naljeczny Czaſ je pak Czlowekam a Skotej nestrowy.

Na horzy ljeczny Czaſ pschindje najſkerschi liwki, na ſkodny a mokrojty nepſchindje pak žadyn ſuchi a cjoply naſymni Czaſ. Po ſkodnym ljecz- ny Czaſu pschindje ſferscho ſymny, ale porjedko mokrojty naſymski Czaſ. Naſymni je najbole ljeczneniu Czaſej podomne. Na horzy aby ſuchi ljeczny Czaſ nepſchindje ſkoro ſenje wulka Syma; ſteje Horzoty a Ssuhoty ljeczneho Czaſa neda ſo dopokafacj, ſo budje Syma tejj ſucha. Klodny a hischeje wjazh mokrojty ljeczny Czaſ pschispori tejj radny Mokrotu Symi. Po mokrym, najbole pak po ſymnojty Ljeczu ſapoczne ho Syma ſaje,

hacj po horzym aby liwki; po horzym Ljeczu pak Syma dljeho traje, po ſkodnym pak predy pschestane. Klodne Ljeczie néhoji Polam, horze pak je ſa Wino dobre, mofate pak ſchfodne.

Rajſiž naſymni Czaſ je, tajſeje Symu moſes- my ho tejj nadzecj; jeli ſymny býl, da moſch tejj mótru Symu doczakacj, tchorunja tejj po jara cjoplym naſymnim Czaſu. Po ſymnym a tejj po igra cjoplym Naſymnu pschindje radny wele Ssnejeha, po poſojeźnatym pak pschindje mało Ssnejeha, ale dobla Syma. Po ſymnym Na- ſymnu ſapoczne ho Syma radny ſahe, po cjoplym pak pschindje rad mofata Syma. Rajſej Na- ſymni je, tajſi je tejj ſkero pschez pschichodny naſjetni Czaſ. Na wujaznene naſymiske Wedro pschindje wele ſylnych Wjetrow we Symi. Sy- mne Naſymni je pak je radny jara nestrowe ſa ludzi a Skót.

Na jara mofre Ljeto nepſchindje rad jara ſuche a tejj niz jara mofre, ale poſojeźnate, ale na ſuche Ljeto pschindje rad mofate. Jara wulka Mokrota nepſchindje wele Ljet' rada ſaſobu. Ssue- chich Ljetach je wjazh Wjetnika, hacj mokrych, Newedra ſKrupami pak ſu we mokrych Ljetach huſzische, hacj ſuchich. Po jara ſuchim Ljeczi pschindje rad jara płodne Ljeto. Ssuehe Ljeta pschineszu wjazh nadpadnych Khoroſzow, hacj mofre; po mokrych pschindje wele menschich Khoroſzow.

Tola pak nôchju ſameſcjeſz, ſo wſhitke cjlo- weczne Sonenja, tejj pschi Wedri, na ſotr' ſo- nenja ho tute Wustarki ſepeſaja, drudy molicz moža; pschetož wſhitko, ſchtož wjemr, je nezyle a ſchtož wjeshejimy, je tejj nezyle. 1 Kor. 13, 9.

Pschisprawne Sahaniibenje jeneho Boha-prjejerja.

„Sczim chzeče me ujeczeho Druheho a Nas-wopacznego dowsz a pschewiedzic, dyż wam bes Woczi wodkuczu: so jadyn Böh neje!“ Tak djesche njedy sakróblenn Bohaprjejer kęfesz jedostoj-nemu wóschemu Bissopej Boroowskemu, sij jako evangelski wósci Bissop we Bramborfskej 10ty Díen Mjerczinza 1831 Königsbergu wumre. Borowski wotmolwi bes volheho Rosmýšlenja „ja newjem, hacj sibi tehodla wožebnu Prózu dacj dyrbu, aby hacj nedyrbijak Wotmolwenje na wasche Braschenje wele stere kwojatemu Pižmu sawostajic, we kótrymž hizom tak wot Was Rycz je.“ — „Wotemne?“ rekny tón Čłowek, „tak je to móžno!“ — „Haj, haj, wot was a to we druhej Schtuczy 53teho Psalma.“ — Biblija bu pschinešena a mótsje prjódklasowane (cžitane): Eup i reknu we swojej Wutrobi: Böh neje! —

Wschelfisny. Sbierki.

Smiesch. Iako njechta k Wjeri nepodomne Wjezy a Podawki, kotrež pecža pschi wojskim Rubenu we njekafim Mjeszi widzit bje, powedasche: djesche jedyn druh „To neje nicžo pscherzivo temu Rubenu, sij ja widzit hym, jako Wojakam we Mjeszt *** rubicž dowolene bje. Eji Wojazy biechu tak nemdri na Rubenje, so sibi pscherzo jedyn temu druhemu Rhježje ſ Rukow torhachu.“ —

Buk ja Buk. „Djeha to dječe, Amotse Wujo? tak moprasha fo Šušod swojego Šu-

soda na Puczu ſekawſhi. Amotse Wuj wotmolwi: ja du do Holje delje po hušanzowe Symjo. „Po hušanzowe Symjo! a kžomuha tola to?“ — „Lejcie, konsche Qjeto nebjechu žane Hušanžy a duž fo tež jadyn Tak pola me radžit nebe, lietša mjenju tu Wjez ſej ljepe ſawesz.“ — „Al, Amotse Wujo, rekny tón tamny, my ſe ſo ſa Pravym dopytali a pschivedzecje tež Čłoweka na prawy Pucz; wjesze da, dže hym ſo ja nastajik?“ — „Nje.“ — „Ja du do woneczanſkich Kerkow po twórjaze Symjo!“ — „Po twórjaze Symjo! a kžomuha tola to?“ — „Lejcie, konsche Qjeto nebjechu moje Kurz tak hubenje, kah ſo biechu lietša ljepe neſte, dyž budža te Twórie ſemni pschikhadžowacj a Jeja picž.“

Grudne Podawki.

17ho maleho Róžka Jan Bohuswal Schlen-čer ſ Króſawy, ſjedlowe Hablje ſchčipajo, ſe Schtoma paže, ſebi Čłowu roſashy a wumrje.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Roz . . .	3 tol.	10 nsl.	tež	3 tol.	5 nsl.
Pschenza	4	10	:	4	—
Jecžmen	3	—	:	2	27½ :
Worß	2	10	:	2	5 :

Khana Butry 17 nsl. 5 now.

We Wellerez Kniherni je doſtagju:

Serbiske Pešnički zeſberane a Serbſkim hólcam a holcam křeſeleinu. 1 nsl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Cžiſtežane pola C. G. Hiecl.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

Zydzienſka Nowina

aby

ſerske Powieszje ſa hornych Lujiczanow.

9. Číſlo.

4. Džen Maljetnika.

1843.

Schto ſo Szwieczi podawa?

Welekróćj je ſo, woſebje we nowiſkich Čaſach, tym a tamnym Kraju zolhalo, ſo je ſej ión ſtary, woſlabneny Kral ſwojego Syyna aby k Thronej najblischeho Wuja ſa Szobuknezerja k Bokej a k Ruzh stajit. Starcho Krala Wotpoladanje je wjessje pshezo to bylo, ſo by ſebi pschi ſwojich woſokich Ljetach a pschiberazej Słaboszi ſwoje Knezenje polóżil a ſo by tutemu Pomoznikoj a pschichodnemu krajnemu Knezej Skladnosz dał, ſo ſmenahla k Knezenju ſwuczowacj a ſo k dobremu a doſtojnemu Gastejenju ſwojego ważnego Hamta pschihotowacj. Temu k Podomnoſzi cžinja tež ſtarı burszy Hospodarjo aby Starſhi ſe ſwojimi Džecžimi, kotrejmi po Čaſu na ſwoje stare Dny ſwoje Kublo aby Žiwnosz a Hospodarenje wostupja a ſej pschi tajkim Wotskupenju to wóſche Kneſtwo a wóſchu Móz na Žiwnosz, krajmenschemu ſchtoj ſhodźe Hospodarenje nastupa, wumjenja a wobkhowaja. Taſke Wumjennene je pak wjessje jara ſvóbna, prawa a wu-

ſitna Wjez, kotrej ſane Džecjo nebudje hanicj a ſacziſhnyč móhz, kiba ſo ma Hospodarſtwia zvlje newuſtojnych, roſpuszczonych a psheczinerskich, aby tak wobožnych ſwadliwych Starskich, ſo ſane Čjinjenje a Wobendjenje ſními neje.

Ale píchi tuthm starschissim Žiwnosz Wotskupenu na Džecži podawa ſo naſchich Čaſach njeſchto jara Dživne a bliſcheho Roſpomnenja Hódne. To je to Wobkedybowanja hódne Prjodk-pſchindzenje, ſo Starschi tak ſahe, hishcze we ſwojich newoſlabnenych Ljetach pócjnu ſwoje Žiwnoszje na Džecži wotedawacj a ſo na Wumenk ſydag, Starschi, kij ſu tak liedom Syyna aby Džówku k Žentwi docžakali, Starschi ſ Čirjodu dróbných Džecži, Starschi, kij ſu ſami tak liedom haklej pschedzali Szisna hotowacj a Łowa jim hishcze neſchjedziwi! Starschi, kij po Wotedaczu ſwojeje Žiwnoszje potom drudże na Dželo khodža, aby ſo na Sſlužby píchistajeja a wſchak Žiwnoszje wobkedybachu, kotrej woboje, Starych a Młodych ſejiwicj ſamóža. Sdóbnje ſo tudy praschesch: tak to pſchindze? ſu niſteko cži Starci ſym

mlodym Grófom njetisicheho Czaka tak rospawnili, so ho wjazn wobjednacj nemója a niczo se hóbu cjinicj mječ náchodza? — aby je to nowe Hospodarstwo Wedzenie tak czezke a khumschtne so ho Starc ds. neho wjazn newustaja? — aby wustawaja a woßlabnu njetko Ludžo predy, hacj njedy? Njedy swojim Czaku bjesche tajse Czinenje skere samolwenju, dñj Nan Esyna psches Pschipist swojese Žiwnoszje a Žentwu Wojerstwej wutorhnyč chysche, ale nowych Czach, dñj to wjazn neplacj aby treba neje, sczeho pschindje to? — Wunoscheja njetko Žiwnoszje psches Mjeru mało aby maja tak wele Dola, so Dan wjazn snešenu neje, so Starschi Esyna aby Džówku tehodla sa bohatej Žentwu ſkawatom cjerja, psches kocuz tajki Dók so wuplaczicj sameže? Haj, hacj, njedkejkuliz je to Wina, kotrejz dla Starschi Žiwnosz na Džecji sahe wotedaraju, ale njedzelkuliz neje Khudoba a Nusa a Dók tak wulki, so by tolej Žiwnosz Wotstupenje tak wo Schiju a wo Łowu a sahe so stacj dyrbjalo. Wschak móhł sebi myſlacz, dñj Nan se swojim Esynom aby Džówku Žiwnosz wobdzjela, Nan se swojim Sonensjom, Radu a Mudroszju a Esyn a Džówka se swojej czjelnej Mozu tu romadnu Wjez wedu, da nemóje tola nidy ljepe byc a wschiuk dyrbj ho labajz poljepschec! Nemóželi pak Nan se swojim Esynom a Džówku psches tajse romadne Radzenje a Dželo niežo pschihotowacj, tak wele mene budje so mlodym Ludjom batym radzicj bes starhiskeje Radu, Sonenja a Womožu? Nepraci si j. Nan we Gjenoczenju se swojimi Džecjimi na Žiwnosz i Prawemu pschincj a so pschepracj, tak wele mene je to tym nesonennym Možym možno, kij hishcje njetko Wument dawacj o dyrbja a tig psches swoju Nesonenosz knadz runje tak wele schodua, jako wotedacj maja! Dñj tajich pol mlodych Wumentarjow Džela a Estuz-

bow ladacj widjish pola zushch Ludži a chzedzali so woni hewak staracj, prózowacj aby drječ — czechodla nemohli a nedyrbeli woni radzje swojim Džecjom ich Žiwnosz džiescji? Dyrbiali pak drudze penzneje Saſluzbny abn Poljepschka a Pschiberka dla Džeklo pytacj, dokelz jim Esyn aby Džówka niczo, aby niz dosz dacj nemóze — czechodla da hakle su sebi Žiwnosz prejz dali a so sa wumensse Blido hnyli? Möhł sebi tejj pomyslicz, dñj Starschi tak sahe Džecji ženja a jim Žiwnosz wotstupuja, so chzedzja je radz ſ Czeszju woženicz abn predy hacj žadyn Pad pschecjivo scheſtej Kasni wobendu; möhł sej myſlacz, so njetischim Czaku Džecji Starskich skere a bōle nadbjehuja a nadperaja, hacj njedy, so bych u jim njekaske Wobſedzenſtvo dali a so móhle se swojese Schkje a Hornyczka jjesz — ale to je ledy k Wjeri padome. Nech pak to je, kajz chze, mi ſda so tajse ſajne Žiwnosz Prejezdawanje a na Wument Šydanje jara nesprawne a schlödne; dolejz, kajz Pschislowo a Sonenje ſwiedzi, jedyn Nan skere džewecj Džecji ſeziwi, hacj 9 Džecji jeneho Nana a to czini, so po jenym Voku Džecji Lubosz i Starskim ſyka dolho tak wulka neje, kajz Starskich Lubosz pschecjivo Džecjom, po druhim Voku su pak tejj Džecji jara wschelake, neroſmne a newustate, nepopschate aby narabne. Eirach tejj 33tym Stawi, 20. Schtcž., prajt: nedaj nikomu twoje Kublo, so by so nekal a jich psche mene proſyce netrebał; a 22tej Schtcž.: Wono je ljepe, so twoje Džecji tebe potrebaju, dñjli so by ty jim do Rukow ladacj dyrbjal — a 24. Schtcž.: Na Kónzu twojego Živenja a we Czaku twojeje ſmiercje, tedym hakle djjel twoje Herbſtwo won. Dale je tejj ſonena Wjernosz, dñj tón najstarschi Esyn aby Džówka domach na Žiwnosz woženeny je, da woženja so te druhe mlódze Džecji wele cjescho a hubenscho, pschetož tón Nan na Wu-

menku jím mohl rez něčo dac̄ nemůže, won je napišal, schtož pschi tymlej Kwaſu pschetrebac̄ sam potřebný a je ſtoto, kajž by jím hízom chysche, poda jem' tehodla tu Paperku. — Starv wumrel byl. — Tejj Mjeca a Jednoty dla nedýrbeli Starsht tak ſahe ſwoje Džieci ſe Živnosfju wobosyc̄; pschetoz ſchtuz Živnosf wiazy nima, je husto kajž na Pschidawku a nežmje pschi domjazých Pschekotach něčo prajic̄, tak jara hac̄ jeho boli a pali. —

Ale mi pak ſo ſta, ſo wele tych Starskich, ſiz tak ſahe ſwoju Živnosf a Brjemjo na Džieci wotedawaju, hishcze tón ſtary roboczaaſti Duch napelni, ſo ſu to ljeni a nemudri a wſcheſlakého druhého Ducha a Wuswarenja hódní Čloweckojo, kótrymž ſo nieschto tych nowych Worechow naſiveho Čaja wußac̄ neha. — Lepikez Merten Kukezy je wónano prajik: ja newjem ſo do Schparansa njetſiſcheho Sowjeta namakac̄, to mohl jedyn njetko pschezy dwje aby iſi Žowmjec̄; nech ſej cžinja, kajž chzedža; ja wjem, ſak chzu wſhých ſtebacz̄: ja ſhowam moju ſtaru Žowu a kupju ſej nowy Klobuk; wſhizy Kukičenjo budža rolač „Naſch Merten je mudr, pscheklepaný Schibak, itón je ſliſhcžim Mlókom wocjehneny!“

Pschihotowanje Kwaſej.

Scholta ženesche ſwoju Džówku; jejny Nawoženja bje Krawez Motz, Esyn weſneho Bura, kótryž wulke Kublo mjeſeſche, ale ſchtož hishcze wiaz wiňoſte bje, won bje pobožny a sprawny Muž a wjerný řeſhessjan, kajž to ſe Škufkami wopokafa. Njekotre Ķun psched Kwaſhom džiesche njet ſtary Krawz k ſtaremu Scholci aby kwaſne mu Nanej, ſo by ſo ſním wot teho Kwaſa rotryc̄owať a džesche bes druhimi Ryc̄emi tejj knemu: ſchto da b'džesch tym kwaſnym Hossjam k řydzí dawac̄? — Scholta pak bje ſebi wſcho-

napišal, ſchtož pschi tymlej Kwaſu pschetrebac̄ ſam potřebný a je ſtoto, kajž by jím hízom chysche, poda jem' tehodla tu Paperku. — Starv Krawz pak ju ſwjeru pschelaſta a ſawiſeſche ſ Go- wu a džesche: dale něčo wjaz? — Hejſo hishcze nieschto byc̄ dyrbí, wotmolwi Scholta, praj mi, ja chzu jo rady wobſtarac̄. — To niz, wotmolwi ſtary Krawz, tak jo mjenju: hac̄ dyrbimy ſo wot tak Wele do Wolje naſyſ, aby dyrbimy ſo wot teho wſcheho ſhori jyſ? knajydženju do ſveteje Wolje je jara wele, a žadýn roſomny Čloweckojo ſo tola nebudže ſhory jyſ chyzc̄. — Ach, kajſe ty tola myſlisch, džesche Scholta, ſchtož neſijmy, nech wóſche wostane. — Haj, a nech ſo potom ſtaſy, džesche Krawz nato dale. — Pschi cžesných Wjezach to hinaſ nej', wotmolwi Scholta. — Nato wotmolwi ſtary Krawz a džesche: po mojich Myſlach a po mojim Roſudženju dyrbeli my pschi cžesných Wjezach, džejž nam Böhlby Knes tak wele Weſela a Sboža dawa, tejj nato myſlic̄, ſak bñchmy tejj druhim Ludžom pschi tym Weſele pschihotowali. — To džen ja chzu, wotmolwi Scholta, tehodla ſym tak wele na Kwaſ wobſtaral. — Haj, a dyž kwaſni Hossjo ſo weſela, ſejdži tamna ſhuda Wudowa ſe ſwojimi Džieciatkami ſrudna a macža ſuchu ſskórczic̄ku ſe ſyllami, džesche Krawz nato. — Derje, ſo me na nju dopomniſh, wotmolwi Scholta, ja chzu ſa nju tejj Schklicžku na Blido ſtajic̄ dac̄ a dyrbí ji wot kójdeje Grychty date byc̄. — Sa to budže ſo čzi wona wutrobnje podžakovac̄, wotmolwi Krawz, pschetoz wona budže wot teho ſyky Týdženj jyſ mjec̄; ale dyž budže tón Týdženj nimo, budže wona ſaſo ſe ſwojeſ ſuchej ſskórczic̄ku ſejdžic̄. — Haj, ſa to ja nem'že, wotmolwi Scholta! — Nato wotmolwi ſtary Krawz a džesche: Gmejni žana Čeſa neje, dyž tak ſhudých Ludži beſkobu ma, ſiž ſo wjazy ſejwic̄ neſamóža. Dyž ſo widži, ſo ſo we jenym Domi

Rusa sapóčne, da dyrbjało so smolom pomihacj, predy hacj wulka Rusa nastane, a to by so lóchaj cjinicj dako. My janyh khudych wó Wózni mam, ja pak widju, so jich skoro dostacj budżetny. Ty sam wjesch, so ſebi tamna Wudowa ſiedom ſe ſwojej Pschaſu ſuchi Klieb ſaſluži; so by Draſtu ſa ſo a te 4 Esyrotu ſupowala, nato myſlicj netreba. Tak dotho jo budje, da b'dje khodjicj ſodata ſe ſwojimi Džeczimi, Rusa, Lód a Starosz budja ju žracj, ſo b'dje ſkhoricj, ſo lehnycj a wumrecj, a nato ſmjeje Gmejna Proſcherjow. Tolej Nesbojje bes hegen Schködy wotwobročicj, mójesch ty dobry Sapocžat ſcjičicj, pschi Kwaſu twojeje Džomki. — To bych tola rad' ſlyſchal, ſak to cjinicj mam, džesche Scholta. — To dyrbiſch ſmolom ſonicj, wotmolwi Krawz a džesche: podaj ſchat mi tu Paperku hſchicje ſunu a tejj Pero ſTintu. Iow masch napiſane: 2 Körzaj ſitneje Muſi a 2 Körzaj ſitneje Muſi a 2 Körzaj pschencžneje. — Kęzemu tak wele? Körz by wot ſójdeje doſz bylo, my pak chzemj wot ſójdeje 6 Bjertlow wſacj. Dale ſteji piſane: tſi tucžne Eſwinje. — Zene wostane prejcj, na dwjemaj masch wiaz hacj doſz. Potom rjeſa: Zeneho Woła. — Tak wele tejj trebacj nebudjesch, Kruwa by jo wobstarala; tola nech pak Wóz wostane, ale te 4 Wózny, kiž dale napiſane ſu, to netrebasch, te Kwaſej nerſej, my telko Wjaſa ſijsz nemóžemy. Dale masch piſane: 12 Kurow a 6 Khaponow k ſopi waſrenju. — Ja cji praju, ſo masch 8 Kur' a 5 Khaponow tejj doſz. Wot druhich Wjezow, kiž dale napiſane masch, cji neham ničjo wſacj, hacj runiž tejj wſcheho wiaz piſane masch, hacj trebacj budžesch. — Dyz ty njet te pót Körza

pschencžneje Muſi, te Eſwinje, te 4 Wózny, 4 Kur' a teho Khapona wosmesth a wſchitko to tej khudej Wudowi dasch, da budja ſo bes teho twoſi Hoſſio tejj weſelicj a ſmjeja na wſchjemu doſz; ty pak budjesch tu khudu Wudowu ſjejnymi Esyrotami wot Proſcherſta wumóhz, a to ſ Da-rami, kiž bychu ſo pschi Kwaſu nepotrebnje psche-činile. Sa to pak budje to Johnowanie teje khudeje Wudowy na tymaj mlobymaj Mandzel-ſkimaj wotpočowacj; a dyž budje wſcho Eſwje-ine ſancj a ſo minycj, da budje jejne Johnowa-je wostacj, pschetož wone je bōſſe. — Ty by sprawny Muž a wjerny Kſcheszijan; ja cji Muſu nato dam, ſo dyrbi ſo wſcho tak ſtacj, kaž ty prajik by, wotmolwi jem' tón dobročinjy Scholta. — A won djerjeſche Sſlono. Pschi Kwaſu ne-pobrachny na ničim, ale wosta hishcze wósche, pschetož ſmene ſo tejj da wulka Wjez wobstaracj, hejſo ju ſKosomom nałożicj wjesch, wele pak ſo tejj pschecžini a roſmeta, djejj husto treba neje; tón pak je tón Najroſomniſhi, kiž wſchitko k Wu-jitkej nałożi.

R. I. m. n.

Zitne a butrowe Wifki.

Gandženu Sſobotu ſu Žita Budyschlini placidle:

Rož . . .	3 tol.	10 nſl.	tejj	3 tol.	5 nſl.
Pschenza . .	4	· 10	·	4	·
Jecžmen . .	3	·	·	2	·
Wóz . .	2	· 10	·	2	· 5

Khana Butry 20 nſl.

We Wellerez Kniherni je doſtaržu:
Serbske Pěničžki jezberane a Serbskim hólcam a holcam kživeselenu. 1 nſl. 8 now.

Zydzienisfa Maowina

a b y

Szczeske Powieszje sa hornych Lujiczanow.

10. Czistlo.

11. Dzen Naljetnika.

1843.

Schto syo Szwieci podawa?

Hacz runje nasch Czas ton pisarski aby Pisania lakovny syo swole Prawom menowacj moje, hacz runje wele Napisania nehobnych Wjelow syo na Paperu namaze; da wschak wostane tejj njeschtojkuliz Hodbne a wulzy Rusne nenapisane a dokelz jo napisane nimach, pschindzesch psches to do Staroszje a wulkeje Schkody. Wulzy nusna Wjaz je, so szbi burzhy Ludzo, runje kajz wschizy Kupzy, Klamario, Wiczniy a Pschekupnizy, wjeste Knizki sczinja a djerza, we kotrychz szbi swoje Ruzpschindzenja a Wunoscili a swoje Wudacja swjetu napiszaja, do kotrychz szbi stajeja, schto wot koho dostacj maja aby schto kowu winojszi su. Schtojz tejj schtu sa Djelo a k Wobstaranju ma, kchemu skuscha wjesta Rjadownosz a kmania Pschiprawa. Ktakse kmanej Rjadownoszi skuscha pak koydy Czas, so do wjesczych Knihow sapischemy, schto wobshedzimy a na naschu Wjaz wazimy, schto nasche Kubko a Samozhenje powetschi aby pomenshi; schtu moje he-

wat tejj wedjicj, kajsu Winostosz, kajke Benesz we swojej Wjaznej tajazh ma, schto safluzi, schto treba, schto wuda, dze mohel aby dyrbjal schto salutowacj, tak daloko syo moze pschieszzeracj? Schutu syo jeniczy na Pomjatz spuszczenia, ton syo husto mol, Sabyczje a Smolski su pak nastajna Schkoda. Ludy moze syo czinicj, so zyle Ljeto na Djelo khodzish a newjesch, schto sy safluzil a naposledk cji syo sda, jako by wjazy wudal byt, hacz sy nuzbral; pak praschesch syo, dze su te Benesz wostale? ja nejszym tola zaneho Kroschka netrebawshi wudal — ja dyrbu Sbott mijecj — Zona! ty syo jo pscheczinila aby won je dyrbjal mi njechta njeschto kranycj. Ton a tamny rekne: ja tola newjem, schto ion moj Szuhod wjecznicylo czini, so ma koydzicze Naljeczje sklebom, se Skotom, se Esymenjom a szyla Bjernami a se skotonj Wizu tak nemojnu Rusu, Naljeto je wjecznie khudz, nusny a prosny a sajima, dzejz jeno schto krydne — a wschak djela won runje tak wele Kopow Zita a Bjernow spola domoj, jako ja, hejsy hiszczje wjazy Polow a jnenskich Blo-

dovo nima, hacj ja. Tam a hym masch ludzi, kij su wobstajnej proscherskej khudobi a neruhijsu sneje, hacj runje Mujs a Zona kojjdy sbózny Djén na Djelo khoditej a schwarny Venes saškujitej, Djecjib su tola lusmpate a dyrbi po Proshenju hicj. Dow a ta pschindje Esuhod ſebi se ſtarohim Woblečjom a proſy psches placj, so by jemu tola tak a tak wele Venes aby Žita a tehorunja poschecjil, so ſej njetklej nemóje pomihacj — so chze cjt tedom a tedom ſafy dacj. Ty džiwasch bo na tym Sajmarjat, pschetož wón ma po Prawym wjazj, drudy dwójzy wjazj hacj tn; wón wje ſo tejj wele metschi Mujs cjinicj, dyjli ty. Ale, ſchto je treba, tajke Podownoszie na Troschcjo ſtajecj a je pokasowacj, ty trebasch jeno tajkich ſljeprzowſtich ludzi Ruzpschindzenje a wſchidne Budacjje aby Pschecezinjenje na Paperi mječj, da wjesch wſchitko, da možesch bo lóchjy doladacj, ſwoikal ſchto pschindje.

Kdobremu Hospodarſtwu Wedženju, haj Pſchiſpojenju twojego Samoženja ſluscha, so ſebi wſchitke Wjezj do wjestnych Knizkow ſapliſchesch. Maſchli twoſe Dolj tejj napiſane, da budzesch bo lóchjy na twoje Winojeſſje dopomnicj a ſo we prawym Čjaſu wo ſaplacjenje ſtaracj, so by Wjeru a Šwjeru neſubil ale we Čjaſu Rusy ſafy pomožnych Pschecezelow mječ, kotsj tebi i radſjo na Esłono 10 Toler' poschęta, dyjli njeſkomu druhemu 5 Toler' na Pišmo a Saſlaw. Maſch ty wſchitko napigane da budzesch twoje wonkach ſtejaze Dolj wot twojich Dólkniſkow we prawym, ſajnym Čjaſu ſebi pominacj a nebudzesch na nitčo ſabycj. Psches volhe pschemjerne Čakanje, Scjerpliwoſz a Melčenje móje ſebi njechtu lóhkoſtich Dólkniſkow ſcjinicj, kij hewat tón menschi Venes bychu ſtere ſaplaczili, dy bychu pominani byli; je paſ ſo jich Dól psches Eastejenje poweſchit, da nemója tejj pschi najlepszej Woli tebe

ſaplaczicj. Schto móže paſ Čloweka ſjope ros- wucjeg a jemu pschi Wobſanknenju Ejeta ſjawniſcho pokasacj, kotrych Budacjow bo pschichodnje ſdžerjeck dyrbi, hacj te rachnowanske Knizki, ko- trež kojjdemu mječj radju? Kotry Hospodar može wedžicj, dje žadyn Kroschik hym bracj, kak wele Žita ſa Dom trebacj, kak wele jeho budje pschedacj móhj, so by Ejeto wokolo wobſtal — kotry budje to móhj, hacj tón, kij te ſPola brane Płody ſebi napiſuje, Kopj a Kórzyn wobrachnuje a pschelada, kak wele czechu na Mjeſaz aby Tydjenj treba a ſchto Sbóika budje? — Do tajkich ſrudnych Wobſtejenju nejku tejj hižom Djeczi a Zona pschichle, dyž Nanojo a Hospodarjo nahlje wumrechu, kotsj ſwoje Rachnowanja jenož ſowi aby na ſwiatych aby komornych Durjach wedži- chu, kotsj jeno krótke Naspómnienja tu a tam naſmuſknene mjeſachu. Po jich Esmerciſi newe- djā Šarostajeni, ſchtu je jím a ſomu je tón Ne- bocjicjki ſchto wnojty.

Jenož mało Prózj a Čjaſa ſluscha ſtemu, ſo tajke ſnadne a nekhumſtne Knizki wot twojich Ruzpschindzenjow a Budacjow wedžesch, ſo ſebi pschipódla tejj hiſhče male Knizki džerjicj, we kotrychž twojich Dolgnikow ſich Winojeſſom, runje kajž twoje Dolj napiſnene maſch. Schtujž tajke Rachnowanske Kniki newedże, ale do wſcheje Nerody a na dobre Sboźje bes Starosije ſiwy je, džieka a hospodari, tón nemóže bo džiwačj, ſo pschi wſchitke ſwojej Staroszi a Prózj nicžo ne- wusbótkuje, ſo pschi dobrej Saſlujbi tola nusny Šoljep; wostane a Nusa jehs jere; tón nemóže wedžicj, na cjm to lejži, ſo ſtere ſWopecjizu, hacj do Prjedka ſieho Djelom a Hospodarenjom dje. Njeſotſi mjenja, tajke Rachnowanje wesz neje treba, wſchak wſchitko doſaha, njeſotſi neczinje tajke Rachnowanje tehodla, dokelž ſo ſtrachuja, ſwoje dojne Hubenſtwo ſebi psched Wocji ſtajci,

wottakuja ho tak dolho, ſtroje Wocži wocžinicki
hacj jím napoſledk to Wocži Wocžinenje ničjo
wjaszy nepomha — neje to Eslepoſz ſe Samóſom,
neje to nemudre Egjerenje do swojego Skazjenja? —
Rje, moji lubi Pschecjeljo, ſchtuij chze we
ſwojej Wjez̄y dake pſchincj, ſchtuij chze na
Samóžitofsz i Mudoſzt pſchiberacj,
ſwoje Samóženje ſdžerječ aby pſchisportecj,
ſchtuij chze ho tawſentkrócznej Muſy a Schko-
dži wobrōčj a wutorhnyčj, ſchtuij chze jako
ſprawnij, ežeſny Muž placžicj a wostacj,
tón ſcžin ſebi tajke Knihi, do kotrych ſwoje wu-
poſchczene aby ſajate Venesly, ſwoje vólne Kublo
na Hubi, Pinzy aby na Pschathí a t. d., do ko-
trych ſwoje Mužbranja a Wudacza ſójzde Ljetu
woſhebje ſestajane ma a tón Wuzik mot teho bu-
dže ho bórsy poſasacj! Nichtu nesacjib tu Wjez̄
predy, hacj ju ſpytal neje.

Z y b l a.

Zybla jo tež břeſche, kotruž ſebi Israelske Dije-
ci we Puszini požadachu. 4 Kn. Mojs. 11, 5.
We Egipciowſtej a we kwalobnym Kraju narosze
Zybla wele ljeſcha, hacj pola nas; wona je
ſłodka a niz tak kuſata a paſata, jako naſcha;
wona je tam tak dobra, ſo Turkojo praja: „hejſo
we Nebeſach žana Zybla i Žiedzi nej, da my we
nich bydlíci nemóžemy.“ Da pak ſebi tak myſtu:
ſchtuij doſtojný budže Nebeſa herbowacj, tón ſebi
tam žaneje Zyblje požadacj nebudže. A dy by-
džihu ſamni Israelsky we Puszini ſacžuli byli,
tak verje Boh ſkimi mjenesch, woni nebydžihu
tak kujje bledžili. — Kajku Móz pak ta Zybla
i Roſzenju ma, je kſpodžitwanju. Tak namakachu
Ludžo pſched njeſotrymi Ljetant jemu Zublu we
Kuz̄y jeneje Mumije — Mumija to je jaſbowane
Ejelo, kotrez neſnije, ale jeno wukne. Kasuſ

1 Kn. Mojs. 50, 1—3. — a woni wſachu tu
Zyblu, kij bje zylje ſwjadla a ſucha a ljudom ſa
Zyblu kpoſnacj, womacjachu ju a poloſichu ju
na Gſkönčko — a laj, wona pocža wubtjecj.
Wont ſadžichu ju do Semje a wona roſtische a
ſelenesche ho, kij tola po malym Rachrowanju
(Kicženju) na 2 Tawſent Ljet we Horskeži teje
Mumije byla bje.

Dyž nietk Boh tajku wulku Móz i Možinenju
do jeneje Zyblje plodžil je, nedyerbiał wón tuſamu
Móz do naſkich Ejelov, kij tola wele kraſniſche
ſu, hacj žana Egipciowſta Zybla, tež poſoſte
móhž? — Te tala ſawieszje!

R. I. m. n.

Njeſcht o ſa Bura.

Tych holanskich Wſachy a Ljeſam bliſſich Kra-
ſomnoszjach maja Ludžo fe Pschjeſhadu ſwoju lubu
Muſu, dokelž, tak rucžje hacj ju woſyli ſu, ju
Syby (Ginki) aby Róblje ſefbjeracj a ſejracj
chzedža. Wele jich ſebi pomysli, ſebi pomhacj,
dyž Rjeſa na woſyte Ljeſchki naſypaja, ale to
ničjo nepomha. Echtuij ſwoju Pschjeſhadu pſched
pomenowanym neproſchenym Hoſzemi wukhowacj
chze, tón naſzel Gſkomy na te woſyte Rjadki aby
Ljeſchki a neber ju predy prejcj, dójž Pschjeſhada
hžom Lopenka nedostawa. Wona je pſches tún-
kej Pschikryw ſnadž trochu ſeſſhivena, ale ta
Rſchtwoſz bórfy ſaſo wuroſze. Tež Krepjenja dla
neber nichtu tu Gſkому prejcj, pſchetóž pſches
Gſkому ho Woda tola pſchecžhne. Tafalej po-
možna Wjez̄ pomha. Šnes Wujesch, ſwojim Ča-
ſu Echoſar Gſkocžini, je ſójzde Ljetu tulej ponoznu
Wjez̄ trebaſ a naſoſit a mjenesch, kajž Gſkocženjo
hiſchče dženſniſchi Djeū wobſwiedſicj moža, ſójzde
Ljetu rjanuu Pschjeſhadu a Kal. — Esu,

Wscheltisny. Ebjerki.

Bedrich Wilhelm, iba Wulfi, Bramboroffi
wuswoleński Wojskowa (Churjerscha), rodzeny
6. mal. Różka 1620, † 29. Zutrownika 1688,
we 46ym Łeczi swojego Knezenja.

Wat najsaznischeho Czasa swiejego Žiwenja
hacz swojemu Könzej wajesche hej tuton Fier-
scha bojsku Wuc̄zbu wózko a starasche so sa nju
swiernej biskopskej Stareszy. Ranje kajz wón
modlerske Swuc̄zowania lubowasche, tak czinesche
też weschiedne rano a wiejor we swojej Swi-
fotku Modlitwu. Zena wat nich je hiszczę po-
wostala a ma so tak: O wszechomozny Kneze,
Kneze! wschitke twoje Poskostania a Poschwisanja,
kotrež wat twojeje wózowiskeje Ruki dostanu, su
jeno Wopokasania twojeje Miloszje pszechzimo mi;
pschetož Nan, siž swoje Dzieczo lubuje, poschwika
je. Sposhcz mi tu Radu, so bych je sa tajke
Wepokasmo spósnal a horjebral, psches kotrež ty
tak pramje twoju wózowsku Wutrobu pszechzimo
mi sierisch a me spytash, so bych so tebe czim
twerdšjo we horliwej Luboszi, we Dowjerenju a
Radzji Koopelnenu twojeje swiateje Wolje djer-
żat a we Wjernoszi wjeczneho Žiwenja a Ebō-
noszje wjesty byc̄ a we Wjecznoszi wujiwac̄ móhl.
Hamen. — Czawnu božu Służbu neskomdzi won
skoro jenje. Na Čswedjeniach posluchashe won
dopolnia na Przedowanje Zyrki a popolnju na
Wutojenje Psalmow. Na tajkich Dnach wujiwac̄
she won husto s Wojsadu sjanowje boże Wokasanje.
Zenož 2 Łeczi psched swojej Čmrcju da won
szbi we Potsdamskim Rodzi, dzejz swetscha psche-
bywasche, Khapallu twaric̄. Nowy Test. a Psalm
noschesche won stajnje pschi szbi. Psalmam
pschivisache won szyla wulku Wažnosz. „Kneze,

daj mi pośnac̄ ton Puc̄z, po kotrymž chodzic̄
mam, Psalm 143, 8. to bjesche jeho luby wschie-
dny, wuswoleński Schpruch.

Braunschweigskie pschibera pec̄ja Nekasanstro
a Padusivo pola Ludži nissi ho, wschjednego Skho-
dzenka na trasne Waschnje. Tola Seesen tam
nadpažechu Rubežnizy Mlon, wujasachu aby skón-
zowachu najskerscho tych Wobydlerijow tym Mloni
a sapalichu jón potom. Ton Mlonik se Žonu a
Dziećimi, 2 Mlonkaj a Djörka, szyla 7 Par-
schenow, spalichu so. Ton herwak Lipikojty wu-
częomny Hulz jeno wuc̄zkn̄, wat kotrehož pak
nicžo zyłe sonenju neje. —

Grudne Podawki.

22ho maleho Różka Jan Pekar s Mjesta, śmilne
Dary dostawarschi, 66 lat stary do Sprjowny pa-
ny a so tepi.

26ho maleho Różka Handrij Hantusch, Bur
Porschij, na hornej Hubi so wójbeshny.

Zitne a hutrowe Wiki.

Sandżenu Ssobotu su Žita Budyschini
ptaczile:

Roz	3 tol.	10 nsl.	też	3 tol.	5 nsl.
Pschenja	4	:	10	:	— 4 :
Ječmen	3	:	—	:	— 2 :
Wowl	2	:	7½	:	— 2 :
Khana Butry					2½ :
Khana Butry					8 now.

We Welleretz Kniherni je dostac̄u:

Serbske Pěnički zežberane a Serbskim hólcam a
holcam kžwejelenu. 1 nsl. 8 now.

Wudowane wat Welleretz Knihernje Budyschini.

Czischane pola G. G. Hieki.

Se Samolwenjom Redaktora.

Zydzienisfa Nowina

a b y.

Serske Powesze ja hornych Lujiczanow.

11. Czíplo.

18. Dzen Naljetnika.

1843.

Schto po Szweczi podawa?

Po Wedri je naljetni Cjaz tudy a 24. Dzen njeftischeho Mjehaza sapoczne ho tejj protysse Naleczo, kotrejz Wjey dla tuton Mjehaz ho Naljetnik menuje. Tuthym Cjazu sapoczne Bur njeftokuliz na Polu a we Sahrodzi djjelacj, we Sahrodzi aby na druhich kmancach Mjestach sadza szadowe Schtomiki. Ton a tamny rekne: tajke bych jeno sadzak? dy bych jeno hacj na najlepsche trechicj aby njedje dostacj moh! Haj moj luby Pschejelo, najlepsche dyrbisch sej sadzecj a ja czi to tejj jara popschiju, ale prjenja Wuczba sa Schtomiki Blahowaria je, chzeischli schto kmane pschihotoracj a Płodn widzicj, so jeno tajke Schtomiki sadzesch, kij po swojej Naturi Symu aby Cjoplotu, Wóholosz aby Niskosz, Esuchosz aby Mostrosz twojeje Krajomnoszje aby teho Mjesta, dzejz je sadzisch, derje sneku. Pola nas je swetscha schlódne, Schtomiki wot jara sajnego aby jara posdsje sprawjateho Płodu blahowacj; pschetoż te sajny Płod nesne a messche

budje najsserscho pschezo Mrós a pésnia Syma we Akjenju aby Płodn Salozenu sfónzowacj, ton posdsje sprawjath Esad pak nebudje tych husto sajnych a symnych Nasymnijow dla dosegawicj. Derje tejj neczini, dyż sej pschemjernje wele tajkeho Esadu plahujesch, kotrejz nydom se Schtoma jissz dyrbisch a wususchicj a khowacj nemójesch, kajz i Pschitumanju Brjeschki, wjeste Krushwy, Lschieschnje, Marlie a t. d. Peczenki a Seuschenki dyrbisch mječ, te su Symi jara wujima krajsna Wjey i Djedjt — a kak by herwak Pateržizu i Wobedu szwachene Ribi s Peczenkami a Seuschenkami na Blido dacj moh!, dyż po statym Prawi dgewecj Djedzow na Blido pschincj dyrb!

Jako wustojny Schtomiki Blahowar dyrbisch dale na to ladacj, so by strome, rune a niz psches Mjeru mólcjke a czencjke Schtomiki a tajke, kij nejsu na jara dobnej tucznej Semí wocjehnene, sadzak. Schtom, kij je na dobrym Mjesci wocjehneny a je na slabsche, hubensche pscheshadzeny, rosze pomalu, khorl lóchko a neuesze ženje bohacije Płody. Schtoż pak Starobu a Tolstosz

tých spishezadžowanju postajených Schtomikov nastupa, da sedžbuj na to, so ma Schtomik swoju prawu a nusnu Tolstoſ a so je jeho Čjelo wóſredža knajmenschemu Zoll do Koła wokolo tolste. Wíſchnje a Tschjeschnje Smiedja Rusk cjenſche bycz, dokelž chzedja ſo rady prawje mlode na druhe Mjesto moženich aby pschepadžicž dacž. Nejeli Schtom psches Mjeru czenki a ſlaby, da neczerpi wón tež tak pschemjernje wele na ſwojich Korenach a Halosach a je ſtere ſwólny tež nowej Semí a na ſwojim nowym Statoku ſo pschinnych. Schtuiž ma pschepadžicž, neje tak bórſy ſmotany! —

Pschi Schtomy Šadženju dyrbisch dale to wobkedybawacž, ſo by žadyn Schtom druhemu Rum k Rospschieszeranju nesaracik aby Klók nečinil; tehodla ſadjej do Vrijedka k Šlonzu pschezo te niže roſjate, jako Šlówcziny, dobre Zabłocžny, kotrež ſtere ſchjeroke hacž móſoke roſtu, potom Kruschwinj a najbóle dosady te móſoko roſjate Wíſchnje a lóſke Worechi. ſo Schtomy ſwuszej Krónu tak daloko rěſno ſadžane bycz netrebaja, jako te ſe ſchjerokej, roſemí ſo ſamo; pola tých wuskich doſaha 9 aby 10 lóchzowske Róſnostjenje, te ſe ſchjerschej Krónu masch 15—20 lóchzow rěſno ſadžicž. — Dyz pak mlode Schtomiki spishezadžowanju ſiſh narodneho Mjesta wonberesch, da cjin to iahodnje a ſwaha. Na drojemaj Bokomaj teho Schtomika, kotryž chzeſich wonbracž, wotſypaj aby woteber Semju hacž k Korenjam, kai; n ele móſech, preicž a potom na jenhu Boku, dzejž ſo cji najlipe ſwudane, pschi Schtomiku ſcjin tak lóboku Džjeru, kaiž lóboko ſej myſliſh, ſo jeho Korenje džea. Do tuteje Džerty cjehn njeiko Schtom, te pschidžerzowane Korenje ſ Bokow pak neſmiesh wotorhnyč, ale dyrbisch je ſ Kopacjom pschepapicž aby ſ Róžom wotriesnycž. Čjim wjazy dróbnych, ſchesche-

rathych Koruſhkov pschi Schtomiku a cjin wjazy Semje na nich wiſajo móſtane, cjin ſtere pschimne ſo Schtomik. Te ſpſchitorhowane a na Kónzach roſmoschene Korenje wobrjesaj wótrym Rožom, pschetovj taſke Wotriesnenje dyrbí ſadke bycz a naſéhne a kózdy Čjaſ wot Spódka horje. Tak wobrjesaj te dolhe wubjehowate a pschidžerzowane ſhtomikowe Korenje a pschirjesaj je tak daloko, ſo ſtymi druhimi jenajku Dolhoſ ſo kuſloſta wokolo maja. Kózdy bliže aby dale pschitorhneny, na Kénzu roſmoschenn aby wuskneny Koruſh ſyrbí ſadki wobrjesneny bycz, hewak niye a ſwojich pödlanskich ſsobubratrow naſay, runje kaiž pola Člowekow tež husto jedyn ſkaženj aby ſawerczeny Blaſni Djeſacjoch druhich nablaſni. —

(Wſchichodnie dale.)

Turkojo a jich Wjera.

Husto ſo we Viſmach wot Turkow laſuje, a njeſotryzkuliž ſnadž newje, dje tutón Lüb bydli a kaiči je, tehodla chzemj wot neho njeſcht ſtrótkim prajicž.

We Mjessi Meffa, we Arabifkim Kraju, bu we Ljetzi 570 po Kryst. Muž narodzeny, kotryž tu turkowſtu Wjeru wuc̄jeſche, a wón rjekasche Muhamed; tehodla tež wona ta muhamedanska Wjera ſo menuje. Tutón Muhamed bje Kupž aby Khlamar we tamnym Kraju, rejjowasche tehodla po Krajach wokolo, dzejž wón tu Wjeru tých Židow a Aſchenezjanow ſnacj naukuſny. Wón ſam pak bje Pechan. — Jako wón 40 Ljet' starý bu, a njeſotry Čjaſ predn ſam lutki we Puſzini bydlik bje, pschindje wón k Ludu a ſapocža nowu Wjeru wuc̄jež, prajwſhi, ſo je ſo jemu Jandjel Gabriel ſjewit a tak cjinicž pschikafal. Wón wobrueža a pschinuci njeſotrych ſwojich Ludi k ſwojej

nowej Wuc̄bi, tak so po krótkim C̄asie pjełnū Romadku Wjerjaznyh wokoło ho widzisze. Namaka pak też pola swojego Luda Pszec̄zynikow, kotsiż ho jemu a jeho Wuc̄bi na Jane Waschnje podczishnuć nôchzychu a jemu tak twerdzie na pszec̄zirō stupichu, so wón we Ljeczi 622 do Mediny, też jeneho Mjesta we Arabiskej, czekac̄ dyrbesche. Tu wot teho C̄zekanja pôc̄zni Turkojo aby Muhamedanarjo jich Ljeta rachnowac̄, runje fajž my Rscheszlenjo wot Krustusoweho Naroda jo c̄inimy, Židji pak rachnuja je hishcze wot Stworenja Sswjeta. We Medini pschispolichu ho jeho Wjerjazy tak nahlje, so wón snimi hijom we Ljeczi 630 swulskim Wójskom, 10 Lawsent' Mužow sylnym, Mekku pschewinj; a wot tudy pošla won dowischych Krajow k Rejoram, Kralam a Fjerschtam so bychu jeho jako Pósla bojego horjewsali a kiego Wuc̄bi pschistupili, a wobsanku też wot njeſt swoju Wuc̄bu s Mec̄zom wupschieszerac̄. Predy pak hac̄ wón swoje Prjodk-wiac̄je wuwedże, munre won, 63 Ljet' stary, we Ljeczi 632. Po jeho Ssmerejji bu jeho Wuc̄ba napišana, a te Knihy, kij jeho Wuc̄bu aby tu muhamedansku Wjeru wopshimnu, budža tón Koran menowane, a wot Muhamedanarjow sa świate Knihy dzerżane. Wone wópschimnia wele Wuc̄bow se židowskeje, njeſotre tež skichesjian-skeje Wjery, najwjaszy pak wumyſlenych Bajkow, Psieſniczkow a Ljów. Te najwoſebnische Wuc̄by teho Korana su telej: Wón jenož je jedyn Béh a Muhamed je jeho najwóſchi Propheta, wetschi hac̄ Mójsaś a Kryſtuś; wschiſko schtojž ho stane, je ſlepe Dopuschčenje boje, kotrež ho rózgic̄ ned;a; po Ssmerejji budže to Dobre ſałac̄jene a wschiſko Ele ſchrafowane; husto ho we poſtajenych Schiundach modlic̄, je twerdzie pschilasane, runje jako tež Khudym kmilne Dary dawac̄, ho poſeſic̄, iak tež Wobrjesanje a Wopytowanje świateho

Mjesta Mekka, dzejž Muhamed porebany je; wón wuc̄ji dale jene pſchichodne Žiwenje, kotrež we lutych czjelnych Koſchtach wobſtac̄ budże, dzejž smjeje kójgdź Muhamedanar 7 najrenſich Holzow k Mandzelstu, a tehodla wotpuſchči wón tež Mužam na Semi wele Žonow mjeſj; wón wuc̄ji dale, ho na swojich Neſcheczelach wec̄jic̄; a schtojž tajkich Wuc̄bow hishcze wjaz' je. To su Turkojo aby Muhamedanarjo, a to je jich Wjera, a tutón Lud bydli wot nas krotkemu Ranju, a je knim wot nas njeſte poſtsec̄ja Sta Mil' daloſo.

M. I. m. u.

Kukic̄anske Sjednanje.

Sak a Žwak we Swadži bjeschtaj
Kukic̄anskej Esužodaj;
Wschudjom ſebi s Puc̄ja džieschtai —
Korčmi pak ho trehischtaj.

Schtu jej tam njeſt jednac̄je budże
Tajkej' Lawow ſatraschnej?
Groſbnym Njewom na ho wſchudje
Pſchezo ho iak wotſeſtej.

Schtu je, kij ho budże ſmužic̄
A tym Pukam wobarac̄?
Jeju Njew ho dyrbi ſtužic̄,
Chzetaj ho ždyn roſtorhac̄!

Rajki Džiw ho Korčmi stawa,
Rajz psches C̄inki fuſtarſke?
Rajku Radu Korčmar dawa,
So Sak Žwaka nepoſte?

Korčmar ſwjeru poredjeſte
Sakej, Žwakę po Radu,
Hac̄ ho žadyn nesnajeſte,
Dasyki ho ſproſtñichu!

Korcžmar ſmjejo na liwasche
Hischze wiazy Palenja,
Hacj Sak tunja Zwakej spasche —
A ho wali ſe Stoka.

Dwanaczych ſo ſKorcžmy lecže
Sak a brodži psched Khježu
Tam, djejj ſlona Woda čecže
Ra tu mečku Khopicžku.

Tam ſo zwamljo, ſmorcžo ſinj
Sak, ſo Hórkia mlechcjesche;
Zwak tejj knemu ſo tam winy,
Rjeho Noham ſmorcžesche.

Wetschi Djim ſo tudy poda,
Wetschi, hacj pschi Palenja,
Tuto Kožo, Wón a Woda
Dojeđna jej' Pscherkoru.

Sak ſo rano ſarocžesche:
„Drudže nebyh ſiednal ſo,”
Zwak ſo Sakej ſalubesche:
„Ja pak nebyh hinajſcho.”

Dokelž na Esmečzach tam ſpalči
Bjeschtaj Nózku towarzchnu,
Etai ſo ſaſy wusednaloj — !
Awele Schelmow Runecžu.

Schelmow Swadu, Blasnow Placži,
Esyli mudry, nestujej —
Dyj ſo žeru tajke Ptacžki
Twojej Wocži ladaj ſej!

Kwilku ſudja ſo a rudja,
Na Pomož jim netraſch hicž,
Prjene ljeptſhe Esmečja budja
A Jednocži gich ſromadžicž! —

Wſchelfisny. Čbjerki.

Gsmieschf. Bostij Ljenik mjejesche jara neſtajnu, hórkostu a dólczkoſtu Łuku. Jeho Iucžny Esuſob Piſnik rekný nedawno knemu: Kmótſe Ljeniko, ty móht ſej twoju Łuku wo wele polje- pschicž, dy bñ ju ſej ſwurunował. To žno ſym ſej ja hewak tejj pomyslit, wotmolwi Ljenik, ale ja necham ſo pscherjeschicž. „Pscherjeschicž! fakt to?” praschesche ſo Piſnik. Ljenik žwantoresche: „Nó lej, moju Łuku je Bóh tón knes tunje tak derje ſworił, jako tón druhí Esyjet a jako won ſe ſwojim Etworenjom hotowy bje, polada won nawſhitke ſwoje Skutki a laj, wonie bjechu wſchitke dobre; duž djerju tajke Poporedženje mojeje Łuki ſa rjeschnje mudrarske Mjeschenje do bogich Wje- zow.” — „O Ljeniko! nejſy ty ſKukej?”

Zitne a butrowe Wifli.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placžile:

Kož . . .	3 tol.	10 nsl.	tej	3 tol.	5 nsl.
Wſchenza .	4	- 10	-	4	-
Iecžmen .	3	- 2½	-	2	- 27½
Worž .	2	- 7½	-	2	- 2½
Róch .	4	- 10	-	4	- 5
Zahly .	8	- 15	-	8	- 5
Hejduschka .	6	- 5	-	6	-
Obre Bjerny	2	-	-	1	- 25
Hubenische .	1	- 20	-	1	- 15

Khauia Butry 17 nsl. 5 now.

We Wellerez Kniherni je dostacžu:

Serbske Wěſnički zeſberane a Serbskim hólcam a holcam fziveseleńu.

1 nsl. 8 now.

Endżenīſſa Rowna

aby

Serske Poweszie sa hornych Lujiczanow.

12. Číſlo.

25. Džen Maljetnika.

1843.

Plahowanje ſadowych Schtomow.

Wobrjesowanje Króny pola ſadowych Schtomikow dyrbi ſo pak zylje hinač ſtacj, hacj pola Korenjom. Chzejsch ſej pjeſnje rjany Schtom woczahnyč, da nedyrbi tebi tejz najrenſhich Halosow žel byc̄, ale masch je hacj do njeſotrych Pupkow pschirjeſac̄. We prijenim Ljecji menujzy ma Schtomik woſebje ſe ſwojimi Korenjam doss činic̄, ſo ſo pschiroſtu a pschimnu. Pak wele Pupkow pak pschepadženemu Schtomikej wostajic̄ dyrbiſch, to pschindje na jeho Starobu a Groſtnosz, na jeho Korenje a na tu ljeſchu aby hubenschu a neplódnischu Semju, do kotrejz jón ſadžiſch. Čim starschi a tolchi Schtom je, kij ſo pschepadžuje, čim bôle dyrbi ſo pschirjeſac̄, jeli jemu derje hojic̄ chzejsch. — Pola młodych Schtomikow wostajiſch tsi, 4. 5. 6. Pupkow ſtejo, ſa tym hacj Korenje ſylne ſu a Halosow wjazy aby mene ie; pschetož ty masch pschi tym pschezo wopomnic̄, ſo kójjdy Pupk Halosu nač dyrbi. Mólegke a hubenuſchke Haloski masch zylje wotrjeſ-

ſac̄, tak ſo jeno Pupki na tych najprijodſtih a ljeviſtih Halosach ſtejo wostanu. Chzejschli njett rjanu, pschitoſnu Krónu ſčinicz, da wostaj te Halosy ſtejo, ſkotrychž ſo ſchikwana Króna woſzahnyc̄ da. Pjeſnje neje, dñg Schtomik dwie Halosy aby Roſuchu ma, ale ty mojesch ſej ſtym pomhac̄, ſo Halosy hacj do tſiōch aby ſchtyrjoch Pupkow pschirjeſesch, jeli bliſko pola Čjeka žane ſtrowe a c̄jile Pupki wubite ſu. Dže te Pupki wobroczeno ſteja dyrbi ſo tejz woſledžbowac̄; pschetož na ton Bok ſo nawertuje a wiſy potom tejz Halosa. Mali Schtom tsi jenajke, roſuchate Wobnohi, da pschirjeſaja ſo jenak, mali jich ſchtyri aby pec̄, wſchitke jenak ſylne a wot ſo ſdalene, da pschirjeſaj je hacj do tſiōch aby ſchtyrjoch Pupkow. Matliſhcia neſmjeſch na žane Waschnje we Króni ſtejo wostajic̄.

Tejz ma ſo ſwjeru na to ladac̄, ſo by ſredž Schtoma aby Króny, woſebje pola Gablóčžinow, žana priježna Halsa ſtejo newostala; pschetož kójjdy Schtom dyrbi ſo tak wobrjesowac̄, ſo by fmuzſach lóchli a loſtin wostal a ſ Hassamt pscheze-

jeny nebyl. Maschli Schtomy, na kótrychž pod Krónu Halosy k Wotolstnenju schtomikoweho Cjela stejo wostale su, da pschiriesaj je hacž do dwej' aby tých Zoslow aby Stawczkow Vorsta, dokelž tříamo Ljeto, dñž Schtom pschesadžujesch, čišsje pschi Cjeli Halu wotrjesacj; nešmijesch, pschetož Schtom je psches ſroje Pschesadženje tak jara poſlabeny, so tute Rany nydom farosz nemója. Dolhe Wotewrenje tuthch Ranow móje pak lóchym Welka pschinesz. Wuredjenje a Wudrewenje starých Schtomow dyrbí so we wulkim a malym Róžku aby we Nasjetniku (Mjerzu) stacj; a mōsteji we tym, so so wschtke wobſchfodžene, ferniye aby wotemrjete Halosy, tež te rubežne Wubitki wotrjesaju a te psches tajke Wotrjessi nastate Rany se schtomowym Wóskom so samasaja. Pola starých Schtomow ſmijesch tajke džive aby rubežne Wubitki, kij swetscha mlódne so runje horje proſzja, jeno tedy wotrjesacj; dñž starý Schtom hishcze pjeſnje ſtrowy je a doſz Možy ma; chzeiſchli pak stare wotemrjewaze Schtomu wotmlodžicj; a plóniwe ſčinicz, da wostaj na kianym Mjeszi njetotre najmózniſche Wubitki stejo, te druhe pak a te ſbótkne stare wotemrjete Halu wotrjesaj. Kſchižuja so Jane Halosy na starých Schtomach, tak so jena druhu rybuje, da dyrbischi jemu wot nich, kij je najhubenscha, prejč wſacj.

Schtomowy Wósk čini so taflej: wſmi ſoltého Wóſka, Žilizy, Bomela a Terpentina wot kójjdeho Bjertek Punta, roſſeſchkej to wschtko romadžie we Kóllisu a wotlin to Swerchne wot tych na Dui pøowstatych Erudow a daj temulej Geschkenju wustudnyc̄. Jeli psches Mjeru huste, da pschilti Rusk Bomela, jeli pschemjernje židke, da pschicžní njeschto Wóſka aby Žilizy.

Pola ſkódkich Wischnijow je jara radžena Wjez, dñž te Schtomiki, kotrež ſchcjepicj aby na druhé Wischnie dobre ſčinicz chzeiſch, už jara tolše a

hischcze jako plonowe a džlwe aby kajž tež tu a tam reknū „fanopaschnie“ pschesadžiſch a potom haklej, dñž su so derje pschimnyk, je dobre cžinisch; pschetož jara husto je so ſtač, so najrensche, dobre cžinene a droho kupowane Wiſhnicžki po Pschesadženju ſajſhle su. Kihale Wiſhnicžki, dobre cžinene, cjerpa Pschesadženje ſkere, tola pak je kradženju, je jako Djiwinki radžio pschesadžicj a ſwojim Čaſu je dobre cžinicj. Tajke Ljepschenje nešmije so pak žeje we tym Ljeczi jich Pschesadžowanja ſtacj.

Maschlí njetk žadyn se Semje wsath a na predy pomenowane Waschnje wobrjesany Schtomik, da dyrbischi jón na jeho nowym Statoku runje tak lóboko a ſymfamym Bokom k Štolónu ſadžicj, kajž predy ſtejat je. Pschesadženje we pósni Masmnju je wele ljepsche a ſlužomniſche, dñžli Maſheto; to Mjesto pak, na kotrež Masmu Schtomik ſadžesch, nešmje Šym pod Wodu ſtejecj. Žadyn ſadowy Schtom nešmje lóbe ſadžaný bycj, hacž predy ſtač je, ſchtož so na Skorí widžicj da; pschetož je won lóbe ſadžený, da nemója te dróbne, ſchescherate, wloſankojte Koruſhki pschi Esuchočzi Janeje Lóhi wot ſwercha cžahnyc̄ a ſrjebacj, dokelž pschemjernje lóboko we Šemi su. Djera, do kotrej Schtomik ſadjený bycž dyrbí, nech je Lóchci lóboka a 2 Lóchci do Kola wokolo ſchieroka; jeli pak Schtom wetschi, ſluscha so tež tudy, ſchiershu a lóbschu Djeru cžinicj.

(Pschičodnjedale.)

Njekotre Žita, kotrež w Bibliji pomenowane su.

1) Pschenza. Te ſydom tolſte a polne Kloſhy, kotrež Pharo w Sioni widžiſche, 1 R. Mojs. 41. 5. bjechu pschenczne Kloſhy. A tuta Egiptowska Pschenza, dñž ſkójjdeho Štweſa 4, 5, 6 aby 7

Klošow wuroſze, je ſedyn kragny Dar boji, ko- traž tejj we kwalobnym Kraju roſze. Mójsaſ ry- cji tejj wot neho, jako tak plédneho na Pschenzy. 5 Mójs. 8, 8. A to tejj bje wierno; pschetož Žl- dži namłocjichu tſiznacjekrój, schjefedžesacjekrój a Stokrój. 1 Mójs. 26, 12. a laſuj tejj Matth. 13, 8. — Pola nas Žno fu to jara dobre Žnje, dyž džesacj - aby pjanacjekrój namłocjimy.

Pražene Klošy ſiedjichu Židži jara radži, a namakach to, dyž laſujesch: Josua 5, 11. — Kn. Ruth 2, 14. a t. d. Te Klošy wotjinachu woni predy hacj bjechu doſrawene, a pražachu je po- tom pschi rojehlenym Wuhlu; a bjechu tejj pra- žene Klošy tym Židam k Woporej wustajene. 3 Kn. Mojs. 2, 14.

2) Jecžmen. Tu chzemy ſebi najpredy pschelasowacj, jako Jeſus ſpecz jecžnymi Poſkro- tam 5 lawſent' Mužow naſyči, pola Jana 6, 1 — 15. Potom laſuj: Kn. Sſudn. 7, 13. Tajke jecžne Poſkoty nebjechu wulke, njedze kajj naſche lanowe Woſuchi, jenož niž tak tolste, a pecžichu je we horzym Poſkoty, wone jenož bjechu k Židži dobre, tak dolho hacj stare nebjechu, Židži dyr- bjacu tehodla ſkoro kójjdy Džen jecžny Kljeb pez. — Jecžmen je we kwalobnym Kraju tón wſchje- dny Futyř ſa Konje, dokelž Wowa nimaja, pschetož we cžoplym Kraju žadyn nerosze 1 Kn. Kral. 4, 28. — Te jecžne Žnje fu we kwalob- nym Kraju pschi ſapocžatku Haperleje, a we Egyptowskej je Jecžmen 4 Nedželje predy Pschen- zy ſtah; potaſkim maja we kwalobnym Kraju Ludžo jecžne Žnje domoj, dyž my jón haflej ſyč pōcznemy.

3) Zahly. Wone pak fu tola hinajsche, hacj naſche; pschetož wone narostu 4 Kochzje woſhole a ſornjatka fu tſikrój. wetſche, hacj naſche, a fu tam tak plódne, ſo wot jeneho Körza 2 Ŝti Körzow namłocjisch. Pola nas tejj Zahly

dere ſypaja, ale tak tola niž; to je pschemjernia Darniwoſz. Chzeiſchli laſowacj, dže wot Zahlowe Bibliji ſteji, da masch jeno jenicku Echtuc- fu, a to pola Czech. 4, 9. — Židži tejj wot Zahlowe we kwalobnym Kraju Kljeb pecžichu, ale to bje czorny a cžeſki Kljeb, a dyrbesche jedyn do neho dobre Šuby a ſurowy Lód mječ. —

4) Šoki. Wone fu a roſtu, kajj naſche. a we kwalobnym Kraju maja je Ludžo ſchjedne- mu Warenju. — „Daj mi ſchak woptacj wot twojeje cjerweneje Židzje“ džesche Esau k Jakubej, a ſchto ſo dale ſtało je, to laſuj 1 Kn. Mojs. 25, 29 — 34. To bjesche tola Kupenje!

5) Bobry. Šbu ſchjedne Warenje we tam-nym Kraju, runiž kajj Šoki. 2 Kn. Sam. 17, 28. A my mamy je ſtamneho Kraja a plahuje- my je we naſhich Sahrodach. Djež ſulkam Buny rjekaja, fu Ludžo Bobrej narelli Schwinz- Buny, a druhich Wbach tejj reſneja-Buny. — Wono je Schkoda, ſo Bobr pola nas bóle ſnaty neje, pschetož won je jara dobre a ſyčzate Warenje, a mojesch neſtale Trukti waricj a jijescj, runje jako tejj ſtale ſornjatka. Najſiepe ſkodži, dyž ſtale ſornjatka ſe ſwinjazym Mjaſom waricj, ſzvblu a ſbrunej Muſu ſawercjisch a njeſhto Kihala pschilinesch a potom je ſaſo ſawarisch. — Taklej mójesch tejj Šoki waricj — a to je Žied- ſa Bura, dyž dyrbi do Brožnje hicj mķečiſch.

6) Holbjazh Nój. Laſuj 2 Kn. Kral. 6, 25. Wono ſo ſWjestoſzju prajicj neda, kajſe Wa- renje tuſe bylo je, ſo pak holbjazh Nój był ne- je, je wjeste. Rjeſotſi praja, ſo je tu kſrofemenju: wſcho, ſchtož ſchtu wot wſchelkeho Šyumenja ro- madu ſmeče, a ſkotnymž Kerjadem ſo potom Holbjje a Kury ſutnajeja. Drusy, a bes nimi wjesty Rejzownik kwalobnemu Kraju, ſMenom Korta, je wunamkaſ a dopokaſaſ, ſo we kwalobnym Kraju trukowe Warenje roſze, kajj pola nas

Róč, kotrehož Sernjatka šo sešuschenemu Kolbjazemu Nój i runaja, a dyž swarene je, ma tež Barbu, kajž holbjazy Nój. Schtu wot tých mudrých Ludži praje ma, newjem, ale to mjenju, so holbjazy Nój žane dobre Warenje bylo nej, dokelž we zykej Bibliji nidej wjazy wot neho ryczane neje, jako wot Ijedzje, hacž jenož we tej Samariskej Drohocij; a Ľodowa Núsa wschelsku Žedž do Žirota cijeri. —

K. I. m. u.

Smorkaze Rubischka.

Tón Nakožk, ſebi ſmorkaze Rubischko džeržecž, pschindže ſ kraja, džejž herak Čiſtoſz naſbóle domjaza neje, menujž ſ Walſkeje. Khejjor Be-drich tón Ihi († 1250) ſtoži ſamo na tulej Wjez ſwoju Šedžbliwož. Wón perucži ſvojemu Caſtojnikej na jenej ſwojej Nuknizy, tym ſlužomnym Džórkam a Pacholam koſjdemu dwije platorowej Rubischky ſ Smorkanju a Nós Trenju dacž. Hacž do 16teho Stothtka nemiejachu tež Njemžy žane Esłowo ſa ſmorkaze Rubischko, ſiba to po walſkej Ryczi ſwarene: Fazole, Fazolin, Facilletlein. Tež we 16tym Stothtku nebijſche hishcze ſmorkaze Rubischko dolho wſhudžomne a wſchjedne; pschetoz Erasmus ſ Rotterdama († 1536) piſche we wie-stych jenemu Burgundskemu Prinzeji podatych Knížtach, we kotrychž Wucžba wot pschito;neho Sadjerjenja wopſchijata bje, we 10tym Praschenju taklej: „Kaf dyrbí ſo Nós ſewſhjem, ſchtož kne-mu ſluscha, džerjecž?” Wotmolwenje: „czisty, níž kajž neschwarne Esudobje.” 11tym Praschenje: „Je tež pschitojne, ſ Mjezu aby ſe Esuknju ſej Nós ſmorkacž?” Wotmolwenje: „Nje, to ſalejži ſo ſe ſmorkazym Rubischkom čžnicž; jeli paſ na-

dobni Ludžo pódla ſu, da dyrbí ſo Hulčez rje-nje wobrocjicž a ſo wuredjicž ic.” We 16tym Stothtku pocžachu Njemžy prajicž: „Schnaub- a Schnauptchlein, njetko Schnupſtuch.”

Schwazarskej menuja ſmorkaze Rubischko tež tu a tam no ſowu ſapu. Wola Franzosow nesda ſo, jako by talej Čiſtoſz Pschivrara ſtarých Čakach jara ſnaſomna byla; pschetoz woni maja hishcze džensniſchi Džen Pschiflovo, dyž wot ſandženych do brých Čaſow rycža, ſo praja: „Čaſy, jako ſo hishcze do Rukow ſmor-fachu” aby kajž tež mi ſo ſda: ſebi Nós ſ Ru-kawom trjejachu.

Trudne Podawki.

Trubi djen teho Mjesaza by tén 70 Ljet ſtarr Wumenkar Jan Gottlieb Wolf ſ Motedwa bes Wobramezami a Motedwou morwy namkau. Raſſlerscho je ſmersnył.

Zitne a butrovwe Žiki.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini płaczile:

Nóž . . .	3 tol.	10 nſl.	tež	3 tol.	5 nſl.
Pschenza . .	4	= 10	-	4	-
Ječžmen . .	3	= 2½	-	2	= 27½
Worž . .	2	= 7½	-	2	= 2½
Róč . .	4	= 10	-	4	= 5

Khana Butry 17 nſl. 5 now.

We Wellerez Kniherni je doſtačju:
Serbske Peſnički zežberane a Serbstim
hólcam a hólcam fzíweseleňu.
1 nſl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Czifrežane pola C. G. Hieck.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

*

*

*

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

13. Číplo.

1. Džen Intromika.

1843.

Plahowanje ſadowych Schtomikow.

Wſchitko ſtwiegi žada ſwoju Wuprawu a tak tejj Schtomiki ſsadjenje. Dyrbjali ſo Schtomiki derje pschimnyč, da dyrbi Verschčj, ſotrejš ſichtomikowe Korenje pschi ſfadjenju poſypujesch a potroſchisch, dróbnia a melna byc̄, ſo by ſo k Korenjam prawje pschilehnyla. So by pak to prawje dokonec̄ mohł, da džjelaj pschi ſfadjenju mene ſkopaczom, hac̄ ſRuku aby ſHorschczu. Te Korenje roſpolož ſichtomikowej Džieri praje staroszirje do wſchjeh Bokow, poſypuj Verschčj najradſjo ſHorschczu, ſo by wſchitko Schkalobicžki a Džierki bes Korenjami wupelnit. Ssuli njetko Korenje pschifryte, da neſchleptuj njedže tu ſwerchnu Semju, pschetož to je rády ſchfodne, ſtere možesich Korenje ſalec̄, ſo by ſo Verschčj wokolo Koreuſchcow praje lehnyla a ſo ſadžila. Vjechuli pak ſichtomikowe Korenje ſwjadke aby ſuché, da namoc̄ je predy njeſotre ſchtundu a ſalej aby ſapanzaj je potom do Džery. Nowy Nowy nesnehu Korenje jeho Wotroſſje dla a móže Schtomik

psches njón lóchyn Raka aby Welfka ſrydnyc̄. Pschi ſfadjenju dyrbiſch tejj Schtomik nuhac̄ a hibac̄, ſo by ſo psches to Verschčj do wſchjeh Džerczicžkow hynnla. Eſy njetko Schtom ſadžil a Džeru tak wupelnit, da ſcžini ſo Rebicžka wokolo Schtomika a pschi Esuchocki pschiliwaſch potom 2 aby tſi Bokh Wody na Dobo; je pak Mjesto, na kotrej Schtom ſadjeſch, jara kójne aby mokre, da je vjeſnje, džg Schtomik na Lóchcz aby njeschto wóſchu Hórkú, kotraž we Bjenzu ſwógoſchej Kromu wokolo Schtomika dže, ſadžiſt, psches cžož Korenje ſpódnje Mokroſſje dla nečerpja.

Koliki aby drudže tejj Kolh menowane, ja kotrej ſo Schtomiki pschivajuſu, dyrbia tolše, tſi aby poſchwórta Lóchczja délhe a praje ſadke byc̄, ſo bychu njedže Schtomik nerybowaſe a ſkoru newoibjelike. Kót ſabii do ſichtomikowej Džery, predy hac̄ Schtomik ſadjeſch a to niz runje do ſredž Jamy, pschetož tam pschindje Schtom ſe ſwojimi Korenjami, ale Rusk po Boku a ſtajnje na tu Stronu, mot kotrej najwjaſz

Wjetrow kym pschindze. Kéhéz aby schiesz Bjer-
telfow kóboko dyrbi Rélt sabitn Sem i secj. So
by pak tónhamy Eniczu wobrócz móht, da cžin
snim najskmanischo taklej: dyž Kely ladke wobje-
lene, wusknene a končožte wobruhane su, da
wobkmuž aby wobpal je na delnym Rónzu tak,
so moja čenku wuhlowu Skérku, Bjertek aby
Schesjinsu Zolla tolstu, kotaž tež hishcze 5 aby
6 Starcikow Pórska wésche Semje wenhcž dyrbi,
dyž je Kolik sabitn. Tutón wobpalery Rént dyrbi
so rotom sborzej Kolmasu pomisacž a dyž je
wusknýl, saho njelotre Nasj. Te na tajke Waschn-
je wobarnowane Koliki traia knajmenschemu iš-
trécž dljhe, hacž te jenož valene. Jara wuzitne
je, dyž tuto s Kolmasu lomasanje so kójde 3 Ljeta
ponowi, da netrebasch skoro jenje wjazy, aby tola
njeshio mało nowych Kolikow.

Wulž jara wopaki je, dyž schtu pschi Schtom
Pschiwjasowanju tak wjasa, so Powrestko aby
Wiktu, kajž Rynku, wokolo Kolika a Schtoma
poswoenkach wobwije. Psches to so stane, so
Shtom a Kolik wot Wjetra hibanej a khablani
so wobstajne rybijetaj a Schtom kó husto ſiner-
inje fram. Tón schtemowy Wobwjaſt dyrbi so
tehodla napredy jún aby dwójž wokolo Kola
wobwinnež, potom fredž Kola a schtomikoweho
Eziela so na Eſchiž facižnyčž a na to mobaj
Rónzaj haslej so wokolo Schtomika a Kola wob-
wjaſacž. Tak nemóže Eſta Kolikej bliſko pschincž
a Jane Rybowanje nastacž. Wjehcž Sslómy,
Mocha aby Lava fredž Kolika a Schtoma saty-
kunž necžini derje, dokelž wón bórsh njeſakfem
ſchłodnemu Merjadej aby Wacjini k Njesdu ſluži.
Bliſhim Nátečju po Ē ſadjenju dyrbjia so wobtiske
Schtomiki ródiſe webladacž a ſuli Jane bes nimi,
kú na jenym Boju Króny wjazy Halosow aby
ghylische Wobnohi cžierja, dyžli na druhim, da
pschirjesaj Halosy teho misernischedo Boka. Psches

to cžischci a wabi so Mesa do tých pschirjesanych
Hakow, te Wobnožki cžierja móznisbo a dóssjahnu
te druhe bórsh. Delne Wubitki ſ Korenja a ſ Eziela
maja so staroszivje motrjesacž. Wustnene aby
ſahinene welsche aby mensche Hassh dyrbjia so
ſ Pilku a potom ſ Možom ladke wobrjesacž. Tajke
Schtomik Wobrjesowanje dyrbisch tak dolho priód-
bracž, dóž so praje ſakorenik a Mož dobýk neje.
Wjene Ljeto Semju wokolo Schtomika wobcže-
ſhlicž, cžistu a mechku pschepuschčitu ſdžeržecž, to
je nespuschčomna Pschiſluschnosz. Cromadnje a
ſyła je to jara wuzitna Wjez, dyž so Semja
wokolo Schtomow, tak daloko; hacž so Halosy
pschirjeraja, kójdu Nasymu ſryje, tak so so ſnje-
howa Woda nuž ſakowacž móže, dokelž ta naj-
bole plédne cžini.

Pschiſpomnenu je hishcze, so kóſki Worech
Pschiſadženje necžerti; Chjeſchli jón pak tola pschi-
ſadžicž, da neſmiesh jemu na žane Waschnje Ējóp
pschirjesacž. Majlubscho podpozoži so pod jeho
Ējóp pschiſhodny plecžity Kamen, tak so wón mu-
ſowaný je, so na Bok winyč a prieki po Sem
rosz. Kóſke worechowe Korenje ſu ſyła jara ne-
dótkliwe. Wschitke Granenje na Schtomač, wo-
ſebje Rónzy motrjesanych Halosow dyrbjia so se
ſchtomowym Wóſkom aby ſnjeſajkim druhim pschi-
ſprawnym Maſom ſaljepjowacž. — Wjeli schtu
tu zylu Wjez wot Schtomiki Plachowanja hinač
a ljepe, hacž tudž je priódſtajena byla, tón ne-
ſwar, ale daj to Ljepsche dobrociwje ſlyſhacž,
ſnadi we ſchierschim Wobpschijecju.

Džeha Turkojo bydla?

Po Muhamedowej Ē ſmercji bu jeho Priódſ-
wacjje wot jeho Pschiſhodnych, kotsig so Khali-
fojo menowachu, wuwedžene, menujzp: tu muha-

medansku Wjeru s Mecżom powschjich Krajach wupschieszeracj. Woni tehdla sa njeftore Ljeta Sirtku, kwalobny Kraj s Jerusalemom pschewisnychu, tak też Persiku, a zyly Kraj, kotrej mala Nijska rjeka, a też Egiptowsku. Tute Kraje lejza wot nas wschitke krotkemu Ranju. Schiujż so wot Ludži pschecżiwi, bu wot nich sabith, Zyrkwie a zyłe Mjesta s Wóhnjom spalene a zyłe Kraje wot nich sapuszene a czi Ludžo buchu s Mozu pschinucjeni muhamedansku Wjeru horjewscj. A mono je starich Knihach powiedane, so Muhamedanatjo sa 12 Ljet 36 Lawsent' Mjestow pschewinyl i a 4 Lawsent' kschessjanskich Zyrkwojow spalili a sahubili su. Tón zyly pschimortski Brjoh pólnozneje Afriki, kotaż k Pólnju wot nas je, a dżejj tedom jara wele a wośebne kschessjanske Wołady bjechu, bu wot nich sapuszeny a Kschessjansko tam na Dobo wukorenene. Wulke Ebosje sa Kschessjanow bje pak we tym Čažu, so zo cjt Turkojo ūmi bezobur swadżichu a so na 30 Ljet dolho hadrowachu, tak so Kschessjenjo sa tón Čaž k Wodnchu a k Mozu pschindżechu, a Turkojo so rosdżielichu do dweju Ektow, mesnujż do tych Schiitow a do Sunnitow, a tak haklej we Ljeczi 668 sażo pschecżiwo druhim Lüdam Wójnu wesz poczachu. Tak woni zyliu pólnoznu Afriku pschecżahnychu a pschindżechu hacż kweċżornemu Morju, pschewesechu so psches polonjhe aby fredjrajne Morjo a pschindżechu tak do Chypanskeje a Franzoskeje a chyñchu psches njemisti Kraj do Grichiskeje a tam to Mjesto Konstantinopel dobycż, ale woni jno buchu we Franzoskej we Ljeczi 732 wot Karle Martella tak zylje pschewineni a sbicżi, so dyrbjachu so do Chypanskeje wróćcicż, dżejj potom hisħcje skoro na 7 Stów Ljet Kneža teho Kraju wostachu, ale napoħledk też sneho, we Ljeczi 1492 wuħnacżi a sażo psches polonsche Morjo do Afriskeje sahnacżi

buchu. Dokelż Turkojo wot teho Boka na Kschessjanach dobycż nemóžachu, da spytachu woni wot Ranja do Europyje pschincż, a to so jid po dolhim Čažu poradji, menujż we Ljeczi 1453 dobýchu woni Konstantinopel a pschindżechu hacż k Wuhersej, wotsal woni też husto dwsz knam do njemiskeho Kraja pschinez pntachu, schioż pak kójjed y Mál swojej Pomożu wotwobrocżene bu. Wot teho ūmeho Čaža nepschindżechu Turkojo wjazn tak k Mozu, kajj predy, a we naschich Čažach su tak woħlabnyli, so ūebi ūmi wjazn pomhaż ne-samochu, ale dyrbjachu naschi Krajni Kneža turkowiskemu Knejzorej pomhaż, so wón hisħcje tak lqed wosta.

K. I. m. n.

T r o f i t .

Nejkym też Semjan shordeho Roba,
Semjanej runja uđobnij ńym;
Duj mi to neje nikajfa Schkoda,
Semjanej purnjo dżerjecż ko wjem!

Duj mi to neje nikajfa Schkoda,
Semjanej purnjo dżerjecż so wjem.

Esymli też niski, ńymli też thudu,
Nimaja sajncż me Bohacżkojo —
Da pak ńym tola weħelschi drudu,
Skōjjdym ja hisħcje nemjenjam so.

Da pak ńym tola weħelschi ic.

Nejsym dosż mlodu abu dosż tjanu,
Nóchze też kċċide Holčo me mjejj —
Leħo so seam ja nerostierawu,
Róże też moje budja mi fejjecż!

Leħo so seam ja ic.

Erudite Podawki.

Na 21. Dnju maleho Róžka, rano $\frac{3}{2} - 5$ dokonja Wojerezach swój semski sprózny Bjeh tón Čeisze derje dostoyný a derje saßluženy wóscí Duchomny a predz kralowški Brb. Supertendt, Knes Gotihelf August Bohl, rodzený 11th Dzen Smajnika 1770 we Blunju, dzejz jeho Nan, Juri Daniel Bohl, churfierschežinski sachsonski rajny Hajnik biesche. Jako Wiedomnoszjam sprózny Młodjenz wophtowasche wón Budysku a potom tu Wittenbergsku wózku Schulu. 1796 dosta wón po wotpokoženym Bruhowanju Refektorstwo we skym Komorowi. 1797 bu wón Farar Lejnem pola Wojerez, dzejz so do swj. Mandjelstwa 16. Dzen Winowja 1798 poda s Knejnu Hanu Rosinu, rodzenej Schmidtej s Lejnjanseho wicjejnego Scholzistwa. 1799 bu wón wóscí Kapłan Wojerez, 1807 Farar wulich Sdżarach a wosta tam $23\frac{1}{2}$ Ljeta. Tudy dosta wón Dostojinstwo kralowſkeho Supertendstwa a pschindje 1830 sa wóscého Duchomneho sažy do Wojerez. Dla pschiberazeje Sztaboszje wózku Ljetow a Khoromatoszje wotpotoži wón Wojerez swoje Supertendstwo 1841 a swoju duchomsku Szlužbu 1842. Dwaj Esynaj a 1 pschichodny Esyn, nebo Knes Lubenski Budyschini, dżzechu do tamneje Wjecžnoszje predz neho. Jako studni Sawojszeni żaruja jeho ta Kneni Wudowa, 2 Kneni Dżowzy, 1 Knes pschichodny Esyn, 11 Dzjeczi Dzjeczi, 1 Szwakowa, 2 Szwakaj, brattowske Dzjeczi a druzh Pscheczeljo — żaruja wschitz, kij wot neho tak wele Lubeho a Dobreho sonili su. Wón wotpocžuj we Mjeri!

Na Kedžbu branju sa Starschich.

14. Dzen Maljetnika psched Vecžorom saljese po džiecjazej Eupozzi ta dwje Ljeczi stara Krystelta Schatz Radzyn, jako jejna Macz Drewa do Khadlow pschipoložic do Schieje wujschla bje, bestym do parneje Dónzy, nassferscho s Lawy delje, we fotrejz runje horze Poleczje naparene bje a wopari so we nim tak, so na drugi Dzen wumre. —

2. Dzen Mjerza djesche Korla Ludwig Lösch, Łalz a Wobydler delnym Wujesdi s Wujesda do Elójina. Wón bu 15. Dzen Mjerza na Lipjanskich Polisnach wot božeje Kucžki sajath a mormy namakany. —

1. Dzen Maljetnika wužny we tym Knesu Čeisze derje dostoyný a derje saßluženy Knes, Knes Farar Káda Borschzi. —

Zitne a butrowe Wif.

Sandżenu Szobotu su Žita Budyschini placzile:

Róz . . .	3 tol.	$12\frac{1}{2}$ nsl.	tež	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza .	4	*	10	*	— 4
Jecžmen .	3	*	5	*	— 3
Wowž .	2	*	$7\frac{1}{2}$	*	— 2
Rók . . .	4	*	10	*	— 4
					5

Rhana Butry 18 nsl. 8 now.

We Welle rez Kniherni je dostacžu:

Slawische Balalaika.

Von

Wilhelm von Waldbrühl.

wulki 8. do Papery swiasane. $1\frac{1}{2}$ Tol.

Endżenīfa Radowina

a b y

šerske Powesze ja hornych Łužicjanow.

14. Čísto.

8. Dzień Sutromnika.

1843.

Schto šo Świeceji podawa?

Wojewiaje, weſele Maljecjo bu tudy se ſwojej Prózu a Radzju a pschineſe do božeho Stworenja a woſebje teiž do Burów nowe Hibanje a džekawosz; Mjeschcjanow dre teiž won wabi, kajž Muchi na Skónčko, ale druhe Čehobla jich won wabi, dyžli Burów. Burſtich Ludiſti neſkyschich njeſto wot ničeho druhego hujſischo a radſjo powedacž, dyžli wot Śywa, Śadjenja, Rolu Dželanja, Rojenja, Wedra a podomnych Wjezow. Tón, kij žaneje Rolje nedjela, namaka tafte woſtajne Powedanja woſtudke, tón, kij jeno Sak Penes', mjeschcjanſke pycharſke Towarſtvo aby mjeschcjanſke Prysleje a Rospróſchenja ſubuje, ne može ſebi pomyslicž, kaf Bur na wulkej Roma- dži Roja teiž ſwoje Bohaſtwo ma a kaf jeho kójjde Widły Roja ſnadž Kroschik aby Polak droho pschindu, kaf Bur swulkim dobrym Spodobanjom na tu schwarnu Rhopizu Roja lada a ſebi ſnadž myſli, ſchtu by jeno hishcje wjazh mjeſ. So pak Bur wot tajkich Wjezow rycži, je

čiſſje bes Dživa a druhe Rycžje, te wot božeho Gſtowa wuwsate, ſdadja ſo jemu woſtudke a wósche — kójjde poweda wot Swojeho najradſje a namaka jo Rosprajenia hódne. Haj, Bur je na to pokasany, ſo by ſPola a ſykleho ſwojeho Hospodarenja dobry Wujitc čahnył a kójjde Ljeto ſebi pschezo ljepe ſwoju Wjez ſastal, teiž nowe Žorla ſwojeho Skublania ſebi woſewrik. Teiž Bur neſmje ſČaſha Dalehicjom dosady woſtacž; ſuli njedže nowe Płodn, nowe rólne Grath, nowe Rolu Dželanja Waschnja, nowe Rójniſhcia a t. d. wanamakane, to dyrbí wón ſebi pschemyſlicž, hacž ja neby trebacž a nałożicž móhł, aby pruhowacž; Bur neſmje jenož to ſa prawe a najljeſche djerzecž, ſchtož wulti Džied, Džied a Nan ſa prawe ſpóſnali a kajž jo či ſu cjinili, hacž runje woni teiž žane Śykanje ſa Mosy nemiejachu, ale dyrbí teiž na te Poredjenja a nowe Wanamakanja we burſtich Wjezach ſwojeru ſedjbowacž a tudy je wele Noweho a Ljepscheho, pschetož Śwjet je pschezo mudriſchi, hejſo teiž niz we wſchjech Naſtupanjach liepſchi. Njedy bjeſche

Mjenenje, dyž bže žadyn Bur aby Khježkar na nespósnajomne Waschnje trochu wobrosze aby wobraczi, so ma Emija aby Kubocžka, so Hosposa je Khodojta, woſebje ta scjerwenym Wocžami, so Schtryk na Szjeni deſt a schtojj tehorunja wjazy Pschiwjerſow je. To dte njetliſichich Čzaſach nichtu wjazy newjeri, pschetož roſomne a ródne Hospodarſtwo neje žane Khodojcenje, ale schtojj pola wele Ludji ſo hiſhcje namaka a schtojj jim wele pschezo hiſhcje ſlowy necha, te farebane Penes, te we Semi potajene Schazh chyli woni sbjehnyč, chyli rady bes Prózna a Potu a na tajkim Polu Žnje džerjec, dzejz byli nejſu. Nó, schtojj hiſhcje do teho wjeri, temu poſlužu ſe ſzjehowazej Powesju a Wucžbu,

Rat mójeſch Schaz ſe Semje sbjehnyč?

Bjechu njedy tſjo Brjatsja a wſchizh chylicu Bohaſtwo mjeſi, newedžihu pak, kaf jo najlipe ſipocžec, ſo bjechu knemu pschischi. Tón najmłodſi pak bje tón najmudriſhi, a dokelž won mudry bje, ladasche a pytasche ſo pschezo dale a wjaz ſa Mudroſju. Dyž druſy mchodji Hóly do Kortzmy džechu, wosta won domach a laſowasche Knihach, kotrež ſebi wot Ruesa Fararja poſchcik bje a ſtych naukuň won wele mužitnych Wjezow a pschibywacze tak na Mudroſti, dyž druſy jeho runceža we Kortzmi Penes pschecžniču, ſo huste doſz ſwadžihu a bijachu a psches to do Rusy a Nesboža pschindžechu.

Jeho dwaj Bratraj bjeschtaj njedy ſlyſchalój, ſo na Zuschkez Paſtwiſhczach Penes raja, a schtoha bydžiſchtaj wonaj radſje chyloj, hacž je mjeſi? ale kaf teſame doſtac? So ſa nim ſyčetaj, newjereschtaj ſebi nikomu prajic, ſamoj pak newedžiſtej, kaf to cžinic matej. Bórsy pak bu Jimaj pomhane; pschetož do Kortzmy, dzejz ſkoro ſójzdy Wečzor khodžeſchtaj, pschindje njedy

zufy Rejſomník, kotrež ſo ſtymi Ludžimi do Rycow da a jím te a druhe džiwne Podawki powedasche, kif tam a ſem wuwerek bje, tejj wot Khodojtor, Bludniczkow, wet Benes Racza a wot Emija. Taſ dwaj Bratraj poſluchaschtaj ſwjeru na neho a myſleschtaj pschi ſebi, ſo ſtaj praweho Muža namakalój, kif jímaj ktemu Schazej na Zuschkez Paſtwiſhczu pomhac budje. Wonaj jemu tehoodla duži dom ſchepnyſchtaj, ſo by ſa nimaj won pschischi. A won džiesche ſa nimaj, kajz nicžo ſteho. Wonach powedaschtaj wonaj jemu njetk wot teho Schaza a hacž won jímaj neby tónhamy sbjehnyč pomhal. Won pak djesche knimaj: hejſo chzemj, da haklej mójemy ſa juſiſchim; pschetož ſójzdy Schaz we Semje wobwachuje Duch, kotrež jón ločzy prejz nedá, tehoodla dyabitaj wóz 7 Ełotych, 7 Toler, 7 Kroſhow, 7 Peneglow, czorneho Khapona, 7 Jeſi ſobu pschinesz a tejj Kopac a Motyku ſobu wſac, won pak chze teho penežneho Duha tak dolho ſe Sareknjom wotehnac a ſwjasacz; a juſje rano pschindžtaj ſahe ſemni a pokajtaj mi to Mjesto, dzejz te Penes raja. A ſta ſo wſchitko tak. Njetk wNozy, dyž bje hidnacze wotbilo, džechu woni melcžo tén Schaz sbjehac, predy pak, hacž ryč poczachu, cžinesche tón zufy Čłowek wſchelke Čsmuzki a Koleska do Lofta a na Semju, bórbotasche a muwalowasche ſatraschnje Wocži a potom jímaj kasasche, ſo byſchtaj rylój. A wonaj ryjeſchtaj a kopaschtaj, hacž Kaschę dorýſchtaj, kif tak cžegki bje, ſo jón sbjehnyč neſamójeſchtaj. Tón zufy Čłowek pak djesche knimaj: predy hacž ſo tón Schaz muſbjehnyč da, dyrbí ſo tón Wopor ſtac, hejſo pak niz, da jeju tón Duch roſtorha. Wonaj poſožiſchtaj tehoodla te Sſlote a wſchje druhe Dary na Kaschę, a njetk won klecžo bórbotasche a cžinesche Kſchijiki a Koleska, dujesche a ſyraſche a kasasche thmaj Bratromaj, ſo byſchtaj ſBoka

schloj, so neby jeju tón sly Duh došahnyk a rostorchak, pschetoj wón je jara surowy, dokelž tón Schaz tak wulki je. A wonaj džieschtaj prejč, gnađ dale hacj treba bje, a stejeschtaj a čakaschtaj, hacj bu tón Duh wotehnaty. Bestym pak tejj tón zujy Čłowek stymi nadarenymi Peñefami wotendže, so jo wonaj nesontichtaj. A dokelž ho jimař jeju Stejenje a Čłakanje wostudzi, pschin džieschtaj wonaj saſo melczo stemu Schazej, a tón tam hishcje bje, tehorenja tejj tón Khapon a te Zeja, tón Zusomnik pak bje stymi Peñi ſami prejč. Steho ſebi wonaj njetk ničjo nesczinischtaſ, wſchak mjeieschtaj tón Schaz, ſa kotrymž tak dolho stalvij bjeschtaj. Njetk ryjeschtaj ſnowa a wusbjenyſchtaj tón Kaczež ſe Semje a woczinischtaſ jón a namſchtaj jón połny — Kamenjow a Zyhelow! — Taj pschiwernaj Bratcji bjeschtaj ſjebanaj a ſjeju Bohastwom nebu ničjo! —

Na kójjnym Polo a Paſtwiſchežu, na kójjdej Lužy a Cahrodži lejži Schaz, tón Kosomny pak jón wje namſcaž, a jeju mchodži Bratc bje jo prawje naukuyl Schazy ſe Semje rycz; pschetoj wón ryjesche a džielasche ſtrjeru ſwoje Polo, a tón Wopor, kij wón ſbjehnenu teho Schaza na Polo połoži, bje Nój. Won ſbjehnun tehoodla kójjde Qjeto ſwój Schaz ſ Kolje a ſ Luki, ſe Sahrodž a ſ Rödžje, a jeho Samoženje pschibnywasche a rožiſche cžim bóle, cžim wjazj wón kopasche a ryjesche, a cžim wjazj Noja na Polo a na Luku wojesche. A te Kroschki, kij druſy ſa Palenz wudawachu, nawoži won ſtemu, ſo ſebi duschné knihi ſupi, we kotrychž tedy doma laſowasche, dyž druſy na piwnych a palenzowych Kawach ſyndachu. Schtuiž taklej Schazy ſbjeħacj wje, tón ie ſebi derje radžil! —

S. + K.

Važ a wobladaſ ſo!

Ló ſ: Wichtke, wſchitke naſche ic.

Chjeſchli Žentwu ſlojicj Bacholo,
Haperleje dopomii ſo,
Rajz ta ſ Wedrom wotmjenja,
Mucja ſo rad Mandželſtwa. :|:

Woklo Žonow, woklo Rókčja bje
Zenajke pschez Rhodjenje,
Rhodjisch ſwaha, derje dje,
Schparneſch trochu, da ſlje je. :|:

Retrasch Scherenjow ſo bojeci wſchjich,
Rajz ſo bojeci Žonow ſlych,
Swita Łowa Žona ſta
Rójzdy Čaſ je psches Djabla. :|:

Pjekna Žona, róDNA, roſomina
Je pak Weſlje Žiwenja,
Taikom' dobrom' Žandželej
Ničjo Sswiecji runja nej. :|:

Pjekna Žona, ſlutna, džielawa
Rójzdy Djenū cje wusboža;
Taikich dobrých wele je,
Ale dje? nej' piſane. :|:

Rjanosz, Kubko, Rycz a Waschnicžko
Je jich wele ſjebalo,
A ſchtož ſlepje rabných
Nebje potom kwothyčju. :|:

Duz do ſluba, Kwaſa wobladaſ
Sswjercu ſo a nekwataj —
Róčku Mjeshchi dostawa
Njechtuzkulž ſa Hojbika. :|:

Wschelkisuy. Objekti.

Rajaput-Woli j nasa wjest a pomožna
Wjez pschećjivo Widlischcjam Žoldku
(njemski Magenkramps). Njemstej wežnej Powež-
nizy pische wjesty Knies Filz, najstverscho Ejetar,
tolej: Tutoń spytany Rajaput-Woli j bym ja
hjgom delhe Ljeta bym we wschelakich Prjode-
pschindjenjach (to rjeka dre tola, dñz schtu na
Widlischcja Žoldku czerpesche) nałozil a neje to
jenje bes Pomožy a podarmo so stato. Raf so
wón treba? Wsmi 3 Krepki Rajaputoweho Wo-
lija do siedzinej Ljizy Ruma aby winoweho Ducha.
Zenož porjedko je treba bylo, tolej hishcze jun a
snowa nuzbracj. Kn. Filz praji: ja nemóžu te-
hodla tajku pomožnu Wjez kójjdemu Hospodarej
dosz wukwalicj a porucđicj.

Joseph Gaber, twarsti Khumshtat we Mieski
Wien, je tu predy hijom munamakanu, ale hishc-
je nedokonjann „ryczažu Maschinu“ wo wele
poredjil, tak so tažama wele ljepe, hacj Jane te
prjedniſche ryczaže Maschinu čłowskeho Loša Po-
domnož aby Runosz we Scheptanju, Spjewanju
a Powedaniu pschihotowacj móže. Wona je po-
domna malym swinym Byrgelam, ale jenož ste-
nej Pschyczelu. Tóra Loši dujaih Mjech tepta so
ſRohu. Ta Wschelakosz we Wunehenu čłow-
skeho Loša pschihotuje pak so psches Pscheberanje
na 16. Dóikadach.

† Na 30. Dnju Naljetn. wumre Jazeni pola
Róčka Kn. Nowak, schulski Wucjer Jazeni, nje-
schio psches 30 Ljet' starý.

S smiesch! Do Kusez pschindje Ionsche
Ljeto jedyn Wecjor zupy Čjlowek do Kocjmy a
čjinesche na druhí Dzeni ſławne, so ma tajku jjesnu
Wjez na Pofasanje, tij bes wschtiskeho Sapschawa,
jako ſKoni, Wołomi, Kruwomi, Woštami,
Psynkami a t. d., ſara derje jjesdzi a ſnej so jjesd-
sicj hodzi. Kukiczenjo pschibjezacha wulzy czipni,
dochu ſwoj Penes a wón, tón Muž, pofasowa-
ſche jiu — Karu!

Grudne Podawki.

25. Djen Naljetnika wotpali so Khjeja N. 88.
we Sohlandzi n. S. a pschi tym by Žona Khjezie
Wobſedjerja wulzy stanena.

30. Djen Naljetnika wojbežny so we Lauten-
waldzi Jan Gottlob Nižschen, 60½ Ljeta starý.

Zitne a butrowe Wifli.

Sandženu Sobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Rož . . .	3 tol. 22½ nsl.	tej 3 tol. 17½ nsl
Pſchenza . .	4 • 12½ •	— 4 • 2½ •
Gejzen . .	3 • 5 •	— 3 • —
Worß . .	2 • 10 •	— 2 • 5 •
Róč . .	4 • 20 •	— 4 • 15 •
Zahly . .	8 • 20 •	— 8 • 15 •
Hejduschka .	6 • 5 •	— 6 • —
Dobre Bjerny	2 • — •	— 1 • 25 •
Hubenische	1 • 20 •	— 1 • 15 •
Khana Butry 20 nsl.		

Zydzieniſſa Nowina

a b y

ſerske Powieszje ſa hornych Lujiczanow.

---

15. Číſlo.

15. Džen Jutromnika.

1843.

Schto ſo Šwjeczi podawa?

Edjeniſſim Dnjom dokonjam tón cíchi, nuterny a ſwjetnej nembrej Hari ſawreny poſtny Čiaſ, wobſanknemy tón mactrowny a Luboszje Zydzieni. Wažny a ſwiaty bjesche kójjdemu Rſcheſzijanej tutón poſtny Čiaſ, dokelž nas moſebje na tu Radu božu, nas psches Jeſuſa wumohz, ledz bliwych cžinesche. My ſtajichmy ſebi psched Wočji teho Rſchizowanego a poſluchachmy ſe žadozjivej Wutrobu na Školo wot Rſchiza, kotrej je Mož boža, ſbožnych cžinicj, kij do neho wjerja; my labachmy na Wucžomnikow a Pschedzelow naſheho Sbožnika, runje kaž na jeho Neſcheczelow a wajne Potučenja a Napomianja podawachu ſo nam ſteho; poſylneni, troschiowani, poſepſcheni a natwareni ſimy njek hotowt, juſtromnemu Weſelu we naſich Wutrobach Mjedacj. Psihi taſlim naſtarazym Weſelu nochzemj pak ſabyč, ſo tejj nam we Žiwenju Čerpenja a Pschesszehanja prijode ſteja a nas, ſchtu wie dy, nadencj moja a budja. Ktymžamym Dnam

chzemy ſo, kaž naſch Sbožnik, psches cžastokrocžne a wutrobne Modlitwy pschihotoracj a poſylnecj, ſ Wutrobitoszju a ſroſomnym Pschemyſlenjom ſim napschecjivo hicz a ſpómnicj, ſo tejj naſche Do- bycja Zutry a Poſnacza a Wusprawenja Čiaſ pschincj budje. Tak nebudje naſ ničjo pschekwa- tacj a porasycj, pohuſhicj a zylje ſtuſicj. My chzemy ſebi ſtych Čerpenjow naſheho Sbožnika to ſ Wucžbi wſacj, kak tejj pschi naſzych Staroſſjach a Horju niz na Čłowekow, ale jenieczny na Boha ſwoje zyle a nenute Dowjerenie ſtajicj dyrbimy. Pschetoz kak mało ſo na Čłowekow ſpuschczecj možemy, ſoni tón Aneſ. Hosianna a ſchizui jeho! wolaſhe tonkamy Lud; jeho Wucžomnik, kij ſnim jeho Aljeb iſedžiſche, teptasche jeho ſ Nohomaj; kij chyžchu ſnim do Smereczje hicz, wopuschczichu jeho; tón, kij bjesche naſbole horliwy a ſmužil, ſaprje ſwojego Aneſa a Miſchtera. Š Wokoschenjom, tym Snamenjom naj- wutrobnischeho Pschedzelſta bu Jeſuſ pſcheradzeny. Nech býchmy pak tejj taſku Nedžakomnoſz a Psche- radu na ſebi ſonicj netrebali, móža nam tejj

pschezo našti Pschecejeljo pomhač? nejsu snađi woni k Vomožu pschemjernje šlabi, aby dadja ho sareš a satraschic? nejsu woni smertni a runje tak hubeni Člowekojo, jako my? Bóh berische ho po swojim Ssynu horje a scjini jeno sam se swojej Možu psches Jesukowe Ebudženje wot Morwych tych Repschecjelow šlošnu Radu knicjemu a wusprawt swojego Ssyna ſčesju a kraſnosju! Vorucz da jeno temu knesej swoje Psčeje a mjej Radjiju knemu; wón budje wschtiko derje cžinicj.

Tak šlaba, shabkawa, bojasna, tak necžujna, sažlepena a skajena člowka Wutroba je, to wuladawij tež wele dosz s Historije Jesukoweho Čerpenja, runje kajz nas tež te Snamenja tych dobrých a lubnych Člowekow wokolo Jesuša sažy troſčtuja a wujednaja. Na tym Ebójnku samym widjimy Pscheckraſnenje naschego Člowestwa a tak jo pschezo ljepe je, bes Winy cjerpicz, dyžli se Sawinowanjom; kajke Rosbjelenje bjesche bes nim a tymaj Šlošnikomaj, kiz tež kieho Čtroní Aſchiža Hanibu a Martru cjerpeshtaj! Tehodla rekne tež ſwiaty Peter: To je Nada, dyž schiu Swojedomna dla pscheziwo Bohu Aſchiwdu sneže a cjerpi bes Winy. Pschetož kajka je to Awalba, dyž wy Šlošjow dla Puki cjerpicje? Ale dyž wam Dobrotu dla Ele cžinja a wy tožamo pscheckraſnicje, to je Nada pola Boha. 1 Petr. 2, 19—20. Tež ſjewi ho nam sej Sadžerzenja Jesukowych Repschecjelow, tak bojasni Šlošnizy ſu a kajku Less, wopacžne Swojedženja a neduſhne pomožne Wjezy k Wurwedenju swojich Prjodkmejczow nažicj dyrbja, tak wschižy či Ljepshi jich we Wutrobi zapja, dyž tež jim to do Wocžow prajc neſmiedja. Woni džechu na Jesuša Rožu, žadyn Ropot a Sonenje bes Ludom nedyrbesche ho stacj, Judasch ſam pschikrywa swoju Pscheradu s Wokoschenjom; ſhtoži bjechu hewak wodrijo

a ſjawnje cžinicj móhli, to ſta ho Rožu a ſKradžu a tym Čjažu, jako Jesuš jeno wot swojich Wuc̄omnikow, tych luttich njekolrych ſlabych a newobronenych Člowekow tej Sahrodži wobdaty bjesche. Rasch Ebójnik ho newobarasche, wón wedžische derje, ſo ho to tak ſtacj dyrbji po božej Radži; ale kajke Ponizenje a Bohanibenje dyrbja ſebi tež ſti Člowekojo lubicž dacj, to widjimy na Repschecjelach naschego Knesa. Wón porukowasche ſim jich mordarski Nadpad; wón rycžesche knim, cžehodla jeho hijom predy we Templa aby Schuli nejsu jelt a to ſjawnje!

Taklej dyrbji ſebi kójdy Winovaly, nech je tak wózkoſi aby cžeszeny, hacj pschezo čhe, tež wot Kajnitscheho Porukowanja a Bonecžeszenje lubicž dacj, dyž je s Winiu womasomy a wobeženy. Tak dyrbji potom tón neprawý Starski melcžecj pscheziwo Djiecžom, Hospodar a Hosposa pscheziwo Čzeladniſej, Knes pscheziwo Sslužomnikej. Tak wobsteja napoſledk ſ Hanibu wschižy Neprawi a jich ſdaczaje Dobycžje pschemjeni a pschewobroczi Bóh do ſjawnje Necžesje a Haniby.

S a ſ o P a l m y?

Haj, ſažo wot Palmow! pschetož ja čzu wam dženž njeschto wot tych Palmow poſdacj, na kotychž te Worechi roſtu. Ta woreschna Palma je zylje na tu datlowu Palmu podomna, jenož ſo na nej Worechi roſtu, tak wulke — ſah' wulke da? Nano! — tak wulke, moi Janko, jako twoja Žowa. Dyž ty tajki Worech ſjiesch, da ſy ſyty. Schkorpijsna teho Worecha je jara tolsta a twerda, nuzkach pak je bijela ſłodka Juſchka, kotaž jara derje ſłodgi a Čloweka wokſchewi, tež je tam Žadro, kajz hukaze Jejo wulke, kotrej habn tak lubosnje ſłodgi, jako ta ſłodka Juſchka wokolo neho. Na tych woreschnych Palmach mó-

jesch pschezo swawe Morechi nam'kacj, pschetog wona ma Kczenje, stale a nestrake Morechi Ljeto wot Ljeta, rosze tejj tam, dzejz te Datilje a we wszych horzych Krajach, dzejz jana Shyma neje. Pola nas wona neje a tejj tu rostka neby, hacj bychmy ju runiz sadzili, pschetog tu je sa nju shyma o sejne Płody nebychu pola nas pschi najwieszej Horzoczi we Ljeczi sferawile. My chzemy tehodla se sadowymi Echtomami spokojom byc, fiz we naszym Kraju rostu, jako Tablucziny, Kruszwiny, Esłowcziu a druhe wiaz, a chzemy hebi te praj sadzecj a wotladacj, so bychmy tejj Shym a Ljeczi wot nich jjesz mohti, tejj netrebam na jich Płody tak dolho czałacj, jako tamni Ludjo dyrbja. — Tehodla, wy Hólzy, sadzecze Tablucziny a Kruszwiny, Esłowcziu a wiśnijowe Echty, a predy hiszycze hacj so wójenicje, możecze wot nich Płody jjesz, a dyż so woženili sze, możecze washej młodej Mandzelstej Tablukow a Kruszwow dacj a pschi tym prajicj: jowlej, moja Luba, jowlej masch Tabluka aby Kruszwu, wone su wot Echtomow, kotrež sym sam sadzal. Wona budże so na tym swieželicj, so ma tajkeho hospodarskeho Muža, a budże na to cžim swjernischa we swoim Powołaniu, budże jeho tejj wele bóle lubowacj, a swojemu Esyńkej tejj wot nanowych Tablukow dacj a knemu rez: jowlej Janko, masch wot nanowych Tablukow, bydż tejj tajki, kajz Nan je! —

K. I. m. n.

Jutromny Schjerlisch.

Ło h: dy bych ja s Tawsent' Jashkami ic. abh po Łożu ujemsk. Schierl. „Nach einer Prüfung kurzer Tage.”

Halleluja! tak saspiewaju,
Kij widza Esłonzo jutromne

A swojoh' Knesa powitaju,
Kij smertnym Jastwi lejzesche;
Ta Khoroi jeho Dobycja
We ranskich Serach serawa.

Schto tebi je, ty Semja kruta,
Kij siejsich herwak ejchomnie,
Schto twojich Salozkach sy 'nuta
A farjtsch taklej s Ronami?
Twoj Czepot sieho nastawa,
So boži Morwy wotucja.

Echta bjelej Draszi, kajz wot Sznjeha,
Tón ejejski Kamen wot Rowna
Kajz lóchke Lissicžko tam sbjeha
A smożnej Ruku wotwala?
To Jandzel Rów tam wotewrja,
Dyž Kryst so žiwý posbjeha.

Schto je, so padacze wy k Semu,
Wy sylni Rowni Wajchtarjo,
Schto Strach wam wschitke Mozy slemi
Pschi Rowi teho Morweho?
Tón boži Morwy s Rowna dje,
To washe Gastrózenje je.

O Žónske k Rowu pschistupene
Eso rózecze swashej Luboszju,
To Załbowanie nakupene
Nej' treba temu Žiwemu,
Wy wot Jandzela slyšicze:
Tón boži Morwy stanyl je!

Kryst stanyl je! wón sam je stowí
Te Žónske tam we Sahrodzi,
Wón ryczi knim we Inbym Esłowi
A Wutroby jim polóži;
Tejj mi so moja Wutroba
We Gradowanju pscheliwa.

Dżak, Luboš, Krystej Pschewinerej
 Nech Esmertri da njeſk woprója,
 Halleluja tem' Dobrožerej
 Nech wſhiſko Čijelo ſaspjewa!
 Won ſwoju Męz nam poſaže,
 Kac ſRowa tejj nas powedje.

bes tuteho kraſneho Dara ſwojego Luboſſje ſ Do-
 mu puſchczic, hacj runje njeſk te druhe Etaw
 tcho Domu teholej Schaza porubene byc̄ dyrbja.

Grudne Podawki.

3. Dzien Jutromnika psched Veczorom bu ta
 74 Ljet' ſtara Wumenfarka Bležina ſ Rudej na
 Dompučju pola ſamych Drzewow wot božje
 Rucđki ſajata a bjeſche nydom morwa.

Wſchelkisny. Ebjerki.

Najdrósche Kubko pſchi Roslemenju Łódźe. Psched njeſotryni Ljetami roſtaſh ſo
 jena Stokholmska Łódź čiſzje a zylje. Tym Pſchi-
 ladowarjam na mórkim Brjoſh nebie možno, tejj
 najmenschu Pomez tym do Nesboja ſapanenym
 Łudžom wopokaſac̄. Schtojj na Łódźi bje po-
 nuri ſo do Morja hacj do jeneho Młodzenza;
 ton pſchipkuma k Brjohej wot Zolmonow hnath a
 ſa ienu Pobocznizu wot Łodžie ſo twerdije Dzerjo
 pól morw a pól nahi — a njeſesche male Brje-
 meschko do ſmorkazeho Kubiſchka wokolo Žimota
 ſwjasane. To Kubiſchka bu wotwjasane, Brjemie-
 ſhko wozjnene a kwlkemu Spodjiwanju wſtjech
 Pódlasieſaznych namaka ſo, ſo tam jeho Biblija
 nuzkach bje, — Biblija, kotruž teho młodzenzow
 Nan wot londoniskeho bibliſkeho Towarſtwa dostał
 bjeſche. Na jenej Paperzy tam nuzkach ſtejſeſhe
 jeho nanowa Modlitwa, wuprasiwſhl: ſo chył
 Boh tutén Dar ſpomoznej Wjez̄y ſcžinic̄, jeho
 Esyna Luisu wot Slauenja wumóh. Žena
 druha Paperka weſchimniſche džakomnu Powiesz,
 ſak ta Biblija do Rukow teho stareho Muža
 pſchichla bje, menužy pſches londoniske bibl. To-
 warſtwo. Jego Modlitwa bje: ſo chył jeho Esyn-
 tu Bibliju ſhwoszem w obſtajnemu Radzieſzeſi cži-
 nic̄ a bje pſchipiſane, ſo neje móh ſwojego Esyna

Zitne a butrowe Wifī.

Sandženu Gsobotu ſu Žita Budyschini
 placzile:

Rož . . .	3 tol.	20 nſl.	tej	3 tol.	$17\frac{1}{2}$ nſl.
Pſchenza . . .	4	15	*	4	5
Ječžmen . . .	3	$7\frac{1}{2}$	*	3	$2\frac{1}{2}$
Wows . . .	2	15	*	2	$7\frac{1}{2}$
Rók . . .	4	20	*	4	15
Zahy . . .	8	20	*	8	15
Hejduschka . . .	6	5	*	6	—
Dobre Bjerny . . .	2	—	*	1	25
Hubonische . . .	1	20	*	1	$15\frac{1}{2}$

Khana Butry 20 nſl.

We Welle rez Kniherni je dostačju:

Schmaler, wendisch-deutsche Gespräche. 1 Thlt.
 Seiler, Grammatik der wend. Sprache. $22\frac{1}{2}$ Ngr.
 —, Krótkie Khyrluskie a Spjewancžka ſa ſerſte
 Schulje. 3 Ngr.

Tydženska Nowina. 1842. 27 No. 13 Ngr.
 Jordan, Jutnicžka. 1842. 26 No. 15 Ngr.
 —, Serbske Peiſtežki. 1 Ngr. 8 Pf.

Se Samolwenjom Redaktora.

Egiſceſane pola C. G. Hieckī.

Wudowane wot Welle rez Knihernje Budyschini.

*

*   *

Zydzienſſa Nowina

a b y

Berſte Powegie ſa hornych Lujiczanow.

---

16. Číſlo.

22. Dzień Iutromnika.

1843.

Boże Słoncisko.

Wſchitko bjesche ſelene
Wonkach na Polach,
Słudžimi ſo merwesche
w Dolach, na Horach;
Nebjo bjesche ſiaſhnene,
Czopke Cſloncžko ſwjeczesche.

Kruwarjo won cijerjachu
Stadka weſeli,
Saprassuo ſpjetwachu
Rembre Pjeſnicžki;
Crudno pak je Michałkej,
So tu jeho Lenka nej.

Hewak wona Sahrodži
Husto khodžesche,
Michalkowe Kruschwicžki
Wſchitke ſnajesche,
Wſches Rót na ne ladasche
Na Lubeho cjakasche.
„Bydż mi Lenka witana —”,
Luby djesche knej;

Lenka jemu Richel da,
Rij bje wika ſej;
Wutroba ji c̄epeta
Woladawſki Michalſka.

Tón pak potom weſelschi
Won ſo cijeresche.
„Kak je Lenka luba mi”
Szebi prajesche;
Richelj wón Hubku da,
S Weſelozju poplaka.

Tak ſo Čjaſy weſele
Jemu minychu;
Lenka husto ſtowesche
Doho pſchi Pučju,
Dyž won džiechu ſ Klinkotom
Weſle Stadka, aby dom.

Ale bórsy wele Dnów
Jemu ſandžechu,
A wón ſady Koſmacžkow
Kewulada ju;

Duž bje čjehna, frudžena
Jeho swojerna Wutroba.

Lenka bjeſte na Škužbu
Gjahnyc dyrbiata,
Wot kwojetkow bo pschi Pucju
Grudna džjelika;
Wocži ſylowaſchtaſi
Dyž na Plociſi pomyſlit.

Zemu iſichny pschi Brjeſy
Michalk ſedjische,
Miln Wjetſik ſaduny
Liza maikasche;
Bože Šklonečko pſchilecži
Mu bo ſhyu do Ruti.

„Kecž wſchaf, bože Šklonečko, lecž —“
Michalk wurekna,

„Tam, dgejj ſjetka polecijſch
Kjetu poczahnu — ;“
Nydom Šklonečko lecijſche
Tam, dgejj Lenka bydlesche.

„Ranju Šklonečko prejcž bo da;

„Ranju cjehnische
Michalkowa Nadžija

„Honam Lubere.

„Šnly w Wocžkach ſtejachu,
Rjanej Lenži placzachu.

„A dyž Synta wopſcheta,
Dom wón wopuschci
A bo duži Maljecja
Wulži ſweſeli;
Pſchetož Michalk jada ſej
Bycz po ſwejej Najlubſchej.”

„A na Horu k Bukezam
Wež wón mulada,
Lenka pſchebiwasche tam
Zemu podata;

Tam wón Škužbu horje wſa,
Lenku ſakſo namaka.

„Bože Šklonečko ſtebi me,
Luba! pokafa — “
Tak wón Lenži praſeſche
A ju wokoscha.
Wjecžny Šlub tam ſežinischtaſi,
Na Rwaſ ſigom weſekaj.

„A dyž eſecžim Maljecžu
Wichnje ſcjieſachu,
Michalk ſežnej Newefu
Djeſche k Woltarju.
Bože Šklonečko ſerawa
Spjeſchne predy Michalka! —

Kitti an.

~~Die ſt. Katerina~~

P a l m o w e S c h t o m y.

Palmy ſu ſara wſchelke, pſchetož na njeſotrych roſze ſſad, na njeſotrych Worechi, njeſotre ſu neplodne a je wot nich jenož Drewo trebane. My chzemy wot teje Palmy rycjecj, kotař tak husto we Biblijí ſpómnena je, kajž we 2 Kn. Moſ. 15, 27. to je ta ſadowa Palma. Wona narоſje poč ſta, ſchjeſcđeſhat a tež wóſvomđeſhat Lóčejow dolha, a nima wot Lenka hacž do Werschka žanyh Haſoſow, na Werschku pak je walki ſchescherjath Cjecž dołheho a ſchjerokeho Liſſja, kotař bo dowschjech Vokow ſmahrue, a je tak jedyn kraſny majestetski Schtom. Na Werschku pod Liſſjom roſze ión ſſad, kotař Dattlje rjeka, a ſu wetsche hacž naſche Šałowiſki, roſtu pak na Kicjach kajž Wino, na jenym Schtomi husto 20 Kicjow, a na jenej Kicži wot ſta hacž do dweju Stow Blodow, kotař pſhemjernje dobre ſu, ljepſche hacž žadyn druhı ſſad. —

Te Palmu rostu s' Zadra a nepujschejeja Korenju mlobe Shtomiki, kajz njeđe pola nas Slovčina, tež nemóžesch Palmu schwjepiež, do felž janych Halosow a Schmutojzow necíjerti. Hejso dyrbja Palmu praj' derje wotroš a wele Płodow pschinesz, da je snimi predy wulka Bróza, pschetož priene Ljeto, dyž Zadro hadjisch, wubije se Semje jeno mało Lissja, na tefzame Kamenje nakkadjeja a na tsecze Ljeto je mot Wotsdénka wotresaja, hejso ſamo wotparylo neje; tak tež stym Lissjom cžinja, kij na druhe a tsecze Ljeto wuroše. Dyž je njet Palma tak wotroška, so jejne Lissje wiazy Semju nedošaha, pschirjasuja ežežke Kamenje ſa ne, ſo budže k Semj delje cžehnene, a potom je pschezo wotrjesuja, hejso ſamo nerotpaduje, a to cžinja tak dolho, dož Palma priene Płody nepschineſe, schtož ſo ženje predy třízeteho Ljeta nestane. Najljepe rostu Palmu pschi wódnych Rječach abž pschi wodowych Žorkach. We najwetschej Hjely, dyž wſchitkón druhí Szab na Shtomach ſetravil je a tež jim Lissje wotpaduje, ſeleni ſo Palma najrenſcho a ſrawja te dom ſejne Płody. — Dyž te Dattlie ſrake ſu, da je to ſa tamne Hóležata wulke Weſelje, pschetož woni njet na te Palmu cžolpaſa a wotrjesuja ſrake Kicje, delſach pak djerža Macjerje wulke Blachy, na kotrej ſe woni puſchčeja, a ſu jara weſeli, dyž potom njeſotre Dattlie k Ijidži doſtanu. Wſbitke Dattlie pak ſyre neſſedža, ale njeſotre budža we Brázy mot ſich ſkodkeje Iuſchki trochu wucjischčane, potom ſomadu ſmecjene, wuſuſhene a na to jako Kljeb na jich daloſte Rejzje psches Pjeſtñiz tamneho Kraja ſobu brane. Ta wucjischčana Iuſchka je jara dobre Wino, tola pak točja woni tež ſ Wotsdénka palmowe Wino, kajz my w Malječku ſ Brjesow Brječku, tolej pak ne traſe djeſe hacž Djen abž dwaj, to tamne pak moža dolhi Čjaſ ſhowacž.

Tute Palmu rostu we Afrizy, we ſwaſibnym Kraju, najbole pak we Arabiskej, a cji Quož ſu tam tak ſnim pschiručeni, ſo nijenja, džež Dattlie uerota, tam žane Ebožje a. Derječije nej'. Tak bje njeđy jedyn Arabar we Engliskej pobyl a jako wón dom pschindže, nemóžeshe wón ſwojim Ludjom te rjane Mjesta, kraſne Woſy, jich Draſtu a t. d. doſz wuſwalicž, ale, džeshe wón napoſled ſnim: tak daloſko hacž we tamnym Kraju pobyl a tak daloſko hacž jón wibjil ſym, nejzym tam jenicžku Palmu woladal! — Tón bohi Kraj! woſachu wſhizy ſjenym Dobom, tón bohi Kraj, wón nima žane Palmu a jeho Woſyderjo nemóža žane Dattlie nej'! a nechachu ničjo wiž wot teho hubeneho Kraja ſlyſhcež.

My pak ſebi myklimy, ſo nas Boh tehodla tež ſabyl neje, hacž my runiž žane Palmu nimamy, pschetož Čjlowek neje živý wot Dattliow ſamych, ale wot kójzdeho Slowa bojeho, kij psches boži Rót wujndže!

K. l. m. n.

Zank a jeho Nan, tón Sarodnik.

Tón džewecž ljetny malý Zank pschiladowasche ſwojemu Nanu, kij kneži Sarodnik bjesche, tak wón naljeto Wino wobrijeſowasche. „Nanu,” džeshe won, „cžehodla da to Wino taſlej pschirjesuſech a taſkelej duſhne Halosy prejcž metasch, neje to tychlej dokhich Prutow a Wobnojkow Schkoda?“ „Nje, moj Eſyuko, wotmelwi Nan, to neje niž jeno žana Schkoda, ale to je hacž najnuſniſcha Wjez vola Wina; pschetož dy bych to Wino newobrijeſoval a neredjil, da neby ničjo hódne mot Kicžow pschinesko, tunje kajz ty ſadny trjebný a duſhny Čjlowek wotroſt neby, dy bych egi wſhu Wolu dal.“ „Jo, reku ſi Zank, ale ja bych rekt, Nano cžin ſtym Winom, kajz chjeſſch, mi pak daj moju Wolu, wſchak ſym cji ja ſa

to dobry, a schlo durbjalo to tejj wadžic?“ „O, mój Synko, wotmolwi Pan, sa tajke Dowolenje mi ty níjdu, dyj sy dale do Rosoma pschischot, wjeszje janeho džaka wedžit neby, ty by sy a nesbožomny na mne sloržit, dokelž by hore wodžiwil, hacj tuto Wino. Ja bych so na Bohu, na tebi, na ſebi a na zylm Člowestwi jara czeſzy pscherjeschil.“ „Nó, mój Ranko, wotmolwi Jan, da nepſcherjesch so, ja pak chzu tebe pscheſy poſluchacj.“ —

Koſoch a Jeja.

Tschrioda Jejow, na kótmž Pata Sedžiske, a ſních ſlička bje, ſwadžichu ſo we Mjedzi njedy behobu, dokelž tym spódnim ſo ſdasche, ſo wot tých ſwerchnych bes Potreby čiſhcjane a wobcejowane ſu. Bone pocžachu ſo pschewalowacj, ſo ſtokacj a biež, hacj bjechu ſo wſchitke narancne aby roſbile. Jako njetk Pata ſaſy na Mjedzi pschindje, pocža wona jakozicj a ſwaricj. Gene Jejo pak, kij pschi tej Bitvi ſo wukulito bje, reſny: O ty naſcha Macjerka, nejaruj a neſmar naſchu Nemudroſſ, pschetoj dy by ty ljepe ſa mami ladala a tak husto a dohlo ſ Mjeda neſhjehowala, da neby ſo tajke Neſbojje wieszje ſtało! — Kódne Nakedžbowanje wobore Neſboju a ſalutuje Žalosj.

Grudne Podawki.

6. Jutromnika 1843 by Johanna Riebner ſ Mjesta we Spreji niz daloko wot Helgeſta namiana. Czeſke Myſlje bjechu na jeje Esmerci wi ni.

11. Jutromnika padże tón 59 Ejet starý džewarey Muž Jan Gottlob Botschke Mjeszi pschi

Wottrywanju hermanskich Budow ſieneje deli a wumre po njeſotrych Schtundach:

18. Jutromnika je ſo tón džewarey Muž Ma- chak Roack ſe Židome ſepil. Rosa a Strach psched Bjerternemi ſu naſferscho na jeho Esmerci wi ni.

13. Jutromnika woſbiſy ſo Jan Gott. Hener, 37 Ejet starý, we Čjeſkim Dñen cjeſkych Myſlow dla.

† Po wſchelakej Wobcejnoſti a Čerpenjach, ale pak tejj po ſaſlužbnej Prózy wumre prjenich Dnach Jutromnika Klukſchu tón wulž ſubowaný a czeſzeny ſchulſki Wucjer, Knes Hattaš, ſwojim Čjaſu tejj ſa ſchulſteho Wucjerja Lucju. —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Roz . . .	3 tol.	25 nſl.	tej	3 tol.	20 nſl.			
Pschenza .	4	-	15	-	— 4	-	5	-
Ječmen .	3	-	10	-	— 3	-	5	-
Worſ . . .	2	-	15	-	— 2	-	7½	-
Róč . . .	5	-	5	-	— 4	-	25	-
Zahly . . .	8	-	25	-	— 8	-	20	-
Hejduschka .	6	-	5	-	— 6	-	—	-

Khana Butry 20 nſl.

We Welleretz Kniherni je doſtačju:

Schmaier, wendisch-deutſche Geſpräche. 1 Thl.

Seiler, Grammatik der wend. Sprache. 22½ Ngr.

—, Krótske ſhyrluſhje a Epiewanc̄ka ſa ſerſje Schulje. 3 Ngr.

Tydženska Nowina. 1842. 27 No. 13 Ngr.

Jordan, Jutniczka. 1842. 26 No. 15 Ngr.

—, Serbske Peinički. 1 Ngr. 8 Pf.

Se Samolwenjom Redaktora.

Czíſhcjane pola C. G. Hieſti.

Wudawane wot Welleretz Knihernje Budyschini.

Zydzien'ska Nowina

a b y

Serske Powesze sa hornych Lujiczanow.

17. Czislo.

29. Dzen Zutromnika.

1843.

Huſančje Pschemjenenje.

Huſanza kluscha kym schlödnym pschekasnym, has wjeshy Dziel tejj kym jiedostym Swierjatam a je Wobledżbowanja hódna swojego zyliczkeho Pschemjenenja dla, psches kotrej jene a ichamo Swjerjo psched naschimaj Wocžomaj do wjhe druhoho Tworenja ho pschewobrocit. Po tym jako Huſanza wele wele Liszja a Pupkow ie segrala, sħori wona na jene Dobo, wijs a ūka ho a dyrbti jako Huſanza wumrecz. Wona ūapichedże ho a pschipshedże ho kniečomu a njetk leži aby wišn we swojim Pschadli, kass we ūmetnym Kaschę — aby jejne Czjelo nabubni, ūchnieje koſmateje, pišaneje Gsuknicžki nastane, kass Duktka, jejny Kaschę a wona neje wjazy. Tjede a bōle worjewaja naljeczne ūkonczne Pruh! duž pukne ho Kaschę a stuteho Rowa wujndje whe nowe hincziche Žiwenje, jako to předniſche bje: rjana, pišana, paſana Metel, kotrej wschitko te Schkodne a Kosne, schtož jako Huſanza mjeſte, woipoložila je, kotrej žane Liszje wjazr jiesz

nečha, aby tejj ničžo wjazy jiesz netreba, dokelž go we tutym swojim nowym Czjeli jeno krótki Czaj Swojetej pokaze. Tara wele tych pschekasnych Swjerjatow su tajkemu Pschemjenenju podczisnene a su napoſledk jako rjane ſſchidlane Tworenja we Koſcji aby na Kwieckach ūire, bestym so predy jako Čerwje we Gemi, kajž i Pschirunaju mejski Bruf, aby we Moſchinch a Wodži ic. pschewywachu.

Kak wele móju ſebi pschi tajkim Wobladanju pomyliscz! A hizom tejj njeduschi Stari su Metel a jejne Pschemjenenje sa Enamjo a Podomnož wot Nejmertnoszie nasheje Duschje mjetli. kotrej, menujzy Duscha, dyž njetk ūmerine Wokmikenje a Pschemjenenje pschjetrate je, we wubernej Rjaneſzi a Kraſnoszi ſe swojeje Sachednoszie wustupicž a wot kipreho a Hubeneži podczisneneho Czjela wuſwobodzena, njetk pschekasne Žiwenje wesz a wuživacž budže. Tchecia namakasch tejj na wele rjanich rowowych Ramenach Enamenja wot Metelow, rjane posłonecje.

Niekotre mot tuthich pschekanych Swjerjatow
so k Tjedze hodja, kajz to mot Skoczkow we ran-
schim Kraju lasowali sze, druhe su k Tjedzi schkodne.
Pschi tej wschelakej Schkodzi pak, kotruij niesotre
Swjerjata tuteho Explahra cjinja a kotruij Czlo-
wekojo psches swoju Rekedzblirou a Herodu zami-
sar inuja; dz so jim psches Mieru pschisporic
dadza, nezmijemj pak tejj Wuzitk fabyc a psche-
ladac, kotruij tuta pschekazana Swjerina we wul-
skim Hospodarstwi bojeje Stworby ma. — Ter-
mity aby biele Mrowie su we tamnych horzych
Krajach njekeczkuliż Twarenje skenowale, ale
bes tuthich Swjerjatow by so tamnym rjum
selenym Ljesham horzych Krajow slje schlo; pschetoj
Termity sezeru aby roslusaja wosche wschelatich
druhich skazajch a hinjatich Gressenjow wosobje
to wotemrjete Drewo we Ljeshach a sumuja teho-
da borsy wuwrócene stare Schiomu a Edonki,
so nowemu, młodemu Drewej Janej Schkodzi
nejsu. Skoczki su tejj, dyż wulkich Tschrijodach
pschindu, iraschna Czwila sa tamne Kraje, ale
bes Skoczkow by njekeczkuliż Krajomstwo we
horzych tak s Wóstami a drugim salatym Herja-
dom so pschikrylo a sazymemilo, so tam ani
Czlowekojo Pschistup ani Skót Janeje Pizy a
Waschni namakali nebychu. Wjesty sklowotny
Rejzennik psiche: dyż te Skoczkow Tschrijody we
polonschei Afrizy po jich swuczenym Waschnju so
na wjesty Kruch Kraja narwale a njekontakte Ljeta
saipochi wschilko wotęziale su, da nesnajesch sa
njekontakte Ljeta tutón Kraj skoro wjazp. Miesto
Wostoř, Gjernjow a Wownozow, kotrej Skoczki
cžissje wotęziale bjechu, wuladasch młodu młodnu
Tramu, wschelake lilijsoste Gressenja, krasne Selá
a mólcze, dróbne Selicž'a, kotrej herwak wot psche-
rostomatcho, newuschneho Herjada poduszhene bje-
chu. Tak su tejj telej herwak schkodne Swjerjata
kswojemu Wuzitkej a skónzuja a sezeru njekontuj-

kuliż Schtomam a Selini nepschekelsku Waku a
Hušanu, czechodla tejj po krajnych Sakonjach
nichtu Ljeshach Mrowiszcja sahubicz nejmje.

Ach, my Czlowekojo snajemy hiszce psches
Mjetu malo boje Hospodarenje; tak husto hacj
Naturu aby boje wszechomudre Wedżenje teje-
szameje mischtrujemj aby mudrujemj, aby na nje-
kiske naturske Schkodnoszje skorjimj, wusjewimj
naschu Rewjedominosz a nadjiecjazu Wustojnosz.
Wózze wschitkich Czlowekow, wodaj nam nasche
Smótki, wucz nas twoju Stworbu a twoje nō-
towiske Dopuszczenia a Wedżenja lhepe pósnci
a wuladac, a rosemicj to, so se sdacjatej Schkodny
a tejj na Khwilu schkodnych Wjezow po twoim
Wedżenju a Wustajenu najwetschi Wuzitk pschincj
móze a pschindze. My nôchzemy so we naszej
Ssamomudrosz a Sudżenju pschekhwatac, psche-
toj ty mózesch cžinie pshewoschiko, schiojj my
proşycz aby myšlicj mjemj.

Tsjo Bratssja sajpo Schaz we Semii pytaja.

Merten a Michal, dwaj Sdušodaj w Venezu,
lasowaschtaj tydżensku Nowinu romadzie, pschin-
dzejchtaj tehodla kojzde nedjelske Popolnje romadu
a roszczowaschtaj so potom wot teho, a miny
so jimaj kojzda Nedžela na tak wuzitne a wezke
Waschnje. — Tak jene nedjelske Populnje we
Nowini lasowaschtaj: Rak mózesch Schaz se
Semje sbjehnyč! Iako jo pschelusowaloi
bheschtaj, djesche Merten i Michalej: ton pschekle-
paný Zusomnik je tej dweju Bratrow tola praj'
wujebat. — Rah tem' tak? djesche Michal. —
To tola s Wocžomaj widžisch, wotmolwi Merten,
dy by tam Schaz był, nebiesche wón stymi na-
darenymi Benesami cjeknit, kajz Paduch, ale by-
dzische pjeknje docžatał, so by potom tejj swoj
Djjel wusat; ale wón bje taiki prawy schcjwann

Gebak, kiz ſebi naſpredy Blak poſkaſacj da, dzejz te Venesyn raja, a dzejz won potom Raſhcij ſ Ka- menem ſatn, a tehoodla tejj knimaj predy praſi, ſo haklej ſo ſa jutſiſhim ton Schaz ſvjechnyc hodzi. A wiſhitke jeho Počiński pódla, jeho Sa- reſnenje a Sywanje, jeho Kſchijili a Koſeſka bje- chu jenoj ſtemu, teju Bratrow ſaſlepicj a we jeju Wiſhiwjeri wobtwerdziej. — Tn maſch pra- wie, djeſche Michał, ale kniſanju to tola bje, ſo inm Raſhciju žane Venesyn nebjechu; me by to helſy mersalo. — Tak ſo koſdemu Wiſhiwerne- mu dje, a tejj ſo koſdemu tak pojndze, kiz b'dze ſo ſpróſnymt Ryczemi Gebakej nablaſnicj dacj. Wele mudriſhi bje jeju młodſhi Bratr, ton we- diiſche na hjeſche Waschnje Schaz ſe Semje wiſdobycj, kajz moj to tejj wiemoj. Tak eži ja nedawno tejj tajke Powedanczko laſowach, kaf iſjo Bratſja we ſemi ſa Venesami ryja, a to bje tak praſ leſne laſowanju. — Newjesch do mi jo praſicj, djeſche Michał k Mertnej. — Tak runje niž, kajz je laſował ſym, tola pak ſkrótkim taklej: Wiſhy Nan mičeſche tſiōch Eſynow a ſchori nahlje, a jako cjujeſche, ſo budze wumrecj, da da ſwojim Eſynam kſibi wiſhiſtupicj a djeſche knim: moji lubi Eſynojo, ja ſym jara ſlaby a budu wumrecj, tehoodla chzu wam predy ſjewicj, ſo mam wulki Schaz me Sahrodzi, wot Kotrehož ſym was hacj dotal ſejiwik a ſwoblekal a wiſhitku druhu Potrebnosz wot neho brał, tehoodla ryjeſje njetk we Sahrodzi — Džeda? woſachu wiſhiſy Bratſja ſienym, dokež Nan ryjeſcz ſasta, ale Nan jim niežo newotmoſwi wiſhetož boža Ruczka bje jeho ſajala a won bje morwy. — Njetk ſtejachu tam Bratſja newedžichu, dje ryjeſcz maja. So bychu pak tola wjesſje ton potajenj Schaz we wiñowej Sahrodzi namakali, ryjachu jene wiſhi druhim, ale tu nebje žadyn Hornz aby Karan ſ Venesami knam'kanju. Na druhie Rjetu wiſherychu ſaſo zyku

Winizu, a to hiſheje kóbe hacj lonsche Rjetu, a ſajachu Berscheg wiſhes wokatu Rſchidu, ale nidje nebje žadyn Karan ſ Venesami. — Tn jím po- tajny Schaz njetko woni derje namakachu, jenož na druhe Waschnje, hacj mjenili bjechu: wiſhetož wiñowe Peſki a ſadowe Schtomu we tej wiſhe- rytej Winizu roſichu jím hjepe a mjenachu wiſhy ſadu, hacj dy predy, tak ſo ſneho wele Venes' na wiñowachu. Njetk ſroſemichu woni teho ne- hocjickeho Mana Eſlowa, a wedžichu, kajki Schaz woni mjenit bje a kaf jón pvtacj dyrbja. Woni to wot njetk ſenje neſabychu tu Winizu kójide Rjetu, a dokež ju woni neſabychu da tejj wona ſich neſaby. Kajz pak ſ Winizu je, tak ſe to ſ Polom tejj. Tehoodla hiſom ſtarý a mudry Sa- lomo praſi: Schtujz ſwoju Rolu džela, ſmjeje Aljeba doſz, ſchtujz pak próſny ſhodzi, budje Rku- doby doſz inječ. Wiſhiſt. Salom. 28, 19. a tejj 12 Etawa 11. Sch.

R. I. m. n.

P o j d a n c ď k o.

Rofakojo k Wöhnej ſo ſeſydaču
A wojerſke Spjewy ſej ſaspjewaju;
Eſu ſyknje dženſ bili a woſowali,
Franzou ſu dalolo wotehnali.

Na Eſakobach Ljehwo ſej ſcjinili ſu
A Wódku ſej wiſhczelnje wiſhiſtwaju;
Tam ſkóbiny ſtonanje wiſhyschachu,
Schto cjinicj ſo bes ſobu ſradžowachu.

„Wy Bratſja mi lubi a wojowartszy
„Schto delſa tu ſtona, to wiſladaſmy:
„Tak Iwan ton najmłodſhi Radu jím da;
„Ja ſam chzu tam delje, me neſtróži Ěma.“

Wón namaſza Čloweka ſuleneho,
Kiz žumpoſtej Luži tu walesche ſo.

„Stoj, Bratse mój pschebli, Ruku mi daj,
„Eże ponešu, bohi, stój na Nohomaj.“

Wsa cjejkého Muža ſej na Ramen
A ljeſe, Kónig Löbiny namalawſhi;
A jachlo a ſmorčo ſo wukramosgi
Sso ſe wſchjemi ſchyrini ſaperawſhi.

Wo cjoptého Wóhnja ho wotpoſoſt
A fpóſna, ſo Wojak je neſcheczelſti.
Cít druſy ſo wokolo ſetupaja
A jaruſa hubenoh' Neſcheczel'a.

„Ty besbóžne cjeſke mi Mujiſko ſy —
„Masch, Bratſe, piſi Wódku, bydž bes Bojoſſie!
„Ssy tunje franzofski ty Neſcheczel naſch,
„Nam ſchložicj wiaz' nebdžesch — wſcho ſleme-
ne masch.“

Eſu potom ſej Wódku ſnimi pſchipiwalí,
Wſhje ſrawjate Rany mu ſawjasalt,
Eſu do cjoptoh' Kwiečja ho ſawalili
A Twanej na konja ſasbjehnyli,

Tón jeho pak doneſe do bliſchej' Wſy.
„Dyž bjeđneho Ruſu ty podenidžesch dyž,
„Zem' pomhaj a ſpominaj pſchi tym na naſ.
„My nebychmy wotejſchli taſlej po was.“

Mrowjan.

Wſchelkisny. Cbjerki.

We Schwedjinskej, kaj ſojej Wjeru doſtojny
Povetſjar pſche, je drewowa Ruſa hižom taſ
wóſkoko pſchista, ſo ſapocžináju Tyž pſchi ſchpi-
rituſhowych Płómenjach waricj. — We Londoni
rhcji ſo wele wot wjeteho William Hodge, ſiž
pecža tajki kli aby Ljep wunamakat je, kottj

pſcherowſhu Mjeru twerdjie romadje hjerži. Wón
wobſteji ſ Rautſchuſka a roſtolčených wuſtrzowych
(Wuſtrzhy = Auster) Schkorpaſow a njekotrych
druhich Wjeſow. Ssams Seleſo ſtymlej klijom
aby Ljepſom romadu ſienocžene, ſo na tym Mjeſti
wiažy nelama, djeſi romadu klijene je. Roſra-
žena khanonowa kula bu na Pruhu romadu ſlje-
pena a wutſylena, wosta pak zyla. Wunnamakat
teleje Wjeſy je wot jandjelskeje krajneje Wóſch.
noſſje 30,000 Puntow Sterlinow pecža doſtał.

Crudne Podawki.

18. Zutromniſka tepi ſo we jenym Pschirowi
Ernst August Seifert, dwje Lječji starý, we Kro-
kawí.

21. Zutromniſka woſbiſky ſo Jan Gottlieb
Heber, Ramene Kawar a Kjeſkar Berthelſdotr̄
po Nowe Mjeſta.

Zitne a butrowe Wifci.

Sandženu Gſobotu ſu Žita Budyſčini
płacžile:

Rož . . .	3 tol.	$27\frac{1}{2}$	nſl.	tež	3 tol.	$22\frac{1}{2}$	nſl.
Wſchenza . . .	4	•	$12\frac{1}{2}$	•	—	4	•
Zecžmen . . .	3	•	$12\frac{1}{2}$	•	—	3	•
Woros . . .	2	•	$17\frac{1}{2}$	•	—	2	•
Róž . . .	5	•	5	•	—	4	•
Zahly . . .	8	•	25	•	—	8	•
Hejduschka . . .	6	•	5	•	—	6	•
Dobre Bjerny . . .	2	•	—	•	—	1	•
Hubenische . . .	1	•	20	•	—	1	•
Khana Butry 20 nil.							

Endżenffa Nowina

aby

herste Poweszeje sa hornych Łužicjanow.

18. Ćipko.

6. Dzień Kożownika.

1843.

Schto šo Šwjeczi podawa?

Schto je wschiednišche a wschubjominische, ale pak tež po ſymſkim Ćjaſu kraſniſche kwoładanju, dyžli Trawa, kiž naijeto ſwobnowenej Pychu Semju ſryje? Alle Trawa, budje njechta rez Trawa, kotrūž wſchizy derje ſnajemy a po nej teptamy, je ta tež Wopomnienja hódnia? Haj, haj! tež Trawa, kotrūž dre kójjde Džecjo ſnaje, je tak kraſna, wužitna a wažna, so ja nerojem, kajke Napoladanje jeno Semja bes Trawy by miela, schto by ſemina Smjerina ſapocžala, dy by Semja jenož jene Ljeto Janeje Trawicžki ne-płodžila; Buro, schto chýl ty cžinicž, kaf by tebi bylo?

Tehodla je we tež kójjdy Ćjaſ ſweſelito, dyž we Bibliji nydom wot Spocžatka 1 Rn. Mójs. 1, 11. 12. Trawu ſpómnemu a ju tak pocžeszenu na-makam. Skadofju tam laſujemy aby cžitamy: A Bóh džesche „Semja płodž Trawu a Selje, kotrež by dawalo Eſymjo — a Semja płodžesche Trawu a Selje, kotrež dawasche Eſymjo, kójjde

ſwojego runja.“ Kaf nevyrbi nam tamne ſłowo naſcheho Šbójnika t Wutrobi hič „dyž teho-bla Bóh tu Trawu na Polu tak wobžiwa“ — Matih. 6, 30. Taſte Wuprajenje ſkyscho, vyrbi-my ho cžim wutrobnischo a domjernischo t Bohu modlicž. Kaf nerađuje ho naſha Wutroba, so naſch luby Šbójniki, tón Ćjlowekow a Džecji Ps̄heczel, tež tam husto a radu ps̄chedywacze, džeſi Semja ho ſ Trawu ſlenesche. Wot teho Wijesta, na kótrymž naſch Ebégnik tak wele Łam-sentow Ludzi ſmalo Kljebom ſpodžiwanje naſzyci, wot teho tam laſujemy, so tam wele Trawy bjesche. O, ſ Trawu płodna Semja a jaſne, módrę Nebjo, kajž to njeſko wſchudžom bywać pěčne, to je ps̄hemjernje wulke Žohnowanie a Pycha a Kraſnoſi, bes Podomnosſje! Kaf Wobpschijecja poleje teho-tehodla Davitowe Wuprajenje, Psalmi 104, 14. Tu, Kneže, cžinisch, so Trawa ſa Škót roſe a Źito Ludjom t Wuzitu, so by Kljeb ſe Semje wuwedł. Wona neje to ſama ta mlédna Ele-nosž, ſiž naſche Wolo wolscherwi a jemu derje cžini, to neje ſama ta ſelena Barba, jaſo ſna-

mjo Nadžije, kotrij na Trawi lubujemy; nje, na Trawi je tak prawje to lubosne a bohate boje Žohnowanje kwladanju. Wona rosje tak we bohatej Polnoski a Wschelakoszi, so na nej to nesaplhniše Žerko natursteje Mozy a tega Modlitwy dostoynego Boha žiwje spósnacz samózemy. Wjazy, hacj we schtyrzyci ikróznej Wschelakoszi pýchi Trawa naschu Semju. Taklej wele Splatzow Trawy, kij dotal snajomne su! Dżeczi nedyrbjale ženje we Szampaschnoszi tu rjamu Trawu rosteptujo sateptacj, ale kójjdu Trawiczu ſej wobladacj a po tejj najpnaadnisczeje trawneje Kwojetki weſelicj.

Trawa woklódji a wotmłodži ſo najpredy, dyż po dolhei Esuchocji Mročczej plódnoſz ſepfui. Pređy wſchitkich druhich Groženjow ſaſeleni ſo naljeto Trawa, prjenja ſelena Trawa na žorloſtach Mjestač; tak neſcheinđe Kadosz Wutrobu pýchi tajkich Wopokaſmach noweho Naroda a Wožiwenja božeje Stworby, tak neſweſeli ſo Duscha pýchi tajkich nebeſkich Sſlubenjach? Koja Kwojetli a ſyboli ſo, kajz nebeſke Wjeſki, na biele na Trawach. Djejj je ſelene, trawne, tam ſacžuju ſo móhl rez, kajz domach; Djejj jana Trawa nerrosje, tak puste a ſrudne je tam wſchito. Do mehkeje Trawy lehne ſo ſtrózny Džekacjer aby Rejjomnik Iczichemu Cpanju aby Wotpoczinu, kajz na Poſleszczo — Trawa pſchikrywa tejj Hótki naſchich ſeurietych Lubych a tak luđe a wajne je mi to Pomyſlenje, ſo tejj nſedy mi kój rów rjany ſeleny Trawnik ſe wſchelkimi dróbnymi Kwojetkami, jako Snamjo Žiwenja a Nadžije, pſchikrywacj budje! —

Woprowdje, ſchtujz tutym naljetnim Čaſu mneſkaženym Sacžucžom a Spodobanjom do božeje Stworby ſtupi, we tym budże wona móhl rez neptytniwsłi nowe, weſere Dowjerenje wubudjicj. Taſke nowe Wotuženje a Wožiwenje

ſacžerja Struchloſz, wolschewja, cžini ſobu weſelnych, wotmłodži Wutrobu, kajz ſkódnia žórlaza Woda Trawu. Róžiczkow Saſczewanje na Brózach, Lukach a Sahrodach, pſchipoweda naljecznu Pſchećelnosz, dawa Duscha ſejz móhl rez nowu Žiwnosz a nuje je lóboko. Dyż tudy bežu Móz widžu a tak wſchitke napuſhcjene Kónčli, Šmela za, Pupki ſo ſnenahla roſchjereja, da ſacžuju tejj ja wóſchu Móz we ſebi, i Napinaniu a Roſchjerenju mojich duchomnych Možow a dowjerenju ſo f Džeczazej Dowjernoszju temu Dawacžerej wſchego Dobreho. Naljecjo dopomni Čloweka prawje na Čaſ ſzlowſkeho Saſczewanja na Semj. Kajz dróbne, ſnadne Wubitki i Klina teje ſo ponoviateje Semje ſo won cžiſčcja a tola hizem bohate žnenske Žonowanje we ſebi maſa; kajz bubenjate Pupki wot Schtomow a Wina najpređe dre bliſke ſcjenicžko we ſebi ſhowaja a potom tejj mózny a wolschewny Płód we ſebi wobsanknu: taſke biſeſhe tejj uſche Wotuženje f Žiwenju bes widoſneje Kraſnoszje. Kajz Dženii a Eſwjeſlo. Džielawosz a Plódnoſz we božim Stworenju rosje, ſo bychmy ſweſeleni a joħnewani byli: tak chzeimy da ſo tejj pŕzowacj, ſo bychmy dale de Priedka pſchichli, kij my bejſkeho Naroda ſm. Tejj nam dyrbi ſo radzicj, we wožiwenym Dowjerenju Płody pſchinesz. We Polu, we Hajach a Lježach ſpiewaju nam ſlubosnym Synkom Ptacži nowe Žiwenje a Weſekosz do Wutroby! We neſkóńczejnej Wschelakoszi ſtupa nam Pýcha wožiwenja ſeje Semje pſched Wocži, wolschewny, milu rihetni Wjetſit wobduwa nas — a Wutroba wotewri ſo lóže a weſelsky Hibanjam džeczazego Dowjerenja. Tejj dyż wot Člowekow wopruženici drudh we cžiemnym Doli ihedžim, do Meñjera ſtajeni wot Staroszje a Grudžby, cžiſčejeni wot Mersanja, Kacja a Neſpoſojnoszje, kij nam žadyn Člowek wotewſacj aby Achorosz a potajnu

Tysknoſt pomenskich nemóže, da wſchak pokasuje nas talej naſjeczna Rjanosz na Boha a woſſchewi naſ psches Bohudowjerense. Psihi Rhablansach naſcheje Wjeru a Nadžiſe pschiwela nam Kraſnosz boſeje Stwothy ſewſchjech Haſzkow, Seliczkow, Trawiczkow a Reženiczkow do Duszhje ſtroschtinym, preczichazym Koſom: Bóh je ta Luboſz! Wón je dobrecziny a jeho Dobrota traje wiecžnie! Tak da ſatczej psches nowe Naſjeczo naſche Dowjereneſe na Boha! Ma neho nech ſo ſaloži a ſepera zyla raička. Nadžija! Žórlo tajkeho Dowjerenia je wotewrene, my czerpanym a Woſchewimy naſchu Taſchu ſncho. Haj, tutto možiwjaze, kraſne Raſieczo poſylni a možiwi moje wutrobne wjefte Dowjereneſe na Boha, kotrehož Dobrota tak wi- dannie kójde Ranje nowa je. —

Nat Kukicjenje we ſwojej Wjeri do mu- dyh Mužow, kij móža wjazy, hacz Aljeb ijeſz poſylneni bóchu.

Zenemu Kukicjanej bje Moſcheni ſPenesamí prejeſz a wón poſka tehoodla k mudremu Mužej, ſo ly wón ſym pschischek a Paducha wunam'kał. Wón tejj nydom pschindje, wobhoni ſo we tutej Malejgnoszi, hacz najſjepo, wercjesche Schidu a Klucz, wocžinesche ſwoje Knihi a tak dale — a djeſche napoſledk: tón Paduch je we Domi. Wſchitka Ćzelež a wſchizh Domjazh bóchu njett fromadženi a wón rycžesche taklej kui: Schiſcze, moji Ludžo, te franene Penesy ma jedyn wot was. Zane Pscheptytanje ja cžinicz neſimjem, do- felz wóſchnoska Parſchona neſhym a moji Schpi- chel, kij Paducha poſaze, ſym ſej domach ſabyl. Dowlej macze iwy pak kójdy Štvelzo Salomu, kotrej je žohnowane; kotrej je tón Paduch, teho Štvelzo budje wchces Nôz Štawczk Vorſta pschi- roſz a potajkim dijesche, hacz te druhe — lajče,

njetklej ſu wſchje jenak doſhe. Tuſje rano bu- džemy mjericj. Maſajtra rano pschineshe kójdy ſwoje Štvelzo a mudry Muž je mjeresch. Wone bjechu ſebi wſchitke rune, hacz do jeneho, kotrej Štawczk Vorſta krotše bjesche, hacz te druhe. Tón Paduch bjesche je ſ Bojoſzju wo tak wele pschitſ- hnył, a ſo ſam na to Waſchnje pscheradžil. Mu- dry Muž pak wedžische tu Wjez pschewobrōczieſz psches to, ſo je ſwoje Žohnowanie ſ Wopecziju prajik — potajkim je to jene paduchowe Štvelzo ſo byrbjalo wo Štawczk Vorſta pschirkrotiſz. Pa- duch da te Penesh jaſy — a Kukicjanam newu- ryči niſt nichtu, ſo tón Muž wſchitko wje — tón leſny Schibak! —

S č t r u ſ.

Schtrus je naſwetschi bewſchjemi Ptakami, menujzy 4 aby 5 Lóchczow wóſkoki a na 2 Zent- narej cjeſki; jeho Schija je dolha a labodna, tej dolhei Noſy ſtej horlach tak tolſtej jako mužazej, tej Wočji pak podolhoſtej a ſMikarozkami, kajz pola Ćzlowekow; tej Schidli ſtej malej a wón nemóže ſnimaj lietacj, ale machoze we Biezenju ſnimaj, kajz Ryba w Wodži, ſ Perami dyj pluma; Poſk je ſtoro kajz luſazn. Ma Horli ma wón Moſel wetschi hacz Pjazz, tehorunja tejj na Sad- ku, ſo ſo psihi Eſydanju na nej ſloži. Jego Paſory (Spary) nejſu kajz druhich Ptakow, ale kajz ſtoczące, najbóle na Kamełowe podomne. Jego Kowa je pljehata, Schija a Horlo ſtej ſbje- lej Wołmu wobroſzenej, zyle jeho druhe Ćzjelo pak ſrjanymi bjełymi, a czornymi, a ſe ſchjertymi Perami; tej Noſy pak ſtej cžiſſje nahej. Wera teho Struſa ſu jara droho pſchedowane, najdro- ſche ſu te ſ Kopuſchje, kotrej ſebi woſebni Ludžo, najbóle pak Žouy, ſa Klobuki tyfaja. Tuſen Ptak je we Pjeſknizach horzeje Afriki a Afričke ſiwy,

bjejj wot nich wulke Schrijdy, dndy psched 2 Egi romadzje, wokolo bjeħaha. Wone jidža Datt- he a deuh Ġasid, sbiera ja Vacjki a pōjera ja tejj male Rameschki. Te Schtrus bjeħnejja wjaz hac junu sa kienet, a Sanciżka fuq-fidżi Mol wjaz hac 20 Jejj, kottej wone wednjo do horzeho Djeſta sarebaja, wRożi pat na nich kydaja. Ilich Molanje je jałofne a għilne, a boja so psched Luddini, a bni jidha wjazz cżejnyci nemożja, satx-xaqxa fuqja kowu do Kerċi a dadja so tak-haxxa bixx f-kieni sabicji; wone pat mäßeja ta' bjejjex, so jidha naisspejjenchi kien tiegħi tiegħi. We Miejsu pu hebi Ludi tu iċċo p-tala domjazeho fejnili a flidžili a dixerja je fajj my pola nas nashe Kunty, bla jidha Tejjon, kottej jara sħilne a wulke fu; pschedoj jene je tak-wulke, jaġo bjeċċaża kowu a waġi 4 Punty. Tejj jeħo Mijaħo, Tucċnejn abu ġas-Saħles, a kien wot neħo jidža won, jeħo Rođu horuha a je tolka, fajj bocja. Tón Schtrus je tak-kien, so dwepi Ĝilowekow na Dobo nejj a pschi tixi tola hisħeċżex derje bjejjex może, a le Holċejata we tamarru kraju sekydaja so na Schtrus a rajtux ja na nich po Dwori a na polu wokolo; tola yak nemożja jeħo cji Ludi ja Rajtomanja tħebac, fajj my nashe Konje, doxli so lenkorac nedadja, ale pschedo do Koleha wokolo bjeħaha. Wono bu iċċodla tejj busidnejn bix, dy by tutdin Schtrus tejj pola nas byx, a njeferu kifliji Holċejet bi dridżi rad na nim po-ġejda l-a Dwor abu Saħru, abu tejj Weħi na nim wobrajtaw, ale to so cżinieq neda, doxli je pola nas sa neħo jara sħilna a wón iċċodla fuq-sħarr. Kui, moje Holċi, to dherbie wot tam-neħo krajia wedżejj, bjejj tón Schtrus je, so je tam-tak horzo, so fu Ludi għilje cżorni a wot

Estonja wopalen, a neje tam ġana Siġma, ale pschedo lute kienek! — R. I. m. n.

Wschelkisun. Objekti.

Jana Arndta Knih i-mot wjetneho Scheszijanista. Tón bohabo jaśny Barru ihhi Markgrafa Juri Gedrich Kerla wobswieħi hisħeċże na sħwojim kmeriñum Loġu sħwojemu woschemu kienek: kaf so wón woskebnej Bohu fa tu Mitħiż djaflu, so je hisħeċjen do sħwojeje kħol-rozje Arndtorwe wjetne Scheszijanistru sun pscheda-fawwaj id-did. Za sħim derje, bjeċċe wox, tuekk kieni dolha hixxom minn a lafowat, ale tón pohlieni Nas bieħi kieni prödkwatal, tħame swieħhim Rosinyħljenjom lasowwa, ja dostach we wsħe-la kieni wjebi kieni prödkwatal, kaf jo smojej Duschu tiejt, seidnha sħilfowaw a bux b-dher, so mi hisħeċże wele pobrachne a so so moje Scheszijanistru hisħeċżeen pol-jeppiċi dyrbi.

— q.

Zitne a butrowe Nifi.

Għandju ġis-Sobotu fu ġita Budvishini placiże:

Roż . . .	3 tol. $27\frac{1}{2}$ nsl.	tejj 3 tol. $22\frac{1}{2}$ nsl.
Pschedza . . .	4 " $12\frac{1}{2}$ "	— 4 " —
Iecċmen . . .	3 " $12\frac{1}{2}$ "	— 3 " $7\frac{1}{2}$ "
Worx . . .	2 " 15 "	— 2 " 10 "
Koch . . .	5 " 5 "	— 4 " 25 "

Khana Butru 20 nsl.

Budawane wot Wellerez Antħernje Budvishini.

Se Samolwenjem Redaftora.

Għis-Sħejja pola G. G. Hiekk.

Žydzienſka Nowina

a b y

ſerſke Poweszie ſa hornych Lujicjanow.

19. Číplo.

13. Džen Rojownika.

1843.

Schto ſo Šwycerji podawa?

Raſhim Čjaſu Ludo Bjernosz radn neſkyscha a Khodjenje po Puczu Pravobosſje ſo jím ſwetscha dočho nespodoba. To knaschej Erudobi wſchjednie ſhoniemy. Ale tak je tež hiſom wſtarých Čjaſach bylo. Tuto nawedzich ja, jako vjech wónzano do Kukez pschijschot a ſebi tam na Rukicjan' radnej ſkejſi wſchelake Knih a piſane, paſane Paperu wob'ladowach. Ja nadendzech pak pschi wſchitkim Wob'ladowanju staru Khroniku aby Historiju, kotaž ſo mi tak lubesche, ſo ſebi ju wotpisach. A dokelž ſebi pomyllich, ſo móhla ſo ſnano hishcje tež temu a tamnemu lubicj, a ſo budze drje kózdy derie wedjicj, schto wona na ſebi ma, da ju ſhjetſu ruczje do Budyschina pôſlach, ſo býchu ju wthydjenſkej Nowini wotecjischczej móhli. Teho pak ſo ja nadziju, ſo naſchi lubi Sſerbjo tak cjinicj nebudža, kaž na poſledku Ľaw we tej ſjehowazej Baſniczjy cjineneſche, ale ſo budža dale bôle na prawym Puczu khodjicj, hacž tež je muſki, a ſo budža ſo ſtajnje

a pschezo wo Ljepsche ſwojich bliſchich staracj, börnje by to jara wobcejne bylo. Ta Historija pak, kotaž ja tudy runje ſtaſkimi Škłowami a ſtaſkimi ſmužkatymi Pišmikami wotecjischczej dach, kaž ſo we tych starých Knihach napiſana namaka, je ta'lej a rjeka*):

Brylje kralowſke.

Stasche pak ſo we podziwnem Ljecjje, kotrež bjesche runje pschijschlo ſa dwjemaj Raliecjomaj, ſa dwjemaj Ljecjomaj, ſa dwjemaj Maſymomaj a ſa tejko ſymnymi Symami po tamnym Ljeczi, ſiž je ſnate wſchim Člowefam, ja pak je ſienem Škłowom niesnajem. Te'dom ſo ſawjernje džiwnie Wjezj podawachu a bjesche te'domi ſele Šwjerjatow, a bjesche malo Ludo, a bjesche ſele dobrých Pečzenjow a malo Subow. A ſa Horami tymi starymi a ſa Horami tymi wuſokimi, tam bjesche Ljeſt wulki, a te'dy jenož Šwjerjata w tem Ljeshu bjechu a Ludo tam ſiebjechu. Te Šwjerjata bje-

*) Vſchirunaj: Čaſopis Českého Muzeum. 1832.
Str. 43 ff.

chu rošomne, a te Swjerjata recžachu jako Lubjo, a Law, to wulke Swjerje, tón nad druhimi Swjerjatami kiežesche.

A jako ho jedyn Djen. Swjerjata sendzechu do Hromadn, saljese Mrowicžka na huchu Khósciku a tak se wschim recžesche: Kaf dolho dyrbi-my cjerpicji hishcze? a kaf dolho dyrbimy po'ladowacži na Wjezv neprare, kotrež Law nashk Añes b'es nami čini? 'laj, 'dježkuliz won stupi, tam Sto Róp Mrowicžkow a druhich dobrých Poddanow satepta, 'dyž ho jemu tež žadyn ūebliži!

A Law móžny postaje a mudrje recžesche: Ty Mrowicžka, dobry Poddano mój! ūewidžim teb'e, dokelž sy tak malucžka, ani ūeſlyſchach teb'e, pschetol 'kóš twoj je ſlabuſchi; Mucha pak ſchiesche teb'e a ko ſyunuſchi do Mucha meho, wu-powedasche mi sprawne Žałoszenje twoje. Móžult ja sa to, so, 'dyž nije'dježkulí ſracju, was malucžich ſkónzujem, kotreži džje ūewidžim?

A Mrowicžka recžesche: Law je Swjerje a my Mrowicžki ſmy tež Swjerjata, a Bóh ſtworische nas jako jeho, so bychmy ſiwi byli a ſo ſkodowali, jako Law. Won ſkóždym Kroczenjom Za-wsynt Brucžkow satepta a wſchitz my mali ūeſateptachmy Janeho Lawa wot Etworenia Swjeta, ani ūeſateptamy wot Wječnoszje do Wječnoszje!

A ſekny Law: Sežinče, so bych ſraczo wi-dječji móhl was, a ja ūeſateptam ani jeneho was, bórnje byt malucži a ſlabuſchki!

A ſljeſechu ho Mrowicžki ſzefko Šwjeta a Kralu ſwemu Brylje wudžjekicži dachu, a 'dyž Brylje bjechu hotowe, dha: wſchizke Mrowicžki je do Ljeſha cžehnichu a wſchizke Brucžki a Čjerwicžki jim ūeſcji pomhachu:

A 'dyž te wulke Brylje dočjeſechu: do ſredž Ljeſha, dha je Kralu ſwemu na Róž ſtaſichu a Parci je ſpawčimi Recjasami a Swjaskami pschitellomachu: A ſekny Mrowicžka jena: Kralo,

po'ladasche na mné! A Law mudry po'ladasche ſ Brylemi na Mrowicžku; a won ſo džiwasche, ſo widzi Swjerjatko, kij je tak wulke, jako won a prawische taſlej: Esam njetk wjetju tomu rad, ſo ſo 'ladačji da psches Brylje tutež widžim wulke, ſchtož je jara malucžke, a ni'dy nedam Brylje ſ Možu ſweho, ſo bych ūewedžiž ūeſkonzo-wal was, kij ſcje Swjerjatka male; wſchako je Etworenie bože ſóžde ſwas, a tež mały ma prawo-žiwy bycži na tutom ſwječzie, jako ja.

A wot teho Čaſa, jako ho to'lej bjesche ſtalo, ſhodžesche Law ſ Brylemi na Možu. A 'dyž wi-djische Mrowicžku na Pucžu, wi-djische Swjerje na Wulkoscž ſebi tune a ſwinj ſo jeho a ma-licžke Swjerjata bjechu tehoodla weſele a lubo-machu ho a Khvalachu ho, ſo je ūeſaterze:

A ſtasche ſo jedyu Djen, ſo Eſkonzo pjeſnje ſwječesche, a na zelej Šemi počno bjesche Mrowicžkow a počno bjesche Brucžkow a Čjerwicžkow. Tu Law ſ Brylemi ſtasche, a ūemójesche kročicži ſ Mjesta, hacž bjesche jara 'kódnj, pschetol 'djež won ſtupicži chjesche, tam Swjerje wulke wi-djische. A 'dyž Law ſkoro mrjecži pocža ſ Lodom, dha won ūemdrje ſatſchakesche ſ Možom a Brylje ſ Moža kralowſkeho cžižnysche, a bjeſesche do Ljeſha na Hońhvu, ſo by ūewumiel 'kodu, a djež Moža jeho ſtupi, tam Rów ſa Za-wsynt Brucžkow wuſtupi.

Po Šmicerži Lawa kralomasche nad Swjerjatami Medwedž wulki, a po nim bjesche ſ Kralom Kosol brodaty, ale žadyn Brylje tute noſyցi nôchjesche wjazg na Možu kralowſkem. Ss r. II.

N a l j e c ž o.

Wſchón ſymski Šanjech njetk roſbjehne
A cjoþky Wjetſik duje:
Duž twerda Syma ſahine,
Sso wſchitko ſnowa 'nuje.

Wschje Ptacjki sało pschlecia
Se zufých cęopalich Krajow,
Łóš weſekh ſej spiewaja,
So synczi ſhusznych Hajow.

Mietk wenkach wſcho ſo weſekt
Sso ſadowawschi ſkala;
We Holi, Doli, na Horę
Szej raje Ptak a Waka.

Sso Luki, Hona ſelenja,
Sso i Liſjom pscha Schtomu,
Kak Strony wſchje ſo ſybola,
Sso Haczi blyſczeja Žolmy!

Wſho poſno ſekow ſefhadža,
Tak rjane Kwojetki ſejjeja —
A Hérka, Brojt a Sahroda
Sso renje na nas ſmjeja.

Kak ſmodrych Nebes' ſtolončko nam
Tak ſwecji woſchewivſchi.

Kak ſkote Prachi ſele knam
Wſchje Duschje ſweſelinſchi!

To, Čłowecze, ſej woblaſaj,
Djak ſa to Bohu dawaj.
Haj djaſun Khjerlič ſaspjewaj,
Ho khvalicj nesaſtawaj! —

Mrowjan.

Wſchelkiſny. Sbjerkı.

Matyj Muder a ſe ſblepeho je po wobſtym Bruhowanju wot Wóſchnoszie ſa cjeſliſteho Miſchtyra ſpoſnaty.

Ian Bohuſlaw Hencjko, Rower w Muſakowu je ſe ſwojej Mandzelskej Hanu Rosinu ſtemu Sto Toleć woſkaſał, ſo by ſo kóžde Ljeto ia Dan Muſakowſkim kſudym Lujom roſdawała.

Añes Josef Knauer, Doktor Duchomſtra a hac̄ dotal podjanski Fatać, h̄joni leni ſa Bratsławſkeho Bifkopę wuſwolenn, je Nedželu po Zutracz ſwoje nowe wóſzke Dostojnſtwo naſtupiſ.

Añes Ribbeck, dotalny generalny Superintendant na Schlesynſkej a Bramb. hornych Lujizach je do Bartina pschekadžený a Añes Ha hn, Doktor Duchomſtra a Professat na Bratsławskim Uniwersiteci je na jeho Mjesto pſchijſchot.

Nasch ſerſkt Krajan J. E. Smoleń ſkaſa je dla Wudacja ſerſkich Pjeſniczkow wot Bramb. Krala Majestoszie jara ſhwalobny List a pſchipödla wulku ſlotu Medaliu dōſtat. — H̄jom Ionsche Ljeto pōfachu jemu Lujiske krajne Štawy (Landständojo) Piſmo, we kotrym jemu ſwoje Spodobanje nad tym wopokasachu, ſo ſo tak pilnje wo ſſerbomſtwo prouje. Räde.

Lonsche Ljeto pocja w Krebi njechtó wot teho ryciecz, ſo by tola prawje duſhne bylo, dy bych u ſo pſchi kemſchazym Epjewanju tež Posawną — wulke moſhasne Trubn — nałożili. To ſo tež temu a druhemu tak ſdasche, ſuſhod pſchemyſli ſebi tu Wjeſ ſe ſuſhodom, a Añes Duchomny a Añes Wucjer pocjeſchtaj ſo dale staracj. Dolho netrajesche, dha poczachu we zykej Woſadji ſkładowacj a ſeńdzſche ſo po krótkim Čaſku na ſchtyrzyci Toler. Sa to ſupichu Dreždjanach Djelbu dobrych Posawnow. Předn hac̄ tute do Krebej pſhindzechu, bjechu ſo tež njeſotni młodzi Muſzy k Namukeniju dobreho Epjewania ſienocjilt. Boni najachu ſebi ſtemu Wucjerja a doſekl tež cji, fiz ſtymi Posawnami trubicj wulfachu, Wucjerja mječi dyrbjachu a ſo hewak wſchelake Wudawanja pſchinamakachu, da woſjanſky Krebjanska Woſada, ſo by ſo hiſhce jun Króci.

sladowale. Knejstwo dasche 10 Toler a kózdy Truber 1 Toler — Truberow je pak dješacj — a kózdy wosadun Staw tež njeschto, a tak je so sało 40 Toler' njeschto, so su na tajke Waschnje wscho do Romady mógom dješak Toler' na' ro- madzili.

Sr. II.

Esedny Djen' wulstego Róžka, Veczor dje- weczich, wotpali so Kijanski Hamor. Tak je Wohení wujschol, to so newje.

Pjatn Djen' teho sameho Miesaza bjecha w Koschli Schuriczez do noweho Wobydlenja czahnyli. Psched Veczoram maresche Schurichowa Khosej, pýtasche tehodla tež sa Zichorijom a namaka tež naposledku njeschto, schtoj so jej jako Zichorij sdasche. Wona pschetrebasche tójschto; Khosej so wupi, ale kedy bje so mala Khwila minyla, da poczachu wschitzy wróczecj. Na wsche Shozie poßlachu bórsy po Ljekarja, kij jim f dobrej Pomozy stejeschr a tež wunamaka, so bje to Zied był schtoj bje Schurichowa sa Zichorij mjela.

Druhi Djen' maleho Róžka wotpali so w Bje- lej Wodži Matyzez Dymisse, Bróžnja a Ródz. Wohení bje w Bróžni wujschol.

Druhi Djen' Hapyrleje wokoło dwanacjich sa- tepi so w Hosnizy dwie Ljeczi stare Djecjo Khjejkaria Polnika.

Warko.

Zenajse Lubossje, jenajse Bodendzenje.
(Dón.)

Dwoje Róžiczy mi Lejjejeschtej
Na Kerczku černjowym,

Se Samolwenjom Redaktora.

Czischane pola G. G. Hiedi.

Sso jena ktruhej khleschtej
Wjetscjku weczornym.

A blisko pschi tym Keraschta
Tam Holczo rabasche
Na Luyz Tráwku pyczenu
A hebi spjewasche.

Bot Esmercje Rónčko saneszy
To rjane Holczo hei,
Duij Róžiczy Zank wuschiglyny
A Holcžu sficij jej.

Sso lube Holczo sweseli,
Ho f Djafej woschka,
A tykny Róži f Wutrobi,
Sso lubje poßmijewa.

A Róžiczy dyj schinuschtej
Esmercje Holczo wotsal wsa —
Duij Zanka Wóczny plakaschtej,
Esmercje tež jej sesanka.

Mrowjan.

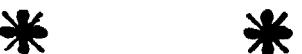
Zitne a butrowe Wif.

Sandżenu Ssobotu su Žita Budyschinii
placjile:

Róž . . .	4 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.	tež	4 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . .	4	$17\frac{1}{2}$	*	— 4	$2\frac{1}{2}$
Jeczmen . .	3	15	*	— 3	10
Wows . .	2	20	*	— 2	15
Róč . .	4	25	*	— 4	20
Zahy . .	9	15	*	— 9	10
Hejduschka . .	6	5	*	— 6	—

Rhana Butry 18 nsl. 8 now.

Wudowane wot Wellerez Anihernje Budyschini.

Endżenīfa Nowina

ab y

šerske Powesze ja hornych Łuziczanow.

20. Ćizlo.

20. Džen Różownika.

1843.

Blahowanje živeho Dreva.

Nasch luby a dostoyny nebo An. Dr. Luther prajesche pschi njekaskej Skladnoszi, so budje Čaš pschinč, we kotreym Drewo i Twarenju a i Parlenju jara pobrachowacj budje. Tolej nebo Dr. Lutherowe Widženje do Pschichodnoszie spocžina so sa wjernje njetsichich Čašach, jenej Krajo-noszi bōle hacj druhej, dopelnjowacj; pschetos Ljeto wot Ljeta je palne a twarske Drewo žadni-sche a drösche a su hizom Krajonnoszie we na-schim hewak na Drewi bohatym Kraju, dzejz ne-moža aby nešmiedža wjazy tak wot Drewa twa-ricj, bolowane aby s Drewom wupajene Twarenja a Szjeny; dzejz Mjesto drewjaných Stokow ka-mentne stajeja, dokelj kamentne skoro tuńcho pschindu, hacj drewjane. Schtoha many, lubi Čaša Towarschojo, mudri Soburojenzy njetko čjinicj? Mjenicze w, so ta bruna Wuhlowitsna Mjerkovi a Wokolnoszi wschitko sawadjiči bndje? Aby chzemj znano se starym Mjeschnikom Eli yo 1 Knih. Sam. 3, 18. ſobu prajicj: Won je ton

Aneš, nech cžini, schtojž so jeho Wo-čjomaj spodoba! aby by nam pschitejalo sy-mi lhenimi, Nerodu a Rusu swucženym Buram prajicj: budje, kajž budje, wono pak tola njeſak budje! Stajkim Waschnjom a Smysljenjom nebychmy so jako roſomni Čłowekojo wussewili, ani so psched tym Inbym Bohom spo-dobni cžinili a neby tejj psches to drewowej Za-dnoszi a Rusy nicžo wotpomhane bylo. Boja Wola je pschi tajkim Wobstejenju wele skere ta, so bychmy so jako do Pschichodnoszie widžiwe Tworenja mudrje wo to starali, kaf bychmy tajſu nam rožazu Rusu a Wotberk, hejſo tejj niz zylje wotwobrocili, tola ſebi pomenschili.

So naschi Predomni, runje tajž tejj swetschego hisczeje my, s Drewom jara nehornje a neslutnje cžinili ſmy, to dwrbimy jako cžistu Bjernosz wu-snacj. My nöchzemy pak pschi tajkim hanibithym Pósnacju ſt. jo wostacj, ale fromadnje a twarsch-nje, ſe Škifom a ſRadu ſebi pomhacj, tulej nam rožazu drewowu Rusu pomenschicj. Hacj dotal je najbole ſójdyn, kiz Wola, Euki, Paſtrejci.

čja, Brohi, Rospuckje, Luda a tehorunja mob-
šedži, pytal te wschelake Kerežki a Drewa, kij na
nich rošichu, jako newusichne a netriebne Erošenja
wukopacj a sabubicj a te Smuchi Semje k Polet
a k Trawničej scžinicz, schtož derje tam a šym
tež to mózne Čłowekow Pschisporenie nusne čži-
nesche. Tak khvalobna kajž tež tajkalej Proza a
Čžinenje pschezo byla je, da nedyrbjalo pak Plo-
dzenje teho tak nusneho Drewa pschi tym tola
tež so do sadu stajecj a sabycj. Tajke Blaho-
wanje móže pak kójjdy jara derje čžinicj, kóryž
pólne Kromy, Luki a Pastwischja mobšedži, me-
nujž, dyž wón swoje Pola, woſebje Luki a Past-
wischja s Rebemi aby Pschjerowami wobda a
wobrodzi a na to nametane Hacjenko aby Brjoh
potom žive Drewo, jako Werby, Wolschje, Brjesy
a tehorunja naſadža. Nemyl ſebi nichto, fo je
to Schkoda. Wuzuk, kij ſteho pschindže, budje
so bórsy pakasacj a jara derje Prozu a tón Rusk
Trawy, kij na tym Mjeszi hewak narosze, sapla-
cicj. So by pak kójjdy, kij na tajke Waschnje
ſebi to nusne Drewo pložicj chye, to na sprawne
a wujitne Waschnje činił, da stanž so to taflej:
Ljetka naſhnu wuchs wón Rebje aby Pschjerowy
wokolo swojich Wobſedženjow a nametaj a na-
twar pschi tajkim Wurycju njedže dobre pól Łoch-
čja aby tsi Schtwórcžiny, to je tsi Bjertelski Łoch-
čja mózote Hacjenko aby Brjoh; wón dyrbti tež
runje tak schjeroki a horlach splazneny bycž. Predy
pak hacž te Hacjenka twarisch, wotryj a wobrocj
Dorn ujehamejke Smuchi, na kóruž te Hacjenka
aby Brjoh naſypacj a natwaricj chzeſſch. Tajki
naſhmu scžineny Brjoh nech psches Symu hacž
do ſagnego Maljecja leži, fo by Semja troch
pschettala a ſe ſynyła. Tak rucžje hacž naſjetni
Čjaž pschida, da kwočinaj njeifo na te pomeno-
wane Hacjenka ſadžecj, niz pak do jencho, ale do
dweju aby tſjoch Rynkow, jenož tak, fo ženje taj

dwaſ Schtomikaj, kij romadžje na prijenim aby
druhim Rynku aby na drugim a tsecžin Rynčku
ſteſitai, pornjo ſebi neſteſitaj. Tak nastane ſwo-
jim Čjažu husty Plot a Drewo ma tež rumne
Rosypheszeranje. Psihi Ssadijenju Wolschicžkow
mobſedžbui tolej: Nimasch žane mlode Wolschicžki,
da wſini tajke, kij ſu na Paſtwischzech a hewak
drudže wot Škotu pschitukane a daj jim to prijene
Ljetu rož, kajkež ſu. Na pschichodne Ljetu wot-
rjesaj pak stare Drewo tak, fo njedže dwaj aby
pola wulfich tsi Stawčki Vorsta dočhe Drewo
k Pencžkej wostajisch. Necžiū tajke Wotrjesanje
pak posdſje, ale radſjo ſahe naſjeto. Steho Pencž-
ka budža borsy rjane mlode a ſtrowe Amutojž
wuroſj, fo ſmjeſech swoje Weſelje nad nimi.
Jeli fo pak Wotrjesanje starho ſchęgudraweho
Drewa nescžinisch, da tajka Wolschicžka pschezo
ſkipawi a neroſje. Runje tak ma ſo tež ſ Brje-
ſyčkami. Psihi Werbach pómni ſebi tolej: jeli fo
chzeſſich Werby ſadžecj, da narjesaſ ſej ſahe na-
ſjeto, predy hacž Mesa do Drewo ſupi, tajkich
werbowych Kijow, kajž ſo njedže pschichodža aby
mot žolich, aby mot brunich aby ſchjerich Wer-
bow. Tajke Kije netrebaja dřeſeche bycž, hacž
njedže Łochč a tež Toktoszje, kajž njedže Wo-
brucžje a Wobrucžki. Nedaj pak tym Kijam
wifkuyč, ale čžiū, fo je ſkere a ſjepo ſadžisch.
Ssadijenje tajkich werbowych Kijow dyrbti ſo pak
tafelj ſtacj: Saschtap kójjdy Kija tak kóboko do
Semje tych nametanych Hacjenkow aby Brjoha,
fo niz wjazy hacž Bjertels aby Schtwórcžinka teho
Kija ſe Semje won netſi, tsi Bjertelski Kija a 3
Schtwórcžiny wot Kija pak we Semje nuzlach ſu.
Psihi tvmlej Ssadijenju ſailocž a ſaschtap te Šsa-
dijenki runje do Semje a niz na po ko ſu. Na-
poſokne Kijow Ssadijenje rady netyje. We Wot-
poladanju ſuchich aby mořich Mjestow ſadžej
Wolschje tam, djež je najmořiſho, brune a ſchere

Werby, djejj je njechtó wóshoſche a joltu Werbu, djejj je najwóſche linoſte, dokelz ta we Wodži rady nerofze a njekotre nydom sahinu. Dyz ſy tolej wſchitko tak ſcžiniſ, da móžesch fa 4 abn 5. Ejet hžom Wobrueſſe rjesac̄. Žaneho Wujſka pak ſteho neſmjeſech, dyj Werby dlſehe ſtejo moſtaſſch. Ljepe ſe, dyj je na pſate Ejetu ſmalej Pilku wſchitke njeđe 2 Štarvčkaj Vorſta wóſche Ŝemje podrijeſech, dokelz wóntre potom we jenym Lječzi wetſche a mózniſche narostu, dyjli predn fa iſi. Taſke Wotrieſanje nech ſo pak tejj ſahe naſjeto a pſchezo po ſchyrjoch a pecžich Ejetach ſtane, dokelz Werby hewaſ, dyj to nećinisch, rady sahinu.

Schtuiſ ſtrowy je a rad djejka, tón ſo nebudje motlakorac̄ ſebi wokolo ſwojich Polow a Eukow aby djejj ſo hewaſ hodži, taſkelej Wobrodženje ſcžinic̄, kotrej niž jeno Vela a Euki ſo ſchistoſnym Wobrubom debi a wſchelkej Schlodži pſches Eſót ſwojim Čaſu wobara a ſchlahowanſte Drewo ſaktuje, ale kotrej tejj Wobſedžerej ſa jeho Préju mulke Weſelje a Drewo k Palenju a k Wobručjam a Witkam dari. — S. r. I.

Leviathan (Krofodil).

Njeſaſke Jeja to ſu, niž wetſche hac̄ huſaze, ſtych ſo wulahnu Jeſchczieljn, narostu hac̄ do pjanacžich Lóchcži mulke a jeru Trawu, Ryby, Bowzy a rohaty Eſót a Ludži — a husto doſz jena druhu ſejere. Tymlej Jeſchczieljam Krofodil rječaja a wot taſkich Hiob we 40. a 41. Štawi rycži. We jeho Klami je pſches Sto wulkich traſchnych Subiſkow, ſtym ſchekuſha wón najtwerdže Koſze; Čloweka rabne na Dobo, pſchekuſne a ſejere jeho a bómiz druſy ſchyrjo tam pódka ſtali, da lóchzy pomhac̄ nemóža. L. ſ. 41 Štaw, 5. 6. 7. 8. 9. S. h. — Jeho Kribet je, kajz by ſebi njechtón brožne Rota k Hoſdſem, kij maja

jara ſchjerole ſowy, podil, jenož ſo ſu teholej Šwjeriſſka Schupiſny ſchyriranite. Kulta pſches taſki Kribet neńdže a ſkónečnojnym Šekesom bes te Schupiſny nemóžech pſchinc̄. Dyz ſ Lóbinu pſchin- dje duje wón ſnošowymaj Džjeromaj Wodu horje a dyj Šalónzo na to ſwjecži, lada ſo venje na to: Dokelz ma riue Čjoko, da méje ſe ſamymaj Wocžomaj melcžo ſ Wody won ladac̄, ſo ničo wot gylcho Šwjerečža nevuladasch. A dokelz ſtaj Wocži na cjerweni, da praſti Hiob, ſo ſo jako ransche Šera ſdadža. Schtcž. 10 — 12. Rožy ma doſz a duž tejj husto jara nahlije ſ Wody wutſyli a tejj ſ Brjoha do Wody ſlečži, ſo ſo wſcho žolmi a jesči, jaſo by ſo Woda ſ Kužekom warila a metała. Jaſo Blyſt wón do Wody ſlečži, po Khwili pomalscho pluwa, naſrjeba doſz Wody a potom ju ſažo ſ Klamu a ſ Koſom wot ſo ſyka, ſo je wulki Ropot a ſo kuri, kajz ſ Wuhenja. Wot tuteho Hiob we 22. Schtcž. rycži. Dyz Rožy we Wodži pluwa čehne ſo Čjara ſa nim, kij ma Šarjetkoſ, kajz Blyſt, wodnjo neje tak derje widžic̄. — Rak pak taſkemu wulku, nahlemu, rubežnemu Šwjerečžu čeſtnu? to ſo me njeſko prasheſch! — Čhynli runej Mjaci a runym Škoku iron hnac̄, by jemu wjesjje nećeknu a duž by cje ſrabnyko doſzjehnywſhi a pójrelo. Tehodla wija ſo Ludžo tamneho Kraja, dyj ſa nim ſaha pak do teho pak do druheho Boka a na to Waschnje jemu čeſtnu, dokelz wón jara ſyła a prosty je a potaſkim ſo rucžje wobrocžic̄ nemóže.

A pomýſl ſebi, tutajkelej Šwjerečžo, kij ſo Wola neboji, ſrabne a potorhne jeho a roſtorha ho na Tchaszje, kij ſ Čjekma ſej Čloweka rabne a pſched nikim Bojoſzje nima; tutlej Šwjerojo, pſched kotrymž my wſhizh daloſo preſč ſcžekaliſ bychmy; tutlej Šwjerojo ſroſbnymi Šubam i a Kameni twerdym Klamiſkem, kij mótre a ſylné Pasory ma a tejj nimale ſelesny Kribet, kij rožny

Napolad ma jako żadkawý Mordor a Skořník — tutejšej Swjerjo na Čłoweku tola knežic̄ nemóje; Tejj wono, kajž wschje druhe Swjerjata pod čłowiec̄nym Rosomom steji, budje wot Čłowekow pschemojene. —

Tam roe tej Rjez̄y Senegal Afriz̄y njekontyžkuliż Čłowek pod neho spluwne a jemu swótrym Rosom Brjuch rosrjesne a tak jeho neschkódneho sc̄zini. Echū wje, hac̄ by tamny swiaty Jurij, wot kotrehož so spiewa, so je Waku salak, hebi taſkejši swierit.

Rčjomu pak Bóh taſkejši stwori? Nasch čłowiec̄ny Rosom jow melc̄ji, pak wjerimy, so taſke Stworenja jow byc̄ dyrbja, hewak wſchak nebychu stworene byle. A bydžm̄ tejj džakomni, so naschich Krajach taſkich Swjerjatow so bojec̄ nam treba neje.

Mrowjan.

Wſchelkisny. Sbjerki.

Lis̄čcja Lęsz. Njekajki Hajnik ſedjsche Ljeſu wečzor na Łakanju. Duž pschindže, tam nedaloso, stara Lis̄čka a ſkalsche smožnym Cabjehowanjom na khetro wóšoli khójnowy Penk horje a ſaſy delje. Po tóſſto taſkich Swerowanjach swese so prejc̄, pschindže pak bórsy ſaſo ſe ſuchej dubowej Halosu Klami a c̄zinesche njekfo, tejj Halosu wobcejena, teſame Sahi na Penk, hac̄ bewſcheho Raſtorka na Penk doſſoc̄ic̄ ſamóžesche. Njetk puszcji wona Halosu a wosta nehnua na Penku horkach lejgo. Bórsy po Esmerfach pschindže tam s̄ Husziny džiwja Ramja ſpeic̄ Proſatami a bježesche po swuc̄zeni Schęzgħu nimo teho Penka. Dwoje tych malych Proſatów wostashtej trochu do ſady, pschindžeschtaj pak iſe dom nimo teho straschnego Penka, da iſyli Mi-

ſchyrka Lis̄čka na jene delje a ſkoc̄i se ſwojim Rubenſtwom kwaitajż na ſwój predy mudrje wobladanu a wuſwolenu Wuc̄żek, na tón Penk, horje. Ta Ranza Skóržbu ſwojego Młodžecja wuſlischawski róčji ho nydom a nadbjehowasche počna horliweje Esurowoszje lóboko do Rožy tón Penk, Esydlo ſvacjneho a mudreho Rubenſnika, kif ſmjernje mi a tebi ničo psched jeje Woc̄jomaj ſwoje Rubenſtwo ſerische, dyrbesche pak napoſledt tola bes Vec̄zenja na rubieżnej Lis̄čzy wostajſchi hic̄.

Grudne Podawki.

27. Jutromnika by Gottlieb Schreher, Djewawni Muž s̄ Hauswalde, Kerkach nedaloko Rammenawa wojsbischeny namkany.

29. Jutr. rano ſcheszi wojndże na Garbarskej Haſy Kólni Jana Dubiskeho Wohen, tak so ſo taſama, kajž tejj Rhjeja Bekaria Pfennigwertha wotpali.

30. Jutr. waſbiſh so Jan Christian Dammler s̄ Krostawu, predy Bur, njekfo džiewawny Muž, 65 ljet starý, we predy ſwojich Kerkach.

30. Jutr. pscherjesny ſej Jan Gottlieb Scholta Bejerezy s̄ Britwu Ryk.

6. Róžownika padze Għiesliski Hering, s̄ Lomniżi pschi Sbjehanju jeneje Rhjeje Ramenzu deli a je borsy potym wumrit.

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Ssobotu fužita Budyschini placiſile:

Roj . . .	4 tol.	$22\frac{1}{2}$ nsl.	tejj	4 tol.	15	nsl.
Pscheniza . .	5	-	-	4	15	-
Ječmen . .	3	-	20	-	3	15
Worß . .	3	-	-	-	2	20
Róž . .	5	-	-	-	4	25
Jahň . .	9	-	15	-	9	10
Hejdusčka . .	6	-	5	-	6	-

Rħana Butry 18 nsl. 8 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Għiſċċane pola C. G. Sieki.

Wudawane iot Wellerex Knihernje Budyschini.

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Powesze ſa hornych Lujiczanow.

21. Czíplo.

27. Dzień Nóżownika.

1843.

Schto ſo Szweczi podawa?

Nasche Pola a Luki ſteja we polnej Wyschi wſchelkeho Płodu a Bohatiwa a kójjdy lada ſobrym Spodobanjom na ſwoje wetsche aby mensche Sahony, ſkotnych ſwojim Čjaſu Płód dom ſhwacząc chże. Ale, hacj budże tejj kójjdy Bur a Khjejkar w ſcho domoj ſromadzowacj, ſchtojj jemu Boh je narosz dał, wſcho dom bracj, ſchtojj stajſe Prozu a Weſeloszju ſebi ladał a jemu hojik je, to ſo wulzy prascha. Kójjdy knajmenshemu neje tak ſbožomny, ſo by wſchitko doſtał; pschetoż ſak husto a ſak wele jemu na Mesach a na Lufach Trawu newupasheja a newužnu; ſak czasto a husto poſtranu jemu pólne Płody, jako Bjerny, Kal, Len, Pschenzu, Zecžmeni, Rožku a tak dale; ſak husto neſkónčuja tebi Płody a ſadowe Schtomu, ſadzane Schtomy we Hajnischczach aby pschi Pucju we wjednych Rynkach; ſkrótkim, ſak husto nepane nam nasche Weſelje a tóu wot Boha wo-bradzeny Dar a Groſzenje móht tez do Studnie aby do Rjeći a tepi ſo psches neroſomnych, ſa-

wježnych, weczinnych a paduſchinnych Čłowelicow Ruku? Gli, paduſchi ni Ludjo ſkaſa, ſateptaja a ſeberu nam nasche pólne, luczne a ſahrodne Płody — a kajke je to Mersanje, Sallitanje a Sudjenje, husto wulka Schkoda a Wabenje k druhim nowym Schkódnoszjam a Rječam!

K Wotwobrocjenju tajkich Schkodow na Polach, Mesach, Lufach a Sahrodach maja njeſotre Wſy tu a tam pólneho Wajchtarja aby Khódniſa, kójjdy wodnjo a Nozy na to ſedźbuje wokolo ſhodjo, ſo by nidje nikomu žana Schkoda ſo neſtala; wón doſtane ſa ſwoje Lađanje modnjo 4—8 Eſljeborny a Nozy 12—16 Eſljeborny Čjeſje wot teho, kójjdy na Neprawdziſi ſaſkapa; wón je ſnadž tejj Knotar pschipödla a ſaſluži ſej ſe ſwojim Lojenjom njeſchtó; wóſche teho doſtane wón ſa Edu kójjdy róčny Čjaſ Lykanzow a hewak tejj wjestu Edu a Woſhyp. Tajkeho pólneho Khódnika mječi je jara trahna Wjez, ſchtojj kójjdy ſam poſnacj budže, kiba ſo dyrbeli ſo Pa-koszakojo na tym pohóřschowacj, a kójjdy móže tola radžjo ſdobrzej Wolu njeſchtó ſa to dacj,

schtojž jemu herwak bychu skradzju sebrali aby pschi-
pódlia skónzowali. Tažkeho pólneho Khodnika siebi
najecž, tak skuzomne hacž tež je, ma pak tola
tež swojej dwaj Bokaj, kajž kęs, da druga Wjez.
Pólny Khétnik nemóže wodnjo a Rozy po Po-
lach, Łukach a t. d. na Stajnoszi wekolo hanecž
a potajkim tež niz wschitkej Schkodži wobrōcž;
won khoschtuje knadž tež wiązhy, hacž Schkody
salutuje psches swoju Wachomnosu, wośebje, dñž
Weſ mólečka je, kij ſej jeho pschistaj; taſkeho
Khodnika dobrych Łjetow a we dobrej ežjelnej
Možy dostacž je knadž we wese Wħach nemóžna
Wjez, dokelž młodji, sylni, spjescni Mužojo freet-
sha drugiego Łżjaka ladaſa, kij liepe Prózu placži
— a starh, kromy, bjudny Waſchtar jeno Ludžom
i Ssinjechej a ſtaſkej Sslužbi čiſzje nekmany je.
Schio da by tudy cžiniež bylo? dyrbti tuteho Sa-
džekta dla zjala Wjez wostacj, kajfaſ je dotal byla
a dyrbja pólnomu a sahrodnemu Kranenju Woſna
a Durje wocžinene ſtejcz? Nje, na Szwieciž niz!

Kendje jena Wjez na to Waschnje, da knano dje
na druhe. Paſku hajce tehoodla na moje Prjód-
położenie a Wuradženie, na fotrež ja wóndano
ſedžbliw cžineny hym a fotrež tak neprawe neje.
— „Zjala Weſ wucžiń ſebi, fo dyrbja Krane-
nja na Poſlu, Łukach a Wobſchkođjenja
na Schtomach, Połtach a tehorunja wot zy-
leje weſneje Gmejny towartschnje neſe-
ne a farunane bycž.“ Jedyn ſtej ſa wschjech
a wschizy ſa jeneho! — Pschi taſkim Wucžinenju
ſu wschizy weſni Wobydlerjo Waſchtarjo ſežineni,
dokelž ſo jich wschikich ta Schkoda dótka; žadyn
nemóže druhemu wjericž a kózdy budje ſo tež
prózowacž cžiniež, ſchtojž hizom we ſedmej a Piej
Kaſui pschikafane je: ale jemu, menujzy Blischemu,
jeho Kublo a Žiwnosz pomhač poljepſtcež a
wobarnowacž“ a — „ſo by won toſame ſhō-
wak jemu pomožni a ſkuzomni byli!“ Wschikich

Wocži budža na taſkich pólnych, Lucžnych a sah-
rodnych Schkodnikow, Paſkoſzakow a Neduschni-
kow fložene a žadna nebudże ſo tehoodla lóchyn
wiązhy ſwažicž, nječeje Kublo wobſchkođicž. Bu-
dželi pak žadyn taſki pólny Schkodnik aby Paduch
ſaſlapany, da dyrbti tón tu načinenu Schkodu
narunacž. Wobeńdu taſke Wobſchkođenie Džiecži,
da dyrbja Starschi ſi ne ſtejcz a Schkodu na-
runacž, te Džiecži dyrbja pak ſjawnje poſchwikane
bycž. Wychuli żanej Wħi, djejž taſke Wucžinje
i Sakonej poſbjeħnu, khudži Ludžo aby khude Dje-
cži byle, kij Sſadu a jeneho a druheho nimaja,
na cžimj druſy Sbótk a Bohastwo maja, da dyrbti
ſo swojim Ğażu taſkim Ludžom a Džecžom nje-
ſchto wot Sſadu a tehorunja ſmanych Płodow
dač a ſchulzhy Wucžerjo a Duchomni budža
wjeszje radu ſtemu ſobupomhač, ſo bychu Schlo-
my, pólne a sahrodne Płodы neranene a neſlónzo-
wane wostale.

So tež tuto Wucžinenje a Wustajenje ſwoju
Wobcejnoſz ma a Nedokonjanosz wschjech cžlow-
ſkich Sakonjow a Wjezow na ſebi noſy, to dre
ſaprięgu neje, ale moje Mjenenje je to, ſo tola
hiſhceje tunscho pschindże, hacž pólneho Khodnika
džeržecž. Kak jara taſke Wucžinenje nisne je,
budże ſójda Weſ ſama naſljeve wedjicž. Neje
tam tych Kranenjow wele, da tež tam wele Na-
runanja neje — ale ſtajnje pječua Wjez to wo-
ſtane, dyž taſke Wustajenja ſo ſčinja. Mjenili
pak njechtu, jenož nozneho Khodnika po Polach
je treba, dokelž wodnjo ſójdy ſam widži, da by
to tež, kna jmenſhemu toka njeſchto, bylo,
je pak ſdobrym Mjenenjom pschezo a ſaſy praju
a to Napominanje wobnowju: ſójda Weſ wiſi
ſej moje prjódspołożene Wuradženie kdaſchemu
Pschemyslenju a wobſank to Maſſladrniſche a Ma-
ljeſche we pschesjenym Duchu a Mihli, ſo by
pomenowanym Kranenjam a Skónzowanjam, nech

ſu psches paduſchnych aby wezkiwych aby nerodnych Ludiſi ſo ſtale, na ujekajſe Waschnje Rónz cíneny byl.

Szmjelna Hanka.

Pod Dubom Schjedziw hédzische
Mu Woczi býlowaschtej.

Na Hermank Hanku kchwatesche,
Ji Wóczny blyſkotaschtej.

„Schto, luby Nano, plakacze,

„Schto Wutroba was boli?

„Schto s'Placzom t'Nebiu ladacze,

„A hédzicze tu Holi?”

„Ach, lube Holczo pſcheczelne,

„Mój Rschiz me s'Domu cijeri,

„Schluſſ moje Styſſi fonit je,

„Rad mojim Eſylſam wjeri.

„Mi khora Žona žakosjt,

„To moju Duschu rudzi,

„Szym khudy wwlkej Šlabosjt;

„Duz proſchu dobrých Ludiſi.””

Duz Hanzu Woczi býluſja.

Móſchnicſku wucžahnywſchi

Wjcho jemut da, ſchtojz Venes' ma

Eſo domoj ſawrocziwſchi.

„Bóh ſaplaſj twoju Szmjelnoſz czi,

„Bóh johnuj tebe wſchudje,

„Bóh ſwarnuj cje we Młodosjt,

„Bóh narunaj cji drudze.””

Saſ domoj Hanku ſtupaſche,

Ji ſara derje bjesche,

Sej ſ Wocžom Eſylſy trjeſeſche

A ſ Bohom dale džiesche.

Dyz neſmjeſu teſſ Rubiſchčo
Po nowym Waschnju rjane —
Wſchak poſoſich ja Hubenſtvo,
Nej' te mi Weſlje kmane?

Tak Hanku ryežo ſe ſobu
Eſo troſchtowashe dužy;
Sa Šrudnyh ſčini Modlitwue
Stykuwſchi bjelej Ru;ŋ.

Sa Dubom bjesche Michał ſtat,
Ra wſchitko laďal bjesche,
Ji Wutrobu bje ſwoju dał,
Ju ſa Žonu mjeſz chzviche.

Ty maſch najſlepſhu Wutrobu,
Bydž moja luba Žona;
Bydž krydnik wele bohatſju,
Kij kublerſke ma Hona.

Pak janu družu nerodju,
Nech budže wulka Hara,
Ty maſch tak krafnu Wutrobu,
Dyz tejj ſy khuda jara.

A je ſej khudu Hanku wſał
Je ſebi derje radził,
Tón Rnes je ſeju johnowaſ
A bohacze wobnadził.

* * *

Schto Holzam Pýcha je najſdóbnischa?

To dobra je a cjiſta Wutroba!

Ta ſamo nerjanu a khudu Holzu ſdebi

A ſwjerowych, sprawnych Hulzow czechne kſebi.

Mrówjan.

Wſchelkiſny. Ebjerſi.

Wſchela koſzje. Wſchizn Čloweſkoja maja
dre jeneho Boha a wobydla jedyn a tónhamy

Swojet, naschu Semjaz; ale tola necjehja wshizn Gjlowekojo Boha na jenajke Waschnje a nimaja jenajke Pósnacjje a Pomyslenja mot Boha. Wshizn Gjlowekojo su Dječi jeneho Wézja a su mot Sémie wiaczi, s Próha a Perschezje stworení, ale wshizn nimaja jenajke Cijela Etwarenje, jenajku Wulkosz, Barbu a Rycež, tež niz jenajke Waschnje, Mršl a Spodobanje. Schlež jedyn Bud sa Cjelz džergi, to ma tónu drugi temu napschezivo sa Hanibu. Turkojo cjezzja njekoho stym, so jemu dadja k Ljewizy hicž aby ſedzicž, Njemžn a Sserbjo pak k Prawizy. Turkojo a Židji cjezzja psches Rewotkrycje swojeje Löwych njekoha, Njemžn pak a snimi žobu Sserbjo psches Wotkrycje. Dyz Jan-dželskej njechtu sa Druhim s Blótom a s Kamenemimeze aby jemu Wołna wubije, da to nicžo na ſebi nima, pola Njemzow a Sserbow by to njeſhto jara Khokanja hódne bylo. Schtujz we Sandželskej Róčku aby tehorunja Srjetjata skónzuje, sapane do wulcho Khokanja; pola Njemzow a Sserbow neje temu tak. Pola Njemzow neje tak wulka Haniba po Proſchenſu khodjicž, fajž pola Sserbow; so bychu pak Sserbjo do Njemzow po Proſchenju pschichli byli, to hishcje dre nichtu widjít neje, Njemzow pod ſerskimi Wołnami wuldasch kójdy Džen, ſiba so wjazp nesmajeđa. Žadym Njemž neda bo lóžn se Sserbom do Pukow, Sserb necjini pak ſebi tež rulke Sswjedomnje Njemza spraskacž, ſiba so su ſebi nowiščich Cjachach ljeptchi. Njemžn a Sserbjo džerja ſa Necjehne, njekoho ſjebacž, Židji pak niz, knajmenſhemu cji Wokolonoscherjo. Nasche ſerske a njemſke Žony plokaja s Rukomaj, arabiske pak s Mohomaj. Arabisžn ſydaſa bo tež mot praweho Voka na Ronja, my pak mot Ijeweho. Arabisžn Mu-

žojo dadža ſebi Brodu rosz a truhaja ſej Logu na Löwi; pola nas stane ſo runje to Naropacjne. Arabisžn a Turkojo ſydaſa na swojich na Aſchiz ſkladžených Rohach; my pak na juſych Rohach, to rijeka na Štolzach a Kawach. Arabisžn ijerž Aljeb cjoply a Mjaſo ſymne; my pak Aljeb ſymny a Mjaſo cjople. — S s m.

Ssmiesch! Nedawno bjesche njechtu psches Rukež ſchol a tam wolkach na Haſy doroszenu, ale maſanu, roſtorhanu a trodlatu Holzu taklej pod Wołnami wołacj ſkyſchał: Kneni Schewzowa! Kneni Schewzowa! Scherjate Beswocžo pschindze k Wołnej a praschese ſo „ſchicha budže, moja rjana, najlubſcha Mamſelka?“ — „„Moja Macž wam dawa wele Dobreho prajcž a ſo praschecž, hacž wy nechacje jutſje ſnej po Proſchenju hicž!“ — „D haj!“

Zitne a hutrowe Wif.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini placile:

Nož . . .	4 tol.	10 nsl.	tež	4 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenia .	4	20	-	4	$7\frac{1}{2}$
Žecžmen .	3	15	-	3	$12\frac{1}{2}$
Wołb .	2	$27\frac{1}{2}$	-	2	25
Róž . . .	5	-	-	4	25
Zalžy . . .	9	15	-	9	10
Hejduschka .	6	5	-	6	-

Rhana Butry 13 nsl. 8 now.

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerſte Poweszeſte ſa hornych Lujiczanow.

22. Číſlo.

3. Džen Gšmažnika.

1843.

Schto ſo Gšwjeczi podawa?

Kózdy Lud počina njetko dale bôle ſo wo ſebe ſameho staracj. Tež pola nas ma ſo tak, a ſchtož ma Wocji i Widjenju a Wuschi i Salyſchenju, tón može pytnycj, ſo tež Sſerbjo bôle na ſo 'ladacj ſapocžnu. Dokelj pak runje wot Ladanja rycimy, da čzemj tola tež khetjy rucžje po'ladacj, ſchtó wokoło nas bydli, a potom čzemj ſebi Auk ſljehe njetiſiſich Sſerbów wob'ladacj. My Sſerbjo bydlimy, kaž kózdy wje, w Europi; w tutym ſemſkim Dželu nadendže pak jedyn hishcje druhe Ludy, ſchtož tež dawno wjescje. Telej Ludy bydla pak bliże, pak dale wot nas a rjekaja: Albanszy, Armenszy, Finzy, Grichojo, Kalmukojo, Kawkaſzy, Oſeczi, Šamojedzy, Tatarzy aby Turkojo. Kózdy Lud ma hishcje pak mene pak wjazy ſplahow aby Schlachtow. Wóſche tych pomenowach Ludow bydla w Europiskej tej: Romanjo, Niemzy a Šſlowenjo. Romanszy ſplabi ſu: Franzoſzy, Schpanzy, Portugiszy a Włoszy aby Italzy. K Niemzam rachnuja ſo

najprebny naſchi niemzy ſsuſodžio, potom hiſhcje: Schwajcarjo, Holandszy, niſchto Belgifſich, tój ſchto ſendjeliſich, Schwedojo, Danszy a Norwegzy a je jich wſho do Hromady niſdže 60 Milijonow. K ſſlowjanam ſluscheja pak: Ruſkojo, Bolharjo, Iljerszy, Sſerbjo, Polazy, Čeſchi a Lujiszzy Sſerbjo a wſhih 'romadzie je pſches 80 Milijonow. Čji ſſlowenijo maja wſchitzy po prawym jenu jenicku Rycj a dyž Sſerb niſdže ſ Čechom aby Polakom aby tež ſ Ruſom 'romadu pſhindže, da ſo lóchko dož ſtózdym dorosemi. Be wſchitkimi ſſlowjanami ſu naſchi ſſerszy ſſlowenjo we hornych a delnych Lujicach najmeniſhi Lud a dokelj ſo hacj do najnowiſtich Čaſow malo ſa nich starache a ſo ſkoro ničjo wot nich netyczesche a uſpiſasche, da ſebi naſchi druzi ſſlowjanzy Bratſja myſlaču, ſo ſu ſo Sſerbjo cijſje pſ. henjemecj dali a žalozjacha, ſo je naſha ſſerska Myč, kiž je tola rjaka rjana a wjecznego Wuskowanja hóDNA, Pſhemozhy dla ſahinyla. Kaž pak kózdy wje, da je runje w njetiſiſich Ljetach ſa naſ ſſerbów

a sa naschu Sersku Rycz hervski Gjaz nastal, rycheto; nashe Woschnosje nejšu nam niz jeno sjanje dovolili, so smje so w Schulach a Zirkwach Serska Rycz po Woli naLožic̄, ale wonie poshwata tež tychsamych Serbow, kij so wo Sersku Rycz staraja a Serske knihi pihaja. Boh da, so bych cji rogomni a wuczeni Sserbjo wosbenje Serske schulskie Knizki skre ljepe napisali a je cijichcęz dali, pschetož hemak Woschnosje praja, so Serske Djeczi tehodla dosz nenanuknu, dokelž Wucžerjo a Duchomni Roswuczenja Serskeje Młodoszie po jich pschirodzeni Ryczi husto psches Mjeru mało ladaja a so je Serbow hamna Wina, dyž mene wedža, jako druzh. Tam a hem je go drje hizom Nieschto poljepschec̄ poczalo, ale wele w e le Wucžerjow hishcze Serske Djeczi bōle s Njemzowstwom c̄wili, hac̄ tezame slesz móza, a njeotrykuliž ma Serbowstwa mene Redžbu, hac̄ by sa prawe spósnal, dyž by swierne Serske Swjedomnie mjeł. Erudzi so kózdeho Čłoweka Wutroba, dyž wón tajke nefscheszianke Sakhadženje pscheczimo swojim Blížšim widži, da je pak tež tedom nascha Wežekosz c̄im metscha, dyž njeschto nadendžem, schtož nam Lubosz k Serbowstwu wopokaže. Kajke krafne Snamjo tajkeje Luboszje je pak to, so su žo wschitzh mloži Serbjo, kij w Budeschini, Lipsku a Bratšlawi shtudjeruja bes slobu henoczili stajnemu Pschisporenju Serskeje Ryczje a Wjedomnosje! Kajke krafne Snamjo je to, so cji wózozh dostojni Kn ja, jako: Knes Jakub, muſchi Duchomny Budeskje Serskeje Woſadu, Kn. Kanig Duchomny w Klutschu, Kn. Krügar Duchomny w Porschitzach, Kn. Kilian Duchomny w Kotezach, Kn. Möhn Duchomny w Busezach, Kn. Käda Duchomny w Hodziju a Kn. Voigt Duchomny w Kłodjischju psched njeotrymi qjetarni nowy Pschidawt duchomnych

Khyrluschow, bes kotrymž tež njeotre wot Kn. Herfena Wucžerja w Czichonzy, wot J. T. Daliwiza, Khjeznika w Kortnicy a wele wot nebohoho Kn. Luberskeho namakasch, naschim lubym Serskim Woſadam pschepodachu! Kajke krafne Snamjo, je to, so Kn. Killian wschelake Serske nabózne knihi wuda, so Kn. Seiler Duchomny w Łaszu Khyrluschje a Spjewanczka sa Serske Schulje a Kn. Jakub nowy Serski Khatechismus cijichcęz daschel. Kajke krafne Snamjo je to, so Kn. Jordán Sersku Gutniczku a Kn. S. tydjenisku Nowinu k Roschwjetlenu swojich Serskich Krajanow swulkej Pilnoszju a Prózmu wudawataj a kajke krafne Snamjo tuteje Luboszje kwojej Ryczi a kwojej Narodnoszi je to, so Liczba tychsamych, kij tajke Nowiny laſuja, dale bōle pschibera!! Haj, to je sawieszje wjerno a wulkej Khwaltu hōdne, so so Serbjo tež krucijscho wo swoje duchomne Roswuczenje starac̄ poczinaju, sq s Procha dotalnego Podilczenja stawac̄ a so Džen wote Dnia ljepe spósnac̄ sapocžnu, so su runje tak dobri, jako njejakſi druhí Lud. A tuto wschitko je so tež njetk po wschitkach Krajach rosschjerilo a niz jenož Njemzj maja tajke Prózowanje sa prawe a tajke Skutkowanje ja Česzje dostojne, ale tež naschi wukrajni Selwianszj Bratſja su to skonili, wekela so nad tym a kupuja Serske knihi a Nowiny. Tak stejachu wéndano we-Iljersko-Serskich Nowinach „Kolo“, džez so wjesty Hurban na nowym Serskim Žiwenju džiwa a je khwalt, bes druhim te'lej Słowa: „Shto pak mam wot Lujziskich Serbow prawic̄, wot tutych sapomnnych Słowjanow, kotrychž je cjažowa Mōz we najdalšim Kucžiku naweczorneho Słowjanstwa wukhowala? Po'ladamy na jich njeſſischu duchomnu Djelawosz, da jedyn hinak wjeric̄ nemôže, hac̄ se woni jako Morci na Satruberje wóſcheho

Zandžela se swojich Nowow herjestača. Pschede mnú leží „Serbska Jutnicžka“ a „Tydženska Nowina“. Tutej Nowini stej pak tež we Wuherškej tójskto Kasowarjow dóstalej a ja nadžijit so, so budžeti kebt hishcje wjazy Kipowarjow nadobycz,“ a t. d.

Schto pak, moji Serbi, njeleotryžkuliz bes wami swoje Sserbowstwo sa tak schpatne džerži? Šou druhe Lidy wulke, da je tón Líd, kótemuž Sserbia fluscheja, hishcje wetschi! Pscheežo kebi njeleotli se Sseriskeje Młodoszje k swojim Spjewanju jenož te nauehornische a nažadlawische njemiske Spjewy, kotrež hishcje nerosemja, wuswola, a dyž dyrbja Sserissu Pježnicižku funes, smjerom žedja, kaž njemie Psi? Wschako manu Sseriske Pježnicižki, kij Duschu ke wschitkemu Dobremu wedu a Wutrobu skraſnej, čistej Beſekoszju napelnja! Čjoho dla tón a tamén tak wele njemisch Esłownow do swojeje Ryczeje mjescha? Mjeni wón, jo reñcho ryczi, dyž swoju čeſnu Rycz sjudym Pschimjeschkom saneredzi? Eži Njemžu praję: Nam je Sserb sa Smjeh, kij zuse Sskowa do swojeje Ryczeje mjescha, a Kralojo a Wöschnoszje refna: Nam so lubi, dyž so Sserb po Prawdossi wo Poſkady swojeje Ryczeje stara! A na wschjemu Poſledku: Schto hanbuje so tam a ſem jedyn swojego Sseriskeho Naroda? Dajež kebi prajicž, so tón, kij swoje Sserbowstwo ſazviva, - tež swojich Starskich hani, haj so wón pschecjstwo Bohu, swojemu Stworicželes morkoze! Pschedtov Bóh tón Knes je so nam wot Sseriskich Starskich a bes Sserbami narodjicž dat a teho dla nebjdžeje nerosomni, ale roſomni na to, schtož by byla teho Knesa Wola! Ephes. 5, 17. A poſnajcje Woku Boha swojego Wótza a fluszcje jemu ſzylez Wutrobu a spoſluskunes Duschu.

I Kronik. 29, 9.

S s r. II

N e w e ſ t a.

Tiel Žieſtin dromoj na Konju
Na swojtm brunojym,
Tiel psches Holu je ſelenu
Po Pucju ujedženym.

Trala, trala ſej ſpjewaſche:
Kak budje Lubczyčka
Me ladacž, čjafacž, witacž me
A koſhicž weſela!

A we tym, so wón ſpjewajo
Bje Myſlje dobreje,
Na Lubu, Kraſz a Wjer'wanje
Szej dužy myſlesche:

Laj, kwaſni Hoſzio ſ Newestu
Na Woſich juſkajo
Zem' načjheczivo cjerjachur,
Zno jemu bliža so.

„Ah! Predvjsnamjo witane!
„Witajcje Kwaſirjo!
„Wy čeſni, ſwotkal pschindžecje,
„Čjeje to Holicžo?“

A ljedy jemu wotmolwja
Eži Predvjeſnizh:
„Ta Newesta je ta a ta
„De ſ Wonež, ſnaſčej' Uſhy.““

Da Njew so we nim ſapali —
„Ta mi je ſlubena!
„A budje moja, Paſholi,
„Hacž neje wumrela!“

Sso puſhcji ſaffak ſ Newefzi,
Szej Čyſlu wučež,
Tejj Teſak ſ Nějmow wuholi,
„Saſtanje“ wolaſte!

„Obo, ty rjana Rewesta,
„Daj ſebi ſchlahowacj,
„Sso neſtrój moja Lubczicžka
„Tu chzemy pſcheſyndacj.“

„Wſchjech Bitwa ſpožerala nej,
„Rajz na mni widzieſe,
„Duž moju Lubu žadam ſej,
„Mam Prawo pried'niſe.“

„Roſteicze! cijekaj Člowecze,
„Preſcž ty Kawozenjo!
„Sa tebe moja Lſylba je,
„Sa mne to Holicžo!“

„Sso cjiſ na mojoh Brunila
„Jiedž na nim na Wójnu,
„Tam nusniſho cje trebaſa,
„Cje herwaf ſatſyli.“

Duž Kawozenej Draſtu da
Tu ſwoju wojerſku,
Tu jeho pak ſo ſwobleſka
Po krótkim Sryczenju.

Wokolo Hulžn ſejachu
A wſchizn Kwaſarijo,
To cjinicž jemu pſchidachu,
Mu bjechu Pſcheczeljo.

„Juju! juju! njek lóſſaſeſe,
„Wón djesche, Raſlubſhi!
„Po Bravdi, Bratſia, wſchitko dje,
„To wjetče khróblje mi.“

„Ja ſa mine ſkaſak Wjerwanjo
„Ssym hižno dužn dom,
„Duž pohanej njek Bohončo,
„Sso dawaj ſpokojom“

„Hola! ſo mſejmy do Zyrkwe
„Stej mojej Lubczicžku!
„Dženſ, Brachka, mózne Weſelje
„My mamy na Kwaſku.“ —

Wſchelkiſny. Cbjerki.

Jeſta ſu drje, tak doſho hacj Eſwjet ſteji,
hahlej prijene Sſerſke Priedowanje we
Wrótslawju (Breslau) ſkyscheli; pſchetož na
tamnym Uniwersyteci priedowaſtiaj Sſerſki:
A. Ráda f Dolheje Borschicje a J. G. Smoler
ſkaſa,

Woracž.

Ta wot warenych Bjernow wotzydžena Zucha
pecža Wacžki a Huſanžy, dgejj ſnej na ne kre-
piſch, mori aby ſacžjeri. —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Sſobotu ſu Ŝita Budyschini
płacžile:

Rož . . .	4 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.	tež	3 tol.	$27\frac{1}{2}$ nſl.
Pſchenza . .	4	25	-	4	12 $\frac{1}{2}$
Decžmen . .	3	7 $\frac{1}{2}$	-	3	5
Womž . .	2	25	-	2	20
Réč . .	5	-	-	4	25
Zahlý . .	9	15	-	9	10

Khana Butry 12 nſl. 5 now.

We Wellerez Kniherni je doſtačju:

Vocabularium latino-serbicum to yo Waczenſkih
Swówow, na Sſerſku Reſi Přewozeno woſobne
M. V. H. Šrotliſa. 1721. 10 nſl.

Endżenſſa Radowina

a b y

šerſte Powieszje ſa hornych Łužicjanow.

23. Číſlo.

10. Džen Smajnička.

1843.

Schto ſo Šwjecži podawa?

Vrijeni Džen Smajnička mjejesche laſovska Woſada woſebny a wažny Džen. Na tymſamym bóchu jejne wot Knesa Swony Lijerja Gruhla malym Welkowi late iſi nowe Ewony do Easa ſe ſwedženskej Pychu, Čehnenjom a Wuhotowanjom doweſene, do jich Štola na Thurmi (Wjedy) pojiſnene a na to bò nydom ſnimi ſwonene. Po menowanym Džen rano 7 mich wujedžeshtaj 2 Wojaſ, po ſchyrjoch Konjoch ſapſchenenaj, ſtutymi Ewonami, 1 Woſ, ſe 4 Konemi ſapſhehnenv, ſe 14 Herzami, kij predv nich piſlachu a ſeady wjazy Woſow ſtymi Scholtami a Woſpoſlanymi laſovskeje Woſady a Kn. Gruhl ſe ſtvojimi Lujdžimi ſmaleha Welkowa po krajnej Drósh do Easa delhe. Holeshovi pſhindjechu jini 36 na Konjoch Ijesni ſdwijemaj nowymaj Khorojomaj, fójjdy kerki a njemſki Khorojnik mjejesche 2-Wodkhorojnikow ſrjanej wupyschenej Szinu, pod Klawedowanjom Knesa woſcheho Hajka Wenzela a Gelfela napsheczivo. Psches Ratezy ſjedžihrschim a

piſkarſchim ſwonjachu rakic̄anske Swony. Mortkowczenjo bjechu, jaſo vrijeni we laſovskej Woſadji wulzy rjane cježne Rota a ſa laſovſkeho Duchomneho woſebje rjanu Kljetku natwarili. Mortkowi bjesche ſo hižom jara wulka Švyla Ludži ſdaloka a ſblifka ſeſchka; hac̄ tam bjechu vrijene Klaffy tych 5 woſadnych Schulow, wulka Džielba ſerſkich a njemſkich młodych Holzow, wo boje po ſtrojeho Luda Draszenju wupyschene, Duchomny ſEasa ſKebjetareni napsheczivo cjahnyli a poritachu tam we pieknej Rjadowneſzi ſtejo ſe Spjewanjem, Piſkanjom a Duchomny ſporitanſkej ſerſkej a njemſkej Ryczu nowe Ewony. Bot tudi vjechnichu, taj woſkej Hajnici we ſtrojeh Pyschi na Konjoch Prjedku, Škule ſWucjerem, Herz, ſerſke a njemſke mlode Holzy ſe ſtvojimi Khorojnikami, zyrkwini Šlužownicy, Knes Gruhl a či jeho, Scholtovo a Woſpěſlani, ſronove Woſy, druhe Woſy a Ijesni we tis dolhim Rynku, ſo Čehnenje pjeschi Luda, Woſow a Ijesnych na Konjach nimale pár Pučka wot Mortkowa hac̄ do Easa po Dalokoszi ſaſahnij. Tejj Easowſky

bjechu psched Zyrkuju českne selene Rota natwari. Na khjetro schierolej Plónini ſredž Wóh ſastaschtaj Woſaj se Swonami a we ſchtyritanitym Webſtupenju wobdachu jej njetko Łasowske ſafarowane a druhe hym pschindžene Kneſtwa, woſadni Schokojo, Woſpókani, Schulje, mlode Holzy a na Konjoch Djesni. Dale wokolo a hóle naſdala bje wele Tawſentow ſromadžennych Ludzi. Duš bóchu njetk khjerl. Koſy viſkane, Spjewanja a njeſotre khjerl. Schtucžki ſpjewane a po tym džerjesche Łasowski Duchomny na ſwojim powoſchenym pschnym Mjessi ſzehowazu ſersku Rycž.

Cjessni Šromadženi!

Žadny Djen to je, kij je nas we ſwedjeniskej Pschi, ſtromadnej Radoszi a po woſebnym Cjehnenju tudy njetko ſromadžit; pschetož, kak porjedko ho stane, so Woſada nowe Swony doſtane a poſwecži, kajž my Djenha te ſwoje? Kak žadny tajki Djen a Podawſ je, wobſwiedžja ſdalola a ſblíka hym pschindžena a na naſhej Wjezji a Weſeloszi Džiel bernia hulta a roſſchjerena Merčel Ludzi; wopekaje nam tež Staroba naſhich předniſhich starych Swonow, kotrež ſwoju dolhu ſlužbu dokonjale ſu. Tón ſrjeni a najmłodži Swén ſlužeshe 163, tón najmenschii 200 a tón wulki 205 Rjet' naſhej Woſadji. Dže ſu cji Cjlowekojo, kotliž te předniſche Swony witachu a poſwecžichu? Kak wele čłowſkich Starobow a Marebow je bestym ſajſhlo! Na wſchelakim Mieszi pola nas wiſachu stare Swony, ale ani ſtara ſwojim Cjashu na Kerchowi ſtejaza a ſpadańa Zyrkej ſe ſwojim Thurmom, ani ta dręwiana Swónza neje tu wjazy. Lai, niz rowowe Hórkı tedomnych Cjlowefow, ani njedusche Mjesta starych Swonow nejſu wjazy widzic̄, runje kajž Mjesta lonsche Rjet' ſzjeſtach Knejetow ljetſa go neſnaja. Tak dolhe Cjasy to wot tedy ſu

a tehodla, luba Łasowska Woſada ſwečiſch th dženha žadny Djen, kořiž tebi, budželi mikoſiwy Wóh naſchu Zyrkej, Thurm a nowe Swony psched Schkodu a Nesbožom ſakhowac̄, ſa wele Stow Rjet' ho wjazy róčic̄ nebudje. Tedy pak nebudje ničtu wot nas, wot waſhich Džecži a Džeczi Dzieci bes Žiwni ſhodžic̄.

To je tež Cjessje Djen, tón dž-nknischi, ſa tebe luba Łasowska Woſada. Cjessje Djen hžom tehodla, dokelž zytkwne Swony tajke woſebne, nabéjne a cjeſzjepolne Powokanje a Postajenje maja; dokelž tak wažna Potrjebnoſz ſa Zyrkej a Woſadu ſu a kbozej Aħwalbi a Cjesi ſlužic̄ dyrtja. A tuta cjeſhna Nalejznosz a Potrjebnoſz, na ſak cjeſzjepolne Waſchnje je wona tež wobſtarana a ſpokojena? Mjesto starych, roſſeržanych a nedokonjaných ſtronow ſu njetk tute nowe, wuſnamenene psches Wulkoſz, Pschu a Pschitojnosc, psches kraſny Synk a pschesjeny Lóš wobſtarane a nebjesche dren we zykej Woſadži niz jedyn jenicki Cjlowef, kij bydžiſche nowe Swony žadofziwoje mjeſi nóchyz. Pschi Wobſtaranju tuteje Nalejznosje wopokaſa ho Poſhilenje ſa to Rjane a Pschihódnische a Rjepsche, pschecžiwo předniſhemu; jeno ſ Gruhloweje miſchtersſeje Ruki dyrbſachu po pschesjenym Wobsanknenju te nowe Swony wujnc̄; kneſesche Cjessje Sacžucžje, bratrowſka, pschesjena Myſl, Pobožnosz, ſprózniwa Swolnoſz bes Wolskfanja ſwojemu Wuzitkej. Woſož a Niſzy, Aħudži a Bohatſi, ſlužomni a Woſhydkanti, Mlodži a Stari — wſchizh ſladowachu ſwoje Dary, niz nuſowani, ale ſdobreje, ſwobodne je Wolje. Waſhe ſwedjeniske Wuhotowanja a luboſne Powitanje nowych Swonow psches wite Wjenzy, twarene cjeſne Rota, Muſiſu a Spjewanje, psches nowe Aħoroje a psches wſchitke druhe pocjeſne Wopokasanja — to wſchitko cjeſi tež was ſobu, lubi Woſadni, psched Bohom a

Świetom, dokelž to sbojej Česzi a snabózneje Myślje pschihotowali sze, a żadyn rosoñy a na-bózny Ćłowek nebudże waschu Česzy psches na-blasne a pscheschezipne Ryczyje a Żorzy pomenshec; ale so sboju weſelicz na tutym Česzyje Dniu.

Ja móžu na was poladarowski tejż chróblsje mobkrucicj, so dženšniſchi Džen tejż pobožneje Radoszje Džen je — a to tehoodla, so je so Bóh wershny tutemu Skutku tak derje radzicj, so je nam pschesjenu Myśl a Woli a Samóženje wo-bradzik, nashe Psjódskm'ecjje wuwesz a so Leczie naschich Swonow so poradzi. My weſelimy so, so wone nam stak lubosnymi, ſljebornym Łošom Čaſha Wotdzielenja pschipowedacj, nas do božego Domu pscheproſkycj a sromadzowacj budża, kajž tejż prjeni Swón, tón wulki, s Kryſtusowym Snamenjom a njemſkim Napiskmom woſoko neho, praji: Pojče, pschetoz wſchitko je hotowe „ — a je ſerskim Napiskmom: Sthwatne Čaſha Woten-djenje — ſjewi moje Saſlinczenje; A Motliwi tejż powokam — a do Templa sromadžam.“ My weſelimy so teho evangeli. Sromadzowanja, kajž tejż ſrjeni Swón s. Dr. lutherowym Snamenjom a Wobpiſkmem „Zed'n twerdy Ród je nasch Bóh ſam“ a s Napiskmom sboju ſtemu ryczi: Sekuſcje ſtemu Knesej s Weſelom a pschihadjeſcje psched jeho Woblecžo se Sradowanjom — „a kajž tsczji Swón nasche Wotmyſlenje ſjewi“ tebi, Kneže Jefu, wumremy. „A ſhtoſz tejż to na nim wu-čiſhczane Snamjo Melanchthona s Napiskmem wupraji: Wſchitko a we wſchitkim Kryſtus.“ — Tej nowej 2 Khoroji se ſwojim ſerskim a njem-ſkim Napiskmem wobsnamenitej tehorunja naschu pobožnu Radosz a dyrbitej tehoodla ſwoje Mjesto we božim Domu namakacj. Tak nebudzemy tak so tejż weſelicz we tym Knesu, dyž jedyn aby druhí tych nowych Swonow. aby moſebje, aby wſchitke romadzie te narodzene Džeczatka na jich

prjenim Pucžu do božego Domu a ſhwajatej Cheze-nzy powitacj budża? Džiž budża witacj paczerske Džeczki s Wobnowenju čcjenſkeho Ssluba Nedželu Palmarum; pótſwzych, čzeſnnych Sslubenych s Wob-twardzenju a ſhweczenju jich mandjelskeho Swiaſſa na božim Mjesci; wełacj a witacj Hosz bo-žich pola ſw. Woltarja; so budżeja ſwonicy ſcže ſ nemu, ſchészijanskemu Porebej a kmjer-nemu Wopocžinfej we Šemi ntž jeno naschim Lubym, ale tejż njež nam — nam a Džeczki Džeczom a najdalszym Pschichodnym! so budżeja Pýcha Hjeth božej pola Ćłowekom, nasheje Zyrkwy a pjeſna pomožna Bjez s Wubudzenju a ſežerzenju nabózneje Myſlje a Živenja! —

Samo wot so rosemi a podawa so, so tutón dženſniſchi Džen tejż Džen pobožnych Pschejenjow a Próſtwow je; menujžy, so chył Bóh nasch boži Dom a nowe Swony psched Škodu a Nesbo-žom psches Wohen, Newedro, iorhaze Wichory a ſhtoſz wjazy ſchlódne a ſkajomne bycž mohlo, kózdy Čaſh nadnje ſalhowacj; so by jich Łoſ ſ Wóſkofosze tak porjedko, hacž mójno, Nesbožo pschipowedak a nas na Pomož romadu woſak; so by ženje nichtu tak bohasabyte Živenje newedk, aby ſtaſkej ſsmercji Živenje newopushezik, so jemu tute Swony ſaſlinczecz neſmjele. Tón luby Bóh chył dacj, so bychmy we krajnym a domja-zym Mjeri te Swony ſlinczecz ſkyscheli a na-sheje ſchészijanskę Prož po kózdom ſswiatok Swonenju so weſelicz mohli; wen chył ſtemu pomhacj, so by nas psches tute nowe Swony wobnowena, mójna a horliwa pebojna Myſl, Lubosz ſ božemu Domu a knebesski Pastwi napel-nila, so bychmy na Próſtwu, Modliwu a Čaſ-kowanje, kotrejž nas tute Swony Pschipeluju a Weſzor wolaſa, neſabyli; so bychmy nam te Swony Troscht a ſmjerowanje do Wutroby ſronile, tejž dyž nam se ſrudnym Łošom ſaſlinczecz; haj,

so bydu nam po sbóžnym Wusnenju kžichemu
Wopocžinskej a woplakanemu Wujudjenju stuteho
Cjasa tenje klinčale. Haj, haj, to je nascha
wšichkich dženčnicha sjawna a horza Próstwa a
Pozadanie, luba Wošada a Čromadzeni; stemu
pomhaš nam Béh kwejej wulkej Miloszi!

Rbožej Cjessi a k Pschissorenju teho Živenja,
koteg je s Boha a k Službi lasowskeje evangelskej
Zvukreje a Wošadu pošwiecju ja njetko jako po-
wołany a postajeny Člukomnik božego Člowa
pschi tutej Wošadzi, pošwiecju tute nasche iši no-
we ēwony: we tym Meni Boha teho Wótza +
Syna + a świętateho Ducha +. Wótze našch, siž
sy we Nebesach, świeżene bydž twoje Meno ic.

Cjess bydž Bohu we tej Wéžekofzi, Mjer na
Gemi a Cžlowekam dobre Spodobanje! Hameń.

Po tutej Ryczi bo sašo khierl. Čhtuczka spie-
wana s Pscherodzenjom Posawnow. Ma to poda-
šo Duchomny se kierskimi a njemskimi mlodymi
Holzami szych Khorojomaj a swožaduymi Wuswo-
lenymi a Čholzami do Zvukreje, rzejj Khoraji
pošwieżenej a Woltarej k Stroni stajenej boscchiaj.
Po tym bóžu ēwonu na Thurm čahane, kues
Grubl džerjesche tejj, jaſo ién wulki ēwón ho-
rječahnuč čhyčhu, krot' u njemsku Rycž. Jaſo
wscho dokonjane bje, schtojj psches Mjern dołho
netrajesche, bu stymy no i ymi ēwonami sronene
a wšidzij Čromadzeni spjewachu s Pscherodzenjom
Posawnew k Wobsantnenju Kbjerlisch: Nech Bo-
hu džakuje šo Wutroba wjehych Lutži. ic.. .

Grudne Podawki.

13. Róžownika wotpali šo Khieja Jana Gent-
scha we Žarkach. —

16. Róžown. padże Žona Khiejskarja Scholty
we Gaſlowi, 64 ljet stara, na Huno a wumre
psches to. —

23. Róžown. je Rodla Kluge Khiejskarja Scholty
se Schaudorfa we Grunawi mormy namfaný. —

24. Róžown. tepi šo po Honjowa L. A. G.
Sperber se Brunschwiga po Kocžibuša. —

27. Róžown. padże Gottlob Fügel se Schrepp-
nitzy, na Huno a wumre horsy. —

1. Čsmajnka wojsbisy šo Jan Christoph An-
ders se Bilej-Pulsnitzy. —

Zitne a butrowe Wiki.

Sandženu Sobotu ſu Žita Budyschini
płacjile:

Róž . . .	4 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.	tej	4 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenia	5	—	—	4	20
Jecžmen	3	10	—	3	5
Worž	2	25	—	2	$22\frac{1}{2}$
Róž	5	—	—	4	25
Zahy	9	15	—	9	10
Hejduschka	6	5	—	6	—
Dobre Bjerny	2	—	—	1	25
Hubenische	1	20	—	1	15

Khana Butry 13 nsl. 8 now.

Wudowane woi Welle rez Knihernje Budyschini.

Gžijskejane vola G. G. Hieki.

Zydzienſſa Dzwina

a b y

ſerſte Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

24. Číſlo.

17. Dzien Gwiazdka.

1843.

Schto ſo Šwjeczi podawa?

Wuj Rydwatſki pschindje mórdano ſemni a powedasche mi bes druhimi Powesjami, ſak psched ſtrókim Čaſom rjefy Geſner, pecja njeſaſki Wotpoſlann tych ſo menowazych ſtarych Lutherskich Wraſlawi, tejj po naſchich ſerskich Wſach a Woſadach Rothenburgſkeho a Muſakowſkeho Kraju mſta wokoło čzahat, předorowat, chejil a boje Woſkazanje mudželat je a to pecja we Krebianskej, Borschcjanſkej, Kljetnjanſkej a rulſej Račjowſkej Woſadzi niſchto Ludži ſplöſchal, ſuemiernoſzik a po ſwojim Ujenenju ſnadž wobroczik je. Ja ryczach wot tutych Podacjow ſe ſwojim pobožnym ſtarym Wujom Handriahom. Tón menowasche tajke Podawki: „pobožniffe Smuczenja naſcheho Čaſa“ fotrzej woſebje ſwoje naſtavac̄ne ſympſchindžne ſteho Prózowanja we bramborſkim Kraju maja, ſo dyrbja ſo Luthersky a Reformirtſky njeſak ſjenocžic, ſteho Ejenoczenja pak evangelskej Zirkwi Móz a Psichosjenioſ a wetsche Rosſjerienje narozz a dokelž ſwjetni Kneža do du-

homſtich Wjezow ſo mjeſchachu a tu nowu bramborſku zirkwinu Agendu wele Woſadam we Schleyfynſkej ſu ſMozu pschiruzicž džyli. To ſu džiwni Ludžo, djesche won; woni cjinja, jako by evangelska (lutherſka) Wjera Echfodu aby Podcziszcjenje czerpicž dyrbiata, bes tyn, ſo to niſkomu do Dycha a do Myſlije pschischlo neje. Handriah ſowendasche pak mi po ſchwili tuto Runecje:

Rebeſke Kraleſmo je podomne Kralei, ſij mjeſeſche Wozow, ſajz W; ſdom na Rebeſach. Won poſtaſi pak wſchelakich Paſtryjow na Wozu. Njeſotſi wot nich paſychu je derje po jeho Myſli, njeſotſi pak ſlje a netodžahu wo Wozu, ale jeno mo ſdu a Wujik wot Wozow, hacj tunje cjinjachu, jako bychu dobri Paſtryjo byli; njeſotſi pak newerzichu paſi, hacj tunje dobru Wolu ſtemu mjeſachu. Jako to Kral widjiſche, poſku won ſwojego Egyna ſameho, ſo by jeho Wozu paſk, paſtryku Wjedomnoſi wucžil, najſepſku Paſtrwu namakat a Paſtryjam a Wozam ju pschipofasat a na to druhich Paſtryjow najat a

postaříč. Jako ſo wſchitko ſtalo bjeſche, róči ſo kralowý Šeyn ſiško k Úlarej. Powolani a na- wučení Paſtryjs cžinjachu po taikim nowym a ſlepichim Rospokafanju, ſapijachu tež Řečeje a Štuki kraloweho Šeyna do Knihow a ruſidze- chu po wiſcej Šemí daloſto a ſchjerofe ſnowej a lipeſkej Paſtrwu a Wjedomnoſju paſi ſwojego Řneſa Štadka. Po Čaſu pſchispořachu ſo Šta- dka a cžitej Paſtryjo ſtaſichu ſařy a wjazy druhich Paſtryjow we ſwojego Řneſa Mleni a dochu jím ſtrojego Řneſa Požohnowanie a predy hac̄ iez cži wuſlujili bjechu, poſtaſichu ſařo druhich na ſwoje Mjesto, podachu aby ſarostajichu jím Štadko we Mleni ſwojego Řneſa a ſeho Žohno- waniem a tak pſchindje jedyn Tæthr po druhim. Sta ſo pak, ſo ſo bes težko Paſtryjami Smjeſch a Swada ſbieje, kotry by bes nimi wetschi był, te napiskane Ruihi ſjreve roſemil a wuſladowal a lipe paſt. Jedyn hanesche druhego aby wome- wasche jemu to a nono, romadžesche a paſyſche Wozny na ſwoju Ruku aby wobręža tež ſwo- jehe Šsobutowarscha Wozny a cžehniche je na ſo. Poſtawachu pak tež pſchego njeſotí, kiz ſo ſamí Paſtryjo cžinjachu a Wozny na Paſtrwu wodžic̄ chyžchu, nemjeſachu pak paſtryske Wovo- lanje ani ſwojego Řneſa Žohnowanie a Šwe- cžiū ſtaſkej Šelujbi a cži načžinichu tež wele Rostorha a Samucženja a wele Wozow bu pſches nich ſkrotnych.

Jako to wſchitko Kral ſont, ſromadži won Paſtryjow a Wozny a djesche k Paſtryjam: ſchto dyrbu ja wot was ſlyſhecz a widziej? Nejſe w̄ wſchizy poſtajeni na to Moje, ſchtojj wam domierit ſym? E ze w̄ besiobu jadyn ſchto wjazy, dyžli moj Šelujomnik, kotrehož ſym ſmojim Po- žohnowaniem požohnował, wumjerenych a mu- wſaiych myb, kiz Paſtryſtre nepomolani aby ſeziju, aby ſnamyſlenej Mudroſju a Horodſju

aby ſlakoneneſje na ſo torhnyſt a pſchineſli bjechu? Šchio hanicže w̄ jedyn druhego, ſaſyje do zuſnch Wozcžernjow f Džieramí niž, kiz wu- torhac̄je a cžinčje druhim Paſtryjam iſch Wozny uchwycene a ſliodne, dyž je ždyn tež wobpaſ, hōvodowac̄ a ſa ſwoje doſtač ňemoſjeſje? Sa- wjernje, ſoždy wot was dyrbí Rachnowanje ſa te Wozny dac̄, kotrež jemu domierit ſym a niž ſa Štadko ſwojego Šsobutowarscha — a cžu kójdemia ſaplačic̄ po ſeho Šswjernofzi ſa Pa- ſkenje ſwojego Štadka a niž ſa zuse. Duj džachu njeſotí iſch Paſtryjow: Ale, Řneje, nas je Šsu- rowoſi wo twoje Wozny žrata, ſo ſim je ſhim Paſtryjam a ſtej Paſtrwu a Škaženju wutochnej chyžli; my ſim to wulzy derje mjenili! — Duž wotmolni jím Kral a djesche: O w̄ Maſlaſni a Schibalojo, ſze w̄ lipe roſemili, ſchto Knihach pižane je a ſe wedžili, ſo Paſtryjo ſu nevſtojni a ſki a ſo je mojim Wozjam ſije hojene, cžehoda nejſe w̄ ſo priódz wobrocžili na Paſtryjow a iſch Rkuda dovedli, roſwucžili, wobrocžili a po- lipeſhili, jeliž ſo ſze ſ Wjernofzie a ſo na to wu- ſtejic̄je? Laj, Paſtryjam budže pſchispite, ſchtojj himak cžiniti ſu, hac̄ jím moj Šeyn poſaſowal a iſch cžinčje wuſzil je a niž Wozjam, kotrež iſch ſložej poſluſhne bjechu. Menadžeraſje ſo tehoda na wjazy, hac̄ wobpaſ mōćeje a ſchtojj hižom druhim Paſtryjam pořucžene je; pſchetož, laj, wſchitkén Kraj, Paſtrwu, Paſtryjo a Wozny ſu moje a kójdemu ſtemu Paſtryej budu ja pta- rym Čaſu moje Wozny prejz wſuc̄ a je dru- hemu podac̄ dyž ſechju. A Wozjam pak djesche Kral: Wy pak, moje Bohaſtwo a Weſelje, po- ſluchajic̄je waskich Paſtryjow a podcžiſze ſo jim; pſchetož woni waskich Duschow dla wachuju, jako cži, kiz maju Rachnowanje dac̄ ſa teſame; ſa tymi wokolo čahazymi Paſtryjami pak, kotrych ſam priejdſtajit nejſym, nebjehajic̄je a nebliedzic̄je

sa žvacjatmi jich dyš a dyš slježeneje Vaſenju; pschetož vjereže ſvjerje a kroblje mojemu Šekoru a Šorenju: ſo žana tych ſlježnych Božnjow ſo nidi wuformic̄ nebudje! —

Truſchkez Hanka.

Truſchkez Hanka tenje fcjiesche
Jako mlodna Lilia,
Médre Wóczko jaſne bjesche,
Hubka, fajz ta Rójic̄ka.

Nan ſo na nej weſeleſche,
Močeri bje Schcjenjatko;
Dyž bes Mlodenčami bjesche
Horesche ſo na nju wſcho.

„Schkoda, luba Hanka rjana,
„So tak Reje lubuſech,
„Womysł, ſo nej' Reja janę
„Rij ſu ſobu nerejwesch.“

„Hejoli chjyſche tajka wostacj,
„Budjesch bórsh wobljednyc̄,
„Twój Lóſcht budže tebe khostacj,
„Daj ſej radjich poroſhcy!“

Hanka chjyſche tajka wostacj
Djefche: nech ſo naſtaſam,
Druhu Młodoſz nem'žu doſtacj.
Duj nech tulej wuſewam.

Laj a dyž ſo Ljeto miny,
Biesche zylje hinaſcha,
Ladajzy wſcha Kjanofz ſhiny,
Wóczko, Lic̄ko ſemrjewa.

A dyž ſo faſ Ljeto minu
Na Maty ju počoža,
Sahe morwej Berschcz a Šim
Na Raſchcz iejny ſypaja.

„Tolej ſpomičje, Hoſcjt moje!
„Weſeleſje ſo Živenja;
„Kójžda mlode Ljeteta ſwoje
„S Roſomom nech wuživa.“

„Bydyc̄je pak, to krucje praſu,
„Sdóbnej Mjeri weſele,
„Pak was bórsh ſarebaſu —
„Cznowym Rowi lejžice!“ —

Wrowjan.

Waſchnje stareho Čiaſa.

We ſaſtarſkim Čiaſu, njeđe Sto Ljet predy Lutheru, mijachu džiwnie, ale dobre Waſchuje, ſo Žonam, fiz psches Kleſti, Swadu a Luhanje druhim ſchložachu, Hufdu na ſowu a Rysadko do Huby tyknachu a Bjerz je potom ſa Hufou djeržo ſtothim Rijom po Wsy aby po Bjeſti wokolo wodjefche, druhim, Kleſtatym Žonam ſ Snamenju jako Traschidko. Tolej Waſchuje mijesche to Dobre, ſo ſo Kleſlanje a Swada, Kuhanje a romadžie Mučjenje bes Žonami ſubi, tak ſo we poſniſhim Čiaſu Mujojo tajkih ſonjaſych Huſdow ſ Rysadkom, dokelž je wjazý naſoſičz netreba, wjle ſapomniču. Tola pak budža tafle ſonjaſe Huſdy hiſheje niel ſ Wopomnenju khowane — ale nekaloža ſo wjazý, dokelž Žony wot tammeho Čiaſa ſyra wele pjeſniſte a ſmjeruſiſcheho Waſchnja ſu, ſu wſchje Kleſti a Swadu wotpoložile a tak na Mlodoſi pschibyle, ſo ſame ſwoj Iaſyk, dyž ſo jim Krej iračiž počzne, we Huſdse djerža a ſo hablej Bjerz to potom cžinicž netreba. Jeli pak njeđe, tu aby tam, tajka Kleſflata Žona ſe ſaſtarſko Čiaſa povoſtala, ſhiojž mi wjedomne nej — pschetož te, fiz ja ſinju, ſu wſchje jara ejichego Waſchnja — ſaha ſo dy pomhalo, dy by ji jejny Muž jenož tajku ſonjaſu Huſdu poſkajak —

Niž jenož pak Repocjenki Žonow bôchu wot lektorej blat. Jako won nietk wot swojego dofastatskih Wózow tallej wusmijeschene, ale tež mužaze, dokelž naschi sustatizy Wózovo sa to mjejachu, so fo ſemu Waschnju psches Šakasne aby Pschikasne pschezo mobróč nedu, ale drudn wele ljepe psches derje wumyslene a swjery nałożene Žony, kij f Šwajczej wabja a teho Winowateho na Česki pojimaja. — Tak mjejachu naschi Wózovo sa Piczkow palenzown Šud pschitolowan, fotey na jenym Rónzu janeho Dna nemjeſeſche, do teho Daa na druhim Rónzu pak bje Džera wudžjekana, tak wulka, so mužaza Žoma pscheljese. Bje ho nietk jedyn wopit. da poſychu ſemu tón Šud na Rameni, tak fo Žoma f Džetu wohn ladasche a won bu wot Vjerja ruije tak mokolo wodzeny, jako te ſuhate Žony we ſich Husdach. — Dy býchu tolej poſmijeschaze Waschnje tež we naſhim Čaſu nałożili, tak wele taſkich Šudow ſejzto dyrbjata kójda Wozada mjeſi, dy býchu fo wſchizy Piczzy na jenym Dnu wopili? —

R. I. m. n.

Wón nietk wot swojego dobycza byczneho Čísla aby Numer a klyſchesche, bjeſeſche won na Mjosi Kollektorei, fo by ſo wot swojego Dobycza ſwjetloſtil, tež ſonik, tak wele ſo na neho Dobycja dónđe. Wot Kollektora klyſchi won pak kwožmu nullemu Spodživanju, ſo ſeho Žona na Mjeto pót Tolerja, kójdy Ras jeno džewecj Šljeborny placjita je. Roſnem. dreny a ſahalky bjezi won domoj, prascha ſo swojeje Žony, hacj woprawdzie pschezo jenož 9 Šljeborny placjita je — a ſchto je ſe Šbékam čjinila?. Wotrocžkowa Žona wotmolwi, ſo je ſo ſi pschi jich Khudobi psches Mjeru wele ſdalo 12 Šljebe. placjicj, tehodla je kójdy Ras 3 Šljeb. k Khlebej ſa Džecji wotčahnika. Duj waſ ſej tón roſniewan Rečlowek Šuwak a biſeſhe swoju Žonu ſním tak jaxa, ſo morwa k Šeml padže. Na jeine Wolanje bjechu dre pomozni Šuſhodžio pschibježeli, ale pschemjernie poſohje. Wona pschin- dze psches ljeſartsku Pomoz malu Khwilku ſahy k Živenju, wumre pak po njekotrych Dnach ſru- dneje Šmerczje. —

Wſchelkisap. Objerki.

Sbožje a Neſbožje. Jako psched 3mi ſjetami wulki Dobycz Berlinskeje Lotterije do Braglavych pschindze, dónđe ſo won na luthych niſlich khudych Ludži, jako na njekotrych nožnych Wachtatorow, jeneho ſchewſkeho Miſchtera ſieho Wotrocžkami, jenu khudu Sarodnikawu, njeſchio Šakujoſomnych, a dželawych Ludži a tež jedyn ſorč-marski Wotrocžk bjeſe bes tymi Šbožomnymi. Tónlej poſhleni bje pak tón najneſbojomiſchi. Jako khudy Šakujoſomik bjeſe won pschi kójz-dym Racju pót Tolerja psches ſwoju Žonu Kol-

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placjile:

Kož . . .	4 tol.	$17\frac{1}{2}$ nsl.	tež	4 tol.	$12\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . .	5	—	—	4	20
Zecjmen . .	3	20	—	3	15
Worž . .	2	$27\frac{1}{2}$	—	2	$22\frac{1}{2}$
Róž . .	5	—	—	4	25
Zahly . .	9	15	—	9	10

Rhana Butry 12 nsl. 5 now.

*

*

Zydzienſſa Dzwina

a b y

ſeſte Powesjie ſa hornych Lujiczanow.

---

25. Ćiſlo.

24. Dzien Smajnika.

1843.

Stary Hancj ſe ſwojej Hilzi na Wospoſkim Hermanku.

(Wón ſam poweda.)

Dwazny Dzien Haperleje
Trechi Hermank Wospoſki,
Rajtenschi to Mjeſaz neje,
Sniſeh a Bloto wobradži.

Tola pak ſo wele Luda
A Hermankej tam namaka,
Nekotry tam ſtejo huda,
Wele kſcheczinenu ma?

Ja ſej najpred' Póptjanz kvipich,
Tón bje ſkódkи ſawjeszie,
Tejj ſa Polak Ćiſt'ho wupich;
Wosporku je Weſelje!

Rajke ſlepe Renadjiwschi!
Trechich Wuja Borschczans'ho —
Suby Hilzi ſaprajitowſhi
Kasenk poſasa mi j'ho.

Hilza rady newidzesche
So ſnim Schlenczku wupicj djeſch,
Wuryczeſz mi ſMozu chznsche;
Ale Krepka nij' wſhak Rjeſch.

„Wujo, tam tej mulkej Rheſſi
„Tam, dzejz nimo pſchischt fñ,
„Kolbaſku tam wonkach lejzt,
„Wupich Schlenczku Khumely.”

„Ja tam Krepku hiſhceje ſmjeju
„Pój, a daſ ſej voredzicj —”
„Nu da! ſah ſo Ruk ſo ſrjeju —
„Remoſach cje reuſliedzicj.””

„Wlaſch da njeſchtó na Pschedanju,
„Aby ſn jno roſvſchedat?”
„„Ja mam Ćiaſ njeſt k Kleſkomanju,
„Ssym ſo njeſchtó wunjewat!””

„To by Ćepl! je da njeſchtó
„Radjilo ſo wopaki?
„Wujo, ja bych newedzik ſicht
„A Rjevej tzenſ cje naſabi.””

„„Poikhai! — reschilko swjetne Kublo
 „„Kmélse! je wšwak sachodne —
 „„Ale netnicžomne Kublo
 „„Moja Hanža wostane.”“

 „„Lai, - duž džens̄ ia stara Esowa
 „„Wuc̄jeti me s Rosolem —
 „„Poikhai! pon sbćen fa mn̄u wela:
 „„Psichijer Reumicžlu mi dom!”“

 „„Ja so pocžach na nju hōršic̄,
 „„Nejšym herwak swadlic̄ —
 „„Ale wona wje me strójic̄,
 „„Szjeze ſebi Drevjanin.”“

 „„Pukt stajkim Drevom bola
 „„ — Ja dre ho jes' nebojach —
 „„Ale napoklekt go tola
 „„S Rosolem tu schleprowach.”“

 „„Tón mi wopak roshmesche
 „„Dyz jem' Schryk wsach fe Schije
 „„Druhu Wjez ſej pomyslesche,
 „„Ale niz na Pschedacie.”“

 „„Wén ho s Redžje nehibasche
 „„Hac̄ jem' Hanža Woſuch da,
 „„Na Wuc̄ju ſo ſaperasche,
 „„Rehasche do Woſpórka.”“

 „„Pschiwjoſan̄ kradnej Rheiſt̄
 „„Nepſchewane melotac̄.
 „„Pſchi najrenſchej Travi lejst̄
 „„Kloſchci Džas a něchze jrac̄.”“

 „„Doig iich ſej ſho webladachu,
 „„Zadny wele neſadži,
 „„Szbehachu a wobmaz'wachu —
 „„Zemnar kralich newažl.”“

 „„Iara Žonska ſdeln'ho Velſta
 „„Woſom Róti mi napoda,
 „„Napoklekt ta Ramka helska
 „„Widži — ſo ma Rosola.”“

„„Jako tón, ſiž tamlej ſmacži
 „„Schjefnal ſadži — bohi Nan —
 „„Psichindže „ſchio tón Kóſlik placži?““
 „„Psichellepan̄ Kulowcžan.”“

 „„Lai, ja t Esancžyn Šanza trebam,
 „„Bratſe! Róti či fa nj'ho dam;
 „„Wihliſch ſebi, ſo eže ſjebam?
 „„Ewjetominje ma Kulowcžan.”“

 „„Ejes mi s Wecžow! knemu praju —
 „„Tam je Waſchtar, ladej ſo,
 „„Kulowcžanow dawnو ſnaju,
 „„Esu mi leſni Herzijo.”“

 „„Wón ſej dashe ſ Dobrym radic̄,
 „„Ric̄zo wele neprajt,
 „„Róchylſche ſo ſomnu ſwadic̄,
 „„Wocži trochu wuwali.”“

 „„Tisfrécz woklo Kóſka džiesche,
 „„Wolada ſej prawje ſho,
 „„Borbotaſo Ruku ſbjegje,
 „„Szčini ſſchiwe Roſeflo.”“

 „„Potom tolſty Rips ſo ſubſ,
 „„Žanej' Redžby na nj'ho mam,
 „„Kmótse! Dórk mi tſi we Hubi,
 „„Dyz na Kóſka ſpominam.”“

 „„Bohem' Žatku nekje deke
 „„Blóčji ſo tam walesche —
 „„Psichindže Muž, ſiž Rofje berte:
 „„Bratſe! tón ma ſčinene.”“

 „„Po Lenejk t mudrej Žont bjejo
 „„Dolho ſo tam nelomdžach,
 „„Ale wupſchewewoschi lejjo
 „„Kóſka ſaſko namafach.”“

 „„Wſach ſho njett na moje Namjo,
 „„Dach ſo ſnim do Drjejenin.
 „„Tu masch ſwjetnych Ujezow Enamjo!
 „„Wupiſ! Raps je pschi daty!”“

„Tak mój Wuj mi powiedaſche,
„Bohi, wón ma Nesbožje.
„Cudny ſtwojeſ ſanji džiesche —
„Jeno ſo ſeſ neſtrydne!“ —

Gatt. 2^a + 1339
fr. „Nesmertele“

Nieschto wot chęzenskich Menow.

W nasich Čaſach, hdzej ſo Eſerđo ſaſo ſtwoje Narodnoſje dopomieć počinaja. by njeſotryjkuliſ ſtwoje chęzenske Meno, kotrež je ſwetscha ſhebrejſſeje, grichisſeje, lačzansſeje aby njemſſeje Ryczeje wſate, radn po prawym ſerſkim Waschnju piſak; ale mało iſch je, kiž ſwedja, ſak na ſo fožde Meno do ſerſkeje Ryczeje poſtelegicž aby ſak hebi je ſerſki Ljud hižom w ſtarych Čaſach poſylprawi. Ta podam teho dla njeſotre Mena, ſaj ſym je ſknihow wpiſak aby wot ſameho Luda ſkyſchal. Bes nimi je khetra Licžba wſchu- ržom ſnatych, ale ja je tolo poſtitajſch, dokelž ſo buſto doſ, neprawje piſaja. Bone ſu: Adam, Hadam aby Hodan; Albert, Wójczech; Andreas, Handrij; Augustin, Hawſchyn aby Howſchyn; Balthasar, Balzajr; Bartholomäus, Bartromený aby Bartroný; Benedikt, Beniſch aby Beniſch; Blaſius, Blažiſ aby Blaža; Christoph, Khrystop aby Khrýſcha; Ehrenſried, Čeſſiomjer; Fabian, Hobjan; Friedich, Bedrich; Georg, Jurij; Gottfried, Bohumjer; Gottlieb, Bohumil; Gottlob, Bohuchwał aby Bohuſław; Gregorius, Rehor aby Hrehor; Heinrich, Hendrich aby Hindrich; Hieronymus, Krölmuß; Jakob, Jakub aby Kuba; Johannes, Jan; Kaspar, Kaſhpov; Laurenzius, Lawrenz aby Law- riz; Ludewig, Ludoſik, Ludoſl aby Ludewik; Lukas, Lukasch; Mathäus, Matusch aby Ma- ſej; Mathias, Matyj aby Mots; Martinus,

Mjerežin aby Mertyn; Melchior, Maſchař aby Maſchař; Michael, Michal; Nikolaus, Miklawſch; Paulus, Pawol aby Pawlusch; Petrus, Pieter aby Pjetyr; Sebastian, Se- baſtyj aby Baſtyj; Egismund, Sygmóti; Simon, Symon aby Schiman; Stephan, Sczjepan aby Schcjepan; Thedor, Bohdan; Thomas, Domaſch; Traugott, Bohu- wjer; Ulrich, Hotdrich; Wenzel, Waſław aby Weſylaw; Wenzelaus, Wiaſłow aby Wiaſław. — Str. II.

— Lajce! džiwna Wjeſ ſo ſtaſa;
— Šlyſcie! chęzje ſroſemicj ...

Echtó je, liž by neivedzik, ſo je Weſ, kotaž Wóſlicža hora rjeſa? Tutu Weſ wjazy ně- namakach a jeje Meno wjazy nénadeńdjeſch. Ale, budže ſnatio njeſotryjkuliſ prajicž, wſchako tola žane Powodženje njeſi ſeſmy, kotrež by Wóſlicžu horu ſobu wſalo, wſchako tola žadny Wohru byl njeje, liž by Wóſlicžu horu ſahubil, wſchako tola žadny tajſi Wjetr nedujeſche, liž by Wóſlicžu horu ſ Wichoramk roſperschil, a wſchako je Wóſlicža hora tola tež khetry Kruch wot Mužakowa, hdzej drje druhdy zile Wžy njehdje druhdje poſtegadža. A tolo je Wóſlicža hora precž, poſtegož po Proſtri njeſſeſho Wobſedzerja tuteje Wžy, Kúesa Burghardia, je Wuschnoſ ſuſaſnju dala, ſo dyrbí ſo Wóſlicža hora poſtichodnje Wylemožy (njemſki Wilhelmsfeld) nienowacž.

Wſchelkisun. Šbicerki.

Dwaſ a dwajny Džen Mjerza njejeſche Knes Erft Tymotej Scholka, kraloſki Super- intendenta a Duchomany w Křištofowi dla ſeſ a dwajny ſteineho Wedjenja ſweſtneho Deſtoniwa

węselsy Esivedżej. Wón dosta pschi tutej Eska-dnoši wot wokolneho Duchomistwa Krašny, posłoszczinę Pofal a wot Wyczerstwa rjann, drohi Seget jako Daraj wjernieje Luboszje a muškeho Česzenja.

Djesacj 8jet starý Hölchez Michał Ledžbot wuczahny malu Dżówečiczkę Knesa Katechety Herby, kotaž bje do Rječki, kotaž psches Hösnizu bježt, panyka a ſdjerja jež tak Živenje. To ho sta drugi Džen Meje.

Schjeſnaty Džen Rézownika ſatepi ho w Pschierowі nedaloko Krebje Rychwaldski Matyjsk. Wón bje w Pjanoszi do Wody panyk a Rónz wjacz dyrbjač, dokelž ſebi ſaſo won pomhacj nemožeshe.

St. II.

Crudne Podawki.

Prijeni Džen Eszwajskow pschindje na Mjesto Elstra a wokolne Wshy ſurowe Rewedro. We Elstri bychu ſchiesz Brožnjow, we Rhensdorſi jene Domske wot Wjetra powalene a wutupene. Žita ſbichu kruhy, najbole we Panschwizy, Kukawi a Jaueri, a ſylne Echtomy bychu wot Wjetra ſkorzenemi wutorane.

Tejz na Pulsnizu pschindje 5. Esmažnika a wokolne Wshy Rewedro ſkrupami.

6. Esmažn. wojskih ho Wilhelm Zeischler, 48 8jet starý, Garodnik we Stolpni, na Hubi ſwojeje Rječe.

6. Esmažn. by Jekonna Gelansky, dwie 8jeczi stará, djowka Bura Gelanskeho we Schekezy, wot Kotow we Dwori ſaražena.

Se Samolivenjom Redakciora.

Gjischane pola C. G. Hieki.

7. Esmažn. Nož na pól dwanaſci wokpalichu ho we Caminji pecjo Burjo a wotbyhu cheče ſwoje Saméženje.

9. Esmažn. ſepe ho Gottlieb Manik, 70 8jet starý, ſe Kroftawoj.

Zitne a hutrowe Wif.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placidle:

Nož . . .	4 tol. 20 nsl.	tež 4 tol. 15 nsl.
Pschenia .	4 - 25 -	- 4 - 15 -
Ječmen .	3 - 20 -	- 3 - 17½ -
Wowl . .	2 - 25 -	- 2 - 20 -

Khana Butry 11 nsl. 3 now.

We Welle rez Kniherni je dostacju:

Vocabularium latino-serbicum to ho Wacjenskich Swówow, na Serſku Retz Přerozeno wot M. V. H. Swotlika. 1721. 10 nsl.

Pola Knihowpschedawaria F. A. Reichela w Budyschinii ſu ſnowa ſaložene a k dostacju:

Nikodemusowe Knizki
aby Poweſtwo wo Živenju

Jesom Chrysta,
kotrez Nikodemus, Rabbi a Woski Židowski, wopisali,

kaž won jo ſam widžik a ſbonil, dokelž je ho ſemu džeržat a potajnje był Wuczomir.

Jesom Chrysta.

Tej wele rjanych Wjezow a Podawkow, kotrez egi Ezentzy neſzu wopisali.

Wone koſchtuja ſwjasane 8 starých Šljebornow, newjasane 6 Šljebornow.

Wudowane wot Welle rez Knihernje Budyschini

Endżenissa Nowina

a b y

šerske Powesze ja hornych Łuzicjanow.

26. Čísto.

1. Džen Pražnika.

1843.

Schto šo Szwecji podawa?

Bar Miklawsch Rastala, Merten Pödlan a Echolia Wicjas-gebžihu na Jana Popolnju Korčmi pschi Schklenzny Piwa a Židelsku Balenza a dokelž runje wen schyrjo nebjedu, da neplazachu ſKhartami, ale dujachu schjere a módre Mróczelje tobakoweho Kura mot šo. Korčmarjo! pocja Wicjas, newjesch nicžo nowe pojdač? pój, syn šo ſnam, ſeraj ſej ſnami, aby powedaj nam nieschto! Korčmar Matihij pschindje a džesche: ja hischje Rhwilje nimam, jowlej pak macje naſchu ſersku tydženſku Nowinu, laſujcje ſej tak dołho nieschto ſneje, jeli ſo nicžo ſami powedacj newjesze! Miklawsch wsa Nowinu a džesche: Haj, lej! tajtelej nowe a ſwjetne Pišmo; ja kym pschezo mjenik, ſo nicžo druhe we Eserskim ne-čiſteča, dyžli boje Eslowo! czechodla tejto ſo ion dobry Mužik ſtaſki ſwjetnymi Pórkami a Powjeszemi blaſni, nemohle na telej rjanej bjelej Paperi Modlitwy a Prjedowanja ſtejci? Echolia Wicjas rekný: Rum dre býchu tu mjele, ale Mi-

klawſho, rycžimy da my Burjo, dyž ſo ſendžemy, tež wot Modlitwew a Prjedowanjom a bójſkich Wjezow, powedamy ſej wot teho Korčmi aby psched Dworom ſedjo? ſa Džin dy kym ja to ſlyſchal. Ja ſej myſlu, tak wele hacž my Po-ſhilenga a Prawa mam, ſebi wot ſwjetnych Wjezow a Pórkow powedacj, tak wele Prawa ma tén dobry Mužik wot ſwjetnych Wjezow piſacj a ſchilwanje to je, ſo wot neho pschezo njeschto tajke wujitne aby ſmjeſchne naſonimy, wot čjohož potom rycžecž mòžemy! Pödlan: Ale, prajeze mi jeno, kajke Wotpoladanie a Raſtajenje ta džowna tydženſka Nowina ma? čje wona ſnadž naſ Burow tež mudrych čjinicž, kajž Schulmeifter te naſche Džieci? Dyrbalo to býč, da nech ſej bojne ſwoju Mudroſz ſhowera — aby dyž čje Wucžby piſacj, nech nam praji, kaf býčny na Wifach wjazn Benes' ſa Tuchlu, Skót a Žito, haj ſawſhje naſche pschedawansſe Wjez ſtydnyli — a dže jenu Wjez naitunſho a dobru mužku-pimy! Miklawſch: Haj, Mertene! na to ſlaſkowe Wucženje a Wuknenje; to je njechtu wſchón

saziedzann na ne; ale nech wschak kójzdu jjedze, won dre hinak pojedze, drž budze njeotre Molje (Rash) iróczic a schtoderac! Ja knajmensche. Schokta: Haj, to ja mjenju; pschetož wulka mu so nedzelski a smiaty Džen Popeluju na Lawu lenu a so kmojemu wschiednemu Džetu pochylnenc wuspju, aby sajndu Gjaz Pscheczinca dla Khwilu do Koczym, to mi skere Wuzik pídi-neke, hacž Lasowanje tajich Nowinkow a mudrarskich Powuczenjow we Nowini, hejsy tam jene žu. Schokta Wicjas sazechli kej snowa a potom prajl: Kmotse Miklawsho, nebledž tak kúpkojcje! lej — . Miklawsh dyri wo Blido: schio? ja kúpkojcje bledjic? schio masch ty u mni wustajic? Schokta: ja chých prajic, neryc tak slabje! lej, dyž ty nicžo wjazy newiesch a sa Dobre nespósnajesch, hacž so najesz a so i Džetu na Lawi aby Koju wuspacz, kajte Rosdzielensje da potom bes tobu a twoimaj Brunacz-komaj Ródzi, aby bes twojimi Wolomi je? Ejedom to, so ty pohanesch a je narwedujesch, wone pak cjahnu. Miklawsh njerony: nejšym ja Gjlowek, nejšym ja mudrisci, nejšym ja Kschesijan? Schokta: To czi ja derje dam plezcic, jenož so ty jako Gjlowek, jako Rosomom wob-darene Stworenje a Kschesijan na pschezo jenaj-sim Trepeni twojego Pósnacza a Wjedomnosije, Wustojnosje a Sonenja stejo wostacj nemôž sch, ale dyrbisch, runje kajz po twojich pschiberaznych kietach we Kschesijanisej Dokonjanoszi, tak kijz po Petriebnoszi a Žadanju njetsischeho a pschiwodneho Gjaza na Mudroši a Sonenoszi rož, dokelž ty Bóh ton Knes nejšy, kij wjeho wie a snaje a je dokonjan. Podlan: Aha! ja zno cžiju, tak dyribi to wonpschinež; Kmotse, ty mjenisch, so ta

Nowina nas tak trochu pschihotowacj. na Sslied kam jjedze tak mudrie aby nemudrie, hacž obze, a Pucž pschinesz dyribi, so bychmy tak kustbole mudrisci a rosladani byli, jako Džed a Wewka. Schokta: Haj, to ja mjenju; pschetož wulka Rusa nas cžieri i Wuknenju a kromadje Branju nasich Wysłów, so bychmy temu kójzdy Džen mudriscemu Eswjetej Wahu džerzecž saméhli, tehodla djerži so djenšnisci Džen tak žalošnje wele na Schulje; nasche Džeczi, hejso tejj my, džrbja wjazn nauwknacž, dyžli my a naschi Predomni, wo to so ryci — a ktemu chžedža schulszy Wucžerjo, Wóschnoszie a mi so sda tejj ion Nowiny Pišat pomezni bycž. Podlan: No, tajke te hñjeschne Poweszie a Schiucžki ja necham facjishnacž, te kúkicžanske Přyselje a tehrunja, to masch njeschto i Woschczerenju a schtu so radž nešinjeje, tola pak nemôžu szyla wopschijecž, cžehodla my Burja schto wjazy, hacž bož Pišmo a nasche Kschesijanstwo lasowacž a wdjicž dyrbeli; neje to dosz, dyž šmy my a nasche Džeczi we Kschesijanstwi roswuczeni a wjem naschemu Skotej a Polami hojicž a šmy strowi? ja newjem, schto to tajka Hara se Schulemi a Wucženjom a ſPišmami a Nowinami je, kajz bychmy my Wolý byli a kajz bychmy nješko na jeno Dobo Mudroši wareni a Rosom tunkani bycž dyrbeli a napošledk steho wjazy Penes' nalesz móhli, jako pchorej Hjeczi Ekow! Schokta: Ty rycišch, Kmotse, sa tym hacž roshnisch; Neje wierno, so Gjlowek jeno ſRukomaj nedžieka, ale dyribi i wustojnemu Džetu a Sadžerzenju pred roswuczeny a roskwjetleny Rosom mječ; ktemu pomhaja Schulje. My nimamy pak samo snašim Bohom a Kschesijanstwom, snašchimi Polami a Skotom cžinicž, to wjazy nedořaha, ale

tejj se Szwetom, kajsz wón je. Roswuczowanje schuliskeje Młodossje dyrbi njetsichich Ćzachach róbsche a schjersche byc̄, hac̄ njedn, dokej te stare přednische Ćzachy su sajschle. Ja ham po moskim schekzissim Hameji to widju, schto bei wostenne žadaja a schto dyrbjal wschlko móh; schto njeko ſebi dyrbu wot druhich džilach dac̄ a placic̄, to r̄eka pak: ja niz se swojeje Wóschne, ale swascheje; pschetož te Djieka su fa was. Miklawſch: Jo, jo! da my to swascheje Wóschne placzimy, schiojj ty nemözeich? to ja priene ſkyschu! Scholta: Haj, to ho wje! dy bydžic̄e me predy niekotre Eleta Młieszi na wulku Schulu dali bili, so bydžich wiazy nauwurcz móhl, hac̄ naschej weznej Schuli, da byschje njeko placic̄ a ja ho matrowac̄ a ho hanibowac̄ netrebal. Rerten: To je tola Ćzepi ham sym nowym Ćzachom, dy bych u nas jeno fe Schulu a Poschtrasowanjom schulskich Skomuzenjow na Pokoj wostajili, mój Hulz tola žadyn Scholta aby druhí Wuczeny nebudje! Scholta Wiczas: O, Ćjeszje dosi wot naschich Wóschnostiow, so nas kemu nusuja a czierja, schiojj my l̄epe nerofymimy, wone widža do Pschichodnosje l̄epe, hac̄ my. Na Wisi jjesdsc̄, p̄sbedawac̄ a supowac̄, tunjo aby droho, to budze ho hamo namakac̄ a wuczic̄; nam nastawa yak žylje hinajsha Pschichodnosz a Potriebnoszje a nebudzemy ho my a nasche Djieci na to hódnje pschihotowac̄, da budzemy bic̄i, kajz h̄iom njeko tejj, na Hubu, na Wóschem a na Kribet.

(Pschichodnie dale.)

Weczena Neſwjetnosz.

Tam we tym Hajku selenym
Tam steji starý Dub,
Psihi tym na Ssydli kamentny
Pań ſlubej' ſčini ſslub.

Wschje Schtomu, Liszia selene
A tejj tón starý Dub
Sa Sewiedkon bjechu ſtajene,
Rak djerzec̄ ſlubaj ſslub.

Sso ſwjeru lubo mjejeſchtaj
A neſublischtaſ Ćzesz.

Ach! njedy pak tam ſrjeſchiſchtaj;
Ma Luba Hańbu neſz.

Sso Ahwila bórsz pomine,
Sso Luba wuſnawa —
Duz jeho Luboſz woliwne,
Sso fa nej' neprascha.

Mu Luba Ssynka porodži
We ſwojej Necjessi.

Duz Pań ju zylje wopuschęgi
We jeje Hubenſtwi.

„Ach! newopuschęgi me, Lubę mój,
„Ssny Sswjetnosz ſlubil mi —
„Do Rukow twoiej' Lubej' poj,
„Sſlub naju ſtwerdžiwszhi.“

A Djeczaiko tak plakasche
We khudnych Peluschkach,
A Luba Ruzy ſamasche
Psihi ſwojich Žałoszniach.

„Spomu, djesche Holc̄o ſoyduszyg,
„Na boje Ssudzenje!
„O, wopomu, Lubę neſwjetny,
„Te moje Žałoszje!“

Pań pak wjaz wo nju neredži,
 Se Esmejchom wotendže.
 Na trm ho Holčo rosrudži
 Esej Esmercje prosheshe.
 A njedn Panik pod Dubom
 Po Hontvi wusnyk bje,
 Da swulkim, čornym Newedrom
 Eso Nebjo wobezeje.

Pań, jako Wocji wotewri
 Eso mulzy nastrója —
 Blysk nahlje Čijemnoj rošswjetli,
 — Saray Panika.

Tam we tym Hajku selenym
 Tam steji starý Dub,
 Tu saplaczí se Žwensjom
 Pań nedjerjany Sslub! —

Mrowjan.

Kofula. (Powjess.)

Mot Spocjatka Čewjeta, jako Bóh wschitke te. Ptak stwori a jin sobu pschikasa, so bychu ho pschisporjate a Čemju pełnile, waresche tejj Kofula, kajž kójjdy druhí Ptak, swoje Rjesdo, do kotrejž Deja neħysche a je we nim wulahnu. Bes tóm, so Gsancžka Kofula pedjische a lehniſche, bu ji jejny Muž neħwerny a ladasche sa druhimi Ptaczkami. To soni psches njeſotre dróbne Ptacžki Gsancžka Kofula a swadži ho rehoda možnje a kurowje se swojim Mužom. Kofula Gsanz prejše swoju Reħwjetnosz a klubi, je Saroczenjom, so žanemu temu drébnemu Ptacžkej Ziwenje spusħċiż neha dla tajkix pschisko-

dnych Ljđow. Gsancžka Kofula wjeresche swoje mu Muzej a pomħasche jemu, so na tħix Nasch, ġuwarjach weċċej, a konzomasche tejj te dróbne Ptacžki, jako seħarnej, pschisłodny Narod. Małej Kraholz, tón Móscher, narucja pak saħbi Gsancžku Kofulu, so jejny Muž nasawjeſte sdruhimi Ptaczkami dżerji. Duż rošnjewa ho Kofulinka sniora a salubi, so nidv na nidv jańe Rjesdo wjazgħi twaricż neħha, a tejj swoje Mlode Rjesdo twaricż wucċiż nebudże. Ta'k ho fa — a se Sawiesse a Ġlobocžiwoſſie kónzuje tejj njeſt Kofulinka dróbne Ptacžki, netwari hebi jańe Rjesdo wjazgħi a newočehne tejj jańe swoje Mlode, ale ta'j je snajomne, sneħe swoje Jejo do Rjesda druhich Ptaczkow, kotrej je wulahnu a wocħahnuċċi dħrbja. Jena Kofula ljeta njeſko pschezo fa druhej a Muž Gsanz wola ja żonu a żona Gsancžka fa Mužom: kufuk! kufuk! — to rjeka: ja tu għim, ja cże widżu, haċċi kui mi ġwixx, abu niżi.

Ta'lej pschinnej tejj mandżelska Reħwjetnosz bes Čłomekami Inty Nemjet, Ēlōj, Retodu a Schkodu fa domjaze Hospodarstwo a Džejzi Woċċegħenjenje! —

Zitne a butrowe Wiki.

Sandżenu Gsobotu fu ġita Budvschini placzite:

Roj . . .	4 tol. 17½ nsl.	tejj 4 tol. 15 nsl.
Pschenia . .	4 - 25 -	- 4 - 15 -
Zecžmen . .	3 - 20 -	- 3 - 17½ -
Worß . .	2 - 27½ -	- 2 - 22½ -

Khana Butry 11 nsl. 9 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Għiex ġane vola C. G. Hieki.

Wudawane mot Welle rez Knihernje Budvschini.

Zyndżenſka Rzowina

a b y

Serske Powesze ja hornych Łuziczanow.

27. Czijo.

8. Dzień Pražnika.

1843.

Bur Miklawsch Nasdala, Merten Pödlan
a Scholta Wiczas.

(Wobšanknenje teho we 26. Czijoſli ſapocžateho
Rosyčenja.)

Miklawſch: Lawſent ſaklepane! ſchtio ty
jujesch Scholta, my dyrbeli bicži bycz na Hubu,
Móschen a na Kribet? da tola žana Prawda
wjazy na Ewječji nebudje! Merten: Haj,
haj, žana Prawda, ale lute ſawerczene Waschnje,
ihtož po mojim Rosom ienicžy wot tych nowych
Schulow a Wucžbow ſympſchindje — a tym dyr-
beli my hiſtche na Mohi pomhacž? ja zno niz!
Scholta: To budžetaj pak lubje rady; pschetož
ja wamaj pschetož a ſazh wobſwiedſju, ſo kſwo-
jemu Ejeſchemu niežo Ejeſche cžinicž uſamójemy,
vuzli naſchu Schulu ſhepe ſ Wunoschami wuho-
towacž a naſhim Džiečjom datž wjazy nauſk-
uycž, hacž my stare Łowy nauſknymy. Mi-
klawſch: Alle praj jenož, Scholta, ſak to ſtymi
Pukami budje, wot kotrychž rycžisch, ja mam

Móz a Łoscht ſo wobaracj. Merten: Ja mam
tež Pjafſje, mi jenož nech njechtu pschindje!
Scholta: Laj, wój wjestaj hizom ſe Sonenja,
ſo Lupiſchi abn na Rosom a Roswucženju ſlab-
ſchi Mudriſchemu podcziſny bycz, ſlužicž a jeho
poſluchacž dyrbí — to je wjecžnje tak bylo a
budže wostacž; pschetož dy by po Czjela Wulkoszi
a Szylnoſzi ſchło, da dyrbjale Konje, Welh,
Ławy a Elephanty a druha Ewjerina naſchi
Kneža bycz, na Mjesto, ſo na m ſlužomne ſu.
Wój tež lóchko ſpósnajetaj, ſo wékoſty Čzlowek
Mudriſhim a dale Pjehindjenym ſa Esmiech a
Stepcz Ekužicž dyrbí a bóle ſo hérſhi na ſwojich
pschewednych Hudlerjow a hore ſo jemu dže —
neſku to tež Puki? — To neſku wjazy Čzaj,
dzejž bychmy druhich a mudriſkich ſa ſo rycžecž
dawali, ale kójždy dyrbí njeſiſchim Čzaj ſu
ſam ſa ſo rycžecž. Rycžisch ty niek po two-
jej staroj ſa naſch Čzaj a naſche nowe Webſte-
jenja nedohahazej Mudroſzi, laj, da ſo cži wu-

szmjeja a budżesħ na Hubu plazneny a twoje tejjż hewak dobre Prawo pane cji do Wody. Merten: Haj wschak haj, tak so Szwecji dże, to wschudżom rjeka „lupu Bur” a nedadja jemu haltej Esłowa snesz, aby farneża jeho dżesacżfrócz. Scholka: Haj, haj, ale tola jeno tħix Lupu Bledżakow, kij nelepje żu ja, kajż Kocęka Ħżejt. Kotrymż pak je Rosom rotanknenn a fu' naukul, dże je cżate aby klote a febi jenu Wjez predi pschemijslicż wedja, tym so tak nendje, mój Merten. Njehisħim Ħażu ma Bur tak wele Prawa, jako Semjan aby żadnun druh ānes; predi bieku Semenjo a Kneža naschi Sarčeñizju a Saſtupowarjo, njeikò szmy my to żami. Daschli iñ njelto druhemu sa so incżecż, kij ma wjazy Schulje a Mudroszje hacż tñi, lej, da wjesh, so wón sa twojimi Esadżakami lada, dyrbisħ jeho placjicż aby jemu Hużu, Kuru, Butru, Pschenzu, Jeja, Twarożki a tehorunja Dary noħiex. Miklawsch: Ma, na! te kuchinske Schportelje ja derje snaju, kym jich njeshto wudawał! mój Esyn mi neby na wulkej Schuli tak wele sħejek a me kħosħtawak, dñi bydżej jeho tam dat! Scholka: Widjissħ, mój Knótse! ale sabiwschi to chju cji hiċċeje jene prajicż: Nebudje psichodnje njefturxkulijż rosmucjeny a psħeklepant Schibek abu potrjebni Ċiwx; naschi Lupoż febi k-Wuġiuknej naħożicż, dñi my sawsħo stejecż dyrbimy a febi mudri doss nejħsmi? Nebudje nas sa Róz wodżicż a nas sħobrhom aby se sdacżazzu Prawom na Móschen klepacz — aby tejjż my so żami f-Newjedomoszu wo Benesh psħines? Merten: My jenoż neħamni jane Prawowanja aby Prozeżi sapocżecż, da budżemn so hiżom iċċo na Móschen Klepanja sminucż! Scholka:

To tejjż zylje neje treba a teħodla budżemn tola na Móschen bicżi. Kada jeno, cżohodla mamn nasħej Wgħi tak wele khudja Ludi, starxha a Djiecżi, njetijsiħi abu psichodnij Prostherjow, hejso niżi Paduchow? cżohodla kmi jidu dyrbeli nowu Schpitalju tvaricż — my tvaricż a niż Knejstwo? Cżohodla dyrbinu jidu wobkhowacż a dojixiż, fa jidu Djiecżi Ċħulu placjicż, he? cżohodla to? Doladajże so jeno! Nam klepaja cijże Khudji kójjed Dżen na Móschen; Newjeddomosz a Neroġijskenosz, Nerodu aby nadjeżżiż Mhaliq nasħiħi Predomnij Mamn njeti sapoluċiż, so fu jidu bewscheħo Piżma a Wonedjenja horjebrali, jidu dali weħne a wobħdienijske Prawo dostacż. O haj, moħaj Muħaj, to jenoż je jena Djerra do Schkornja, djejj Woda nuzbnejji. Abu ja chju prajicż, nasħi ānes chwil nam swiżi Dwór na Wotnajecjie dacż, my bixx my jidu tejjż radzi wsalt, ale schtu wot nas bu samoġju bixx nasħe Rachonki wesh a Kjadomnoż bes nami djerżecż? nedyrbeli to kójjed Qjeto 40 — 50 Tol. Rachonki Wedjerej do Saka fuhrniż? — tola taħbiw Wjezow je wjazy a budje jidu pshezo wjazy, djejj Bur truwacż a na Móscheniċsu klepacz budżejni, djejj Bur febi żam Szwieti Stejecż budże, dokkol pshezo newjeri a newidżi, kaf maло wje. Miklawsch: Nō haj, Knótse, nech da masiħ praje, so nasħe Djiecżi wjazy, hacż my naukuñiż dyrbja, ja pak to nemożu, ja mam jara Duboru Łowu, ale stiġi Bifik mi na Kribet budżejha nas dre tola smjetom mostajecż? Merten: Ah, ah, ah, kif myn! wón nam Rosu cżgħi! Scholka: Ħżlowek, kij ma Ċżejjie Sacżucċje, njeshto do so a na so djerżi, tejjż njeshto naukuñiż je, tōn nebudje so

nidy tak sadžeržecz, so by jeho schtu rošomny a duschny spraskal, tón nebudže nicžo skucžej, so by ſebi Puki ſaſlujil. Kupy Ćzlowek leži pak ſiam ſe Čſlowami a Skutkami do Bukow a njechtuzkuſiž nedjerži jeho haflej ſa hódneho, so by jeho ſumje naſwarzil, to ho tež nejima — a duž jeho radhje ſpere. Szyla, praſu ja, te Puki na Kribet budjeja ſo jno ſame namkaž, bydjm̄ ſe jeno praje kipi, newotrychtowaní. Miklawſch: Hm, hm! to mēže byč, k Pukam ſtere pſchindžech, hac̄ k Tawſent Tolerjam Penes — naſch Rnes a tón hórdy, ſchmotowy Bjerz, taj bjeſchtaj hiſom njeſotre Raſy na ihm, ſo bychtaj me ſmłéczilój, muſtakalój me ſtaj. Merten: Nó, ty tež by tola heſki, wobozny Saſwanz, to je bes Djiwa. Chjemý jeno wupicž a dom hicž. Te wóſche ſehnate nowe Schulje nicžo neprawe nejſu a ſchtdjerowaný Scholka by ſa naſ ſajljeprſchi był. Scholka Wicgaſ: Kójda Weſ dyrbjala knajmenshemu dweju Hulkow, kij Hospodarej budjetaj, dacž woſebje njeschto wjazh nawucžiež, hac̄ druhe Džecži, ſo bychtaj Gmejni k Radzi, Po-mozy a k Ćzeszi bylkój. Merten: Nó, ja chzu mojemu wulkemu 2 Ljecži darmo jiesz a píči dacž, Gmejna nech te Penes ſa Wucžbu da, da ſimy nydom hotowi! Scholka: Nó, čjakaj, ja chzu Gmejni to prijedknesz a to Eſwoje cžnicž. Miklawſch: Duschanežy, Bratsko, ja ſo necham wobaracž tež njeschto dacž, kah ſo me ſa to tón Trubki berjaty Schkrawoł ſedyn Raſ mene krydne!

njeschto wot naſchich Pómnecža Hódnoſzioſ do waſcheje Nowiny ſtajecže, hewak byču pnađi naſche Skutki, Žiwenje a Waſchnje zylje neſnamne a po Ćjini wostale. To by wulka Schkoda była. My ſimy ſo predy pſchezo prózowali, naſche Džecži ſkukez won do druhich Wſow mojenicž a pſches to ſukicžanske Žiwenje, Waſchnje a Skutki we Sswjecži rojneſ ſa roſhymenici, ſchtož tež nam ſo pſchezo dotal derje radžilo je, ale pſches waſchu tydženſhu Nowinu dokonja ſo to hſcheje ljepe, jeli jeno Sswjet a woſebje naſchi Sſerbio tak mudri budža, ſo ſezechedža ſo po naſi wobročecž. My dre ſimy djiwni Ludžo a njeſotrykuliž ſo naſ ſimjeje aby ſo na naſ mersa jako na Woſkoſtych Ludži, ale prajče ſami: dje dyrbjalo ſo Sswjecži Roſoma nabracž, dy bychimy my Rukicženjo nebyli? Sswjetla Sswjetloſ ſa Jaſnosz poſnajech haflej ſedy prawje, dyž maſch podla a ſVoka Ćzmu a Szjen — tak móhę da ſchtu roſomny a wuſtojny wedžicž, ſo je tajki, dy by naſ k Pſchirunaju nemjel? Duž, luby Rneže, Saſlujbu wo Sswjet mam y my wetſhu, hac̄ ſebi tón a tamny Blaſen myſli, dyž ſo naſ ſimjeje. Haj, husto ſnadž pſchti tutych ſsmjechach móhę temu Wuf-wijewarej ſnate ſerske Pſchislowo do Wutcha ſchepnyč: To ſo Khachlonk Rótki ſimjeje, ſo je tak maſaný a wobaj ſtaj wſchak je-nak ežornaj. —

Schtož pak ja wam poprawnym Dženſa chžych ſwedženju dacž, ſe ta ſrudna Powiesz, ſo tež Rukezy wulka Woda wot wondanischich Desh-čikow je byla a wele Schkody na Bjernach, Le-ach a Lukach, tež na Pſchenzach, je načzinila. My ſimy ſwoju lubu Rusu mijelt a jedyn je

List ſkukezna Nowiny Piſarja.

Ćzeszny Rneže, Nowinam Spišowarjo! My Rukicženjo ſačjujemy ſo jara pocžezent, ſo pſchezo

druheho wobzarowa!, ale pak tež po Samožnoszi iroščiowat. Wy bydžichan ſebi tu wulku Wodu ſtere lubicž dali, dy bydžiſche wona Walenž biła. Jedyn Rejzonuik psches Kulezy, kotrehož piches Wodu u i Čekni ſimy darmo pschewesli, je naſche Wnſlje a Prajenja praje ſchikwanje na- pišat a do Schtucžkow ſđajominoſie ſestajat. Towlej wonie ſu:

O ty mokra Moktota,
Woda ſ Wodu namjeschana,
Židka Želma wot Deshcja
Kjezy, Rebjach pſhipluwana —
By ty jenož Walenž byla,
Kajſu Khwalbu by ty mijela!

Ra Khromach by lejjeli
Jan a Juri, Gottlieb, Fryza,
Handrij, Michal, Sebastij,
Rjekota tež druhā Rjeza —
Wſchižy mijeli wulke SBojo
A po Rjeki mechke Kojo!

Wetscha neby psched Deshcjom
Rusnotu niz wojni byla —
Wluž by čerpal ſ klobukom
Dy by Žona Khany mijela;
Esudobia by malo bylo,
Tejko by ſo nanoſylo.

Haj, to kraſna Kermuscha
Dyrbiala nam Lacžnym rjekacj,
Starosz, Muſa, Šrudoba
Š Rukez' dyrbiaka won ſeſiekacj;

Se Samolwenjem Redaktora.

Egiſchane vola G. G. Hieki.

Prijeti, po bly*) roſmetane
Lejjalo by wſchitko pjanie!
O ty Skocje ſkocžazy,
Kiz eji neſkodži ton Walenž,
Ty by ſam byl hubeny
Dokelj newala cje Walenž,
Wot nas Vicžkow ſahańbeny
By ty mórežat ſawutleny.

O ty Stróſbosz ſwjeręcžna
Ničžo nimamy my ſtobu —
Ty ſy Lupož ſkocžaza,
Wobrocž ſo cžin ſnamit ſobu!
Nech je ſebi rune wſchitko:
Čłowek, Skocjo — Krótko, Blidko!

Né, tak ſo wonie te Rónčka lubja? Nje-
ſotſi wot nas chzedža prajicj, ſo to tak mijenene
neje, kajž je prajene, ale to neje i Wjeri podvo-
mne. Mjejče ſo renje!

Merten Schcipalza,
rodženy Mał ſ Džery.

*) To je: po Dolhoszi, kajž Burja ſtrótkim reſnu.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
ſłaczile:

Kož . . .	5 tol.	—	nsl.	tež	4 tol.	25	nsl.
Wſchenza	5	—	—	—	4	20	—
Jecžmen	3	—	25	—	3	—	20
Khana Butry	12	nsl.	4	now.			

We Wellerez Kniherni je voſtačju:
Principia linguae Wendicae, quam aliqui
wandalicani vacant. Cum licentia ſupe-
riorum. Prag, 1679. 5 Ngr.

Wudawanе wot Wellerez Knihernje Budyskim

Endženſſa Rownia

a b y

ſerske Poweszeſje ſa hornych Lujiczanow.

28. Cijeklo.

15. Dzen Prajnika.

1843.

Schto ſo Šwjeczi podawa?

Snajomna Wjez to je, ſo c̄im ljeſche a wujitnische Njeschto je, moſebje nowe naſtate, c̄im wetſche Sadžieki a Pschecjwnosze wono namaka. Tolej trechi tejj Pópowanje aby do Kupow Stajenje Žita. Wele nesonenhch Čłowekow c̄imja telej dobrej a wujitnej Wjez wſchelaki Potuf a maja to a druhe wustajic̄, ale wſchitko bes dowedženeje Winn. Pschi Stajenju Žita do Pópow placji, kajž ſo wje, ſnate Pschiſlowo: Kajkež Dzjelo, taſka Šda; kajkež twarisch, tajke ſteji. Wele Polníkow, kiž ſu ſyntali ſwoje Žito do Pópow ſtajec̄, ſu ſakho pschestali a wele wot nich nechadža ſo na jane Waschnje ſtemulej dobremu a wujitnemu Skutku nawabiež dac̄ a to wſchitko tehodla, dokelj mjenja, ſo to niž jeno ničjo ne-pomha, ale tejj ſchfodne je. Woni zylje neprawje nimaja; ale tu ſo prascha, hac̄ ſu 1) Žita Pópowanje ſe ſwojej Wujitnoszu dy roſomnje a

sprawne ſtym předniſchim a hewaſchim Žito Waschenja Waschnjom pschitunali a ſebi wopomnili a hac̄ ſu 2) tejj ſwoje ſitne Pópy tak twarili, kajž popratym wujitnje a prawje twarene byc̄ dyrbja. Powesjar wot tuteje Wjez je pec̄ Ljet ſahobu ſitne Pópowanje po wſchitkich Waschnjach sprónje wobledžbował a to ſamo na wſchitke mózne Waschnje pruhował. Wſchitko tehodla, ſchtojj tudy — „kak ſo Žito do Pópow ſtaja a kak wujitne to je” — praſene namakach, je ſieho ſamſineho Sonenja wſate.

Žito, kiž džejſch do Pópow ſtajec̄, neſmje pschewane a pschewate byc̄, ale dyrbich je poſy, dyž hishcje Gorno ſibowate je. Pschi tym netreba ſo fedžbowac̄ a na to džiwac̄, hac̄ je Gſloma ſucha aby niž, jenož ſo ſo pschi Šyčenju nedeschćjuje. Wöſche teho móje Gſloma tejj trawna byc̄, to ničjo newadži. Pschi Šyčenju daj nydom naſladowac̄ a necžiń jara wulku Jaszbu. Po ſwjasjanju ſtajej nydom do Kupow aby

Pópow. Schiesz Esnopo do jeneje Pópy to je naj- sprawnischo, dokelž tak wele Esnopo najljepe stym Esnopom, kij tej sastajanej Pópi sa Wodżewanje aby Klošuk fluzicž dyrbi, so pschitrycž hodži. Tón Esnóp, kij dyrbi Wodżewanje aby Klošuk bjež, wjasaj tožto jačnišči a tak wele hacž móžno, po Ricjishow. Wetski won je a tolštu Kryčišnu won cžini a cžim dale k Ricjishnam Powrestko srejasane je, cžim dale delje pschitryje wen Pópu. Psches to dözpisch, so potom Klošy wodżewan- skeho Esnopa Powrestka tych stejazych 6 Senopow pschitryja a to je nusne, dokelž herwak, dñž wulke Śliwki pschindjeja, Woda sa Powrestka bježi a so do tych stejazych Esnopo nuzčehne. Pópu samu staj na Wošredk a niz do Lézie, kiba so by šebi wjesty, so samo pschi wullich Desch- czech so Léza s Wodu napiecž a Ricjishnam schko- džicž nebudže. Wschitke schiesz Esnopo staj do Koleha, delkach tak, so je nuzkach bes nimi njeshto Vrósniny abn přesna Budka, horekach pak tak, so so wschitke Esnopy romadžje bodu a Wetski je tak fonežojty, hacž móžno. Wjazy hacž tsi Paršchony nejšu pschi Pópowanju trjebne. Dwie stajatej a jena sestasane Esnopy djerži a pschivedla Klošy tych scheschich Esnopo wobhajo s Rukomaj roma- du, bere a popinj Werschki do Končojtosje tych- tuje a djerži. Njek rosdželi so wodżewanski Esnops do dweju runej Polozzow khjetro róšno, ja kózdu Polozzu pschinne jena Paršchona swo- vimaj Rukomaj a stajatej jón njek runje a twer- džje na Pópu a potom rospchjestrijet a rosko- batej Stwela teholej wodżewanskeho Esnopa pje- nje do Koła wokolo. Jeli so je dobre skónčzne. Wedro abn wjetškoje bylo, da móžesh Pépy hi- jom po scheschich Dnach domoj bracž, je pak pédla.

Deshejik był, da dyrbja njeckote Dny dljehe ste- jecž. Tyž do tajkeho Esnopa we Pópi pola Powrestka s Ruku nuz pomakaſch a wucžujesch tam hishcje Ssyteſnu, da wjesh, so Žito hishcje do- moj bracž nemójesh; trawne wussne, kajž so wje, njeshto posdšischo. Sa tón pomenowanym njeckote Dny krótši abn djeschi Čjaš wussne wscho, Sor- no, Esłoma a Trawa – nuzkach a monkach. Wjetškojty Čjaš hoji taikemu Wussnenju woſebje derje. Pschi Podowaniu bere so popinj Wodżewki najpredy a je wulzy kradženju, stutymi Esnopa- mi, jako sbogim Darom, lahodnje a swaha woſe- lohicž, so by so nicžo newuroniko, dokelž lóchko pada.

Wujitk, kij steho Pópowanja pschindje, je tón, so je tajke Žito psched Wuroſzenjom we mostych Lietach a Esłoma a Trawa psched Wocžornenjom a Enicjom salhowana. Psches to salutuje so jara wele Čjela, dokelž so Žito ani wobrocječ, ani roscžashowacž netreba.. Wichory aby wulke torhaze Wjetry nemója je, kajž na Romadkach lejjo, rosmetacž a rosmewicž, kiba jeno Pépy spowalecž a to hishcje jeno te nerodnje a slóchka stajane. Taiske Žita mlocja so wele léjo, dñžli te, kij pópowane nejšu; wone płacieja tež pschezo wele Esłiebornow wjazy, hacž te druhe. Taiske Žito dawa tež tenshu Musu. Psches Pópowan- je scumuje so Polo hacž do njeckotych Woſred- kow na jenym Dnju a chzeiſchli tehodla Koli abn Komodžij sahe woſycež, da móže so to jažo stacž, dñžli na tajkich Polach, dzejž Žito we Romadkach na. Schęzrnischcju ſuschka.

Pomozna Wjez, (Ssrjedk) so Róblje Pschenzy a Zahlam Schkodu neczinja.

Swjerjatam, kij pólnym Płodam Schkodu czinja, skuscheja też Róblje; najbole czinja wone Schkodu Pschenzy a Zahlam, kaj je wjedomne. Pschiverni Ludżo su pak tehodla jno wschelke pomozne Wjezy kwaterobroczjenju tajseje Schkodu pytali, ale wschitke te Sareknienja aby druhe nasturisse Pomoznoscje bjechu aby podarmo a ne pomhadbu, aby bjechu jenoż mot pschelepanych Człowekow wumyślena mudra Jebanka a niz Raczenje. Žana natura pomozna Wjez nedawa a ne pschinezę woschenatursku Móz a Pomoz, ale jenoż pschego saſy natursku Pomoz, hacż tunje pschego spesnacż nemóžem, kaf ho te stane, jo pemba. Niczu nedaj ho dale tajkim mudrym jebacznym (nacżinerskim, naukarskim) pomoznym Wjezam sawej, dokelż su Rósnosc psched Bohom 5 Kn. Möss. 18, 10—12. a Haniba sa roſomnych Człowekow. — Chjeli pak njechtu żanu pomoznu Wjez načoicż, kij by jeho Pschenzu a Zahlu Róblam wobrada, ton našadzej Werbow wokolo swojego Pola a nedaj jim wulke rož, ale pschitubuj je husto, kajż ho Werby herwak pschirubaja. Pschi tym stataj ho pak też, so na tych Werbach jene Ljeto kaiż druhe tam a bym nještra sucha Halosa ho namaka. Je tolej tak sczinene, da burża ho tam bérzy Szrótopelje (Szrókopelje, Szrókobaczje) pschidacj, jeli so herwak też Krajo-nossi dże jene su, te budżesa tych Werbach lahnyc, na tych suchich Halosach śydacż a latacż a sinjeja wokolo Pola pschego swoje Czinjenje. Kjet pak je to jara snajomna Wjez, so ho Róbel Szrótopela bóle boji, hacż Róczku Bruta a

wóſebje tehodla, dokelż jno husto husto sonit je, so Szrótopel jara wuschituy a też surowy Rjeſnik je. Szrótopelje su też herwak wokolo Polow wužitne, dokelż wele Medwedżow skónzua. Tulej Radu dawa Powessjar se Sonenja, kotrež sowa-życi ljetnega Wobfedżbowanja cinił je. —

S s r. I.

Pschelkisny. Cbjerki.

Dżewjatnaty Djeni Mjerza bu pšhes Wuſku Dostojnosz a Hnadnosz Knesa Administratora a Dachanta Mateja Kutschanka dotalski Kanonikus Kn. Dr. Franz Přihonski jako nowa wuswolenn Canonicus caputularis, assessor consistorialis et examinator synodalis Budeskemu podjanskemu Duchomistwu prejedkstajeny. Won je w Prahy rodženy a bje wtutym Mjeszi najpoſledy Prajes ſerſkeho Seminarija.

Kn. Lehmann, njetjisci Wobfedżer Ryth-walda, je po Kupenu tuteho Kubla Rythwaldskim kudyym Ludjom 20 Toler a 16 Körzow Kulfow (Vjetnow) datil.

W Rothenbörku je krajny Radžiczel Kn. Schönfurge a w Wójerezach Wedżer mjeſh-cianskeje Kady Kn. Kotza wot Wuschnoszje ſa Censora poſtajeny.

Kn. Kandydat Kruszwiza, rodžen w wul-kiim Radſchowi, je po welsztym Bruhmwanju pro ministerio Wuswolnosz k duchomistwu Za-stojnstwu dojstat:

S s r II.

Najlepschi Kscheszjan je tež pschezo najlepschi Wojak. Bohobojsny schwedjinski Kral, Gustav Adolph kwasasche tisyczki letnej Wojai se swoim Wójskom zym lutherskim Kscheszjanam we niemskich Krajadach na Pomorze. Jako ho nješ se swoim Wójskom psches Morio pschewest a na Kraju pschischot bje, panu won na swoje Kolena, džakowasche ho Bohu sa jeho Swarnowanje na Morju a proschesche, so chył Böh jeho Prjódf-wachje pozohnowacj. Jeho Wósczi to widzjowski nemózachu ho Synkow sojerzecz, won pak džesche nim: Replacjce, moji Pscherzeljo, ale modleže ho snuternej Wutrobu; Wjazy Modlitwów, wjazy Dobycza! najlepschi Kscheszjan je tež pschezo najlepschi Wojak!

Zutón Kral pschiczhany junu přijent Džen mjerčinsteho Mješaza 1632 do Mjesta Naumburga. Togamo bjesche won hijom dwózny wot Wupuszenja psches Khejjorskich mumohl. Mjesczenjo a wschón Lud bjezesche jemu s Wezelom na-pscheczino, powitachu jeho s Łoskanjom, padachu psched nim delje a cžischczachu ho knemu, so bychu jenoj jeho Schkörne wekoscheli. Gustavej ho to wulzy nespodobasche a won džesche f swojemu Prjedarej Fabriziuszej: nashe Wjezv steja derje, ale ja ho boju, so budże me Böh Euposzje teho Luda dla khostacj. Wschak jo wonlada, jako bychu me cji Lutjo f swojemu Pschibohoj sczinili byli. Tak lóchko möhl Böh, kif ho ham futowny menuje, jím a mi sonicz dacj, so ja nicžo dale nejsym, dygli słaby, smertny Čłowef. Wulki Bojo, ty ham sy mój Sswjedk, tak wulzy jara

so mi to nespodoba, ja porucja so twojemu Wodżeniu; ja ho nadziju, so nebudżesch pschidacj, so by tón sapocząty dobry Skutk Wumójenja twojich wjernych Wotrocżlow nedokonjanu lejjo wostał! —

Grudne Podawki.

19. Esmažnika tepi ho we Spreji tón 3 Ljet stary Esyn hasneho Eswojezwiedżerja a Dzie-łaczerja Bernhardta, Kortla Heinrich.

25. Esmažn. je starcij Petzowej Čjelz Rödži tak s Rohami zyły Život rospół a róśdrjet, so jej zyłe Čjeka ho wukidale fu. Wona nemóże nicžo jjesz. 29. Esmažn. bjesche hiszce ſima.

1. Pražnika rano 3ej Sch. wotpali ho Łasu Garodničej Pawlej a Mjerschej Domfse, Rödži a Wument, Garodničej Wlicjatej a Mechelkej Brožnja.

7. Pražnika rano bjesche wojerowstym Predy-mieszi, Haag menowanym, wulki Wohen.

Zitne a butrowe Wifici.

Sandżenu Ssobotu fu Žita Budyschini placzile:

Roj . . .	5 tol.	—	nsl.	tež	4 tol.	25	nsl.
Pschenza .	5	—	5	—	4	—	20
Zecžmen .	3	—	22½	—	3	—	20
Wows .	3	—	—	—	2	—	25

Rhana Butry 11 nsl. 9 now.

Wudowane wot Welle rez Knihernje Budyschini.

Għiġieċjane pola G. G. Hieki.

Zyndżenſka Nowina

aby

Serske Powesze sa hornych Lusiczanow.

29. Ćzisko.

22. Dzień Prażnika.

1843.

Rak wulka Dobrota to sa Czloweka je, so djjelacj ma a djjelacj dyrbí, to kózdy dosz nes wopomni a nespósnaje, ale nješvtržkuli by radzje Muž do Klina položi a pschiladował a ſebi tež jadał, so by mókt, kajž tón a tamny Bohacjek, dołko ljeħacj, prōšnij khodžicj, potom pschi dobnej. Iedzi a połnej Schlenzy hydacj a tehodla dżerji tych, kij tak czinja a cziniež móža, sa sbożomnych. Alle tajki newopomni, so ma Bohaty pschi roschjem Bohastwi tež swoje Wobczęgnoszje a Khoroszje a to tajke, mot kotrych; khudy Rólnik, dżakowanu Bohu, nicžo newje; pschetoz wonie ſu tež Khoroszje a Wobczęgnoszje na Szwecji, kotrež we dobnej Iedzi, połnych Hornykach, we klódlikim Bini, we peneźnej Wóschni, we židzanej Draszi a we mechlikich Kawach a Stolach tsha a tych podendu, kij to wobħedja — a mot tħieej Wobczęgnoszjow wie jedyn bohatu Rupż pojdat. Tóni, my chzemix prajicj:

Prósnit,

tón ūdżishe wot ransħeho Stanenja għle Dopożnej na mechlik Stoli a kutesha swoju Trubku, hacj so jemu wostudzi aby ladashe f'Woknom won a wobedowaſche tola potom jaſo Mlóžek, stonash a portfasche pódla, so to Tsukod hlyſħesche. Po Wobedzi, dyż so wuſpat bje, ijjedžishe pshezo saħi a riċeſche wo jenym pak njeshto cżopla pak saħi njeshto symne be wsheje Lacħnoszje, jenoż so by so jemu Ċaħħ minn — a to hacż do cżmoweho Vecżora, tak, so nichu prawje new-đjishe, dy so pola neħo Wobed pshestawa a Vecżer spocżina. A po Vecżeri leħn so do Loja tak mucżnij, jaſo by zinu Dzień Venki falak aby Nőj fidal. Wot telfu Iedżje a Picza dosta wón tolsty Brjuch, cżejki kajž Brjemjo Pschenzy, a niz Iedż an i Spanje neħasche jemu wjazz khodžicj a nebjesche potom delhi Ċaħħ, kajž to tak psħidżże, prawje stowu, ale tež niz khory.

Dyż jeho schtu sameho storžicž klyschesche, da njejesche won iši Sta peč a schieszdziesiat Khoroszjow, to rjeka, kójždy Djeni druhu. Wschizy Ljekarjo Mjessi dyrbjachu jemu k Radži stacž a jemu pomhacž a won pijsche pak tajke, pak hinojsche krepki, ale žane jemu nepomhachu, psche tož won po ljeckarskij Radži žiwu nebje, ale džesche: Sa čo da bym ja bohaty Muž, dyž iješ a pičj nechnijem, schtož so mi chze, ale dyrbu žiwu bjež, tajk Poš; ja zno wjem, czechodla me Ljekarjo bortsy wustrowicz nechadža! Taktej slije bym bohatym Mužom stejesche. — Menadžuszy klyschesche tuton Kupž wot nowego Ljekarja, kiz Sto Mil' daloko wci neho bydlesche a wot kotrehož Ludžo pojedachu, so je tak soneny we Ljekowanju, so kójždy Khorž wot jeho Wocžow Pohladanja wčeřstwi a Smerečj jemu s Pucža bje, džejž so won pokusa. Atemulej Ljekarej sapshija won twerde Dowjerenje a pišasche jemu swojeje naſtaſneje Khoroszje dla. A tón Ljekar bje tež sa- wjeszje mudry, pschetož won bortsy pôsna, so temu khoreni Kupzej žane Ljekarstwo pomhacž nemóže a tež nebudže, ale jeno strôsbe, džekawie Žiwenje. Čakaj, ja zno chzu če frydnycž! džesche won ham pschi ſebi a pišasche jemu tehodla ſahy talki:

Dobry Pschejelo! Wy macze strastnu Khorosz, ale ja chzu was wot neje wumehz, jeli so me poſluchacž chzecze. Lječe, wy macze Žiwočji Waku ſe ſedmimi klamanii a ſtutej ſatraschnoj Waku dyrbu ja ſam ryežez, nemóžu pak kwam, ale wy dyrbicze ſemni pschincž. Ale wy neſmjecze ſo ani wesz dacž, ani neſmjecze rajtowacž, ale pijschi a ſkljom Horschicži dyrbicze ſemni pschincž, hewal wy tu Waku jara ſčaſečje a do Nemjera pschinesecje a neſmjecze ſo tež we Neſenžu neſa

dacž, hewal měška wena wuſhnyč, ſo wuſhodnicž a potom wotuzjena ſkodou wam sydom Črelow na Dobo pschekuſacž. Dale nedyrbicze wy huſiſcho iješ, hacž dwéjž ſa Djen. Rano Sopu a Pomassu ſ Roboſtom, k Wobedu ſaſu Sopu a Čaſz Mjaſha ſ Krupami a k Vecžeri jeno Pomassu ſ Roboſtom a pschi tñm wſhukim ſmječe jenož tež Wodu pičj. Schtož pak wjazy iješ budzecze, hacž tohlej, budže k Schlodži a budže wot wjazy Žiedzie ta Waka jenož wetscha a budže was napſledk ſaduſhycž — a nebudže wam trebačj Krawž žaneje Draſty wjazy mjericž, ale Aſchinjar (Dyſcher) budže wam bortsy Raſchcž do Rova wotmjericž. Tohlej je moja Rada a hejſo me poſluhacž nebudzecze, neſlyſhacie pschichodne Malječjo žanu Kokulu weſacž. Činiče, schtož chzecze! — Jak o Khorž Kupž tajkej Ryčje laſowasche (či- taſche), da won ſebi na druhe Ranje Štupuje masacž, ſwobleka ſo, wsa Rui do Ruki a džesche ſtemu Ljekarej — ale to tak pomalku, ſo mojſeſte Schlink ſuim wó Žetu lijež a to tak neſwólny, poſhmurený, ſo temu, kiz jeho duzy ſetkawſhi poſtrövi, ſo nedjakowasche a džejž jemu Wacžka psches Puž bježesche, won ju ſatepta. Na druhí Djeni džesche to lijepe a na ſecji ſtanž weſeln a ſdasche ſo jemu, ſo Ptacžki ſenje tak weſelje ſpijewali neſhu, jako dženž a Róžicžki na Polach a na Lukach ſdachu ſo jemu jata rjane a wſhitžn Ludžo, kiz jeho ſetkachu, bjechu weſeli a won tež. A kójžde pschichodne Ranje, na kotrymž won ſ Hespody wujndž, bje reuſche a won džesche kójždy Djeni ſpijewniſho a weſelscho dale. A jako na 25. Dnja swojeje Rejzie ſtemu Mjestu dón- dje, džejž tón Ljekar bydlesche, džesche won ſam pschi ſebi: Ja nemohť žanym neſprawniſhim

Času k Ljekarej pschincz, hacj runje njetklej; dy by mi jenož schto bylo, nie Žiwocži rjesalo, aby Rohi bolale, aby mi jeno Wuschomaj buntčalo, ale zylje nicžo! — Jako njek Ljekarej pschindze, wsa jeho tón ſi Rusu a džesche knemu: Njetkolej powedajcze ſwjeru, tak ſwaschej Rhoroszju ſteji! A Kupz jemu wotmolwi a džesche: moj čeſzeny pschecželo, mi, džakowano Bohu, nicžo neje — a jeli ſo ſy tak czerstwi, jako ja, da ſo na ihm wulz ſweſelu. Ljekar džesche: To je was dobry Duch wedł., ſo ſy moju Radu poſkuchali. Ta Waka je ſo njeklo wotestała, ale wy macze hiſhceje Žeja wot neje pschi ſebi, tehoodla dyrbicze pjschi ſaſo domož hicj a domach pjeknje džjelacj a niž wjazy iſekz, hacj k Maſyčenju trebacze, he-wak ſo te Žeja wulahnu a budže potom ſwami hère, hacj predv bje. Wy mojecje po waschim Čjili na wózke Ljekta pschincz, dyž tak čzinicz buł ž. cze.

A tón bohaty Kupz jemu wotmolwi: Moj dobry Pschecželo, ja wam njek wſchitko roſymju, schto mi ſtym Pschirumanjom prajtež chzečje a čehodla ſym pjeschi kwam ſe Samoſom pschincz durbjal; tak husto moje tola Čłowek ſwidžazymaj Docžomaj ſlepy bycž. A je potom tak wſchitko činiž, ſaiž jemu Ljekar wukasak bje a ſwoju Starosz pschinesk na 97 Ljet, 4 Mjeſazy a 10 Dnów a bje pschit tych wózkoſich Ljetach pschezo ſtrony, ie tež ſoſſde Hody ſwojemu dobremu Pschecželej, temu Ljekarej, pschne boże Dječžo ſak ſwele dobrymi Beweſiami we Lissi.

R.

Sjawnocžiwoſnie.

SDowolnoszju a ſpenežnym Wobdarenjom kral. wóſk. Ministeria Drežđanach budje Budyschini 24. 25. a 26. Džen Žnenza 1843. Poſkawianju a Wuhladu wuberneho Škotu a na Polu plodženych aby ſtukomaſ wudžielanych wubernych Wjezow djerzane. Ktajkim poſkanskim Wuhladam pschindu wſchitke Šptahow Škotu, jako Ko-nje, rohaty a ſershejat Škot, Bowjy, Rosy, domjazy a perjowy Škot. Wſchitke Wſchelakoszje Žitow a Ssymenjow — wſchitke Wſchelakoszje newobdžielanego Lenu, pschedženego Djela, Ro-nopjow, Židu a druhich rólniſkih Produktow — wſchitke ſrólniſkej Potrebi a Ŝekujbi ſlužaze Maſchinę, Grath (Madobiſua) a Pschiprawy ſwotzneho Kraja a ſWukraja; tola pak doſtanu jenož wótznokrajne Produkty Prāmijy. Wſchizy, ſiž njeshto woſebne, aby žadne a wuberne wot po-menowanego Škotu a taſkich Produktow na Poſkawianje aby pschipódla tež na Pschedan tam pschitnesz a pschitresz Myſlje maja, dyrbja to wobſtaracjnemu Šastoſnikoj tut je Malejnoſje Kn. Andrej Schenkſ aby jeho Namjestnikoj Marej Kon-ſtantinej hacj do 1. Dnia Žnenza ſpſchipoloženym Wopisanjom, schto na Poſkawianje maja aby hacj tež na Pschedan je, predv ſiewicž. Ea Rum, Kryw a Potrjeb Škotu a Wjezow budje ſo ſo ſjenocjene ſaſtejnſke Towarſtvo ſtaracj. 24. Džen Žnenza ſu Wuhladu Škotu a Produktow a Poſkawianje, ſa kotre Prāmijy, wudžielane a kotre k Pschelosowanju kupowane bycž dyrbja. 25. Džen Žnenza rano Prjódwedženie Škotu, ſiž je Prāmiju doſtat, Wudžielanje Prāmijew a Poſkupenie teho, ſchtož k Pschelosowanju pschincz dyrbji. Po-

połnju Pscheloszowanje a Rosdżelenje Dobycjow.
 26. Dżen' Dołonenje Dobycja Lubżelenjow, Rach-
 nonki Wotpoloženie a Wuswolenje nowego Mjesta
 a Sastojnsta krajim Wuhladam sa 1844. Ljeto.
 Mjeko tutych posasanskich Wuhladow budże na
 Blónini pola a wokolo budyskeje Esyłernje psched
 kralowssimi aby taſchparskimi Rotami. Težame
 Dny budże tejj sachsonszh sjenoczeni rolni Hospo-
 darjo, Natury Wustojni a Ljekarjo swoji toljetu-
 sche Eromadżenje djerzeč.

Szwjete Pschecjelstwo.

Seköde Szmjewki, labke Szłowa
 Swjet cji rady woprowa,
 Taksim Poštoiku rad showa
 Ludanje a Łakomstwa.

Dójż sy strown, śnlny, młody,
 Kwólny aby darmowy,
 Ile Swjet śmjejo twoje Blody
 A sy luby, widzony.

Rajz ho Ryby s Wacżlu mudża,
 S Pschecjelstwom tak loja cje,
 Elechnym Ličczenjom cje kludża,
 Djejj ilch prošyčj Hańba je.

S Pschecjeloszju Wukralenje
 Rjekotry hej dobycj chje,
 Wulki — nadne Bonijenje
 Chje mječ we nej pośnate.

Pschecjelje cje khebi proscha,
 Twoju Myśl wuħljudja,
 Ra Rukomaj tebe noscha,
 Druhi Čjaß cje sħebaja.

Tune Szłowa, Pocżeszenja
 Sa Edu tejj cji poſkicja,
 Sa to swolne Poſluženja
 Wot tebe hej żadaja.

Taſke Waschnja, Poſmijewanja
 Nechale cje swjestszicj,
 So cje cżejja bes Ludanja
 A cji chiedja poſlužicj.

Nje, Swjet jeno ham hej služi,
 S Pschecjelstwom wón wikuje;
 Jasnesch Bloczj, tisħli Luji
 Löbe wón rad tepta cje.

Prożu, Pomoż jeno żadaj,
 Prosch wo Penes potrjebny,
 Echtu je Pschecjel, njetko labaj,
 Lai, ty wopusħċenjy fu!

Liwki s Ramenem husa
 Rjekt twój Pschecjel prjednischi,
 S Durumi dyż nuz dge Musa
 S Woknom won wón wuslocji.

Echtujj nej' krijetnym Waschnju zuſu,
 Tón cji dawa sa Wucżbu:
 Djeħacj Pschecjelow we Klusy
 Iecżne Sorno cżejjiv fu! —

Zitne a butrowe Wisi.

Sandżenu Szobotu fu żita Budyschini
 placjile:

Koż . . .	4 tol.	15 nsl.	tejj	4 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenia	5	-	-	4	20
Iecżmen	3	15	-	3	10
Wows	3	-	-	2	25

Khana Butry 12 nsl 5 new.

Endżenija Mowina

a b y

Sierste Poweszeje sa hornych Lujiczanow.

20. Ćiplo.

29. Dzień Prażnika.

1843.

Schto bo Szweczi podawa?

Czim newjedomnisch Główec je wośebje we naturskich Wjezach a Wjedomnoścach, czim wjazy wón Pschivierkow a Pschibohow, dokąd te nienate naturske Podacza a Sjewenia, jato kudne Ewjeczki, wohenjowe Kulje, ketaże Emij sa hote naturske Podacza nedżerži, ale sa Sjewenia nieskałich wjazy aby mene słych Duchom. We takiach Pschivierkach a takiem Pschibójskim bjechu a su hiszczęce Psóhačjo najbole jeczi; niz tak jata Rschetzenjo a wele mene či naturskich Wjezow, Podawkow a Sakonjow Wustojni, kij do potajneje Dżelachermje bożcej Etworby lobscho poladati su. Raschi sastarszy pohanszy Predomni wjerjaču iehodla tejj do wele Bohow a bojaču bo jich a cjeszjachu jich na wschelke Waschnje. Woni mjejacu wschich a niýchich Bohow, dobrzych a słych. Najdljeho je bo Dopomieczje na tych pólnych, wodowych a domłaznych Duchow a Pschibohow

sojeržalo. Schtu nedopomni bo na Kubocjisi, Pschipełnichy, Luki a wódnych Mużow? Tych wódnych Mużow „módrzej Schowiczy, czerwonej Schrympicy” — tych nemaja ludzo pszczego hiszczęce tu a tam sadyci, ale średzi crascha jeno Dżeczi staskim róznym Etworenjom; pszczeliś nerosomennemu Janek a Hanżu mójscy bżechaczkocj rycęcji: neshodztaj t Wodzi, wój sių hiszczęce kupy Dżeczi, wój móhkoj nuz panycz a bo repicj — to neby pomhało, ale satraschine Wopisanje wot módnego Muja a jeho Pasorow a Schcipanja, zo módnjerzi a ponha. Dżiwne su yak tejj Poweszeje wot Pschestacza a Sańczenja tych wschelkich Duchow a ich Možu. Pschipełnicy su pecja sajchle wot teho Ćzaka, hacj Swony pschischle su a Pschipełnie swomja a klasie bija. Telej Poweszeje siewią nimale wschitke, kaf czezko a neradu bo Lub wot swojeje Pschivierch dżek, kmajmenšemu dżiwne Pschestacze a Skórczenje swojim wózko dżeržanym Pschivierkam pschipisuje aby rumyśli.

¶ Wopokasmu mejeho Wuprajenja masch iowci
Pomiesz wet wódneho Muža, kij wondano dostach.

Dubrawzy, delnych Lujizach pola Koczowza,
je pschi Mlóni Wolenga na Schprorei, a tam
w tym Mlóni mjesche njedy we fastarskim Čašu
wódnym Muž swój Ruzchód, pschinesze ſebi Ryby
a waresche a jíedzishe je. Tém' staremu Mlónku
dře to ženje praje nebje, ale won ſej newjeresche
nicžo prajic; chyſche pak tola rad', ſo by wiaz
nepſchischol. Zene ſtepe Renadžiwschi wumó jeho
neradžižy wet neho. Bushy Čłowek, kij ſBarom
a ſWopizamí woſoko czahasche, vſchiczeje tejj do
Dubrawki a wosta pola Mlónka na Róz, dokelž
jeho wó Wsy nichtru hſpodowac̄ nechasche, vſche-
rož woni ſo wſchitzu teho pedlateho Bara bojachu.
Tón Mlónk pak, jako dobrogimy Čłowek, nemó-
žesche ſo ſapowedzic̄ teho Zusomnika ſieho Eko-
czezom hſpodowac̄, a vſchiwjasachaj Bara
wóſſewi ſa Blido a pschi nim lehny ſo tón Zu-
ſemnik na Lawu. Ale niz dekho potym pschindže
tejj téu wódny Muž ſRybami, waresche je ſajž
vſchey, a pschinesze je dójſtvo na Blido, ſo by
je ſſiedč. Bar pak, kotrejuž tejj ſíwot po Žedži
korčesche a mórczesche, doſahny ſej tejj Perska ſe
Schkliežki, a potom ſaho Schęcjučku a ſaho Menka
a kuſasche hacž Røſſje rjapotachu. Tón wódny
Muž pak, mersay na taſkeho neproſheneho Hosjji,
klepny jeho ſojdy Ras ſe Ljizu; ale ſhto Léo
necjini; Bar wſchickich Aleporow bla vſchego do
Schklicžki doſahasche a chyſche ſebi runje praje
rjaneho Lina wſac̄. Ale wódny Muž nežorto-
wasche, won jeho nevſchecželszy ſa Buschi morſny.
Telej Bar ſije ſcoſemi, a vſchegi swojego Lina
a doſahny teho wódneho Muža a mečiſche a
daſesche jeho žaloznje a by jeho wjessje ſadajſt

dyb' tén Muž na Lawi neretzungit a wódneho
Muža ſbarewych Paſorow nemumóhl. Tén wó-
dny Muž pak naſtrojany ſkocži ſejſtwy a do
Wody a nepokaza ſo ſa zjek Ljeto wjaz w
Mlóni. — Sa Ljeto, jako Mlónk pschi Busch-
czadlikh bjesche a je poredžesche, a tam klepasche
a bijesche, tynu na jene Dobo tón wódny Muž
Lawu ſWody a woprascha ſo ſPlaczom Mlónka:
Miſchtere, macze hſchicže waschu wulku Kóčku? —
— O haj! wetmolwi Mlónk, wona ſa Schachlemi
lejži a ma vjewecž Mlónk. — Swam ja nidy
wjaz wjaz neſchindu! wetmolwi wódny Muž a po-
muri ſo do Ruzoka. A tejj neje wet tamneho
Čaſha wjaz w Dubrawzy ſo widzic̄ dat; dže
pak ſo podač je, to nichtru newje; tak tejj nichtru
newje, dže wujesdzanski wódny Muž wostak je.
Tón w delnim Wujesdzi bje woſobniſchi, hacž tón
dubrawčanſki, tón pjeschi do Wujesda neſhodžesche,
ale ſWosom vſchijedje a pola Schježnikez hſpo-
dowasche. Rjet ſapocžinaju Ludžo prajic̄, ſo ſu
wodni Mužojo wſchizu ſemareli, dokelž ſo jadyn
wiaz widzic̄ neda, druſy pak wobſwiedzja a praja,
ſo ſejuje žani byli nejsu, a mi ſo to tejj tak ſda.

Raf Welf Rybý loſi.

Eſchka bje na ſoljedženje wuſchlo, czuhasche
a nuchasche, dje by njeſchlo ſa ſwój kódný Brjich
rabnyča, ale nidyne nicžo, jadyn Šajecž tejj žana
Móſchka nebie ſ doſahnenju, a Kurenj a Hel-
benzy wó Wsy haklej bjechu prawje wobwamo-
wane. Brjiche pak wulka Šyma a trochu Snejeb,
a Lischka bjeħasche tam a ſkym a cjehnische ſwoju
Lopusch ſadn ſo, a vſchindže na Dróhu a wuſtly-
ſha Wós ſſedjo a ſlocž ſa Rerk Bohorč vſchi-

jedje a mjesesche Sudlach. Jer'je a drjemasche scjedzo na Bosu. Lischka skocji se Sady ruczje horze a sejza borsy dwesu aby tijoch a cijigny tejj njeotre na Pucj delje a skocje sa nim a jidzische je delach. Pohonc pak na swoim Bosu drjemajz wujedje a neson iwo tym wschjemniczo. Jako njett Lischka runje teho pochljeneho Jer'ja dosahny, pschindje. Welf a djeſche knej: Oh, dje da by ty tola Ryby dostala? daj ju mi, mi so jich runje praj' chze! — To dre! wotmolwi Lischka, ja mam hama hedy tu jeniczk a tu bym hebi swulkej Prozu popanika. — To by dundyt! dje da? woprascha ho Welf. — Titei tej Wodzi, djeſche Lischka. — Bjesche pak nedaloko wot neju wulka Luka, a dokej syma bje, poczlnasche samersoracj. — Nemohk hebi jich ja tejj uakoficj? woprascha ho Welf Lischki; a tak da by jo w cjinila? — Nu, tak bym cjinila, Lopusch syma do Wody iylea, a to Ryby nijenja, so su Hudjenzy, pschindu a sapschimnu ho sanju, a dyj jich dosz wiſy, tornesch je f Lopuschu won a masch jich wiaz, hacj ſſilesz mojesch. — Neboli pak to? woprascha ho Welf. — Baj cji to boli, wotmolwi Lischka, trochu syma je a dale niczo wiaz, w pak b'djesch tola wutracj, wschak masch cizophy kožuch wobleczeny; ale cjakacj dyrbisch a smjerom stacj, smolom cji wone nepschindu; dyj Lopusch praj cjeſka w Wodzi wiſy, tedym ju storhn a smjeſch jich dosz. — A Welf poſluchasche kajz Wucjominis, ljesesche f Wopečiju do Wody a poſtny Lopusch do uje, kajz doshur Wirdu a stejesche smjerom, kajz wuwuczeny Rybak. Ale žana Rybka go jeho Wudy nedotku, ale Łód pocz'nasche wokolo Lopuschje bywacj, pschetog wono mersnische. — Gelysch wschak, pocja

Welf Lischky po Schwili storžicj, mi je žaloſnje syma. — Blaſn, wotmolwi Lischka, dyj dale niczo wiaz neje, to b'djesch toka wutracj, wschak bym ja tejj wutrala; hórscha Syma a ljepe je, a skerfcho ho Ryby napschimaja. — Na tajke Wabenje Welf saſo Schwili smjerom stejesche, a bes tym du chyla Luka scjenkim Łodom poczehnena. — Ale mi je wedrowje syma, sapocja Welf saſo tyczeſc, a tejj je ta Lopusch pjeſne ejeſta, ja jo cjanu, a bym wucjahmy won ju f Wod, ale žana Ryba na nej uerihasche. — Da žno bym cji predy prajšla, so doho dosz neje, ty dyrbisch scjerplinyh byj a cjakacj, hejſo njeſto mjeſc chzeſch. A Welf scjini praje ſrudne Besmocjo a powiſy swoju Lopusch hishcje ſunu do Wody. Bjesche pak jemu tak syma, so wschen dyrkotasche, ale Lischka jeho pschezo troſhtowasche a swoju Hubu woblisowajo wot wele Rybow tyczeſche. Sa Schtundu bje njet zyla Luka samersnena a welča Lopusch twerdzie pschimersnena. — Poſluchaj wschak, Ejeta! pocja Welf dyrkotaj f Lischky tyczeſc, njett je tola doho dosz, a Lopusch je jara cjeſta, wjeſhje je počna Rybow. — Ali ho tejj ſda, so je njett doho dosz, wotmolwi Lischka, f Schkodži pak tejj nebudje, dyj ju hisheje Schwili wostaiſch; ja chzu f Boka na moj Potreb dójnci a dyj saſo pschindu, mógu cji pomhacj; a bymi ſklowami go wot nj'ho hnu a nepschindje wiaz. Welf pak hishcje cjakasche, a dokej Lischka neſchindje, zhabasche a chyſche Lopusch wucjahnyc, ale ta bje twerdzie samersnena, Welf pak hebi pomyslit: dyrbjako da tola taklej wele Rybow ſa nju wiſacj, so ju wucjahmy nemójeſch? a won ſo ſapre a ſcjeſe twerdiſjo, ale wono uendžiſche; won ſo njett roſlobi a storhn ſe Elóſſju a bu

wumozeny, ale Rónz pschitorneneje kopuichje woka we Łodži. Njek haflej wiđishe so te jeho Lischka sjebara, a bici, schtojz samoje, su nej, so by ji jejne Schibalstwo sapłacjut, ale ta bje so l'osa mija a so jemu wuthomala a nepsychindze jemu na Wocji. Wot tu teho Dnja je wulke Repschejelstwo bes Welskom a Wischku nastalo a Wojna a Krejtosleczje, a to bewschjemi Lischkami a Welskami, tak, so ho wjazy tomadze snesz nemoga, hacj runiz Wujcjo a Cjetu wot Naroda su.

R.

Gswjetla bojasni Čiaż Hacjerjo.

Hacjish Rjeku wodnjo a tejj Róz,
Sdżerječz nemoga ju żane Moży,
Bórsy Brjohi pschemoże,
Bórsy swój Pucj pobjehne.

Dljehe Rjeku dżergish sahacjenu
Swetschej Možu potw rosslobenu
Wiđisich, tak wscho spowala,
Rósdre Kraj a spowodza.

To Čiaż Hacjerjo nech blasni wulmu;
Tak jich Hacjenja so borsy pušnu,
Kotnej Mož duchomnej
Twerdzie stajicj myſla hej.

Sloby Ciemnikow a Sartmanja,
Tshlbj, Racjiny, a Saperanja,
Stajicj, ročicj nemoga,
Schtojz so cijichci do Prjedka.

Čiaż a Duch hej neda żenje hacjicj,
Jeju Słowo, Kasnja dyrbı placjicj!

Gswjetlo, Prawda, Gwobodnož

Dobýwajo budja rož.

Próza Ciemnikow a Rozjadanje
Nej' tejj nefla nidu żohnowanje —
Kolmas Kolmas woflane,
Balsam nidu nebudže! —

Wschelkisun. Ebjerki.

Schjipna Radwojitož. We belgiskim Mjeszi Gent su Rjensiz do malich a do malych roszjeleni. Mali rjeſaja jenož Cjelata, Wozjn, Rosy a t. d. Wulzy mulsi rohaty Skót. Do tu- teho Mjesta psychindze njedy Napoleon, franzowſki Rheiſor a bjesche wulke Węſelje a Wyha Mjeszi a wečjor wulke, gwedzeńſce Gwjecjenje po julkum Mjeszi a wschelke khvalerske Napisima a Rónčka blyſkotachu so piſane psyched tej a tamniż Khjezu a Rodom. Egi mali Rjensiz bjechu da tejj swoje Rónčko po swojim Waschnju napisali a wone psycheblyſkowasche so tajkelei: Genisz malo Rjensiz Napoleon: temu Wulku! Echto Napoleon kymlej Słowam nadwojiteho Grofemenja prajil je, neje snajowne. —

Zitne a butrowe Wif.

Sandżenu Ssobotu su Žita Budrſchini
placjile:

Róz . . .	4 tol.	—	nsl.	tejj	3 tol.	25	nsl.	
Pschenka	4	•	25	•	—	4	•	15
Zec̄jien	3	•	10	•	—	3	•	5
Worž	3	•	—	•	—	2	•	22½
Róch	4	•	25	•	—	4	•	20
Zahly	9	•	—	•	—	8	•	25

Rhana Butry 12 nsl. 5 now.

Zyndżenſſa Mowina

a b y

ſerske Poweszeſſe ſa hornnych Lujiczanow.

31. Číſlo.

5. Džen Žnenja.

1843.

Stane ſo drudže tejj tak?

Rukežy, ſo ſmolom predy praju, dže ſo ta Wjez podala je, a netrebať nichtu dolho hubac̄ a mjenic̄, ſo je pola nich, tehodla Rukežy bydlí Kufar, tak pak rjeka, to nepowiem, a tón tých ludzi tak wobkuſluje, ſo ſo do wſchelkeho Ekotu pſhemjenia. — Jako ja nedawno pſches Rukežy djech, to b'dje dženſa runje ſchyri Nedželje, ſanidjech f Mertnej Schcipalzy, kotrež roſomny Muž wo Wby je, a tén mi powedasche, tak pola nich Ekot ſa Blidom ſyda. — Echto? Ekot ſa Blidom pola was ſyda? — Nje, Schcipalza, wotmolwic̄ ja jem, to ſu tola Chjje, ſo može je Šeley widžic̄. — Wón pak džeshe ſe mni: kajz či praju, tak je, a hejſo mi wjeric̄ nechafch, da vój ſomnu a mézech ſam woladac̄. A ja djech ſnim, a ſo neſaju ſo ſym ſchek, pſchetoz to bje Woladanja hōdne. — Jako moj bliſte Kufarjowej Chjezi pſchindžechmōj, wuſlyſhachmōj hizom

wonkach nužkomnu Haru, Wolanje a Kuczie teho Ekotu, a Merten džeshe ſe mni: neſtyschich tón Ekot ſakhadječ? a ſtupichmōj dōſtwy a ja woſtach ſmolom pſchi Durjach Kuciku ſtejo, tajſa Rosa me nadpadje. Merten Schcipalza pak pſchimni ſtejo mi f Porſtom tón Ekot poſasowasche a džeshe: newidžiſch tamlej ſa Blidom pſchi Rojsku Eſwinjo, tak ſo wala a c̄ini, i ko bv Janeho Rosoma nemelo; to je moj Eſuſod a hewak praj duſchny Člowek, ale njetk je wobkuſlany a do Eſwinec̄a pſhemjeneny; pódla widžiſch Koſola, tak ſo wupera a zwanti mot N poſiwoſſe, a juje, ſo je Haniba pſchipoſluhac̄, tejj hewak piekný Člowek, móń je nedawno f Wojaſow pſchischt, tehodla ma hishcje tajſu koſmatu Brodu. Tamlej widžiſch Ekopa, tak móń we ſirojej Eupoſzi wſchitko wubaje a wubledži, iſtejj potajne wostac̄ dyrbialo; pódla juje Weſel a ſo ſupje blaba, a tamlej Pož na neho ſchejowka. — Tolej pak bu ſije, jako Merten na ieho Vža poſata;

tón pocža tajkej Wocži muwalecž a Suby scžjeričž, bibasche so a schniatafhe so k Durjam, wali pak so dužn na Semju a bluwasche. Ta pak nastrožany wuslocžich sejstw, psjetov ja bjech došs skyschat a widžit, Merten Schçipalza pak pschindje powaku famu, a džesche kemni: nu da, Bratisko, nejšym czi Prandu prajil, so pola nas Skot sa Blidom syda! — Ju, sy, ale praj schak mi tež njeſt, kah tola tén Lud, tajskemu slocžazemu Waschnju pschindje? — To d're chzu czi prajicž, ale cjiſhje do Wucha, ty pak jo nekmeſch nikomu druhemu pejdacž, hewak bi to ſlje bylo. Lej, na tém je cjiſhje tón Kustar Wini, wón tym Ludžom wſchelke Krepki k Picžu dawa, a dyž czi Ludžio te wobkuſlane Krepki ſebi woſmu, pschenjenja so kérſy do wſchelkeho Skotu; a bubžem ſym Kustinjom pola nas wot njet hiſhče hörje, pschetoz wón je nowy wuwuknył, ſig b'dže tež pschedawacž pocžecž, a tón ma te Krepki wſchelkeje Barby, čerwene a brune, ſwjeſte a žolte, tež ſelenkoſte, njeſotre ſlodža fa Malenami, druhe fa Wischnemi, te fa Kumelzu a tawne fa hórkimi Kocenemi, tež fa čornymi Jawodami a fa Breſmonzom njeſotre; to chzu ja Bjehanzu fa nimi wolaſacž! Tež wulne pschezo hiſhče wjaž tajſich Kustarjow nato, doſekž maja wot teho dobru Warbu, pschetoz Ludžo ſu tak ſaſlepeni, so pschezo ſaſ pschindu, hacž ſu ruiž vele Krocž wobkuſlani, doſekž maja te Krepki tajfa wabjazu. Mož, jo ſo jich Člowek ſejeſka wostan, a tak wſchitke ſwoje Saméženje, haj tón poſleni Kroschik tem Kustarej fa te Krepki doneſe; haj njeſotry je hižom tak koſrotny a ſawerečann, ſo ſwoju Rož, Bjehenzu, Wows a ſchelke drube Potriebnoszie fa te Krepki tem Kustarej woſnoſy; tón pak, kajž

nedawno ſtara Kaprina prajesche, Toterje f Kroschicžom romadu meče a ſo pschithm do Horskic ſmjeſe. Maſchi Mužojo Hospodario a Škuſomni pak ſu a woflanu Eſljeſz! — K.

Schto ſamža maczerne Sſyly?

Wé horzym Kraju, k Pólnju wot nas, we Afrizy, bje we ſaſtarſkim Čaſku, psched pjanacze Stami Ejetami, pobožna Macž, Monika ji rjeſachu, a bje ſ Wudowu, a mjejeſche ſeuicžkeho Sſyna, Hawſchtyr i Menora. Tónlej Młodženj ſapany pak do 'reineho Žiwenja, runje jako tón ſubeny Sſyn, a jeho Wutroba bu pschi tym ſacjienuena a jeho Pucž blaſny, a ſdasche ſebi njeſchto wulke we ſwojej Rótnoszi. Ta Macž pak ſtuđnje na neho psakasche, ſo budže ſejeſchje diſive Koſy ſe Žakoſju do Rowa pschinesz, a wbrocži ſo we tej Muſy ſtemu Kneſej ſwele Próſwami a Sſylſami, tehorunja pytaſhe tež Radu a Pomoz pola pobožnych Ludži, a pschindje ſwele ſtemu Biſkopej, proſhesche jeho a džesche knemu: rycž wſchak ſmojim Sſynom, hacž by móžt jehe wot jeho bkaudneho Pucža ſaſo na prawy Pucž pschinesz. Ale tón cesomny Biſkop ji wotmowlci a džesche: niž tak, twój Sſyn je njeſt nadum a hordži ſo na ſwoju nowu Mudroſz, wón budje ſwojej Wuschi psched mojej Rycžu ſatyfacz; ale daſ ſemu hiž ſepchetań pak teho Kneſa proſyći: wón budže jeho wbrocžieſ a ſaſo pschinesz we ſwojim Čaſku. Stym pak nemójeſche ſo ta macžna Wutroba ſpoſoſieſ, ale wona hiſhče tehe Biſkopa junu proſhesche, a tsecži Maſ proſheschi ſwele Sſylſami a džesche ſ Platžom: Och, Kneži Wusklyſh moju Bróſtrwu a rycž ſmojim Sſynom

Tón Bisstop bu wot kajkeje Luboszje zwany a dje-
sche knej: dži troschtna domoj, pschetovj možno
neje, so by tón twój Ssyn, tak se Szylfami wo-
maczany, subeny bycz möhl. A tej Macjeri sda-
chu fo telej Szłowa, jako bychu s Nebes' pschischle
a rózgi fo troschtna domiej. — Sta ho pak jś
potom po wele Omach tak, kajz wjerika a pro-
syla bjesche bes Pschestacza, taż so mógesche wot
swojego subeneho Ssyna Szrekołoszju prajż:
Tutón mój Ssyn bje morwy a je fuß woziwki,
wón bje subeny a je sažy namakany! — A tu-
tón Hawschijn je potom jedyn tych najwołebni-
chich Szlužomnikow gileje kihesijanskieje Zyrkwe
we swoim Czaju był. Wón bu po Czjeli na-
rodzený 354 po Krystušu we Tagasz, matym
Mjestku we Krizy, a wumre 430 we Hipo. —

Wój pak, moje Džecjatka, wuladajcze, takież
lubuje, takież stara a takież płacze macjerna Wu-
troba we subene Džecjo; pseknje pak wot was
neje, so Macz tajke jjere Szylisz na was płakacz
dyrbi. Sit. 3, 9—17.

K.

Pómnecza hódne kyschirunanju.

My hebi myslimi, so manu hetsja Drohotu,
Rusu a Łod, ale we Ljezji 1622 bje hiszczę hore,
pschetoz tedom płaczesche na Solerskich Wilach —
Bjertelszczelazeho Mjaża 4 Tolerje, Bjertelszczelazeho 2 Tol., Szrijene formene Swinjo 50 Tol.,
Luczna Kruwa 100 Tol., Czelaza Koicžka 1½ Tol.,
Punt Szadleschcza 2 Tol., Massa Szelsje 1½ Tol.,
Kupa Szkomu 10 Tol. We Ljezji 1761 płaczesche
Rózg Rózki we Solerzu 22 a tež 24 Tol.
We Ljezji 1771 płaczesche Rózg Rózki we So-
lerzu 9 Tol., Rózg Pschenzy 8 Tol., Rózg Zahlow

19 Tol., Rózg Hejduschki 10 Tol., Rózg Wowża
6 Tol., Rózg Tczmenja 5 Tol., Rózg Kulfow
(Biernow) 2½ Tol., a bje we tym Ljezji ta Rusz
pschewschu Mjeru wulka. Mjażo pak bjesche tunie
a neplaczesche Punt howjaszeho wiaz hacj 5 Krosch-
kow, a Punt Swinjazeho 2 Szljeborny starzych
Penes', Punt Rajszha pak bje 6 Kroschcow. We
tym Ljezji sakasa tež wážoka Rada w Solerzu
Palenz pasticj a buchu wsihje Palenzarnje sasyp-
glowane. Tak pisze Lujiska Chronika. K.

Sbožje, Rosom a Žadofz.

(Žadofz)

Pój Sbožje! ja cje potrebam,
Slež kemni, nech cje wokoscham,
Ssyn Holza, Zona, Schlundrija —
Pej jeno, to me nestara.

Skocj kemni s Ruku darniwej
Szto khowasch swoje Darv hej?
Do twojoh' Bohastwa me sadz,
Pak swojej Mudroszju mi radz.

(Rosom.)

To Sbožje swoje Džetjata
Se sztepm Wokom wuswola,
Sazp jeho schelmsku Wutrobu
Wischjem dobru, swjernu nikomu.

Laj, to je jeho Wjestota,
So stejo szmjejo serawa
Na jenež Nosy, na Palzu,
Na wobwertliwym Rolestu.

Płachc' rospeschfestreny pišany
Ma Rukomaj pschez hotowy,
Stym tebi Wocži sawjaſu,
A Pad ho nydom pschibliſa.

(Zadofz.)

A tola, tola žadaju
Egi Ludo wschizy po Eboju;
„Djel somu” tózdy sawola
Wot Proschterja hacj do Krala.

O Esluzomniko Rosome
Wo twoju Radu prascham cje,
Praj, Ssynko swjetly nebeski,
Kak tola Ebojie saceje mi?

(Rosom.)

Wschod Dobre, Rjane, Swiezelne
Sa Bot a Prózu pschedate
- Je Čloweskam tu na Sswiecji —
To hej sa stajnu Wucjbu wsmi.

To plepe, džiwne Radjenje
Bes kmanej Prózy, Hódnoszje,
Tu Mjeru Eboza khopatu
A Schczejsku pschezo rózowou:
To, Luba, blaſnje nepytaj,
Sa tajsim Ebozom nešapaj;
Je pak iži Ebozie po Boku,
Prosch Prostwu Salomonowu.

Dvž pak cje žeru Staroszje,
Pak ſurowi ho Nesbozje,
Da spómni, so škórkoh' Nesbozja
Najwjažy Eboza sacejewa.

(Ebozje.)

Melč, melč iv symny Rosome,
Nech Wjera domne nesemrež;
Ta Wjera domne wusboža
A Eslabemu je Sepera.

A bylo ja tež Eslomicžka
Na trachnych Zelmach pkrwija,
Nech Eslabi me ho sapshimnu,
Ja pjestonju jich Nadžiju! —

Smjeſch.

Wó Wsy bje Kulenje. A tajz to tak je, da
pschezo wjazh Kulow nimo Rehelow bjezesche hacj
do nich, pschi tutym Kulenju pak nemózesche nichtu
Janeho powalicj. Iako njet Janek domoj pschindje,
powedasche móón Macjeri, kak su wonkach Rehelje
küeli a djesche: wschizy nimo a nasch Nan pschi
hamym! —

K.

Grudne Podawki.

11. Dzení Pražnika tepi ho Jan Gottfried
Gomlich se Grünberga po Hermendorfa we nje-
faiszej Jamí po Wóhoſej.

16. Dzení Pražnika wotpali ho Schula we
Wilstrichu po Ramenza.

1. Dzení Zuenja satyli ho Wolski Fischerej
Bavernika we hornej Horzy, Handrij Ráder,
50 Ljet starý.

Bitne a hutrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu su žita Budyschini
placjile:

Roj . . .	5 tol. —	nsl.	tež	4 tol.	25	nsl.	
Pschenica	5	-	-	4	-	20	
Zecjmen	3	-	17½	-	3	-	12½
Wowb	2	-	27½	-	2	-	20
Kók	4	-	27½	-	4	-	22½
Zahly	9	-	-	-	8	-	25
							Khana Butry 12 nsl 5 now.

Wudowane wot Wellerej Anihernje Budyschini.

Ejischane vola C. G. Sieck.

Zyndżenſſa Rownia

a b y

Serske Powesze ja hornych Łuzicjanow.

32. Ćipko.

12. Džen Žnenga.

1843.

Schtojz liepsche je hacz Wosch,
Scej piekne domoj nosch.

Nan džiesche se swojim Ssynom po Drósh do Mjesta, a jako wonaj džieschtaj, widzische Nan Kruch Selesa lejzo, Kruch, kajz pól konjazje Pótkowny, a džiesche kswojemu Ssynieju: sbjehu wschak tón Kruch Selesa a wsni jón şobu. Tón Ssyn pak nebie poßluschny, wotwobrocji so a ladasche sa Ptaczkami a cžinesche, jako by nanowe Słowa neßlyschal, tejj pschi ſebi myßliwshi, schto b'djesch so po tón nefniczomny Kruch Selesa khilec, dyb' tam has Kruch Benes' lejzał. A dokelj Ssyn teho Selesa nesbjehasche, da sbjehny je Nan, a džieschtaj tak romadzie dale, pak roszczowajo, pak melczo, a pschindžeschtaj tak do Mjesta a nimo Rownie. Rownej tam pscheda pak Nan tón Kruch Selesa sa Kroschik, pschindże potom na Torhoschjo a kupy ſebi sa njón rjanyh brunych Wischni, a wrózjischtał so po Wurychtowanju ſało domoj.

Bjesche pak wulka Horzota, a we Holi, psches kotrūz džieschtaj, wele wobczejnisha, a Lacznosc chyjsche duzy teho Ssyna moricž. Nan pak džiesche pschez predy a Ssyn jachlio sa nim; Nan puszhci pred' neho melczo a nenadžujz Wischniu; Ssyn ho ruczje po nju ſhili, wutre a trknju ju dó Rta. Po malej Schwili puszhci Nan ſaſ ſenu, a Ssyn ju ſaſ' ruczje sbjehny; a to pschez' tak, so Nan te Wischnje po malych Schwilach pred' neho puszhjesche a Ssyn je ſa nim ſbjerasche, a dyrbesche so tak wele welefrocz khilec, schtojz b'ydzische hewaf cžinicž netrebał. Napoſledk džiesche Nan knemu: tak jo je, mój Ssyno, dyb' ty we prawym Ćjaſu ho junu ſhilit, da netrebał ſo we wobczejnym wele krócz khilec; a ſchuiž ſo we dobrym Ćjaſu po ſnadniu Wjez nekhila, tón dyrbi ſo we ſlym po hiszczje ſnadniſhe Wjezy junu wjazy khilec.

8.

Pjetna Hanžka.

Hanžka bje jenicjte Džecjo swojej' khudej' ale potéznej' Starsches'. Tejny Nan bje Dželatcer wó Wsy a mjejesche Domste; ale ničo we nim, kiba to, schtož ſej wón Djeni wote Dnja se swojimaj Rukomaj ſaſluji, a schtož pschezo tak wele bje, so ſtej Šaſlužtu ſam ſo, swoju Žonu a Čjowcjeſčku ſastaracj samoh. Zeho Ruzu pak nebjeschiej naruſloj dželacj ale tež ſo ſtykowacj, a wón ſo pschezo, pred' hacj na Čjelo dželche, ſe ſwojimi, ſtyknivšchi Ruzu, k Bohu medlesche; i ſchetož wón bje pobožny. Tu teho lubowanego Nana položi tón Knes, po swojej mudriji Vladji, na khore Ložo, ſtorehož wón wjazn stanycj nedyrbesche. Tén Prjedat pola teje Woſady pschinje husto kíemu, so by jeho troſhtowal, hacj runje wón Troſhta mene potrebny bje, hacj jeho Žona, kotraj ſmojeho lubowanego Mandjelskeho a Častaracja ſubicj dyrbesche, a ani Akljeba ani i enes we Demi nemjeſche, kiba to, schtož ji kmjelne Wulroby domoj pschinjeſchu. We tyd lej Dnach wilkeje Črudobn bje ta maka Hanžka, tedom wóhom Ljet', ſtara, k wulkemu Troſhtej a k Poweſelenju teju Starsches'; dyž menujžy Prjedat wotejſchel bje, ſynn ſo wona item' khoremu Rauji do Loža a ſpjevasche jemu wſchje Aħjerluschje a Schpruchi, kotrež mot Prjedarja ſhſchala aby we Schuli nauku bje. — Tón Nan wumire. Ta Wudowa žarowasche njek jara wo nebo a plakasche husto, ſeje Hanžka pak ju pschezo troſhtowasche ſrjanymi Schpruchami ſbežeho Vižma, kotrež we Schuli nauku bje, aby ſynn ſo knj a wečini Spjewartske a ſpjevasche pak tón a pak tamny rjany Aħjerlisch, jafko tón 17. 20.

29. 302. 416. 420 a t. d. a džesche k Macjeri: luba Macjerka, neplacječe, měj chreméi praj džielacj a ſpjevacj; a dyž ſa ſe Schulje pschindu, chzu praj ſpjeſtne pschaſz; Bóhlby Knes nař nebudje wopuſčejicj. Tak ſo tež ſta, a bje ſkoro Ljeto po nanowej Esmerci, a wonej nebjeschiej na ničim Rusu mjeſloj, pschetož Macj khodjeſche na Čjelo a Hanžka, dyž bje ſe Schulje pschisbla, pschedjische, a bjesche pschi Pschaſy Koſoſhka, kotruž ſebi ſkurjatka wocžabnka bje, jejne zvle ſwomkonne Towarſtwo a Wezelje. Na jenym Dnju njet, bje pak wo Žni, bjesche Macj kwestemu Burej wuſhla Pschenzu wolberacj Hanžka pak bje ſe Schulje pschischka, a ſynn ſo po ſwojim Waſchnju na khjezny Proh a jiedziſche ſwoju Pomasku, jako ſuſodowa Holza kuei pschibježa, a ju nuſowasche, so by ſnej ſkakala a rejuwala. Hanžka pak nechafſche, ale nijenesche, ſe ma nuſnu Pschaſu; na to tamna roſnjewana ſtorhny ju ſProha, ejiſny ju na Semju, waleſte ju a klecjeſche na nej, hacj Hanžka ſrudnje welaſj a plakacj pocža. Na Wečzor, jafko Macj dom pschinje, ſkorjeſche ji Hanžka ſchto a kak ſo ji domach ſeſchlo bje, a ſo ju njek jara Boku boli. Macj ſebi mykliwſhi, ſo to wele na ſeki neſmijeje, troſhtowasche ju, ſo budže jutſje rane. dyž ſo wuſpacj budže, hizom ljepe. Na Rauji pak nebjje ljepe, ale horje, a Hanžka nemjeſche Bołozje dla ſLoža stanycj, Macj ſawoka tehola Ljekarja, a bu wſchuka Vomož na nju ražena, ale ſeje Bołozje pschibywachu. Skoro potom proſhesche Hanžka ſwoju Macj, ſo by ſchak po teho Prjedarja poſtala, ſo by pschischol a ſo ſnej modlit, kajž ſnebočičkym Nanom, dokelž budže teji wumrecj. Macj ji wotmolwi: moje lubowane

Džecjo, ty tola nebudžesč wumreč čħvix, koho
vhix potom mijela, ty hy mój jenicżki Troscht. —
Oħ, luba Maczje, neplakajče, Bóh je a dixbi
wasħ Troscht bycz; newjesze, kaf spjewam: Bóh
je žiwn, neplacż schak, o ty frudna Duscha! —
pôszelcże mi po Knesa Faratja. — Knas Farat
pschindże, a Hanjka mjeſesche wulke Wekelię, so
kje knej psichisħol, a modlesche ko snim nuternje,
haġi s̻nutej Wutrobu, a s̻jerr iem, so ma wulke
Židanje po nebessim Razu. A czechodla da chzeiſch
ty wumreč, ty hy tola tak m̸koda. Nebesħiħ
je tola wele tensho, motmolwi wona, hacj tu,
tam ja psħindu f'Jesuſej, kajj hym wSchuli skly-
schala; a Maczje, w̷ jno budżecze tejj̸ sa minn
psħinej, a tak delħo budu ja s̻Danom wNebe-
ħiħ Baha khwalicżi s̻rjanymi Khjerluschem. —
Ta Aħorosz itraesche hacż do dżewjateho Dnja,
a nemóžeshe żane Ljekarstwo tón hymny Wohu
we Žiwoczi wuhaſħnej. Tón Prjedat paf khod-
žesche kójjdu Džen jun' abu dwójży knej a ryc-
zesche snej mot Knesa Jesuſa, mot nebesskeho
Raja a s̻wiatich Jandżelow, a na dżewjathym
Dnju psched Wecżorom djesche Hanjka knemu:
spjewajče wſħak mi tón Khjerliċi s̻Loħom: O
w̷ wuswolene Džeczi — 253 — a jako woni
spjewachu a piatu Schtucżku do spjewachu, wuħnu
wona pschi tħix posħleniċ Schorach teje samejje
ċijsħe a renje kwojčnemu sbόžnemu Žiwenju.
Psichodnu Nedželu bu njetk jejne wotemriete
Cjekko porebane, a Knas Farat djerż sche ji cjiel-
ne Prjedowanje mot teje samejje Schtucżi a dje-
sche f'Wobšanknenu tħo sameho: O ty wuswol-
lene Džeciatko, byla tola moja Duscha kajj
twoja Duscha, tak rjana a cjiesta, a mój Konz
kajj twój Konz, tak cjiest a sbόžny! Haj, mot

taſſiċi Dusħew jo mopravdże rjeħa: toles fu
te cjieste Knejnny a du nuz na Ħehnejja Kwaś!
— Hamen.

K.

Njetk a Hewaq.

O stary Čaſo khvalobny,
Dje hy fo minnij Ludiżom?
Mi nowym Čaſu wſciuke Dn̷
Għże fastvkarċi fo wſħur żem.
Džejj ijeniż Welo polada,
Da widji bixx sħalola
Tu Seklaboß naſħiħi Čaſi.

Tu na Wojskem polejże,
To fu j'noż male Džeczi,
Dv̷ pornjo tħni jidu stajcie,
Kiz ujedu bieku Ħewaqi.
Wot tamnix starni Hobertskih
Jed'n naſħiħi wosme dwazċiċi
A mjeni, so ma Muhi.

Tu stara Drafti psibtejna
Wot domjazeħo Plato,
Kiz Macż ju Džecjoni għobu da,
A domax biesbe tkata.
Tu wjazzu Ljetew dżerjesħe,
Hacż Schnundow naſħe Hordjenje
We parċiñorwym Plat.

Te Khelowy wot Khjepera,
Kiz f'kuklam deliex djeja,
Kiz netreba fu tħura
A Nikoh' nestjejja.
Kiz hnađnun Peni's khoshtuja,
Sso. Wecżam derje piżanja,
Te nofha jnej njetk je Paschnje.

Tu Kheloru mot Jelena,
Schu je, kiz njetk ju snati,
Kiz dżerjesħe niże Kolena
A Woba we nej traże,
Kiz dżerjesħe tejj̸ dolbi Čaſ
A derje wortiwa is-ħażżeha nas,
Schtu taſſu hi dċże luji?

Schto vomha nam tu jarowacj,
Rech Kojsdn ham tu lada,
Schto njeijschi Cjaß parowacj
Tu dyrbi a fak trada.

Te wasche dolhe Khelowny,
Dyz noñycze je wschiedne Dny,
Po Kulkow delkach nijsa.

Te Schkornje džiechu k Kolenam,
Djejj Khol'wy pschestawachu.
Dyz Syma pschindje s Mozu fnam,
Da Nichtu nebje Strachu,
So Nohi b'dje kej wosabicz;
Wón trebasche j'noz trochu hicj,
Da rjejesche je Eskoma.

Njetk su pak Schparki czelaze,
Kij ljudom kryja Nohu,
Kij wuske su a Poduschijs,
Kajj Papera se Semohu.
Wlych hebi Vorstn swosabesch
A Nohu syru srbujesch.
Ssy we nich na boß' Nohu.

Ssej Schiju njetko naraja,
Kajj kneji Henza tolstu
A twerdej Bindji sderjuja
Tu Lowu pschezo prostu.
Dyz chzedja na Bok poladacj,
Da dyrbja Woczi wuwalacj,
Dim Lowa twerdije stejt.

Gastarsku Cješak djerjesche
Te Lowy rianym Mjert,
Njetk sa Djeni Krócz ab' pjatnacje
Eso Hordacjk inimi schjeri;
Je pschezo hinak ladkuje
A Lowu psches ne c̄wiluje,
Je do Remenja wijs.

Na Lowi hewak sedzische
Nam Skobuk swulsi Khromu,
Ta Méda pak ho mjenesche,
Nam sischa zylje Womu.

Dyz njetko Deschcz ho sendju tu,
Nam Woda bjezi sa Schiju,
Tejj Eskonzo spari Liza.

Ta Jydj bje hewak možnicha,
Hacz nascha bljeda Juschka,
Kij marimy ju mot Wuhla
A nima Mozy Kruschka;
To widzicj možesch na Stawach,
A na wusknennych Woblecjach
Tejj njeijscheje Schlachty.

Moz c̄jelnu fastarst' mjejesche,
Laj, Muž we wulcej Mjerci;
Dyz njetk je Hólczerjk se Schulje
Mhd' s Palenzom ju c̄jerci
Ssej s Nohow, s Rukow do Lowy,
A, nima Palenz wschitke Dny,
Mu c̄jepetaju Stawy.

O starý Cjaſo khvalobny,
Dje sy ty tola wostal?
Dy by nasch Cjaß Džiel djeſhaty
Wot twojich Skutkow dostal,
Da möht ho hordjicj po Prawdze;
Tak suhi Schtom pak wostane;
Kij na Posledku snije.

Ssobudžjelene wot Melki.
Wucjerja w Khokin.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschin
placjile:

Roj . . .	4 tol.	10 nsl.	tejj	4 tol.	—	nsl.
Nowy Roj	4	—	—	3	—	—
Pschenia	5	—	—	4	—	20
Ječmen	3	—	10	—	3	—
Wewy	2	—	25	—	2	—
Wólb	4	—	27½	—	4	—
Zahly	9	—	—	8	—	25
Khana Butry						5 now.

Łydżenſka Nowina

a b y

ſerſke Poweszie ſa hornych Luiſicžanow.

33. Číſlo.

19. Dženja.

1843.

Schto ſo Šwjeczi podawa?

Ra Duch a Myſl Čłowekow fedzbowac̄ a psches to jich pōsnac̄ ſda ſo mi najnuſniſcha Wjez bnc̄, jeli ſkim ſchto cžinieſ masch a jeho kniečomu naſabieſ aby wot nječjoho wotwobročijc̄ džejſch. Psches tajſe Wusljeđenje a Pōſnac̄je čłowiskeho Duch'a, Myſlje a Poſhilenje mojeſch potom wedžic̄, cžoho ſo wot Čłoweka nadjeſ ſaby bojeſ masch, aby ſchto we nim ti. — Małožmy tulej ſonenu Wiernosz na naſchich lujſiſkich Eſerbów, kotrych̄ pschi jich Eſerbostwi a naſodnej maſjernej Rycji ſoſerjeſ cžemy. Kaf jara ſu eſi ponjemčeni a kaf wele rodža woni wo ſwoju Narodnosz a cžedža Eſerbo byc̄ a wofſac̄? Kajſi Duch a Myſl wobhyne jich, ſo bichu ſo Prózowanje mlodeho Eſerbſta, kotrej na ſdjerjenje Eſerbostwa ſkogene ſu, poradzieſ móhle? Ra tuto wajne Praschenje wotmoleju ſa po naſiſpſhim Wedženju: ſerski Duch a Myſl

a Poſhilenje, ſwoje Eſerbſto a maſjernu Ryci ſakhowac̄ a ſoſerjeſ je hiſcieje we ſwojim Ko-tenju dobre. Eſerska Narodnosz a Rycj je derje dotal wſchelko buſchena byla a Nakazjenje cjerpiſla; ſo pak Koreň je pschezo dobry był a woſtał, to wopokaje ſo na tym psches 9 Stów Ljet' trajazym Prózowanju naſchich niemſkih Pschewinerjow, ſo bichu ſerski Rycj a Narodnosz wuhaſnyli a wutupili — a tola ſo tolej hac̄ dotal we wjazy hac̄ džewecžich Stach Ljet' dokonjalo neje. Jenož najwetschemu Rusowanju a ſeleſnemu Dyrbenju je ſerska Rycj a Narodnosz ſo podawala a ſtacho-wala, jenož ſatraschnie Pschikafne krajnych Wer-chow, Bohotorow a Wóſchnoszjom, haj jich Samerczje Roženja ſamochu Eſerbostwo wutupic̄ a poſaſic̄, kajſi to Altenburka (Stargardsſſeje) ſLipſka a ſdelnych Luiſizow ſonimy. Džejſi tajſa naſchu Narodnosz a Rycj wutupiſaza Eſerowosz nepoſtanu, tam ſdjeržachu ſo tejj Eſerbo. Lubujur tehodla tón nam psches boju Miłosz a wuſtojni,

schu a hjejschku Wéibnosz powołatau wózny Kraj a maczernu Rycz, lubujmy nasze stare, czechie dostojeue Szerbsko a Narodnosz syklej Wutrebu. Tżakowane Boku, so fu Časzy pschisckie, dzejz nas sa Tworenja pějnaja, siž tejj runje tak dychaja a to Eswoje lubuja, jako Niemcy. Časzy su pschisckie, dzejz mózemy khróblje a wéissje sawołacj: my Szerbjo bary tejj tudy, haj, haj, my tu tejj smy a to niz njeđe snječejec' Radz aby mileje Towélnoszje; my ryczimy kerski a hym Szerbjo, deselz to nam nictu wobaracj a jako tajskich sažpicj a podciszicj: j neváže! —

Serbska Rycz! dokołju Serb tebe cžisi. Dyz Sirach 3. Stawi, 12. S. wt. r. kne: Tebe Rana czechicj je ſama twoja Čehi a tu Macjer sažpicj je ſama twoja Haniba, da ruptaji won Wiernoš, pschecjivo kotrej nichu mojujo poſtanycj nebudje. Teſhamo placji pak tejj wiesje wot naſheje narodnej maczernej Ryczje, we kotrej nam Bóh ko je narodzicj a nam ju wot Rana a Macjere je naukuły dat. Ezym neje Szerbam praſene, so dyrbja niemassu aby druhe Ryczje sažpicj a jich Naruſnenja ſo wostajicj. Rje, ſym je ſobu proſene: Mjei narodnu, wéznu Rycz sajncj, kaiž Rana a Macjer, kotrejuž czechicj masch a pota ſim tejj tu Rycz, kotrej na ſeu Klini ſedjo ſiñ wuſnyk a mōk̄ rez jmaczernym Młókow ſy ſzabi brak. Psches nježo necžini ſo Člowek sažnischti, bacj dñz ſwoj narodny Kraj, Lud a Rycz sažpi. Kuboſz kwótnemu Kraju, Ludej a jmaczernej Ryczi je pschinarodjena, kójemu počehinemu, cžuczinemu a nadobnemu Člowefej mēl rez pschitworena a luba, jako Nebesa; schtujz mlej pschinarodjemu Kuboſz ſapre, je ſtepkane a ſechforene, kladne a ſkajene Tworenje. Wóz-

nich Kraju a Ludow, wetskich aby menschich je wele, maczernych Ryczow, bohatſich aby ſhudſich, je tejj wele, ale tolsta Haniba temu, ſiž ko tebo Eswojego hanibuje aby je ſazpi. Taki Člowek je neduſtrniſhi a ſazpnischti, dyžli Netopor, wot kotrehož Baſnicžka poweda, ſo woń pak i Ptacžini pak ſaſy ſchtyrinohatej Twjerini rachnowasche, jako njedy Wózna bes Ptakami a ſchtyrinohatym Twjerjatami mudryka bje, a ſo pschego ſtym rachnowasche a džerjesche, kotsij dobywachu. Hanibu nech žeja tajke netoporske Duſchje bes Szerbam, ſiž naſteho Szerbowſtwa a narodneje Ryczje dy ſo hanibomaci, aby woſoje njeſak ſazpicj a wonczesiticj móble aby chyňte. — Tebe, kerska Rycz, pak kójdyn rodzeny duſchny Serb lubuje, jako Rana a Macjer, a tebe jako ſwiaty Ramjerk cžesi! —

Na Žaſyku Mjeđ,
We Wutrobi Jez.

Lischka pschilisowasche ſo Kutom, kotrej na ſablicjini ſejdžihu, a ryczesche jim wot mięźneho Mjera a wobſtajweje Žednoty, kotaž wot njek pschi wſchitich Tworenjach bydlicj budje, tak, ſo budja romadžje bydlicj Welki a Worzy, Twórje a Hekje, Lischki a Kur, a nebudje żane Mjewanje a Mordowanje, Žebanje a Krejtoslecje wjazy bes nimi; a chyňſche ſymilej Słowani te Kurz naſabicj, ſo bychu delje ſliſke. Khapon pak ſo roſgahnywschi načahny Schiju a ladaſche do Wokolnoszje a wotmolwi Lischzy: Tolej ſlyſchu ja rad', ale uepſcheſta načahnowaſchi Schiju, woſolo ladaſz. Echtio da ty widjisch, ſo tak la- dasch, djeſche Lischka, a na mine nepoſluchasch.

Za widju, wotmolwi Khapon, so nasdala Hafnik s Phém psychindje. Da tu ja newostanu, wotmolwi Lischka. Wostaní djen, samota Khapon sa nej, so ja widju, hacj budže Poš tež stobu Mjer džer-ječj, da chzemj potom tež kwani delje slegčicj. Och nje, wotmolwi Lischka dužj: ja ho boju, so hishcje Pšam tón slotu Mjer psychipowedanj nej'; a djejesthe wetsal. Tehodla:

Rójjdemu newjer, radju cji,
Hacj tunje cjni lubosnje,
Wéz nemeni jo s Wutrobu,
Hacj tunje Člowa dobre su.

K.

Junu, ne je ženje!

Tolej je jara besbózne Pschishkovo, a schtuij je wunivšil je, je jara syn Čłowek aby tola knajmenschemu jara hubenj Rachnat bvl. Junu, je tola junu, a neda ho mot ieho nicjo wotschczis pñucj; pschetož, schtuij junukc̄k kranj je, tón je tola kranj a je Paduch a nemóze ženje wiaz slobrym Čswjedomnjom prajicj: džakowanu Bohu, ja nejsym nikomu nicjo wsał, a dyž je Paduch popaneny a na Kschibenu pojsneny, da potom nerjeka: junu, nej ženje! — Tež hishcje dale, dyž mloda Holza junu swoju Čjesz subila je, da nemóze ju ženje wiaz saſ' dostacj, a nerjeka potom: junu, nej ženje! ale potom rjeka: junu, je pschezj, pschetož wona wostane pschezj necj-hna! —

K.

H u d a n c į k o.

My mamy dobrych, haj naszych najlepszych Pscheczelow, forsž pak snam hinak nepschindu,

hacj s Bolenjom, a wopekaža nam, tak delho hacj je mamy, najwetschu Dobrotu, dyž pak nas saſ' wupuschcja, stane ho to pschezj saſ' swulsej Boslojju, a nichko jím rad' mot go neda. K.

Wschelkisny. Cbjerkī.

Miešazu Julijsu bjechu Mužakowi woſebni Wopnytarjo, pschetož tam psychijedje Pruskeho Pronga Kralowska Wuszkofsz, teho runja Wetch Lichnowski a Wetch Karolatki. Mužakowski Wetch je ho sa Rosweskelenje swojich Hoszjow derje staral. Won wodjesche sich po swojim wulkim a krajkym Parku, hdjež tunje wschelkto na najrenſcho kcjjejeſche a dasche jón. Vecjor se wschelakimi pišanymi Blómeňemi roſ-ſwjetlich, džerjeſche tež wulku Hońtru a tak dale, so je ho zuzym Knesam naszej Holi wulzy jara lu-ſbilo. — Mužakowski Wetch chze hishcje wele twaricj, bes tym tež podjanskı Zyrkej, a je teho-dla tñjoch Twarzow s Barworskeje kſebi pschincj dak.

Schjess a dwazny Džen Junija bu Knes Buł, berski Duchomny Budeskeje podjanskeje Woſady mot Knesa Seniora Smolny po-djanskim Wucžerjam jako schulſki Dyrektor přjód-stajeny.

Wiesty Dr. Julius je Wobrachnowanje ſle-pych Ludzi cjinil a namakał, so we Bramborskej sedyn Čslepy na 1600 krajnych Wobydlerjow; we Franzoskej 1 na 1650; we Belgiskej 1 na 1009; we Daniskej 1 na 738; we Gendželskej 1 na 800; a we ſienoczenych Králestwach Ameriki I na 1200 Wobydlerjow psychindje.

S m i e s c h t.

Niedy djesche wjesti Knes fymojemu Podanej: nebydž schak dživný, ja djen chzu twoje Ljepsche a člú, kajz čzi praju. Bur pak pomáha řebi na ſwój penejny Sak a djesche: to djen je ta Wjez, so to moje Ljepsche jow dacj necham, heval bych haklej žaneje Hary nesapocžal. —

Grudne Podawki.

Schiesz a dwazyn Džen Esmajnka namaſtachu na jenej Luzu nedaloko Wjesti pola Mužakowa morweho Čloweka a pódla neho puknenu Pistoliju. Po Pscheptytanju, schto móhl tón Morwø býč, ſhonichu na poſledku, so bjesche to Hródkowski Šukelnik Risch a ē.

Rholmi ſu ſo Rónz Mješaza Esmajnka Žjetra pokasale.

W Horschowt pocžadu 29. Džen Esmajnka Michala Homelu pntacj. Won bje Džen predy na Luku ſwojeho Nana Trawu ſyz ſchol. Tam namakachu tež Koſu a Laz, jeho ſameho pak w nim o bježazej Rjezy tepeñeho.

Shesty Džen Pražnika ſpalí ſo Wolskej Rowarnja a Dymſte w Mochoſtu. Wohení je pecža wuſſchol, dokelž bjechu ſ Rowarnje Schke na Dymſte lietale a tam Aſchindzelje ſkotrymij tute ſkyte bjechu, ſapalile.

Zidnaty Džen tehoſameho Mješaza ſepi ſo Murički Herman ſ Wuhelza w Ijeforskim zirkwinym Haczi.

S m. II.

7. Džen Žnenza čehniſchi čejke Newedro wöſche Kobliž pola wulſich Edžarow a ſarafy tam na Paſtri jeneho Woka a poheſchi dweſu Hulčezom pódla, fotrzej pak ſaſy kſebi poheſchloj ſtaſ.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini placžile:

Rož . . .	4 tol.	15 nsl.	tež	4 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.
Nowa Rož	4	=	-	3	= 15
Pschenza	5	=	$7\frac{1}{2}$	-	$22\frac{1}{2}$
Dec̄men	3	=	10	-	3
Worß	2	=	$27\frac{1}{2}$	-	$22\frac{1}{2}$
Rók	4	=	$27\frac{1}{2}$	-	$22\frac{1}{2}$
Jahy	9	=	-	-	8 = 25

Bjerny 1 tol. 10 nsl.

Rhana Butry 12 nsl. 5 now.

Nowe Knih.

We Welle rez Kniherni, Budyschini ſerejowej Haſy je ſa 20 Nyl. k doſtačju:

Njemisko-žerski Šłownik,

ſ Wutoženjom powiſhikomneho žerſkeho Prawepišanja, wot Jana Ernsta Smolerja, ſawjernego Šsobuſtawa Bratſlavskeho lužiskeho a pocženego Štawa Lipſcjanſkeho žerſkeho prjedatſkeho Towarſtwa.

Tejj ſujemiskim Napisnom: Deutsch-Wendisches Wörterbuch. Mit einer Darstellung der allgemeinen wendischen Rechtsſchreibung. 1843. 8.

Se Samolwenjom Redaktora.

Čiſičane pola G. G. Hieci.

Wudowane wot Welle rez Knihernje Budyschini.

*

*

Endżenſſa Rzowina

aby

Šerske Powesze ſa hornych Łužiczanow.

---

34. Ćiplo.

26. Dżen Žnienja.

1843.

Bjesche to Domapytanie Rjechow tych
Starskich na Dżeczimi aby nebiesche?

Nan mjeiesche ſydom Ssynow, wſchizn ro-
ſichu a pschibywachu, a bjesche pschezo jedyn ren-
ſchi hac̄z druhı, ale żadny nemóžesche rycęcę,
wſchizn bjechu njemi, a tolej teho Nana jara ru-
dzesche, tak, ſo husto ſe ſyłſowatymaj Wočomaj
ſyndowasche: Mój Božo, czechodla da mi tajſelej
cžinisch, ſčim da ſym tolej ſaklujik? — Bjesche
pak naſnu mu wokolo Kermuschje, a tónlej Nan
džesche ſe ſwojimi Ssynami na Kermuschu ſkwo-
jemu Wuſej, kotrej tež Džeczji mjeiesche, ale
cžive a ſtowe na wſchjach Stawach. Taſo woni
romadžje rajachu a ſo weſelachu, taſ Nana j pak
pschiladowaschtaj nadpadże Nana tych niemych
Džeczji ſaſo jeho ſtaro Ćrudnoſz, a won džesche:
ſhoto bých ja tola dal, dy by jenož jenicki mojich
Ssynow taſ rycęcę móhl, kaſz twój mały Jank:
Božo, oč moj Božo! ſčim ſym ja tola tajſelej

wótre Rhostanje ſawinowat? — Tón Džed pak,
fiſ tolej ſkyschesche, ſawola jeho ſzabi a džesche:
ja widzu a ſkyschu, ſo cže tolej Neſbožje jara
ſjma, a cži wulku Ćrudnoſz načini, a je tež
tolej k Ćrudzenju, dyž ſchtu tajſelej Džeczji widji,
ale ja ſo na tym nedžiwam. Dopomin ſo, Mi-
chale, dyž ty Hólczez bje, kaſz tulej cži ſu, ſak
ty ſedom Ptacžki bojesche, najbóle Schkowroneczki
a Čakorzy, jtm Jazyki podrjesowasche, a husto
doſz tež pschi tym wotrijeſa, potom pak jim ſaſo
lečicž da; hac̄z tež Böhlby Knes tón twoj Rjech
na twojich Džeczjoch domapytat neje! Te Ptacžki,
fiſ ſe ſwojim Epjewanjom wjazn Boha ſhwalcž
nemóžachu, dokelž ty jim jich Jazyki ſpodrjesowa, ſu
cže najſkerſho psched Bohom wobſkorzile. K.

Satrachne Podaczje, ale wjerne.

Hindraſchť, jenickie Džeczjo ſwojeju Starjachę'
a tehoſta neporadjene, pschetoz won mjeiesche wſchu

Wolu a jeho Starschej jeho tejj dla slych Pocžin-
low neschtrasowaschtaj, hebi myšliwshi, so kwoje-
mu jenickemu Seynkej nicžo napschecžiro pra-
jicj a činicz nešmjetaj. Hindrastk ukedla horje
rossiſche jako černjowy Rerk, a bieda Čemu, siž
so swazi jemu jeho Léshystwo sakasacz; tehodla
mjejesche tejj Wucžer we Schuli swoju lubu Muſu
a Pscheszehu suim, a djesche wiaz hacj janu kne-
mu: wjer mi, tebe budže Bohiby Knes futoreje
khostacj; daj ſo naſasacz, dokej hifcje Čjaſ je!
Ale to wscho nicžo nepomhasche, won cijeresche
kójzdy Djen swoje Léshystwo hore, ſazocža tejj tón
nerosomny Skót pscheszehacj, a jich Poſz na Re-
cžasu drudž tak jałohne ſsimlesche, ſo bje wscho
ſtudnie poſluchacj; na Kóežku pak ſo wjazy ne-
wjeretche, ta bje jeho pschemjernje ſrapala. A
dyrbjak hebi ſchtu myſlicj, tejj te bohe Kurj ne-
miejachu psched nim Janeho Mjera, te won tak
volho po Dwori a Sahrodži honesche a ſa nimi
bjehasche, ſo wone lejžo wostachu. Taklej bjesche
jo tejj jedyn Djen ſtymi Kurymi cžinit a ſo tejj
ſam tak ſDycha wubjehat, ſo wjazy nemójſche.
Won ſo tehodla w Sahrodži pod Echtom do
Ródko lehny a wuſny, a chzysche po Wotpočžinku
swoju besbóžnu Hońtu ſnowa ſpocžecj. Ale
ljudom bje won wuſnyt, da pschibježa Khapon
na neho a roſdrapa jeho jałohne bes Wocžomaj
a wudypa jemu Wocžko, a hacj runje won wo-
lajo ſo wobarasche, da wſchak téń Khapon ne-
pschesta jemu bes Wocži rubacj. Ma tajke Wo-
lanje pschibježeschtaj jeho Starschej a ſamojeſchtaj
Khapona ljudy wotehnacj. Hindrastk pak bje
roſnje roſdrapaný, Krej ſo ſWoblecža lijesche a
dzejz bje kewe Wocžko bylo, tam bje krawa Dije-
ra, a won bu jenož psches wulſu Prózu a Swjer-

nos; jeneho jara mudreho Kasenka pschi Žiwenju
ſržerjaný. Te ſubene Wocžko pak won ſenje wiaz
nedosta, a Blusun na jeho Bedwocžu wostachu
Čjaſ Žiwenja jemu a druhim kſatraschnemu En-
menju. Tolej bje roſne Caplacenje! **R.**

Duz poſlachu czi Pharisejszy a wóſchi Mje-
ſchuiſy Wotrocžkow won, ſo bychu jeho
pschijeli. Jan. 7, 32. a t. d.

Romski pónansit Bohot ſahubesche tych Kſche-
ſijanow we swojim Kraju a wotpoſki dwej
Wobhonerjow, ſo byſchtaj Kſchesijanow wuſlje-
dijkoj a potom pscheradžikoj, a djesche knimaj:
cžintaj, jaſo byſchtaj wój kódnej a lacžnej byloj
po jich Wucžbi, ſo byſchtaj wſchitko derje wobho-
nilój a ſorilaj a potom pschindžtaj mi ſaſo pra-
jicj. A ſta ſo tak, a woni wſachu teju Wobho-
nerjow do swojeje Sromadžisny, a kwaljachu
Boha teho Wotza a Jezom Chrysta, kotrehoj won
i Ebóžniſej Čloweskam poſlat bje, ſrjanymi Chrjer-
luschemiſt. Taj Wobhonerjaj pak poſluchaschtaj
melcžo a džiwajo na tajke rjane Koſy. Na to
ſtupi Muž, Prjedać a Wucžek teje Woſada, ſredja
bes nimi horje a djesche:

Sbóžni ſu cži, ſiž duchownje khudži ſu!
a ta Sromadžisna wotmolwi:

Pschetoz jich je to nebeske Kraleſtwo!

Prjedać: Sbóžni ſu cži ſrudni!

Woſada: Pschetoz woni budža troſhtowani!

Prjedać: Sbóžni ſu cži, ſiž cžicheje Myſlje ſu!

Woſada: Pschetoz woni budža Semju wob-
ſynucj!

Prjedać: Sbóžni ſu cži, ſiž kódni a lacžni
ſu po Prawdoſzi!

Wosada: Pschetoż woni budža naſyzeni!

Prjedač: Ebójni su cji ſmjeſni!

Wosada: Pschetoż woni budža ſmjeſnoſt
doſtač!

Prjedač: Ebójni su cji, ſiž čiſteje Wutroby su!

Wosada: Pschetoż woni budža Boha wiđicj!

Prjedač: Ebójni su cji Mjerni!

Wosada: Pschetoż woni budža boje Djecij
menorani!

Prjedač: Ebézni su cji, ſiž Prawdofje dla
pschessjehani budža!

Wosada: Pschetoż jich je to nebesse Kraleſtwo!

A njet ryczesche ién Prjedač wot Wjery a
Kubofje a Nadžije, a wuloži jim to Pišmo, a
napominačhe jich fSzerpnoszi, a ſo býku tež to
Najcjeshe ſnežli dla Khryſtuha a ho Woſchnoszi
nepſchecžimili. A jeho Eſlowa býchu pekne Wjery
a Možy, a wuzivachu na to Wotsasanje teho
Anesa a wobſianknychu Gromadjenje ſrjanymi
ſhwalobnymi Khjerluschem. Taj Wobhoneraj
pak ho nem'jeſchtaj dljeſe ſdjeržecj, tak 'nutej wot
wſchero bjeſchtaj, ale ſtupiſchtaj do Sredja a
djeſchtaj: mój ſmój pschiſkloj, was wobhonicj a
Bohotej pscheradžicj, ale mój ſmój we washej
Gromadžini teho Anesa ſacžulój a nam'kalój,
tehodla proſymoř njetk was, ſo byſhcje naš horje
wſali do washeho Towarſtwa. A róčiſchtaj ſo
ſaſho fBohotej a dawaſchtaj Eſwjedſenje wot
tych Kſcheszijanow bes Bojoſje, tak, ſo bó Bohot
psches to naſabenj, Kſcheszijanow we Mjerk a
Poſoju wostajicj; wonaj pak pschindjeſchtaj ſaſho
tež Gromadžini a daschtaj ſo chejicj ſe ſwojim
zjlym Domom na to Meno Jeſomt Khryſta. —

K.

Metel a Pežolka.

Wj Djeciji poſluchajcje ſchak:

Me cjerca ſweſeli

Najrenſchi naſjetni tón Blak

Na Travi ſedžiwschi.

To Metel bje, kif ljetasche

Wot Kvetiſti na Kvetku,

Na Woneczku ho tſchumpaſche

Tym Pežolam ſmersanju.

A ſHordofſju tam roſſhjeri

Te Kſchidla psches Kvetku

A ſEmi delje poſhili

Lu malu Maliku.

Tam Pežolka bliſto ſedžiſhe

Na Kvetky huſazej

A Wóſk na Mohi liepſche,

Duž pschindje Metel knej:

Jej ſwoju Pychu poſhwali

A Rjanoř poſasa;

Jej Pežolka na to wotmolwi:

„Schto pomha tebt ta?“

Sa Wuzitk, fotryž dawam ja

Lu wſchitkim Člowekam,

Sa tón me wulžy lubuja,

Soo boječ netrebam.

Mi ſa to Khježu natwarja,

So Symi nesmersnu,

Sa moju Žiedž ſo ſtaraja

Dyž fDomu nemžiur.

Ty pak ſe ſwojej Wyschnoszju

Eži Drasta ſmolne Deschgiſku

A Barba ſneje dže.

We wypuszczonej Draszt by
Tu Proschet hotowu,
Cze nida tu u jazu neshwali,
Tejj radu newidzi.

Rhumscbt, Djelawoz 'noj negetej
Czi Czesz we Žiwenju,
We rjanej Draszt Prosnikej
Pak Haibiu dawoju.

Nekra.

Hudanczko.

Mladendzech siej Hospodu
Pola Euczkow selenych,
A tam dostach k Wobedu
Jablkow, tak czerwonych.

Bjesche rjane Esyndleschko,
Djejj ho syzech kchwatajzy;
Pschilecjiču Herzoso
Spiewajzy a skakajzy.

Nespyewachu krejwanju,
Kaiž czi druzh na Esyjecji,
Ale sbozem' Kwalenju
Nót ho sich tam wotewri.

Ta pak na nich posluchach,
Mechkim Łóžku na Semu,
A ho jata spodjivach:

Hospaska jim saplačji.
Wołscheweny wołpoczych,
Tajkim Ssydli weselym,
Saplačicj tejj Wobed chyńch;
Darmo bje, to njetko wjem.

Hospaska ho sacjaše,
Stajkim milym Wichorkom,
Jablkow mi načjaše;
Stykaj siej je ſobu dom!

Ia ho podžakowach ſi;
Tani bje kraſna Hospodka.
Njetko powieß Herzow mi,
A dje bje ta Hospoda? —

Sk.

Crudne Podawki.

7. Djeni Žnenza tepi ho ia dwe Eječji stara
Dziorka Grášy we Fischbachu we nójzowej Luži.

9. Djeni Žnenza by tón $12\frac{1}{2}$ lieta staru Hólz
Handrij Sommer f Budystez we brzesowych Kę-
fach morwy namkany. Wina jeho Esmercze je
nesnata.

15. Djeni Žnenza wotpalichu ho Stróžt pola
Huczymu tjo Burjo, jedyn Sarodnik, jedyn Khjež-
kar, a Khježa sa Khudyńch.

15. Djeni Žnenza wojskowy ho Hajnja Schüttig,
50 liet stara f Kožernjor.

18. Djeni Žnenza wojskowy ho tón 51 liet stary
Jan Gotlieb Neumann f Motedwa w Pręczezy.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandżenu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Kož . . .	4 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.	tejj	4 tol.	—	nsl.
Nowa Kož	3 =	$7\frac{1}{2}$ =	—	3 =	—	—
Wschenia .	5 =	5 =	—	4 =	20	—
Jecžmen .	2 =	20 =	—	2 =	15	—
Wowl . .	2 =	— =	—	1 =	20	—
				Bjerny	1 tol.	10 nsl.
				Khana	Buty	15 nsl.

Endżenija Nowina

a b y

Serske Powesze sa hornych Łužiczanow.

35. Ćiplo.

2. Dzień Pożnienia.

1843.

Kokosch do Romady Pschenzy saklepacz je jejna wjesta Smereč, predy hacj je Tsečinu Pschenzy sijedla.

Talej serska pschißowna Wjernosc wuczi, so Rosom k Sbozu a Bohastwu wele trjebnischti je, dygli Róž a Ljiza k Ijedzi. Schtujz kokoschaze Waschnje snaje, budze medzicz, so do Romady Pschenzy saklepana aby pschiwojasana Kokosch tu Romadu hebi nýdom rostrebacz a Sorna daloko wot ho rosmetacz budje. Dokelz te wotrebane Sornjatka napošledk došahnycz neméže, dybí predz rosmetaneje Romady Godu wumrecz. Wona newopomni, so je saklepana a na krótce swjasana, nima teho Rosoma, so by Schkódnocz swojego swuczeneho Rebanja do Prjedka widzila a so by tehodla slutnje a srjadnje wot Boka sašobu ijjedla, pschi kotymz Sadżerzenju ji Pschenza móhl rez ykle Ljeto došahała by, dokelz wschje Sorna by došahnycz móhla. Nerozomni Ćzlowekojo su we

swojim Sboju a Bohastwi runje tajzy, runje takiej neslutni, nestjadni a pschečinerszy, tejz takiej saklepeni, mjeniwsczi, so Studzeni sich Samóženja kwucjerpanju neje, so Sbozje a kraſne Dny jim kójdy Ćzak skhadzecz a hwiecžicz budža a dyrbja, kajz boże Solónčko na Nebeskach, so Sbozje swólne sa nimt pobjehne, kajz sich stwiny aby kowhy Psyczki. Wola tajskich zdyn rjeka, kajz pola luhoho Hulza, siž Esyno se Pschatra metawsczi k Maczjeri praji; Maczje, malej tej Rosy, Esyno tu je. Tak wele, wo to jana Rycz nebje. Na jeno Dobo djesče wón frudny: Rosa ſlak! Esyno bu wschje. Tak twari so jedyn bohaty Nerozomnik khudy, druhí hospodari na swojej Ruknicy, hacj je doruczejik a so na Khježku aby na Podroštwo pschineskl, tseczti raje, khodzti proſan, jje a pje a draszi so kraſnischo, hacj jemu wunoscha, schwórtu kupuje a pschedawa to a druhe, hacj je swoje Kroschki sepschiſadzowat a je napošledku bohy Wiežnik, pjaty czisne so psches druhe Lu-

pejzje, Rjechi a Nehornoszje wo Čeſsz, dobre Eswjedomnje a Tuschje Mjer a wo Strowotu, schestn sazwoſluje we swojich Rusach, Racju a Mersanju a we swojej Hanibi, tak ſo Ruku na swoje Žiwenje połoži a neczeſnje ſe Eswjeta dje. Hischje wjazn tajſich Rusow a Nesbojow móhlo ſo wumenowacj a knim ſo pſchiftajicj Bohaszbycje, Rewjera a Eswjeta Luboſz, Necžucjirosz a Neſmjenlosz, khróble Poljefanje ſym Sachzwanjam a Žadossjam, do fotrychj tajſy Sbozomniz a Bohacjkojo lóchz panu ijlko do Sbyczie.

Rosom ſdžerji to Dostate. Rosomny Čłowek nerostmeta a nepſchecžini swoje Kubla, nekaſy ſebi ſweje dobre Ony. Rosom je tón mudry Saſtojnisk a wotucžity, fedžblinj Wajchtač čłowskeho Sboza a Bohastwa. Neroſom pſchifteli a ſahubi ſbozomne, dobre Ony a Samožitiosz, to je wjeste a wucžinene.

Polađamv dale na predn spómnenu pſchiflownu Bjernosz, da nebudžemv ſej dohlo ſ Vorsta wjazcij trebacj, ſo Rosom tejj wucži a kaže doſtojne, ponizne, wuzitne a Čłowekowej wjernje trjaze a ſweželne Wuziwanje a Maloženje Sboza a Bohastwa. Kružiwanju a ſ Bohu a Čłowekam lubemu Maloženju swojich Darow a Kublow, kwoſebnemu a pocžegnemu Žiwenju by njechtujkuliž doſz wele mjeł, won pak je jiwj jako neschwarne Skocžo aby Blaſn a wotwala ſebi wſchu swoju Čeſsz a Dostojnosz we Blócji swojeje Nekniežomnoſzje a Blaſnoſzje. Bohastwo a Sbožje ſawedże Neroſomnych ſ Hordoszi a ſ Pschiftjehnenju, na ſotrejj Pad ſrótkim Čjaſu pſchindje. Runje kaſj camna horda Kunkawa Haczi czinesche, tak ſađerja ſo tejj Neroſomni husto a ſkoro pſchez ſe Sbožu a Bohastwi. Ta Kunkawa wulada wul-

keho, tuežneho Wela, ſiž ſo tym Haczi paſkyſche a jeho wuladawſhi chyzche tejj wudom tak wulka a narobna bycj, kaž wón. Wona nadu ſo a džesche ſ Wolej: ladaj ſym, nejſym ja njetko runje tak wulka a ſpora, kaž ty? O, hischje dolho niz, wotmolwi Wót. Kunkawa nadu ſo hischje junfróč a bóle a džesche: Njetko ſym tola twojeje Wulkoſzje? Na Jane Waſchnje niz, reknj Wót na to. Duž naduwaſche ſo Kunkawa hischje bóle a chyzche runje ſ Hordom prajicj: Na, njetko pak tola ſym — jaſo ſo tym Bonym puſnij a jaſoſnij Rónz wſa. — Tak wele Čłowekow nimash na Eſwjeſti, fotrychj Bohastwo ani jim, ani Eſwjetej žaneho wjernego Wuzitka nepſchinez, ſiž na Pſy, Konje, Ptaczki, Houčou aby Hosziny a druhe Proſnoszje ſwój rjany Čjaſ a Penes waja, ſiž pſchivódla teho aby we swojich rjanych Khorejtach ijesdžo ſywaja a nowe Protyki čijnja na nowe Proſnoszje a Blaſnoſzje? Neſpoſojeni, nenaſyčeni a neſweženi wobsanknu woni Žiwenje a wulke Sbožje, jeli khudji newumru. Tolej ſu te Kurj, ſredž Romadn Pſchenzy ſaklepane, ale jeno mały Kust a Mjeru Cornoſ ſu wuzile.

Njetotry ſakraſneny, ſiž je bohaty a ſbozomny był a je ſo jemu verje ſchło, ale je wſcho roſubil a swoje dobre Ony ſej ſkaſyl, tón to wje, teho ſo praschej. Woſhudneny aby do tychnych Staroſzjom a Rusow ſapanenij budze won ſkoricj a ſdychowacj: O, ſo bydžich ja wopomnił tym mojimi dobrym Čjaſu: mojeje Młodoszje, Strowoſzje, Newinoſzje a Nestaroszje, mojeje Saſkuzby a Samožitioszje, ſchto ſo kmojemu Mjerej hodji, o ſo bydžich ja roſomniſchi a mudriſchi był — tak hubenje ſo mi njetko neby ſchło! tak ſ Bojo-

mny bydžich ja býc̄ a wostac̄ móhł, býchli tedy tón Rosom mjeł, kij njetko! —

Medžwedz, Welt, Lischka a Gsornik.

Ladaš šo Ludič, kotrymž poruny nejšn; nech šo cži dobro nesda, vñž tebe do swojich swadnych Malejgnoszjiow cžahnu; naposledk šo cži pschi najlępschim Mjenenju a Prózy najskerscho slije dje a ḡy wopuszczony.

Medžwedz a Welt býeschtaſ ſo swadžiléj a chýschtaj tehodla ſam a ſam na ſo hiej. Lischka dyrkbeschke ſwjedžic̄ a wupósnac̄, ſchlu dobýt aby pschjerat je. Uſchizh tſio býzachu na wjestu Čiſznu we Ljeſu, ſo býchu tam ſwoju Bitwu džerzeli. Dužy po Puczu nadbjezachu Gsornika, kij ſo jich jara ſtróži a nydom we najdljeschich Ssahach cž. knyc̄ chýsche, jako jeho Medžwedz ponijnje a pschecželnje proſyč̄ pocža, ſo by wſchak ſobu na ſswjedženje ſchol a ſo jemu ničžo Steho ſo ſtac̄ nedýrbi. Gsornik ſacžu ſo psches to pocžeszenh, ſo tajzy Kneža jeho potrebaja a ſo ſjeho Pomožu tajka cžesna Ujez wuwedžena býc̄ dyrb̄i. Wón dosta dowjernu Wutrobu kym he-wak jemu traſchnym Sajerjatau a pschimojesche ſo knim we Steho nebojasnej Pschecželoszti. Woni cijerjachu tejj móhł rez we brattowskej Wutrobnoſzi a Rosyčžowanju zyły Pucz a ſastachu na tei wuſwolenej wulkej ljeſnej Čiſzni, ſo býchu da njetko tam tu wotryčžanu ſam a ſam Bitwu džerzeli. Welt wótsche ſwoje ſub̄ a Medžwedz ſwoje Pasory a Lischka cžinesche wazne, ſtarozive a pokmurene Woblecžo, Gsornik pak poladowasche dobrocživje, kajž Wozza a mjenesche: ja dre chžu rady ſwjedžic̄, ale ja praju, ſiednaj-

cje ſo radſje, radſje hac̄ ſej Schkodu ſčinicze a jedyn wot waz' ſnadž tola Žiwenje pschisadži. Lischka reku: ah baj ſiednac̄! Prawda dyrbi Prawda býc̄ a wostac̄, pschisadži Žiwenje, ſchtuij je pschisadži!

Medžwedz a Welt dýieschtaj we wele Ronach ſam a ſam na ſo a kraweschtaſ wobaj ſlóboſich Ranow. Lischka kwaſeſche weltowu ſibitu Spjescznoſz a kónčoſty ſub a ſachžywac̄he Weltzej Dobyc̄je pschisudžic̄, Gsornik pak Medžwedzej po Prawdzi prjódžju Kralbu dawasche a ſwjedžesche ſrycžniwej Horliwoſzju pschecžiwo Lischzy. Steho naſta nowa Hara a Wadženje. Welt a Lischka nadpadžeschtaj na jeno Dobo Gsornika, dýieschtaj jeho a beriſchtaj jemu Žiwenje we medžwedžowym Pódlabyc̄u. Gsornik pocža wolaſz a ſkoržic̄: Medžwedžo, Medžwedžo, ladaſ na tu nepodomnu Neprawdu, kij mi twojedla ſo ſtane, pomhaj, wumóž me! Lischka pak dýesche ſtrawej Klamu „O Gsorniko, dy by ty tak wele Mudroſſje a Rosoma Łowi mjeł, hac̄ wóſkoke a kónčoſte Rosiſna na Łowi masch, da ſo neby haklej do naſkich Malejgnoszjiow mjeschał a do tajkich Baſlow ſchol.“ Medžwedz pak jenož Welt a Lischku jara ſwareſche, potom po Khwili ſo ſmjejeſche a je-rische ſornikowe Mjaſho ſobu.

S a j a z. (Waze)

Jako cžera Popolnju
Ja tam ſtejach pschi Kerku
Wulecži tam Sajaz won
Bježesche prejc̄ psches Wuhan;
Khwilcžicžku wón wodnichun,
Winy ſo do Husziny.

Bohi Sajazo, tak hy
Na Eswjeczi ty tycbeny.
Nekodj; Burej do Rala,
Da tebe nesatama;
Wostaj Djeczel na Pokoj
Da hy luby Sajaz mój.

Zeno troja Womódnosz
Racjini czi Hubenosz
Ijesz, schtojj Mesi napłodzí
Da cze nichtu nehoni;
Dyz hej sdobrym radzicj dasch,
Eswjeczi Wjer a Pokoj masch.

Psched Hajnsom Ijes do Rerka,
Sarebaj so do Lissja,
Nefmorcz, da cze neflysci,
Lebe dale netyschi;
Poz tam newuslledzi cze,
Hajnsom i Holi pobjehne.

Lischku nech tam popane —
Nichtu tu nejaruje,
Dokelj falschne Swjerjo je,
Kotrez Kurz morduje
A tejj druhej Swjerint
Ziwenje rad pschirkotu.

Nekka.

Wschelkisny. Sbjerk.

Dzakomne Spósnacze.

Czeszeny Knes S. we L. jako rodzenni Lasow-
cian je ljetza lasowstemu vozemmu Domej dwaj
Reluchas a woblatkowu Schliczku mot pyschnie
toczeneje Schlenzy, winowu Bleschu a khraczne

Sudobje sa Woblatki mot neczeneje Schlenzy,
wschitke Sudobja dostoynego rjaneho Napoladanja
a pschi Wudzjelenju bozego Wotsasanja stebanju,
swokebneje Luboszje daril a pschipostal — runje
takz tejj lasowska Zyrkej wot czeszenej Aljeznejez
Mandzelsteju Lasu pschi Chczenzy ich Esynta
J. G. Reinholda 14ty Dzen Znenza 1839. jara
rjany gynowy Karan sa chcjensku Wodu dareny
destala je.

Wat Wedra. Wjesta Schlesynska Poweszniza
wjeschezi wot wele Ljetow hy te ljetne Wedra,
Kotrez tejj tajke, ka kez je wjeschczila, pschischke su.
Tak wjeschcje wona tejj Ionische Naszymje, so
smiejemy jara mechku Symu a laj., wono je so
tehorunja dopelnilo. Pschi tym je pak wona tejj
wjeschcila, so budzemy Kruch poszyszczeje Symu
krodynycj — tejj to so dopelnilo. Ljecjo, praji
wona, smiejemy ljetza skere kłodne a móbre, dyzli
horze. Naszymne Žita steja we Schlesynskej jara
rjane, tehodla nadzija so tamni Pólnizy, so budze
zialjetni sažny Esyw tón najporadjenisch.

Zitne a butrowe Wisi.

Sandzenu Sobotu su Žita Budyschini
placzile:

Roz . . .	3 tol.	15 nsl.	tej	3 tol.	7½ nsl.
Pschenza .	4	- 15	-	4	- 10
Zeczmen .	2	- 15	-	2	- 12½
Worß . . .	2	-	-	1	- 17½
Róch . . .	4	- 10	-	4	- 5
Hejduschka .	5	- 5	-	5	-

Khana Butry 15 nsl.

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjisfegane pola G. G. Hieki.

Wudowane wot Wellerej Anihernje Budyschini.

Zydzienſka Nowina

a b y

Serske Poweszeſte ſa hornnych Luiſiczanow.

---

36. Číſlo.

9. Dženii Požnienza.

1843.

Schto ſo Šwjeczi podawa?

Šwojim Číſku predn Separazionow a Rosdželenja gmeiñskich Paſtviſhczow bjesche Witschne, ſo ſej Weſt gmeiſleho Paſtvrja djerjefihe, kif ſ Pomozu jeneho aby dwoju Čłowekow zlyi weſhny perjowny, ſershcžath a rohaty Skót paſyſche. Po Rosdželenju tych gmeiñskich Semje Wobhedenjow neje taſkich Paſtvrjow wjazh treba; kójjdy, Bur, Pólenk, Sarodnik, Khježnik a Khježkar je wot pomenowanych gmeiñskich Kruchow ſwoj Džiel doſtał a njetko paſtu burszny Ludoj ſwoj Skót, kójjdy na ſwoju Kuku a woſebje. Taſkelej roſdželene Paſzenje Skotu je pak wulka Schkoda, kotoruz Separaziony a Gmeiñſtro Rosdželenja poſchi woſhlitej ſwojej Dobrocji poſhineſke ſu. Kaf wele Paſtvrjow a Schtrykow dyrbi njetko wjazh bycz poſhczivo predn njedy; kaf wele Džielacjewow do H oſpodarſtwia je njetk mene poſhczivo predn! Hanža cžerti Huſr won, Tant wedje

Kruwy na Mesy a Brohi, Pjeter paſe Konje aby napasuje Woły, Džówka dyrbi Len pljecz a Kust Trawy ſama nahotowacz, Michał wobkopuje Bjerny ſ H oſpodarjom a H oſposa cžwiſuje ſo ſama domach ſ Džesjjom a ſ Iiedz Warenjom! To je Luda we Domi a pola Blida poſchi Iiedzi na staru Mjeru, ale dyž dyrbi ſo njeshto nuſne ſcomadnje ſdžselacj, da neje nichtru tudn, woſhizh ſu roſpróſheni a žadyn nepomha druhemu. Nech tejj po Separazioni kójjdy to ſ swoje ma a to ſamo tejj derje na kojicz a woſicz može, jena Schkoda pak tola wostane, kif predn neje była, to je ta, kif ju cži Paſtvrjo ſami cžerpja a ſonja. Schkodnosz taſkeho woſebje Paſzenja ſa ſchulſte Džeczi neje kpoſhewoſnaczu, woſebje pola malych ſiwnoſzjarjow, jako Sarodnikow, Khježnikow a Khježkarjow. Čilej Małi nemoga aby jim tejj ich male Wobhedenſtro newunoscha poſhistaſneho weſhceho Paſtvrja wot 14. 15. 16. Kjelow mjeſci, tehola dyrbja jich ſamſue Džeczi, ſa tym hacj

su, wot 9—12 13. Ejec' jich jemu, dwie aby isti
Kruwy na Schtrykach na Pastwuu wodzicj. To
je wschello schloydne. Po jenym Nastupanju su
telej Djeczi skabe a nesamozne, tejj newustojne
te Skoczata wodpasz a sknesom nad nimi byc.
Ton Skot go snemdzi, ciekne jim a wobshodzi
Zita a druhe Płody, spotorha tejj swojich kiprych
Pastyrjow a husto je so stalo, so telej pastyrske
Djeczi wo ejile Stawy, haj wo Ziwenje pschin-
dzechu. Po druhim Nastupanju czerty pak tejj
Duch a skheszijanske dobre Poežinki. Wot
Rajecza hacj do Naszymy, wot Ranja hacj ni-
male do slepeje Ćimy khodja tajke Schuli kmane
Djeczi pornjo Skotej aby sa nim. Takte Ziwenje
we skótnym Towarstwi nemóże żane dobre Płody
plodzicj. Po jenym Waschnju pschitwucza so
Djeczi i Prosnoszi, ty widzisze je prosne a bes
Myślow pola Skotu śedzicj aby lejzecj. Tich
Duch a Ćuzciwoz wolkhne a wodremeni. Po
druhim Boku saweduja so tajke pastyrske Djeczi
i Pschestupenju śedmeje Kasnje. Skot dyrbja syny
domoj pschiwes, ale tak chzedża na tym mólckim
Russku Kraju, na tym Rónczku śučeje Mesy, kajz
je mali Ludżo husto jeno maja, Skot syny napasj?
Te Djeczi pašu tehodla tejj na zusym, kajz wele
so hodzi a nauucza so tak wot sajneje Młodoszje
zuse Kublo a Wobśedźenswo wobshodzicj. Pschin-
dze pak Nasymnjo, dzejz tute Djeczi Skot psches
jene a psche wsche Polišna pašu, da sendu so
romadu — a tajke Ryczje tedomi bezobu maja,
tajke Repocžinki a Lésvista tedy romadzie woben-
du, tak ſebi Wohén sadzjelaja a te kranene Bjer-
ny ſebi pschi nim peku a t. d., to budże kójjdy
wedzicj, fiz tajkemu Léhwu dy pschiladował aby
pschipoſluchował je. Kotre Djeczi su pschi zytk-

winej Katechismus Wucžbi newjedomniche, kotre
su najlupische a bôle nedoroſwuczene, hacj runje
telej pastyrske Djeczi? Nech tejj su do Schulje
khodzile, nech tejj su i Schuli a kbožemu Eslowu
kwjeru djerzane byle, to wschitko niczo wele ne-
pomha; pschetoj skaskim Lóschtom a Luboszju
pschindu wone do Schulje? Najpredy su kglod-
kemu niczo Neczinenu ſruczene, potom su wot
wodnischeje klončneje Horzoty mučne a pschje-
wsate a i Napinaniu duchomnych Mozow nekma-
ne a duj ſedja Schuli kajz Penki, su móht rez
kajz prochnawe Dremo aby pójcneja tejj pschi
wschez Swólnoszi drjemacj. Schto dyrbja takte
Djeczi nauuknycz, schto jim Schula pomha?
Tejj najsprózniwischí Wucžer nemóże je tak da-
loko schiknycz, kajz by chyłt a go stacj dyrbjaloo.
Wele tajkich Djeczi nauukne ljudom njejak la-
sowacz (człacz) a swoje Meno pišacj, słowy
Wuknenje wostane jim, runje kajz wschitko Wuk-
nenje a Schulu Khodzenje, hórka Ćzwila a wo-
studla Dreniza a jich bóisse Wjedomnoszje potom
tejj su nezyle a fruchate. Pola nich klaza wschitko
a nanischich Stronach a jako Klazakoso stupja
wone tejj do Cromadžisay Doroszenych. Derje
rosiwuczeni Wucžerjo, posbjehnene a poljepſhene
Schulje nemóža tulej Schcerbisnu wutocžici, tulej
Schkodu psches swoju Prózu motwobroczicj. Dwie-
maj sknesomaj nemóże nichtu ſlužicj a tak tejj
niz telej pastyrske Djeczi. Predy hacj wonkomne
Skot Pašenje psches schulske Djeczi pshestacj,
Burjo swoj Skot domach futrowacz nebudža, po-
tajkim swoje Hospodarenja Waschnje pschemjenicz,
predy nebudże tejj krajny aby ton nischli Lud na
wóschii Schodženk Wjedomnoszje a Wutwartenja
stupicj a so schiknycz dacj. Dowles, mojt lubi

Burjo, tejj psychipóda maladaje, schto je Wina, so te psychiporene a poljepschene Schulie sa wasche Díjeczi tón Wuzik nepschinešu, kij chzedža a móhle a czechodla swaschini Díjeczimi a swaschini Hospodarenjom skere hubenscho stejt a dje, hacj predv, dyj do Stadka aby do Rjadowne honeschze.

Welf a Zehnjo. Baſen.

Wat Lacznosje 'natej psychindzeschej Welf a Zehnjo kjenej a tejsamej Rjeczzy. Welf lapasche wósche horkach, Zehnjo krjebasche wele niže delach. Se selharnej Alamu pocza Welf, tón Kubenik, Winu pýtawischí so hérschicj a djesche: Čehodki muczish mi tu Wodu tak? Biele Mijsko, bojasne Zehnjo motmolwi: O luby, tak sa mézu to cjinicj, schtož mi Winu dawasch! wat tebe šum r'schak bježt Woda kmojej Hubi! Wat pokasany a pschemóženy wot tajkeje Wjernosje prasi Welf: Lai, psched njek scheszimi Mjehazami šu ty sje motemne ryčalo! Zehnjo motmolwi: Tedy ja hiscze so na Eswjet narodžilo nebjech. — Pschitabohu, djesche Welf, twoj Nan je so na mne pschiſlodžak, popadže a rostorha newinovate Zehnjo.

Tuta Baſen placji tym Člowekam, kij swumyslenej Winu sa tym steja, tak bychu Newinowatych podejischzel.

Přyk psyches Rjeku Časž Mjasa neřywski.

Sprawdu subi to Eswose, schtusj sa Zusym ramuje. — Přyk psyches Rjeku pluwawski neřesche ſej duschnu Časž Mjasa Alami. Pluwajo wilada we Schpihelu cjmivych Žolmow swoje Enamjo a mjeniwski, so njekajki druhí jeho

Brat podomne druhe Kubenswo neše, chysche je jemu murabnycj. Tón saslepeny Narabnik vuschci Žratwu, kij ju Hubi djerjesche a tu pak, sa kotrejz rabasche, nemógesche djen nidy na nidy dostacj. —

Wschelkisny. Ebjerki.

Na Smej Nedželi po ſw. Trojizn ſweczesche Woſlinku Čeſſje derje dostoynu Knes Farat R. H. Fuhrmann weſelh Šswedjen ſwojeho pól Staļetneho Hamtu Wedzenja. Bytkwina Woſoda, Woſchnosz a Kneſtwa, Díjeczi, Díjeczi Díjeczi a druhý Pscheczeljo ſdoloka a ſbliska ſweſelichu teho hiſchcje ſ Boha kruteho Schiedzimza psyches wſchelake Wopokasanja Čeſſje a Lubosje, Ebozje Pschejenja a Wobdarenja. Woſoda dari jemu rjany ſljeborny pízny Kelch.

To ſu wjeszi Ludjo kij we r'schich Wjezach a Prjódkmjeczach jeno pschezo fa Khljebom ladaia, na Khljeb vjelaja a wuknu jeno tak volho a tak wele, so do Khljeba pschindu a ſazpja a djerja wſchitko fa Proſnosje, schtož Khljeb nepschineſe. Tymlej Khljebowym Ludžom aby Khljebowym Vacžkam dyrbjalo so najbole na Suby maſacj a ladacj, niž tehodla, hacj budža Khljeb kufacj méh, ale hacj nakazene prějne Suby nimaſa, to rjeka, hacj ſu schto hōdne naukuſnyli a hōdni a ſmani ſu knjekajſej Eſlužbi a Dostoynstwu. Najliepe by bylo, iich do horzych Krajow pschitadlicj, dzejſ ſhljebowe Schtomu ſu a Khljeb na Schtomach rosze, ežl bychu je prawje plahowali — te Khljebowe Schtomu.

Burstwo a swobodne Wobkedenje swojeje Semje se sa wótny Kraj, jeho Esylnosz a Woharanje najszluzomniſche; pschetož schtujž je we Kraju wobszylany, schtujž ma Dom a Bródu, tón budje tež jako smuzili Wojowar nydom postanycž, dyž Musa žada, dokelž swoje Wobkedenje a Venesž ſej do Saka tyknycž a ſtimi wuczahnyč a cjeknycž nemóže, kajž fabriſki Knes a Benznik. Tón Dom a Semju Wobkedenje dyribi wojowarz aby to Eswoje ſubicž aby neskónečnu Schkodu cjerpticž. Niž tak tón Podrožnik, tón newobszylany ruczny a fabriſki Džekacjer, kij je ſRuki dó Rta živý. Wójna ſo derje ſa Venesž wedze, Venesž a ſažo Venesž ſo knej trebaja — ale woprawdzie tež smuzili, ſylni a ſahoreni, Eswoberdnoſz lubowarszy Wojowarjo, a niž ſeno ſa Venes a Sdu najeći Wotrocžy. Tolej wopokaje tež ta wot 1813 — 15. pschecžiwo Napoleonowej wedżena Wójna, we kotrejž Młodzenzy njemiskeho Kraja niž ſa Venesž a Sdu, ale ſa wótny Dom a Eswoberdnoſz ſahoreni poſtanychu a swojego Podežiſcherja pschewinhu. Tež njetotyžkuliž Serb bjeshe pschipödla, wojowarzhe, ſraweſche a wumre ſa wótny Kraj, njemſki a ſerſki, ſa njemſku a ſerſku Eswoberdnoſz a Teriehleſje. Haj, tež naſhe Eserbowski poſoži njetotyž ſakraſnemu drohi Wopor na Woltar njemiskeje Eswoberdnoſje, ſchtož Njemzy jim ſabycž nochyli.

Njekajemu Burkej ſRukej powedasche njechtu wóndano, ſo nydom po Žnjach Woſazh wulki Manöver pola *** džerjecž budža. Ach, kajke ſu to Gladny, wotmolwi Burik, njeklej nichtu Achwile

nima, proſny po Polach wokolo hanecž; dy bych ja žanych Esynow mješ, eži dyrbeli mi pjeckje domach woſacž a podworowacj. —

Grudne Podawki.

† Po spróznym a woſebje wele ſpytanym Živenju wumre 27. Džen Žnenza po wóſom dnjowej Khoroszi cjiſchje a we Wjeri do swojego Ebójnika Knes Jan Gittel. Schuster, Kantor a derje ſaſluženy ſchulſki Wuczer wulkih Sdžarach we 59. Ljecži swojeje Staroby a 41. swojego Hamtu Saſtejenja, wulky wobzarowaný wot swojeje Mandželskeje, 6 Džecži, ſchulſkich Džecži, Sdžarowſteje Wosadny, swojich hamtskich Bratrow a wſchjich, kij jeho bliže ſnajachu. Wotpocžuj, ſpit derje, ty Sprawny, ty Dobrocžiwý, ty ſwietny a luby Pschecželo! —

Žitne a butrowe Wifici.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placziše:

Roj . . .	3 tol.	10 nſl.	tež	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Pschenza .	4	- 15	-	4	- 10
Zecžmen .	2	- $12\frac{1}{2}$	-	2	- 10
Wosž .	1	- 10	-	1	- 5
Réž . . .	4	- 10	-	4	- 5
Hejduschka .	5	- 5	-	5	-

Ahana Buty 13 nſl. 8 now.

We Wellerez Kniherni je dostacjia:
Serbske Besnicki. 1 nſl. 8 now.

Se Samolivenjom Redaktora.

Gjiſchane pola G. G. Hiecl.

Wudowane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

*   *

Sydżenjska Nowina

a b y

Pierste Powesze sa hornych Łužicjanow.

37. Čížlo.

16. Džen Poženza.

1843.

Dracjowanje Skota Janeho Svoja ne-pschineshe!

Tolej soni wjesny Pohonč, kotrehož dale menowacž necham a tež netrebam, pschetož taikich Dracjowarjow je wiaz hacž tónlej, a mohla ho ſmijelna Wutroba drudy lamacž, dyž ktaikemu Nekraſnikej pschindje a na jeho Sakhadjenje tym hubenym Skotom pschiladuje. Tónlej Pohonč — to bje wón był, a bje tak praje pschi tym nauwknýk Konje drječ — wa nanowe Kubko horje, a dokelž bje jako Pohonč Konjom pschiwucđen, da kipi ſebi, jako nowy Hospodat, tež dweju, a pscheda. Woły. Stymaj Konjomaj ſjesdjesche wón njek a bje Džen wotednja ſnimaj na Dróšy a lodowasche na neju pshe wschu Mjeru, a tak bushtaj tej Konej bórshy ſajjesdjenaj. Wón pscheda teju a kipi ſebi druheju, ale sa pól ɻjeta bjeshtaj wonaj kajž tej predawſhej. Tak bje wón ſa ſchiesz ɻjet' pecz Pscharow aby djeſtacj

Roni dobl̄, a nebiesche ſebi pschi tym nicio ſafkujik, hacž Resvokojnosz a Sažpenje wſchitkich dobrzych Ludi, a Khudobu, pscherož wón ſebi Janej wiaz kipi nemójesche, ſjesdjesche tehodla ſymaj poſlenimaj a lodowasche pshezo na neju, ſo bohej Štocjeczi ljudom wucjahnyci mójeschtaj. Njedy bje wón tež ſtimaj vólkra Šsahi Drewa cjahnyč pschizvik, ale wosta ſnimaj, kajž kójzdy Rosomny myſlilič móže, na Dróšy lejjo, pschetož Brósnik bje ſemu panyk; a ſchto njek tón ſmijelny Dracj? wón wa ſebi Schcijepu ſWosa a to ſnej teho Konja tola tak rjapasche a wuskaſche, hacž Khójny wokolo neho ţrjachu; tón Kón pak Lowu ſbjehasche a ho ſaperasche, ſo by ſtanyl, ale wón nemójesche; to Žadko! — Ktemulej Sakhadjenju pschindje zuſy Muž po Dróšy, ſasta a djesche: Pschecjelo, ſchto da ſej ty tola myſlilič, ty džen widliſch, ſo to bohe Škočjo nemóje; ſmetaj pěk Drewa delje, pomhaj Konej horje a potom ſjedž! — To ja nebudu; tón

wedrowy Čzert je sam padał a nich sam sasio
stawa, ja b'du jeho tak dolho mlóćicj! — Čzakaj,
to b'dje čzi pschincj; runje kajz ty Janeje Smijel-
nojje newopokajesch, tak ho tebi tejj žana dostacj
nebudze! — Ja Janeje netrebam. A tebe to syyla
nicžo nestara, ty mójesch hicj! — A schtu si
wjeri prajicj, won hej njechtujkuliž myſli, so
mójno neje, so móhle schesztjan taklej nešmijelneje
Utroby bhcj a satycj, so jemu boje Čskovo
praji: Pravoy ſmijeli ho na swoim Stoči, ale
Werbozneho Wutroba je nešmijelna — Pschift.
Salom 12, 10. — a tola je to wjerno; tón bes-
bóžný Člowek fabi na tym Puczu wobeju Ko-
njow a pschindje prósny domu. — Sa dwje Ljecjt
wotym, khodjesche tutón Muž ſMjechom po Pro-
ſchenju, pschindje tejj tem' Muzej, skotymj ho
psched dwójmaj Ljetomaj na Drósh trebil bje, a
skorzesche jemu, jako nesnajomnemu ale ſmijelнемu
Čloweku, tak ho jemu tola jara slje dže, so je
wot wſchjich Člowekow wopuschczenn a ſastorcje-
ny, a nemóže Janeje ſmijelneje Wutroby nadeníj,
kij by jemu pomožna byla. — Moj Pschecjelo,
to je Sapłaczenje twojeje Neſmijelnoſije; dopomí-
ho, schto ty na jenickim, na tym poſlenim Konju
ſałkujil ſu, pomrsl, schto čzi ja teboru prajach,
ty jo newjeresche, njekj jo czujesch. — A tuton
konjazj Dracj, so czi ſtrótkim praju, ſtonja jara
hubenje swoje Žiwenje, won khodjesche po Pro-
ſchenju, hacj jeho Lód a Wschí ſeſtachu. **Q.**

H u d a n e į k o.

Pschindzech njedy l Moszkej,
Schiedzimj bje jón natwarik,
Žanycj Kolow nebje bili;

Tramiczka bje kladjenia
Rjana ſwjetla ſchlenczana.

Tyž ho prawje roſladač,
Widzich taſkich Možikow
Natwarenych wele Stow
Psches Luzzie a psches Haty,
Rjeti a tejj Ijesory.

Čzera hishcje nebjetu
w Nozy bje ie natwarik,
Žanu Womož nebjie mjeſ;
Twerdzie bjetu ſkožene,
Sa Sto Wosow rumniwe.

R Spodimansu bjesche to:
Dyz bje Schiedzimj wotesschol,
Pschindje malý Hólčik jow,
Tón wſchje Mosty ſpowala,
Tramj wſchitke roſwala.

Njeiko chzu ho wopraschecj:
Rajki Schiedzimj natwarik
Lajke rjane Wosziki? —
Schtu je, kij je ſpowala? —
Dy ho wſchitko podawa? —

Q.

By to kojdy a tejj hishcje dženſniſi
Djen cđini?

Bramborski Kral Fryza (Bedrich) tón multi
widzische po ſbojomnje dokonjanej ſydomljetnej
Wójni (1763) bes swojimi Hoſzemí ſa Blidom
woſebje radj teho stareho Generala Ziethena.
Tónhaimj dyrbesche pschego, dñj Jane ſierschczinske
Warchowu l Blidu nebjetu, ſtajnje najblischi kjeſe
Seroni ſedjicj. Njedy bjesche Kral jeho tejj cjiči
Bjat k dat. l Wobedu pscheproſycej, Ziethen pat

samolwi ho, so pschincz nebudze a nemóze, dokelz na tutym wulkim Sswedzenju kbożemu Blidn khodjicz swucżenj je a potom rady we nuternej Mysli wostane a so ho we nej necha dacż satorhnycz a sadżielacj. — Tako Ziethen blischti pschi-hodny Ras sa kralowske Blido ho nuznamaka a Rycz, kajż hewak, we duchapolnej żortniwoſti sa Blidom knejeshche, wobroči ho Kral se żortni-wym Čslowom na swojego najblischeho Ssužo-da: Nu, Zietheno, pak je jemu (tebi) boże Wot-fasanje cijchi Piatt tyko? Je wón (kž ty) wjerne Ćjelo a wjernu Krej Krystusowu prawje, kajż ho kluſha, pschezprował? — Wulke Smiechti weħelkch Hoszi klinċażu wótsje po zykej Ċtvi, stary Ziethen pak cjaħxše mersaqi se schiedżiwej Ľowu, postany, polħili ho Ľoboko psched ſwojim Kralom a rrejxše wótsje a skrutym Ľozom kne-mu taklej:

Wascha kralowska Majestetosz wje, so ho ja Wójni żaneje Strachoszje bojal nejšym, ale wschu-dżom, djejj na to pschindżische, kym swólne ho-towy był sa was a wótny Kraj Ziwenje wažicj. Taikie Smyglenje wobkneži me tejj hisħeże dženħa a hejj tyje a Wy porucžicje, da položu moju schieru Ľowu kwaschimaj Kohomaj. Ale wón je jedyn wóſche na s, tón je wjazn hacż ja a Wy, wjazn hacż wschizn Ċlōweſkojo, to je tón Sbőznik a Wumőnik Sswjeta, kif sa nas wumrek a nas wschitħi se ſwojej Krwu droho wukupit je. Tu-teho Sswjateho nedam ja rancj a wužmjesħicj, pschetoż na nim wotpocžuje mosa Wjera, mēj Troscht a moja Nadžijsa we Ziwenju a Ssmercji. We Moži tuteje Wjery je washa dostojsne Wéjksko wutrobicżje wojovalo a dobwało; vodkopacże a podriječe Wy tulej Wjelu, da podryje a podkepa

wascha Majestetosz kym hobu' Sbożje a Terje-hicje aħħiho Kraja. To je ūwiesże wjetro. Djerżje mi Nadži!

Kral bjesche wot tuteje Rycijsje ūawnje ſapschi-jath; wón postany, dashe doſtojnemu kſcheszijan-ſkemu Generalej prawu Ruku, ljuvu Ruku položi-jemu na Ramjo a djeſche 'nutu: Sbożomnu Zietheno! dy bixx wſħak tejj ja taklej jo wjetiċiż mohl! Ja nam jeho (twoju) Wjeru ſewſchej Ċeſszju a Kedžbnoſzju ſajnež; djerž ju twardże; to nedyrbi ho wjazn stacj! —

Ľoboka, ūwedżeńska Ćijschina naſta; nichu neſwieri hej żaneho Čslowęčka prajcji a dokelz ham Kral po taikim kutnym Rosryczęſenju wot nječeho druhego Rycijsanu newedżiſche, bu Hoſzina wobsanknena. Ziethenej pak poda Kral Ruku a djeſche: poj (wón) ſomnu do mojeje Ċtwy. —

Schtu neweħeli ho na tymlej Ziethenowym wutrobitym, horliwym a ūawnym Wusnacżu? Kaf sahanibi wón wele Wōžotih a Niſtih, kif Ċlōweſam k-Woli a k-Bojoſzje psched Ċlōweſam bōjsku Wucžbu a kſcheszijanske Waschnja a Po-bojnosc wužmjesħicj dadja, abu kif ho hanibuja teho Evangeliona Jesu m Kryſta! —

Horda Róna a Paw.

Nech cje newoſkota ho ūzjumi Kubani kħwa-liež a wuperacj, ale qiegħi ho radhej po ſwojim Waschnja a Wonom djerżecj! —

Róna, wscha prosta wot proſneje Hordoszie naħbiera hej Verow, kif Pawex wupadale bjeħru a wupyħi ho snimi. Potom ūmiesha ho poqna Sauppenja pschecžiwo tħm Ġenovim vo rjaneħo Stadla Pawow; Pawex pak wutorħadhu reħani-

bitemu Ptakoj ſtroje Vera a ſahnachu ju ſe ſtwo-
jimi Póſtami. Róna ſlie khostana róčji ſo ſtruch-
ka f Towarscham ſwojeho Kunecža, te pak ju
tejj wot ſo wofkuſachu, dzerjachu ſſud na nej
a ſpóſnachu ju ſa Čhelmu. Tug džesche jena
ſtoch, fotre; predn bje ſazpila: bydžiſche ty ſna-
ſchim ſyndkom a Bydkom ſpoſoſna byla a ſym
ſa lubo wſala, kaſkaž ſtvořena a ſchtož wot
Naroda ſy, da neby ani tamnu Hanibu ſneſſ
ani tuto Wotehnac̄je kwoſemu Neſboju cjerptiž
trebała. —

Pſyč, Lischka, Welt a Law.

SMóznym neje nidy Jane pſheczelnje pjeckne
Towarſtwo: tolej Wobſtruczenje wobſwiedziſ ſzje-
howaža Baſen̄.

Eſjo menschi Mjaſho Lubowatjo, Poſ, Lischka
a Welt, honjachu njedy towarſchnje ſlawom hör-
ſlich ſlobach a Dolinach. Jako tudi ſtraſchnje
wulkeho Jelena popanyli bjechu, roſdželichu jeho
na ſchwore a Law ryczesche tak: Prjenju Dželbu
beru ja, dokelj Law, tón ſkes, rjekam; druhu
budžecje mi ſami wot ſo dac̄, dokelj wutrobitu
ſmužili ſym; tſecža ſo me ſminyež nemóže, dokelj
wele wjazy ſamožu; to a wono Nedobre dyrbí
ſonicž, jeli ſo ſchtu ſchwórtje dōtsne. Tak wſa
tón Neſprawný gylý Dobytik ſam ſa ſo.

Zaby a Sſlónčko.

Jako Aſopus Paducha, ſwojeho ſſuſoda,
ſtaſny kwas hotorac̄j widžiſche, pocža wón ny-
dom a niž a niž ſaſy tajulej Baſnicžku bac̄.

Se Samolwenjom Redaktora.

Gjiswægane poſa G. G. Hieki.

Zaby poſbjegechu wulku Wolanu f Nebefam,
dokelj bjechu ſlyſchale, ſo chze ſo Sſlónčko wo-
jenicž. Pſchiboh Jupiter wot jich ſſwarenja
narabený praschesche ſo ſa Winu jich Skózby.
Jena Lužje Wobydlerka na to wotmolvi: Hac̄
dotal je jedyn wſchitke Lužje wupražit a nas
bohe nuſowat na ſuchini ſyndliſchju Kön̄ wſac̄;
ſchto haklej budže ko pſchichodnje ſtac̄, dyž budje
wón Dijec̄ji napložic̄?

Wſchelkifny. Objerki.

Udžo maja wſchelku Rusu a Haru, mlody
hadžann Rat aby Pſchieshadu pſched ſaſecžim ſe-
granjom ſakhowac̄. Jena dobra pomozna Wjez,
tafem ſegranju Rat wobróč je ta, dyž ſebi ſa
njefotre ſtroſcht aby ſa Džekac̄nowar ſeleneho
aby čjorneho Módka poſa Módlarja wosmesch,
liwkej Wodži aby ſaſ ſo hevak hodži, ſej wot
neho Módliſnowo načzinisch a Pſchieshadu predn
Sſadženja we nej wotunkaſch. To Pſchieshadji
niežo newadži a jadyn Sajaz ſo jeje nedótkne.
Stutym Módliom moža ſo tejj Schtomiki naſymu,
kotrež Sajaz ſy mi wobjelic̄ a wobkuſac̄ ne-
dyrbja, pomasač, da wostanu neranene.

Zitne a butrone Wifi.

Sandženu ſſobotu ſu Žita Budyschini
placžile:

Kož . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nſl.	tejj	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Pſchenza . .	4	= 10	-	4	-
Ječmen . .	2	= $12\frac{1}{2}$	-	2	$7\frac{1}{2}$
Worš . .	1	= 10	-	1	5
Róč . .	4	= 10	-	4	5

Khana Butry 13 nſl. 8 now.

We Wellerez Kniherni je dostac̄ju:
Serbske Veſnički. 1 nſl. 8 now.

Wudawane wot Wellerez Knihernje Budyschini

Endżenisska Nowina

aby

śierskie Poweszeje sa hornych Łužiczanow.

---

38. Ćzisko.

23. Dzień Pożnienza.

1843.

Jeli twój Nepscheczel lédny, našyč jeho,
aželi so jemu pieč, napowaj jeho.

(Rom. 12, 20.)

We Bithineskej bje Ščebzijanska Wožoda, kó-
truij Wožanjo jara pschewjehachu a ſahubjachu,
tak so ho rospreschi, a jeno w Rožy w Ljeſzach a
we hóřſtich Škalobach so romadu fejndže, so by-
chu so jeſne Etawý bezobu troschtowali a so
kinnerzej Modlitwi a kbožej Šakužbi stromadžili.
Bjesche pak bes taminy mi Wožanami ſurowy Muž,
ſ Menom Milas, ten khodžeske woſole, kajz njež
Šarol, a ladasche, dje by jeneho Kschesizjana ſa-
blapacz a jateho pohanskej Woſchnoszi podacž
měħ, kotraž jich potom jich Wjery dla ſudjesche
a k Šmerekji ſatama. Milas pak doſta Penesh
ſato, a ſimjeſeſhe ſio tym Kschesizjanam, dži ne-
ſmilnje cžwierciani bóchu. Ale ſa wele Dnów,
iaſko wón Hadičju ſe ſkrojini Towarschewi uje-
ſeſche teho Wjita dla, korež ſa Pscheradu tých

Kschesizjanow doſtali biechu, pschindzechu jeho To-
warschojo Rožy na neho, dži ſpasche, nabíchu a
wurubichu jeho a wostajichu 'ho we jeho Krvi
lejjö, a won bu njeſt tak khudy a hubeny, jako
ženje predn, a Žona a Djeczi ſkowljachu ſkodom
a nadjachu ſo Šmerekje we tajkej Mužy, pschetož
nichtu ſo nad nimi nezmeli. — Iako cži Kſche-
ſijenjo mot jich uahórscheho Nepscheczela tajke
ſlyſhachu, ſladowasche koždy, ſchtož ſamóh, a
poſlachu jeneho Bratra ſym Wóporom k Milaszej,
so by jeho Žaloz pschestała. Iako pak Milas a
cži jeho teho Ziuomniſa wuladachu, ſtrožidu ſo
nemóžnje, wén pak džesche knim: nebojež ſo, ja
pschinežu wam Troscht a Woſchewerje we waſhej
Mužy, a poda jim te Dary, doſz na wele Dnów.
Ta Žona pak polada proſije na teho Dawacjerja
a džesche ſchepetanjom: Bleda nam, ty ſy je-
dyn mot tých, kotrychž my ſimachmy a pschewje-
hadimy, a nam, waschim našhórschim Nepschecze-
lam, cžiniež wó Dobrotu: Jejny Muž pak lejzo

ftomasche we swojich Boloszjach. Tón Pošok pak wotmolwi a džesche: nedzakujcze so mi, pschetoj ja pschindu we Meni teho Kneja, kotsyj nas wucezik je, naszych Nepscheczelow lubowacj, a tym derje cžinicj, kiz nas hidža a pscheszehaju, a je nam Móz dal, wschiuku nepscheczelstu Skósz s Dobrým saplačicj. Pytaj ty njetk teho Khoreho, twojego Muža, a bessoli nam njeschto s Woli cžinicj chzejscj, da melcž a nerycž mot teho, schtojž dostala sy. A wón wotendje. A sta so, jako wotesshol bje, nasta we tym Domi wele Plakanja, a Sychyj so se wszychich Wocžow ronjachu, a ta Žona džesche: je tolej tón Knes, kotrehož my pscheszehali sny: a wobalesche swojego Muža Rann a dawasche jemu Žiedž, a ryczesche pschezo a džesche: je tolej tón Knes, kotrehož my pscheszehachmy! —

Po njesotrych Dnach pak wumre Milas, pschetoj; wón bje na Smerecjbib, a bu porebany, a na Wecžor pschindje sašo tón Bratr s Darami wot Wošady pôšlany. Ta Wudowa pak tolej widžiwski pany na swoje Woblecžo psched nim, plakasche a džesche: och, schto dyrbu ja tola cžinicj a dje dyrbu hlcj, so bychu moje Rjedci wotemne wsate byle: Wón pak ju woi Semje sbjehny a džesche: Wjer do teho Knesa Jezuša, da bus džesich ty a twój Dom sbóžny! A wona wjeresche a bu pschirachnowana křm, kotsyj psches Matru s Sbóžnoszi sajncz dyrbja; pschetoj niz po wele Dnach bu jako Aschessijanka s Mecžom skónzowana.

R.

Budžesich ty so naduwacj,
Neb'dje twoja Hanba spacj.

Lischka ryczesche s Lawom a powedasche jemu wot Ludi, wot jich Mozy a Rosoma, a džesche

knemu: Jane Stworenje nemóże psched Čłowekom na Semj wobstacj, a ja dyrbu moju gnu Lesh naložicj, so sy jemu wuskowam. „Dy bich ja tola jeneho wobladacj móhl, wotmolmi Law, ja bich so snim spytal.“ Ktemu móžu cži pomhacj, hejsolt to chzejscj; pschindj iušherano kemni, ja chzu cži jeneho pokasacj. A tón Law pschindje rano sahe a Lischka wedžische jeho s Puczej, po ketrym; Hajnk kójzde Ranje khodžesche. Iako wonaj njet čjakaschtaj, pschindje stary hubeny Čħejdziw po Kijeschku. „Je to Čłowek?“ woprascha so Law Lischki. Nie, tón je Čłowek pobyl, wotmolwi Lischka. Po kewili džesche Hólčez do Schulje, a Law woprascha so: je to žadyn? Nie, wotmolwi Lischka, hishcze niz, wón haklej jedyn budže. Kisečzemu pschindje Hajnk s Flintu na Ramenju a s Mecžom na Bedrach, a Lischka jeho wuladawski džesche s Lawej: tolej je Čłowek, na teho dži, sny so spytaj, heiso chzejscj, ja pak jeho neham docžakacj ale pojdu do mojej Samy.

Tón Law džesche njetk Hajnkej napšheežiwo, a jako tón jeho wulada, džesche wón sam pschi ſebi: Schkoda, so moju Flintu s Kulku pełnenu nimam, tola pschipołozj wón ju s Lizej a tysi hacj Drob s Flinty Lawej bes Wocžomaj reftasche. Law pak smorschicj swoje Beswocžo, nedasche so pak psches to satraschicj, ale džesche s Chróbkoszju na neho, a Hajnk hishcze junu do neho pragny; Law pak rosnemdreny na nebo stocži a chyzsche jeho rostorhacj, wón pak wutorje swoj Mecž s Nóżnjam a bijesche snim wokoło so, tak so napoħljedk Law wschon scubanu a kramy a wujo wot neho cjełny a s Lischju so poda. — Ku da, Wujko, tak da sny Čłowekom

bje, syn ba nim dobył? — Och, budże Pózej skor-
żeno! tak sylnego hebi ja żaneho Człoweka nadżał
nejšym; lej, tón syn Duch hej najpredy swój Rett
f Ramensa rwa a duny do neho, tak, so mi nje-
shto Wótre bes Woczi sleszi, so me tola tak ne-
duschnie wokolo Noha woskotasche, a jako ja bliże
knemu pschindżech, duny tón suchi Raps hiszczę
junu do swojego knebla, tak, so ho mi wscho
bes Woczomaj swijeczesche a mi wokolo Noha a
Klamy reskotasche, a jako ja dosz blisko vschi nim
bjech, wuczeże tón kolenath Dracž swijetle Rebko
se swojego Žiwota, a mloczesche me snim tak ja-
lošnje, so czi ja, luba Czelka, storo pschi nim
lejšo wostach, a synm runje tak lqedny swulkej
Prózu wot neho czełny. — Widzish, mój Wujko,
nejšym czi ja prajila, ale ty nechasche poſluchacž,
ty bje czipny, nadutý a hordy! — Gordosz
pschindje predy Pada.

R.

nym Djekom Bohu služi, a schijs Nedželu tem-
schach je, smije teži pschi bożej Esluzbi wo čaſne
Ebozie a Derjehicje proſhcz. 1 Kor. 10, 31. —
Kol. 3, 17.

R.

Zwonik snascheho Časa.

Nedžela bjesche a Swony swonjachu a Ludžo
djechu fe Msczi tenje wupyscheni suedjelsimi
Draſtami. Bjesche pak wó Wójny Człowek, kij bje
rótnie Živenje wedł a bje Rjeschnik psched Bohom
a Człowekam, tón mjejesche teži Žadanje po Bosy
a Wodaczu swojich Rjechow, ale wón nemjejesche
wot swojego besbózneho Živenja jeneje nedželskeje
Draſtu wjazý na swoje Czelo, so by do Žyrkiwie
hicž móhl, a bje jemu teži satrach pschincž, dokelž
tak dolko Boha a jeho Eslomo sažpit bje, teži
bojesche go, so budža Ludžo s'Porstom na neho
poſasowacž. — Iako njetk wschizy nuzkach bje-
chu, pschindże wón teži melcžo a stupi psched Žyr-
wine Durje a poſluchasche na rjane Spjewanje
teje Stomadžisny a jeje Modlitwy; jeho Rjechi
pak jeho wobſkorjowachu a satamatku, tak so wón
monach na swojej Koloni pany a se kyłsowatym
Woczomaj sdychny: Bojo, bvdž mi Rjesch-
ničej nadny! — Samernje ja praju was, tón
bje we prawej Žyrkiwi pobyl a djeſche wuspraw-
eny dom, psched wele druhim, kij nuzkach go
modlachu a spjewachu. Luk. 18, 10 – 14. R.

P a d u c h.

Paduch bje khudemu Mužej w Nozy do Domu
saliesł, so by jeho wobfrangł, tón khudy Mužek
jeho spizy wuplyſcha wójtwi jjeſdſio a pytaje,

Spjewaj a džjela j.

Telej Eslowa su kraſne Wopſchijecje na-
ſheho duchomneho a cijelneho Živenja, aby Wucž-
ba, tak nasche duchomne a cijelne, nasche ſemſke
a nebeske Powołanie tudy na Sswijetli ſienocjicž
dyrbimy. Snaschej Duscbu dyrbimy go Boha
djerzecž, snaschimaj Rukomaj pak Semje, nascha
Duscha dyrbi pschezo we bożej Esluzbi ſuci, na-
ſche Czelo pa i Esluzbi tym Człowekam, a to
tak, so tym teži Bohu Esluzbu cjinimy, tehodla
nedyrbi jene Rosdžjelenje bycž duchomnych a cijel-
nych Esluzbow, ale Šjenocjenje. We tym molt
go njetk wele Człowekow, so boju Esluzbu wot
čaſneje džjela a jej hebi napscheczivo staja.
Schwajc swoju Rolu džjela, tón teži ſymlej čaſ-

a bjesche lejjo knemu: Och, ty bohi Člowecje, schto ty tola pójmi pol i me pytasch a we moim Domi bracz chjesch, dñz ja sam wodnjo nicžo we nim namakac̄ nemožu! —

R.

M o j s a ſ.

Serbam je sfuruheho Stava druhich Knibow Móssachowych snate, so bu Móssas, ved ſurowym Kralowanjom Faraonowym narodženy, wot ſwoſeje Macjerje po tñjoch Miejsazach do Kaschcika położeny, a do Sziny pschi rjezynym Broſy wustajeny. Džówka Faraonowa, so kumpac̄ džejo, Kaschcik wuhlada a to Hólcjatko jeho Macjeri k Egiſchenju pschepoda. — Wuczeni Lutđo pytaju a myſla a ho wuryčuju, ſak je to Hólcjatko poprawom rjekalo, schto jeho Meno woſnamenit a ſwerkal je: schiož dale wukladować ſo tudy ne-hodži. — Rjekotki naschich Sserbow pak ſebi zylu Wjez prawje leſnje a pjeknje taſhlej ſwukla-du. Ta k Egiſchenju powokana Žona bjesche teho hólcjatkowa Macj, kotaž po Caſhydostacju swojego Šsynfa weſola djesche: M o j ſa ſ! M o j ſa ſ hólcjik je! — Sserbjo wſchak pſi ſwetsch'ho dobrych Darach a Khmanesjach, kaž je na Wuczenjach midžic̄, neporjedko woth ſloſom a P'chesch-cijnoſz poſaſuja. Nech jeno ho Starosz noſin ſa jich wobdzietowanje a roſiruczowanje, da ne-plódni nebudža. Kaž tudy wumyſlenu, ſak tež budža woprawdžive Wjezy wukladowac̄ a dopo-kaſowac̄.

Pſuh.

Sandženu Nedjelu, juſje Endžen, ko nam Sserbam to wuberne Šbojje doſta, Jego Wóſkoſz, Princza Alberta, we Michałkej Serskej Zyrki we Budeschini pomiec̄. — Nech naſch wóſoki kralowſki Dom miłosiwie tež na naſ ſwjernyh Sserbow poſladuje a ſedžbuje a naſche Prózowaniſa podperuji! —

Pſchi tutej Štadnoſti — Richtu nedžtrai — ſpominimy, ſo ſlowo „Princz“ ſa zufe djerzec̄ treba neje, ale ſo móže mot „ptieni“ (prvni) pſchinę Princz abo Princz, kaž mot Kjepn ma-my Kypat

Pſuh (tež Ŝužan menowaný).

Horliwi Serbjo (su, su pak Serbjata!!) nech ſo 7. Oktobra z weçora wok 6. na Winicu pola mjesta Bud. zenu k zhromadnemu poweseleju a posyluenju.

Pſuh.

Žitne a butrowe Wifici.

Sandženu Šsobotu ſu Žita Budyschini płacziſte:

Noj . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nſl.	tež	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Pschenza . . .	4 = 20	-	- 4 -	5 -	-
Zec̄men . . .	2 = 12	$\frac{1}{2}$ -	- 2 -	$7\frac{1}{2}$ -	-
Worž . . .	1 = 15	-	- 1 -	10 -	-
Röb . . .	4 = 10	-	- 4 -	5 -	-

Khana Buty 13 nſl. 8 now.

Wudawane wej Wellerej Štubernje Budyschini.

Egiſchciane pola G. G. Hicci.

Se Samolivenjom Redaktora.

*

* * *

Zydrzejewa Rownia

a b y

Pierste Poweszie sa hornych Łuziczanow.

---

39. Ćizlo.

30. Djeni Pojnenza.

1843.

Kyrlusch

na jneński djakomny Sswedjen 1843.

Djak tebi, Bojo saspijewamy
Sa jniorze Dary bohate,
Snich twoju Lubosz wuladamy
A twoje Djivy neskonečne;
Ty swojej wulsei Dobrotu
Nam rosweselisch Wutrobu.

„Niz nam, niz nam“ je Čekowo nasche,
Nje, Bohu skuscha Khvalenje!
Wón naschu Prózu johnowasche
A wotwoboczi Nesbojje,
So Polo, Luka, Sahroda
Nam kraſnych Darow nadawa.

Psches nasche Myſlje, Požadanja
Boh Hospodarstwo ſisteja,
Wón nasche týchne Postaranja
Je wobroczi do Djivanja;
Wšcho cjinil je po Milosz
A niz po naschej Saſkujbi.

Rak su te Próštoň wuſlyschane,
Riz, Wótze, ſtebi ſzelichny;
Rak je nam wele natunane,
Schtojz lonsche Ejeto pobrachny;
Ty ſ Darom wſchelkim jehnujesch,
Jón wſchelkim Čaſu wudžtelesch.

Schtu twoje Bohastwa móhl wjericjz,
Schtu twoje Dary rachnowacjz?
Schtu nechal, Bojo, ſylije wjericjz,
So chzejſich nas wſchitlich ſastaracjz,
Ras ſejiwicz a ſwefelicjz
A i Nebju Myſlje wobrocjicjz?

Da djaknje Darow wujtwajmy,
Rij boža Milosz wobradži,
Na Khudych ſobu ſpominajmy,
Tejj ſa nich ſmy domkhowali;
Tejj Stari nech ſo najedja
A popſhaty Rlieb wujtja.

Haj, Bohu i Čeſzi, i Spodobanju
Nech Darz naložene ſu,

A pschi tym naschim Wujwanje
Mas zohruj Boh se Strowoszju;
Rech spokojny a po Czeszi
Tu koyzdy swoi Khleb faszuji.

Pod swojej Tschechu salhowanej
We Luboszi se Swojimi
Rech nesonimy Schodny Janej
Na Duschi, Czesji, na Kubli;
Rech nichtu Khleb, sij wuzina,
Se Esylsu maczez netreba.

Boh chytl nam koyzdu Esrodku sporich
A ssublacz nas, so dozaha,
Ta Wutroba pak dyrbi horic
Eso knemu 'nuta, pozhushna,
Hacj dzerjimy te rensche Znje,
We Kraju jeho Krafnoscje!

Knakedzbu branju.

Wondana stejesche tydzenistich Powieszjach budz-
scho Krajomswa, so su wulke rubezne Ptaki do
Selonkez pschischke a tam J. Habrakej Snopry
a Czjicki (najsserscho su to hukensse Denpalzy
mjenene) wotnoszyte a sagahale. Teje Runoszje
Ekordzu mogeny my Woneczenjo posbjehowacj a
czinimy, Sahrodniskam a wschtiskim Esad, Bjerny,
Rak a Rjepu ic. Wobbedzerjam knakedzbu branju
kivedzenju, so tejz drudze tajke Ptaki su a tegame
tejz knam czasto a husto, rozebje Rozy, pschikha-
dzusa, do Zita, Esadu, Bjernom ic. czahaja a je
saneshu, fajz Schleskava Zeldzie. Wola nas, rje-
taja wone „Zpyniki, Muschlaki, Pakoszjaki, tejz
Pschenischowarjo, Pschekladowarjo, a Rozy Lje-
perjo.“ Tolej pozhedy spominene Meno su jim

dali niж tehodla, so Rozy ljeplja, ale dokelj so
sich Rozy wskho ljepli. Tutek wobcezny Splahw
Ptacznym neje hischeze dosz snajomny, tehodla chzu
jon trochu wopisacj, kajz wele hacj dotal wot
nich nasonil sym. Wje njechta schto wjazy, ton
poszel jo Edelschemu Sjawnoczenju do Nowiny.

Tute Zpyniki, Muschlaki, Pschekladowarjo a
takzej herwak tu a tam druhe Meno maja, su we
Spocjatku Swijeta po Hadamowym Padzi tejz
sobu s Paradiisa wuhnate, njesdsja a lahnu njetko
po, zyklum Swijecji rosleczene, djerja so porenjo
Röblam a Mucham wschudzom wokolo Ludzi a
wo Wzach horje, su pak tejz Miestach a Psched-
miestach. Ssydlicheza, djejjich tak najwiaz
romadzje njesdsenych je, menuja njezdost „Schle-
prakezy, Muschlakezy, nowa Rus, nowe Hólowa-
rezy, dolhe Portrezy, Noschdomozy, na Berlisch-
czach“ druzu su jim fahdruhe aby podomne
nijemste Meno dakt. Dokelj tak k Ludzom towar-
schnie su, da neczahaja do Pusznior a djejjich niczo
neje, tam jim smerdz a nebydla tam zjenje Jane.
Tute Ptaki maja Napoladanie czissje fajz Paduch.
Rajce Swierjo pak Paduch je, netrebam hakles
nikomu wopisowacj, njechta skuliz treba jeno ham
po szabi a na so poladacj aby so we Schpihelu
wobladacj, da ujdom czisteho holeho Zpynika,
Muschlaka ic. widzi. Wone su podunohate, fajz
druhe Ptaki, narodza so tejz muske a zonske, wu-
knu to Saschlepyrowanie aby kjepe: to Pschekladow-
anje, dyz trochu wotrostu a bjezacj moga. Perja nimaja, siba Loszach na Lowi a na Draszi,
dyz so neczehaja a nereda. Wone maja zwietke,
a nestajnje wokolo so wukate Woczi, fajz Lijalka;
dyz jimi proszje do Woczow labasch, da je lochz
sandzeleja aby ladaja na Bot. Dyz do Janeho

Dwora aby Domu pschilecja wukaja po wszychach Kutach, Szjenach a Hosdilach, dje schto steji, lejji aby wiš; dyž do Schjezje nuz lecja je to jich prjene, so sa burjowymi Sankami a Sakuhami poladnu. Horla nimaja, kajz druba. Ptaczina, Mjesto teho maja swetscheho Mjech psches Ramjo aby pod Pažu aby Korb na Kribecži. Tejj Poſk žadyn prawy nimaja a sušim nedypaja a neberu, dokelz knicžomu neje, Suby pak ſu jim ſich naſraneje, womódneje Plampy wiđicž. Mjekto Poſka maja dwoje Rabadlo, koyjde Rabadlo speczimi nočzatymy Basoram. Budžałowacž ſo nemóžem⁹ lubemu Bohu, ſo jim Jane Rſchidla dał neje, tejj niz nózne Widženje, kajz Kocžkam, Ssoram, nóznym Čzapulam a druhej Nožy wiđazej Szerbini, jich Waschnje pak je, ſo ho najradſjo Nožy na ſwoju Horlalu a Pizu won podawaja, dokelz tedy Ludo ſpija a je tak nehonja a neloja. Pschi týmlej nóznym Pschekladowanju a Sanoschowanju ſu wone strachoczive a lubuja Mjer psched Čłowekami a schçowkatymy Pžami. Rajwetschu Rosu maja psched Polizajami a psched tej murjowanej Kjetku, do kotrejž je popanene ſawreja. Dyž by žadyn Poſkaz f Mjesdej tajkeho Ptaka bliſko pschindže a cžini, kajz by chyzl je wuberacž, da ho žadyn Ptak na tym we Gswiedomnju a Wutrobi nedžiwa, psched Polizajom a Lujzimi cžerti pak hórschi Schczekot a Haru, hacž Sbroka. Spómnene pólne a ſabrodne Płody wone jara po ſwojej nischlerskej Naturi lubuja a ſcjahnu, djeja pak tejj na druhe Wježy, woshebje na ſwjetle, jako Ssliboro a Eloto, tejj na Khepor, Možas a ſamo na Selefo, na Čirokla, Radlizh, Rožy a tehorunja Grath na Venesh pak ſu wschie džive a nemdre, bôle hacž Drósnę na stupanju injazym Budželaujam a Sobudžiele-

Werebinu. Runje kajz kriwielacžny Medžpredž tola nicžo Morwe nejere, tak tejj wone nicžo Enile a Eſajene nesacžahnu aby nepschekladuja. Bóh chyzl dacž, ſo býchu ſo tak mało hacž možno, lahnyle, te nalehnene pak njeſklej Nasymu ſo do Koſydkow ſpopadale aby ſdruhimi cžahatymy Ptakami wucjahnyle, daloko, daloko prejcž, mojedla do Egipتوſkeje. —

Ladaſcje Sſerbio!

Zwiskawi wobſteji njeſko na tsecze Četo kchwlobne Towarſtvo cžesjjedostojnych Mužow, kotiž dobre a tune Piſma aby Knizki ſa niſti, burski Ludo wobstaraja a je roſpschieszeraja. Prózowanaſa tuteho Towarſtha ſu hacž dotal wot wulkeho Žohnowania pschewodžane byle; wone wobſteſt ſyła ſe 7595 Sobuſtaſow a ma 245 menschich Sjenocjenjow aby Pódlatorſtwow, wot kotrychž 25 ſwonka Sachſonskeje ſu. We ſauđzenym Kjecži je wot neho 9 tajkich Piſmow ſa wschjedny Ludo wujſhlo a wot wszychach džeweczich Knijkow 57 Lawſent' Exemplarow roſpschedatych. Pomenowane Towarſtvo džjela na Poljepſchenje Ros- ſwjetlenje a na pschichódne Wuhotowanje niſchego Luda ſwujſtnymi Wjedomnosziami. Tolej cžinja Mjenuz ſa ſwojich Bratrow, ſa ſwojich Krajanow!

Kedyrbeli ſersh⁹ Wucženi a Sſerbów Lubowarjo tejj toſamo cžinicž, do tamnych Krocželow ſupacž, wabeni wot tejeſameje Luboſzje kſwojemu Ludej? Neje taſama Potrjebnosz tejj pola Sſerbów? Schtu chze, ſchtu móje, ſchtu rodzi? — Nascha ijdženska Nowina ſteji tajſini powucžefskim, natwarliwym a Sſerbam po wshestkim Raſtupanju injazym Budželaujam a Sobudžiele-

njam wotewrena, hejso njechtu jene aby druhe
Pišmo aby Knizki wołebje a same sa ho radsje
wudacj nôchje. Kljetka a schulski Etat bydżej
we Cjessi, ale wonej nejsiaj sawieszje tej jenickiej
Wjeszi, wot kotrejuz Dobre wuslada a ho jölli;
Wucžba f Ertom a dobrym f schesiljanškim Sna-
menjom neje sawieszje jenicka pomožna Wjez na-
schemu Ludu wujitny bycž. Nech tajž tón a ta-
mny we swojim Hamči a hewajscim Powolanju
tójto cžiniež ma, da wschaſt chýnſt tola labacj,
hacj neby hej njeſchto Cjaſha stemulej Djelu
wsybótkowat. Lubi Kneža, jeno ſapocžje, to
wscho pónđe! a póſzelcje, lubje proſcheni, na
Wellerez Knihernju Budyschini washe Wjez
f Napíšmom na Redaktora tybženskeje Rowliny,
kij we poníznej Djakomnoſi wschlito horjebracj a
hacj najswólnischo f Cjishczenju wobstaracj budže.

Welf a Žeraw*).

Schtuiž Myto fa Dobrotu a Saſkujbu wot
Reduſchnych žada, ſrjeschi dwójzy, naſpredy, dolež
Redoſtojnym f Pomožy ſteji; potom, dokež jdyň
cžily a bes Schody wujicj nemóje. —

Welf, kotrejuž požrena Koſ Šchift tſesche
počja wot Wołoszie pſhemojenj jene Swjerjo po
druhim sa Edu wabicz, ſo bychu ſemu tu Cjwilu
wucžahnyle. Napoſledk da ho Žeraw na Pſchi-
ſachu narycjeſč, ſo wellowej Klami ſwoju doku

* Wtak, ſvolhei Schiju a Poſtom, nimale. Rajz
Bacjon.

Se Samolwenjom Redaktora.

Cjishcjanec pola G. G. Hieki.

Schiju bowjeri a ſemu tu ſwajennu ſraschnu Po-
mož wopokasa.

Zato hej Žeraw ſa to njeſt wucžinenu Edu
pominasche, reknę Welf: O ty nedjakomny, kij
hy cžiu ſowu ſmojeje Klamy wucžahnyt a ja-
dasch hej hishcze Myto! — Bydž ſpoloſom a
weſek, ſo cži ſowu wotkuſnyt nejſym.

H u d a n c ď k o.

Wiesły Cjlowek bjesche,
Tón tak džiwnje bjesche:
Rajfa ſamne Schkoda,
So mi brachne Woda;
Dy bych doſi mięt teje
Mohl hej Wino ſaſtuſicj,
Metrebaſt wschaſt Wodu picij.
Duz, dyž nimam jeje,
SWodu mam ſo ſpoloſicj,
Kem'ju janoh' Wina picij.
Rajft Cjlowek bjesche,
Kij tak džiwnje bjesche?

R.

Žitne a butrowe Wisi.

Sandženiu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Kož . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.	tež	3 tol.	—	nsl.
Pſcheniza . .	4	· 15	·	4	·	5
Fečmen . .	2	· 10	·	2	·	5
Woſz . .	1	· 12 $\frac{1}{2}$	·	1	·	$7\frac{1}{2}$
Róž . .	3	· 12 $\frac{1}{2}$	·	3	·	10
Gjerny . .	1	—	—	—	—	25

Khana Baſty 12 nsl. 5 now.

Wudowane wot Wellerez Knihernje Budyschini.

Zydzienſſa Maowina

a b y

Serske Powesze ſa hornych Lujicjanow.

40. Číſlo.

7. Džen Winowa.

1843.

Kneže, ty pomhach Lendjom a Slota.

Pſ. 36, 7,

Wineta, Mjesto Sserbow, bje we ſaſtarſkim Čaſu jara wulke a bohate Mjesto na Rupi Wolin, we kothym ſo grichſy, njemſy a ſlandina- viſy Rupzojo ſchadzowachu a ſwoje Wili a kupne Khlamy tam mjejachu; wſchitke krafne a noj- dróſche khlamarſke Wjezy bjechu tedom tam k do- ſtaču. Wobydlerjo teho Mjesta bjechu Sserbjo, Grichojo a Njemzy, wſchitzu Wohanjo, a Kſcheszi- janſtwu jara pſchecjwni. We Kjekži 1124 dyri boje Rewedro do teho Mjesta a spali ſo nimale zylje ſbojim Wóhnjom, a jako ſaho natwarene bu, ſu je potom Daniszy a Schwedjinszy mje- kothy Nas porubili a wutupic; pytali, hacj bu napoſledk we Kjekži 1183 pſches wulke Semjez- tenje a Powodzenje zylje ſahubene a wutupene, tak ſo ſo wſchitzu Wobydlerjo roſproſchichu, ſebi druhe Wobydlenja pytawſhi. Te njedische Mjesto Wollin ſteji nimale na Blaku teho stareho ſer-

ſteho Mjesta Wineta, aby ſaij tejj je menuja Sulin. Njett hiſhcje tamni Rybačkojo powedaja, ſo ſu Marje a Roswalinty wulkich Twarenjow we Morju, wot teje ſahubeneje a powodzenjeje Winety, dyž we Wodri (Oder) mała Woda je, kwidzenju, a to je pſchezy mojnd, pſchetoz hiſhcje pſched 200 Kjetami ſtejachu wot neho Rospadanki tſrých Rodow pſchi rječnym Brjosy, a biehu tejj tolste roſpadane Murje a wóſkoe Hačerja pſchi- pödla, njett pak je roſchitko póc̄rene.

Tu we tym wulkim a krafnym Mjesci Wineta bydlesche pſched wele ſakraſnenymi Kjetami Rup, tón bje jara bohary a mjejesche Kédžje na Morju, kotrej jemu khlamarſke Wjezy ſewſkich Krajow pſchitwožachu, we jeho Domi bje wſchitko krafne wupyschene, a jeho Bohatwa nebje žadyn Rónz. Tejj mjejesche wón wele Konjow kijesdenju a krajtowanju, a bes tynní bje Schumel, kotrehož wón hýzem wele Kjet mjejesche, a bje drohi Eslub ſcžinił, tehoſameho hacj do Smerecie doživiež,

dokelž na nim Rubežnikam wuzeknuł a tak psches Hubu kiesche a Łoda dla žugesche, namaka tam ncho siebi Žiwenje sržerjal bje. Poda so pak, so tejj tón Schryk, skotymž swonjachu, sapschija a ión Kon wot tajkeho napiateho Bježenja skhromi a wot pschemierneho Pschehjezowania tejj Widže- nje subi. Tón Kupz pak, sapomniroschi swoju Pschishahu a Schumelowu Saſluzbu, pschikasa, so bychu temu Ronej, jako Prósnikej, mene Piżu da- wali; a dokelž so tem' Bońaczej dale sdasche, so hishcze Mjerka (Hachtel). Wozha na Džen wele- je, a so móhla so tejj ta salutowacj, dy by tón Kon prejcz był, poruczi Wohonežej, so by jeho woteknat. A tón wsa Kij, wubi jeho Skódzje, dokelž hinał won neńdzische, a potom s Dwora, a saczini Rota. Psched Rotami stejesche njek to bohe Skoczo schilene, a naistajesche Wuschi, dyż so nieschto we Dwori hibny, a rehotasche, jako by prajicj chył: ja tu hishcze kym, nesapómáćje na mne a puszcze we sašo nuz! ale jana Du- scha so we Domi na nim nesmili, a won tam stejesche dwie. Noż a Džen we Symi a Deshcjiu, dyrbesche pak twa hicj, pschetoj. Łód jeho ktemu 'nuczesche. Dokelž pak ślepý bje, storkasche do wscheho; a s Hubu po Semu sa Piżu pytajo wo- tenđe na tsecji Džen.

Biesche pak we ihmhamym Mjeſti Swónja natwarena, a stejesche wodnjo a w Nożu wocžinena, a to tehodla, so, dyż nječtu mjenesch, so je so jemu Aschiwda a Neprawda wot nječko ho stala, da won do Swónzy bijesche, sapschija Schryk a swonesche. Ma tajke Swonenje stromadžichu so Starschi a Ssudnizh teho Mjeſta a sudsachu. Jako njek tejj tón sastorženy Schumel wschidzje wokoło sudsachse se swojej Hubu pschezo na Se- mi Piżu pytawoschi, pschindje won tejj do teje wocžineneje Swónzy, a dokelž wschitko se swojej

Hubu kiesche a Łoda dla žugesche, namaka tam tejj tón Schryk, skotymž swonjachu, sapschija a kusasche jón, a pocza na tajke Washnje swonicz, Ssudnizh tolej Swonenje Pschawoschi, sudsachu so, so bychu sudsili, buchu pak jara 'nuczi, jako teho Schumela pschi tym skórczbnym Swoni wi- dzichu, wedžiwschi wo jeho Saſluzbi pola teho Kupza, pósłachu tehodla po neho a satamačhu jeho. Nešmilnosz a Eluposz. Won pak chyśche so samolwicj, a ryczesche to a wono, ale woni džachu knemu se wschej Autroszju: Prawy smili so na swojim Skoczi, ale Besbóžneho Wutroba je nešmilna! A sudsachu dale: so ma teho Schu- metla hacj do Ssmercze dožiwicj, a to po pra- wym, kajž so giam saroczik a pschishahak bje; po- stajichu tejj Muža, kij, by sa tym 'ladał, so by Schumel dale żaneje Rusy na niczim nemijk. Na tu Emónzu pak bu Snamjo scjinenie, menujzy — tón Kupz a Schumel romadzie stejazej pschi skórz- bny. Swont: Tajke Snamjo wjazp tam nena- makany, pschetoj wono je pschi Skażenju teho Mjeſta sabubene, Historija wot teho pak je se starzych Chronikow snata. —

—

Słowo sa. Sserbowstwo, bydżeli schto pomhacj.

Niekolisi gerszy Wucžerjo, kotsij wschelku Do- brotu wot Sserbowstwa wujiwaju, bychu pecja rady widžili, mi pak to k Wjerti podom ne neje, dy by gerska Rycj sajschla. Aj, czechodla to? dokelž ju hnadj prawje nemoža a jem potaj- kim Ruzki Próžy čini a Pót wucžjeri, aby dokelž bychu hewak so wele ljepe a lójo mjeſi, dyż jeno we jenej Rycji trebali džekacj.

Rat nedjacomne, neprawe a nepschemyslene je tajse radn Widženie! Najpredy je nješto ryz, kuliž woł nich jenož tehodla s Časom do Hamta a Khljeba pschischoł, dokelž bio Šerbe — to rječa, dokelž khetre dosz, nješto pak jeno trochu hervski mógesche. Haj, haj, bes Njemzam mohë hishcje dženskischi. Džen pola njemiskeho. Hata Bethesda na Salubru čakac; a Khljeb dostac; dyž jemu Subo padac; pócjeña; jako Šerbej pak ho je mu bôcny poradil Hamit dostac;, dokelž dwazyczo, tijycjo sa nim nerabach. Taki jažun hervski Khljeb ijesz, se Styffnoszju newubjehann, a ho rojenic; neseschjedžiweru, a pak Šerbowka Sajndženie tola radn wizic; to je sabitn Nedjak, hejso niz hishcje njeſto wjazn. Požadali schtu, kij so na hervsku Salubru a Dostojnsto podal je, Sandženie hervskeje Rycje tehodla, dokelž we dwojej Rycji džielac; jara wobčežne je, czechodla neje wón pola Njemzow mostak, ale ho hallej do Šerbow tykal? Paneli pak jemu hervska Ryc aby Dowukenjenje tejsameje czeſko, da ſahak wobendže ſtajkim Požadanjom tejj wulku Neprawdu, dokelž je połoježnatn aby to neje, schtož byc; dyrbti a ſa čož pschi. Horjebranju swojeje Salubry je placic; chyl, menujž ſa Šerba, kij ſwój Hamit kmanje ſastac; móže. Dyrbischli da, Pschedjelo, hishcje hervski wuknyc; ſo čji Lora bruncj;, ſchto je to wo to, nejšn ih to predy wedzit, aby je wuknyc; njetko Neprawda, dyž Hamcji ſedžisch? Nedjekja Misionariso tejj zuse Rycje, we ko trichj; Evangelion pschipowedac; maja, wuknyc; a nedyrbi tebi hervska Ryc runje tak derje a kajž ſe Rta hicj; kajž hervski Khljeb do Rta? Kajž neprawe, tak nepschemyslene je tejj tajse radn Widženie, pschetoj czechodla chzemj Durje kraschim.

Sslubam nessónčnej Šykt njemskich Kandidatow wotewricj? Neje to jara krafna Wjež dyž naschi ſchulzny a Duchomstwa. Kandidatoſo tak bôrhy do Salubry pschindžeja a jadyn Rjenz ſo ſnimí wubjehowac; nemóže: czechodla na Šwječi dyrbimy ſebi a noſhim Pschichodnym a Djecjom tajse Polójnoscje a Dobrotu rubic; a ſebi a jim nepopschež, ſchtož herak ničtu wjac; nemóže? Nješto ſakraſneny Rjenz je hijom tehodla hervski wuknyc; ſo by we Šerbowstvo ſwoje Šaſtanje namakał, ſotraž Proža ſo jemu derje ſaplačila je; dyž nemetajmy we Nemudroši prejc; ſchtož ſa Pschichod tak trjebne a wujine je, ſo bychu Starskich Rjeki na Djecjoch domapytane nebyle.

Merten Schcipalja praſi: a dy by tejj njeſomu wo Pschichod a ſwoje Djecji ničjo cžinice nebylo, da pak ja tola tak wele praju: jadyn Ptacj; do ſwojego Rjesba neneredji! —

H u d a n c ſ k o:

Je male wuske Twarenčko,
Sa Jenickeho Bydlenčko
Rij budje temu twarene,
A ſa tajſeho džielane,
Rij wo tym ničjo nesont
A tola we nim renje ſpi,
Dyž je wón pschedstał ſvychowacj;
A ſe Šruduoszju wojoowacj;
A tajſe wuske Twarenčko,
A tutto čiche Bydlenčko,
To budje kójždem' twarene,
A jemu derje mjeſene,
Rech je byt Proſcher aby ſtreo;
A Rubenj, aby Šdomot reſli.

Do tajk'ho cjmow'ho Bydlenčka,
 Schtujj tejj wón bje, šo podawa.
 Wschjem Dobrym tajke Bydlenčko,
 Je čiche mjerne Bojczicčko,
 Wschjedch Szych pak Rosa nadpada,
 Dyž wot neho Ryc̄j saſkyscha. —
 Sso wele Ssysow wutoni,
 Dyž njechtu Lubn we nim sp̄i,
 Dyž dróbnym Dzjerjom Nan ab' Macz
 Je wujschla do r̄ho Łózka spac̄.
 Rech pak cži neje satraschne,
 Ty smertne Čjelko cžlowec̄ne,
 Do tajk'ho cjmow'ho Łózka hitj,
 Ty budžesch saſo i Gwjetu pschitj,
 Twój Jezus b'rđe cže wubudzic̄,
 A s Kraſnoszju cže wobdaric̄.
 To Čloweče wjer, bvd̄ pobožny,
 Da pojndzesch do nj'ho bes Rosy.

R.

To je mudry Hólz!

Szydom Ljet starý Hólz bu wot swojeje
 Maczterje po Palenz poſkany, a won rady po
 njon bjeſesche, pschetož dužy dom móžesche won
 spolneje Bleschje tutkac̄, schtojj tejj won husto a
 rad' cžinesche. Tonlej Nas pak bje šo jemu pschi-
 trečko, so bje tu Bleschu tola jara husto a wo-
 goko sbjehał, tak so thjetro nepolna wosta. To
 ton Hólz sam widjiſche. A jako won nimo jeneho
 Pschirowc̄zka dom dže, widzi won Wodu, a dže
 Bleschu połniſchu načrjec̄, to pak neridje, wele
 wiaz jem' hiszczje njeschtó wubjehne. Ton Hólz
 pak je mudry, won kiej wie radzic̄; won cžiera

f Dwónju Wodu a lije ju do Bleschie. Ta Woda
 pak čista do nej' nepschindje, pschetož Ionische
 Ljeto bjesche jeje jara molo a stejesche jenož tu a
 tam brudoſta Łuzicčka; won tehodla wiazny Wóta
 hac̄; Wody načjera a tak tu Recjku Palenza
 naneschwarni. Jako nietk ſymlej Palenzom dom
 pschindje, ſwarz Macz nemóžnje, kotrej; ſo dawno
 Palenza chze, na tu ſaklatu Juchu a na tych ne-
 ródnich Kortzmarjow, tiz janeho Rosoma nimaja,
 tajfulej wedrownu Juchu pschedarac̄! — Nie!
 nie! Amotra, ſapoc̄ne Esuſob na nju wołacz,
 neſhwartje tak na tych Ludi, woni ſu bes Winn.
 Wasch Janek je tulej tym Pschirowc̄zku Wodu do
 Bleschje cžierak, ſnano dre je predn jara wele
 wupik, pschetož won dužy dom pschezo piše. —
 By to tola jedyn nidy nerest, ſo ton Hólz
 taſlej mudry je, wotmokwi ta neroſomna Macz
 ſmjejo, nichu to tem' Hólz polaſowat neje, a
 won jo wje; to je mudry Hólz! — R.

Grudne Podawki.

28. Pojnenza je ton 77 Ljet starý Jan Gottl.
 Berthold we Tröbichawí po Stodji deli panjł,
 a bórsy potom wumrjet.

Zitne a hutrowe Wisi.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
 placzile:

Roz . . .	3 tol.	10 nsl.	tejj	3 tol.	5 nsl.
Pschenza .	4	29	-	4	10
Dec̄men .	2	12 $\frac{1}{2}$	-	2	7 $\frac{1}{2}$
Worß .	1	12 $\frac{1}{2}$	-	1	7 $\frac{1}{2}$
Róz .	3	12 $\frac{1}{2}$	-	3	10
Gahy .	8	-	-	7	22 $\frac{1}{2}$
Hejduschla .	5	15	-	5	7 $\frac{1}{2}$

Wudawanje wot Wellecz Knihernje Budyschim.

Czischane poła C. G. Hieki.

Se Samobwenjom Redaktora.

Zydzienſka Nowina

ab
ſerske Poweszeſte ſa hornnych Luiſiczanow.

11. Číſlo.

14. Džen Winowa.

1843.

Schto ſo Šwycerji podawa?

We Šweczenju menschich a wetſchich ſwojtych Dnów, haj ſamo róčnych Šwedzenjow neje ſaſtarſku we kſcheszijanskej Zyrkti jara dolhe Ljeta jana Pſchesjenofa byla, tak jara haj tejj romszy Bamžojo ſMožu na to dželali ſu, ſo býchu po zyklum Rſcheszijanski jenak a na jenym Dnu ſweczenie byle. Wustajenje a poruczenie Šweczenje wot najwjažy tajkich ſwjatych Dnów dapołaje, ſo niz porjetko zyly Stotyk Ljetow ſanđe, predn haj tón a druhi Šwedzeni wſchudžom wot wſchitkich ſa Šwedzeni ſpoſnaty a ſweczeny bu. A Wopokaſtwu teholej trebam yeno ſpómnicza na Šwedzen božeho Čjela, kotryž we Belgiskej biskopſkej Woſadži Lüttich hižom dočho predn ſweczachu, (druhe Woſady jón ſacjifowachu,) haj ſamo we Romi schto wo tajkim Šwedzenju wedžichu. Bamž Hurban tón 4th, kij biesche predn Kanonikus we Lüttichu byt a jón tehodla

fnajesche, wustaj ión ſhweczenju Ljetzi 1264. Hacj runje talej Pſhikaſnja wujndže, da wſchak neſweczachu tónlej nowy Šwedzen njeđezkuliž. Bamž Klemens tón 5th ſcjint jón ſwele Brózu wſchudžomny a ſa pſhezo wjesty, 1311. We reformazioniskim Čaſu mjejachu ſwoju wjestu a wſchudžomnu Syku Šwedzenjow wuczinenu a wobmesowanu. Rtelej Syli ſluſchachu wósche tých Nedželow te tsi róčne Šwedzenje: Hody, Jutry, Eſwiatki; ſeleny Schtört, cjlchi Pjatki a Krystuſkowe kilebju Štpjeczie; wósche týchlej mjejachu wſchje Šwedzenje knezny Marje, Šwedzeni Wobrjeſanja a Eſewenja Krystuſkoweho, Jana teho Cheženika a ſvjateho Michala. Rthymlej Šwedzenjam pſhindzechu tejj hisičje te Zapoſtolske a njekotre druhe Šwedzenje, k Čeſzi wuſnamenitých Eſwiatych aby k Ahwalbi wjestych ſwjatych Powesjiow, jako Šwedzen Rſchiža Poſbjehnenja aby wjestych we Biblijt menowanych a wopisanych Parſchonom.

Reformazion stjebny a wotloji wele tajkich Szwedzenjom; sa to bichu pak te wobkhowane kirkate Duy a Medzilje cym nuternischo a swie-dominischo sweczene. Wobkhowane bichu wschitke Szwedzenje, kij Podawki f Jesuhowego Ziwienja nastupachu, wschitke swj. Marine Szwedzenje, Szwedzeni Jana teho Chrzestila, dokeli je Kry-stusa pschipowedał a Michala, so by Lud wot swojatych Jandzelow roewuczenn a dla džecjatkov trosklowany był. Dr. Lüher praji we jenym michalskim Prjedowanju: Tak sweczymy my Szwedzeni Michala, so bychmy naszeho lubeho Boha a Knesa khalili a posbjehowali, so je tyh swiatykh Jandzelow nam f Eslubbi postajil. We tym-samym Prjedowanju nydom pschi Spoczatku praji won też: dokelz da Szwedzeni swj. Michala a wschitkich Jandzelow tu je, da chzemy jón też wobkhowacz we naszych Zyrkwiach, niz jeno srejetnych Samosow dla, so mamy Dan braci, ale wele wjazy duchomnych Samosow dla, dokelz nusne a wujitne je, so by pola Kschessijanow prawe Pósnacie wot Jandzelow mostalo a so by młody Lud bes Pósnacza a Wjedomnoszie, schto tji lubi Jandzelio sa Djjelo maja a czinja, nemotrosti a żaneho Weskela potaskim nemiel a nidy so Bohu temu Knesi sa tajke Weselje a Dobrotu nedzakował. We jenym druhim Prjedowanju na Michala rjeka: Tak dyrbu ja nydom wot Ma-losiye džeczo swuczowacz, so knemu preju: Lube Džeczo, ty masz swojego Jandzela woskebie; dyż Rano aby Veczor Paczerje (Modlitwy). spjewasch, budze tutón Jandzel pola tebe, budze pola two-jego Łózka śedzicz, ma bjalu Drasziczkę, budze cze-ladacz, kolebacz a swarnowacz, so tón sly Muż, tón Ćiect, siebi pschincz nemóje. Dy by so to

Džeczom faszcziwido, da bichu wot Makoszje synim wulnyle a so nauuczile, so boži Jandzelio pola nich su a by jim niz jeno stemu sluzilo, so so Džeczi na Schlit a Pschitrywanje lubych Jandzelow spuszczeja, ale też bichu poistwe byłe a bichu wulnyle so strachowacj, dyż same su a pomysliko, hacj ranje Starschi pola nas nejsu, su tola či Jandzelio tu, kij na nas łada. —

(Pschi chodnje dale.)

Stara ſerska Bajka.

Pschi Schęziny. ſkulowa hacj do Dubrenka je njedy we sastarskim Ćiaſu Ród ſtejak. Hisch-cze njet su tam kamenjoſte Brjohi a Hacjenja kıldzenju, nedaloko Welka pschi jenym Tonischcju. Też, njeſotni powiedaja, so su tam drudy w Nozy Załoszenje a Wuczie kłyscheli, też, njeſotni Wot-hien sawoladali. Ton kneži Ród je tam njedy we swojim Ćiaſu stal, ale, kajz so poweda, je so do Semje pschepanyl, Elōsje a Saſaklosje tych Knežich dla, kij we nim pschebywaczu a wokolnemu Ludu wschelku Elōs, czinjachu.

We pósniſkim Ćiaſu, njedze psched tsi Sta Ljetami, pomyslichu ſebi ſkulowczenjo, so je tola Schkoda, so taki rjany Ród ſtejko Samoženjom we Sem i tsi, a samyslichu ſebi, jón se Semje sbjehnycz. Leħodla by wosanknene, so chzedża jenu Nedželu popołnju po bożej Eslubbi f Popa-mi, ſkorojami a se wschjemi Sawjatym we wo-ſebnej Pschi won cjaħnycz a tón pschepanen Ród se Sareknjenjom wusbjenycz. Jako njet na to Rodjischczo pschindżechu, sapocža też jich Szu-rownik Ćizinus swoje Modlitwy a Radzenja, a laj, psched Woblecżom wschego fromadżeneho Luda

pocja. tón sapaneny Ród so skrbacj, tak so hijom
tsjeschne Ponoschki wuladachu, a pschezo dale a
wóshe stawasche tón Ród, hacj jón napošljedk
gylj, widžichu, tak we wschej Polnoszí psched jich
Wocžami stejesche. A laj: Łok, fiz: s Roda wo-
wsche, djakowasche so tej Sromadžisni, a pschi-
tasa, so bychu so dom róczili, ale so, Boh swar-
nui! duzy dom, sa tym Rodom neroladowali.
Jako woni hijom psches pot Vucja bjechu, pocja
so sadu nich se wschimi Swonami mózne swonicej,
tak so wschizy saſtachu a na tajke Swonenje so-
roladowachu, a we tym Wokomíknenu tejj wi-
džichu, tak tón Ród so swulkim Ropotom do Ro-
mady shpny a so saſio pschepany. A wot teho
Dnia neje žana człowaska Móz, wjazz samohla jón
na Sawjetka pschinesz.

R.

H u d a n c ē k o.

Kraſna Lucjfa je mi snata,
Wschizy Ludžo widža ju;
Ii je módra Barba data,
Wulka je, nej kmjerenu,
Kajfaž djenka widžicj je,
Tajka bje a wostane.

Tam so gwietle Wozjki paſu;
Iich je wele wele Štow,
Widžicj nejšu kójjdyň Čjaſu.
Bórnij, na ne ladacj schol.
Dyj to. Eſkóncžko wot nas dje,
Da je Paſtvr pschiwedze.

Zemu pornio žadyn neje,
Wón je wodži s Mudroſju,
A so na jich Šboju ſmjeje,
Wodžjewa je s Pschnoszju.

Wschitkim je wón Rena dat,
Na Paſtvu je ſawolak.
Paſtvr jich pak widžicj neje,
Hacj je runje poſnaty
Wón je kraſna Studjeni wscheje:
Miloszje a Dobroty.
Wón je wodži kójjdu Móz,
A je ſdjerji jeho Móz.
Paſtvrja a Wozjki, wschitko
Snaje kójjdy derje ſam,
Pilny nepolada rjetko.
Horje na ne Erebiam.
Rjetko menuj Paſtvrja
A te Wozjki wot Stadla.

R.

Wſchelkisny. Objerki.

Ačes Polazki, Historiač Čjesczeho Kraja,
je nedawno w Budeschini. khjetro wele duschnych
Piſmow sa ſwoju Čjesczu Historiju nadejſchoł. —
Kn. Jakub Krenz, hacj dotal Wucžer w Del-
nej Hórz y je Wufkužbu dostał a na jeho Mje-
sto fu: Kn. Jakuba Bohuwjera Nowaka
poſtawił. — Kn. Kandidatov Jurij Ernst
Wanak a Bohaboj Nathanael Jung-
hanel ſtaj so pschi Budęſkej mjeschcjaskej
Schuli sa Wucžerjom poſtawiej daloj. — Kn.
Kansfeld, Ljefar w Kulowicj a Kn. Beyer,
Ljefar w Delnym Wujeszji ſtaj ſa to, ſo ſebi
ſtjetra Schcjepenjom Brózu dawataj, wot kra-
lowſkeho Saſtojnſwa kójjdy 15 tol. dostałoj. —
Kn. Bedrich Franz Aleksander Specht je
pschi Wojerowskej Schuli jako druhí elemen-
tariski Wucžer poſtajeny. — Schjess Ljef ſtarý

Syn Sahrodnika Michatka w Kringlezach padje do Wodn a bydžishe so fatepil, dy bydžishe jeho Rosina Raschverka newucjahnala. Sa to je ju Rotenburgske krajne Sastojinstwo we swesjich njemssich Nominach sownje pochwaliło. — Schytnaczeljetny Bedrich August Rychtar, pschiwsatý Syn Mužakowskeho Dekwitscha, sa-kese 18. Djen Pražnika sniekotrymi druhimi Dječimi do jeneže Kopalnje, dzejz so skony Kamen byjela. Wón bje tam ljudy ihwilku pobyl, jako tak menowane ste Wedro nasto a jeho sadusy.

Sa Hospošy. Husto pschindu ſadowe Blaki do Schatow abe Ruba, kij cíika Hosposa tak nerady widzi. Kuredzenju tajkich Blakow namocž Schat aby Rub njeschto Čjaſha do kízačko Mlóka aby bórsy byz je Blak sczineny do czopleho Mlóka a potom Schat sczisej Wodu wupłokaj a wuzimař.

Spjew „Jana Serszy Tragunaro“ we Epocžaku Jutniczki gobudželeny bjesche, so bychu jón Sserbjo spjewali. Tačo njet Jego Kraslowsta Wóžkossz Prinz Albert sandzenych Tydzejnach we Bliskosji naſheho Miesta Budyschini pschebywasche, shoni wo tymhlej Spjewu, kotryž bu po wožokim Žadanju pschepodath, Serski s Njemsskim pschekojenjom.

Pfuhl.

Pscht Sakopschiblizowanju teho Čjaſha wilich Paczerjow cžinju ja stutem naſhim lubym Sserbam kvedzenju, so te ljetſa wotemne wudate Knížki:

Se Samolwenjom Redaktora.

Cžiſtežane pola C. G. Hieki.

Spocžatki kſcheszijanskeje Wucžby aby D. M. Luther a malý Katechismus wukladowany a se Schpruchami Božeho Pišma wobtwerdzeny herſtej Młodoszi k Wuzitku,

wot njet kojdy Čjaſ, kajz pola me, tak tež pola Knihivjasarjow tudy swiasane k dostaczu ſu. Ko dām budje tež ſwjeru poredzeny a schelako pschisporjane njemski Saložk tu tych Knihow wudath. Kſkladnemu Wobstaranju tych Swjaskow bych rady widzik, dy bychu cji, kij je ſami ſa bo aby ſa ſchulerſte a pacjerſte Dječi mječt chedja, težame pjeckje ſ Čjaſom pola me ſamoſilt. Gene ſame, (njemſke aby ſerske) placja pola me 6 nsl., 12 nadobo dyrbja ſa 2 Tol. 6 nsl., 25 ſa 4 Tol. 5 nsl., a 50 ſa 7 Tol. 15 nsl. wostajene byc. Poſdžischo budja njeschto droſche.

Budyschini, 11. Djen Winowja 1843.

E. T. Jakub, Duchomny.

Žitne a butrowe Wifki.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Kož . . .	3 tol.	10 nsl.	tež	3 tol.	5 nsl.
Pschenza .	4	- 20	-	4	- 10
Zecžmen .	2	- 12½	-	2	- 7½
Worš . .	1	- 12½	-	1	- 7½
Róh . .	3	- 12½	-	3	- 10
Zahy . .	8	- 15	-	8	- 7½
Hejduschka .	5	- 15	-	5	- 7½

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

Wudawane moi Wellerez Knihernje Budyschini.

*

*

*

Zydzienſſa Nowina

a b y

Serſke Poweszie ſa hornych Lujiczanow.

---

42. Ćirklo.

21. Dzien Winowza.

1843.

Pſchichodna Rhuđoba.

Roskim Krajam roſy ſa Pſchichod trachne Woſhudnenje, ta rjeka Woſhudnenje tych Ludzi, kiž ſebi hac̄ dotal ſwoj ſymski Akljeb a hewaſchu Potrjebnoſz pſches Pſchasa ſaſkužachu; dokelž Pſchasa a Wiki ſPlatom mot bjjelaneje Nicze pſches te pſchedžate Maſchinu ſo pſchezo bóle a bóle hubja a Pſchedzeno delje bije. Iena tajka Pſchedzeno pſchedžaja Maſchina napschedže wjazy, dygli 200 Ćłowekow ſRuku ſa tónkam̄ Ćjaſ a cžini tehodla ruczne Pſchedzenje netrjebne aby Pſchedzeno tola jara tune. Rech tejj hiſhcje tajki pſchedžatych Maſchinow pola naſ dotal wele neje, ſchtoha to wadjt? — Dyz wſchak tajki na Maſchinach pſchedženy Plat tola knam tuni pſchin- dze a kójjdy to Tune radſje hac̄ drohe kupuje. Tajke Spadowanje aby Sahubenje pſchafneje Saſkužbu poczehne pak wulku Muſu a Žaloz ſa ſobu, to budze kójjdy Rosladany ſam ſpoſnac̄;

Belgissa a Holland dawataj nam tudy prawje pſchewjedžiaze Dowedzenje a Snamjo. Satraſhne Skóržby na pſchiberaze Woſhudnenje Luda ſu ſBelgiſkeje ſkyshecž, woſebje we wečornej a raniszej Flanderskej, dokelž Pſchasa a pſatome Wiki tam dale a bóle woteberaju dla Maſchinow. S Ćžrjodami ljehaja ſo tam Proſcherjo ſPucžam pod ſwjetlym Nebjom a ſu ſa tych, kiž tych bliſich wokolnych Wſach hiſhcje njeschto maja, wjerna Ćžwila a Pſchessjeha. We wečornej Flanderskej wucžinti ſyła tych, kotsiž Almožinu mot wſchelakich tych krajomnyh ſmiejnych Towarſt- wom dostawaja, nimale Tſecžinu wſchitkich kra- jomnyh Woſydljerow. We Flanderskej ſRanju wucžinesche hijom 1839 ſyła tajki Rhuđych woſmy Dzjel (Woſminu) wſchyc̄ Woſydljerow; we Ljecži 1842 wucžinesche wona Sto Lawentow Tajke Rhuđiny Pſchiberanie pſchindje jenicžy ſWoſberka na pſchafnej Saſkužbi pola Rhuđych na Kraju aby na Wſach. Maſchinu pojru tajku

Saſkujbu khudych weſnych Ludi. Wſchizy la-
daja ſe Strachom a ſtyschnej Bojoſzju do Pschi-
chodnoszje a prasheja ſo polni Staroszje, ſc̄jomu
tejj hishcje tajke pschibywaze Horjo a Hubenſtwo
powedje. Podomne Skoržby ſu ſe ſuſodneho
Kraja Hollanda kſlyſchenju, ponijs Belgiskej po-
ſbjehuja tejj tam Skoržbu na pschibywazu Aku-
dobu a pschiberaze Dawki a Wobcjeznoszje. Stru-
dne Wopuſanja pschibyrageje Khudoby we Mje-
ſtach a na Kraju ſo ſjewja, dokelj Kc̄jew prije-
dnisheje Saſluiſby ſRuku a Wikowanja hina.
We Amsterdami pschindje na 200,000 Duschow,
niz Mjefto wobydla, 69,000 Čławekow, tiz ſu
khudzi a nash a jeno wot Almojinn a Proſcher-
ſta ſo ſiwa. We menshich Mjeftach je pecja
hishcje hote, to rjeka Khudych ponijs Samoſitym
hishcje wjazj. — Rak ſe Saſluiſbu aby radſje
prajic ſRuku naſchich hóſkich tkalſkich Wſach
ſteji, ſnaje kójjdy; tajka Rusa wſchitich fabrikskich
Wſach a Mjeftach Sachſonskeho a tejj bramboe-
ſteho Kraja kneji, kſyſhi ſo nimale kójjdy Djen;—
te psches krajne Wobchnoszje ſa tamnych Khudych
ſromadzowane Dary a druhe polózne Popomhanja
neſamoža Wokhudnenju naſchich Krajanow na
Pschichod hac̄ic̄. To je wſchitko jenož na jedyn
Djen, Tydžen aby Mjefaz, niz pak na Ljeto a
dalschi Pschichod c̄inene.

Khudoba c̄ehne na nas, tajž wobróneny Mrij,
jere ſo wokoło nedoladajz, tajž ſly Rak, Samo-
jic̄i pschihadžuju pschezo wjazj ſeſiwenju a
ſeſjerzenju ſwojich weſnych Khudych! a ſhtoſſ
najhóſche je, tajkeje proſcherskeje Potrjebnoszje ne-
budje mene, ale po Čjaſu pschezo wjazj! — Zórklo
Saſluiſby, tiz psches Pschazu Symi tym Starym
aby Khudym a malym Khjeſkarjam tón nuſny

Kroſchik i ſſeli a Sacžinkej wocjishny, pocžina
mózne woteberac̄ a ſaprahnyč. Pschedženo ne-
plac̄i a budže, tajž Wustojni praſa, Echtuka na
krótkie motaneho Pschedžena ſnadž hishcje ljetſha
na 5. Nbl. delje ſijesz. Pschindželi pak Pschafa a
Pschedženo tak loboko delje, ſchto dyrbja njetko c̄ji
Khudzi ſapocžec̄, tiz ſo dotal Symi wot Pschazu
žiwjachu? Dyž pak na Rudželi Saſluiſba psches
pschedžaze Maſchinny wotjeſnena je a pschezo bôle
pomenſhena a ſahubena budže, dyrbimy da te
Pschedženo pschedžaze Maſchinny roſbic̄? To nei-
dje, to tejj ſawjeſje ničjo nepomha, dyž ſo zylk
Svjet na tajke Roſbic̄je nepoloži. Dyrbimy
taſkim Maſchinam do Kraja pschinc̄ wobarac̄?
To runje tak mało dje a pomha, jako to Roſ-
bic̄je. Dyrbimy Sjenoczenja aby Towarſtwa
i Wudželowanju ſimjelnych Darow ſaložowac̄?
Ta pschemjerna Čjejoda proſcherszy Khudych budje
nas ſijesz! Dyrbja c̄ji Khudzi Rij do Ruku,
Mjech aby Rorb na Ramjo wſac̄ a proſhywſti
pod Woſno ſtupic̄? Ach, da budje njetotry ſa-
kraſneny Rón wſac̄, njetotryjkulli jebac̄ aby
franc̄i! Rajhóſche pschi tutej Wjezj je, tajž
praju, ſo talej Rusa žana krótki Čjaſ trajaza aby
jeno nimo djeſaza nejs, ale ſo je woſławaza, po-
taſkim Burſkich a wſchjich Khudych Ludi nuſuje,
pschichodnie na nječim druhim, a niz na Wu-
pschedženju, ſwoj nuſny ſymski Kroſch pytac̄
a ſaſluiſic̄. Kajtu Radu da nam khudym Ludiom
njetko dawaſch? budje tón a tamny rez. Sa-
hetusche Ljeto tulej: dokelj ljetſha te ſube Bjerny
ſkoro wſchudžom tak mało radžene ſu, da proſh-
cje maſchich Burów a Kneſtwa, pola kotrychj je
ſbjerac̄je, ſo nebychu wam Bjerny ſbjeranje pla-
cili, ale radſje Bjernom ſa to dali. Talej ſda

je borsy a lochzjy pschechinena; Bjerny pak nebudja ljetja tak tune. By je hebi pschechinicj nebudzecje, kajz ton klojty Penes. Sanzerzje so syta tak, jako byscze Symi Janeho Kroschka s Pschazu sazlujicj nemjeli; schto maceje tudy czo nicj a kajlich Budacjow so s Czaskom mostajej, to budzecje zno medzicj. Dale wam radzu a na lejzne poruczu: Wulcze a wuzcze schtrykowacj. Schto? schtrykowacj my Burjo? Haj, haj, moji Lubi, kij wu sa Rukajz, Schtrypn. Besekje aby Taki netrebaishi tak wele wudaczel ejehodla niz schtrykowacj sami sa so a sa drugich? Schulmejkerej kneni aby njechtu drugi budje wam a washim Djecjom tu Wjez radny pokasacj. To tejj neje zane khumshne a czezke Djelo sa nikoho. Psihi tajkim Schtrykowanju (Djeczu s Rukomaj) budzecje wokolo Khachlow, dzejz so bruna Wuhlowisna aby czorna Solisna zehli, sedzicj, kajz Wuiopaschi. Psihi telej pornio Dreej tunej palnej Potrebi budzecje hebi tejj nimale tak wele salutowacj, hacj swojim Czazu na Rudzeli sze sazlujili.

S m e r c z.

Pielnuschke Mujsko
Mjejesche Zonisko
Neduschne, sazakle
Nendre a tsylene;
Zona bje Wobosa
Na Eswecki najwetscha,
Spochi go kuhasche,
Wobstajnie swaresche.
Reindzische po Woli
Zadasche Smerekz hebi,

Selesche, slijesche,
So ho wsho czasbesch.
Smerekz hebak nelada
Na Ludzi Zadania,
Iej pak so wosjewit
We swojej Bjekozji.
Zona so nastroja —
Khetsje pak sawola:
Muž je tam we Helt
Knemu sa Khachlje dži!
— Lujan.

Pscheradnikowa Sda.

Ha fNajzy Wójsko pschiczhny
To twerde Mjesto woblehny
A trachne s Tsylbami dzjekasche Rjenje
Pak Kluczje mjestowe nedosta jenje.

Tak Repscheczel je nedobyj,
Psched Mjestom lejzi dolhe Dny.
Duž wulke Placzenje polubi temu,
Rij lešnje pscheradzit Mjesto by jemu:

Rajz to we Mjeszi slyschachu,
Sso Wschizy wulzy strózichu;
Duž Wótzez schiedzton stupi bes Ludzi:
„Bóh wieszje Pscherady kewawnj Rjach budzi.“
A „bjeda“ wschizy wotachu,
Haj, bjeda, Blasnej tajkemu!
Sso wiezor Mjeshczenjo podadžu fMjeru;
Na Rebjach Wojszjukataja smjeru.
Sso Estónzo rano pofaje,
Sso s Mjesta jedyn wukrane,
Czhe wulke Placzenje Pscherady dostacj
A potom wjecnje po Frankow chze mostacj.

Wón Repschecjelej dopojda,
Dže jahte Kulje szielacj ma.
Djejj njetko zehliwe Kulisko rafy
Tejj nydom Twarenja Twardzisny skasy.

Napoleon to widzischi
Nhd' Pscheradnika powósci:
„En Sbojje wóchóle pschi mni b'dzesch widzicj,
„Dyz chyli Krajinu twój cze hidzicj.”

A Mjesto jeru Plómenja,
Tak s Wochnami won lisaja!
A Reczje Mjeschczanow surowe brincža,
Na Haſach Djecžatka, Schjedzisny wincža.

Pſcheradnik na Bok stupischi
Eso swojoh' Myta weſeli —
Tym Wonom tylane Kulista wuja,
Rij s Mjesta Wojazy tam a sym schęzuja.

Duz Kula flegi trachliwie
Ras Pscheradnika roſiſli.
Tak sta ho Rojenje mjeschczanskich Ludzi:
„Haj, Boh sam Pscherady krawny Rzech budzi.”
Mrowjan.

Wſchelkisny. Cbjerk.

Rukicžanski Podawki. Wiesta Žona Kuſezu bje sym Nesbožom ſbita, so mjejeſche wopiskeho Muja. Wona wobsankny, so jeho wjazy do Khjejie nuž puszcjeſz necha, dyž pak ſaſy Mozy posdiſe pjany domoj pschincz budže. Hizom naſajtra po tutym Wobsanknenju pschilecze ſo tón Muž motajo posdiſe dom a biſeſhe ho nuž. Wón

perishe, wón ſwareſhe, wón ſaktowasche — ale to wſcho ničjo nepomhache, Žona wotmolwi ſadn ſanknenych Durjow: ja sym cji to predn prajila, ſo cje wiado nuž nepuſcjeju. „Ah, luba, najlubſha Žona, pocža Muž njetko proſyčj, ſmijel ſo na mni a wocžin! Echto? rjekny Žona, ja ſo na tebi ſmijelicj? Ty by hódný był! „Ju, ju, moja ſkota Žona, ſmijel ſo jeno ſmijel, džesche Muž, nejšy ty haſlej ſandženu Nedželu Remſchach ſkyschala, tak Popoz ſknes renje prjedowasche: Prawy ſmijeli ſo na ſwojim Skocži —! Duz wocžin, wocžin a ſmijel ſo, moja Maczie. Wot taſkeje Wjernosſie 'nuta puſcje Žona jeho napoſledk nuž. —

Grudne Podawki.

3. Džen Winowja ſypny ho ſkala na Horu po Baldtjanę do Romady.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu ſsobotu ſu Žita Budyschini placzile:

Kož . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nſl.	tej	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Pschenja . . .	4	20	-	4	10
Iecžmen . . .	2	$12\frac{1}{2}$	-	2	$7\frac{1}{2}$
Worž . . .	1	15	-	1	10
Róž . . .	3	15	-	3	10
Zahly . . .	8	15	-	8	-
Hejduschka . . .	6	-	-	5	25
Bjerny . . .	1	-	-	-	25

Khana Butry 12 nſl. 5 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Cžiſchczans pola C. G. Hieki.

Wudawane woi Weller eż Knihenje Budyschini.

Endzienſka Nowina

ab y

Perſte Poweszie ſa hornych Luiſicjandow.

43. Číſlo.

28. Džen Winowža.

1843.

Kuſicjanska Kermuſcha.

Dokelž tym njetſiſkim naſymſkim Čaſu naj-
wiaſi Kermuſchow je a Kermuſchi Hozjo podla
Tykancow teſſ njeschtio Dučha połne wujicj chze-
dža, da chzu jim tudy njeschtio ſkuſez poſticjicj,
menujzy Wopisanje, tak wjetny Hulcžik ſkuſez
na Kermuſchi pobr a tak je ho tam naſjedl. To
Pomenowanje „njeschtio Dučha połne“ chyňt kójđu
po Kuſicjansku ſroſemicj, to rjeka: njeschtio Ku-
ſicjansko, Mlowoſte, Wjetſkoſte. Lóš, po kotrymž
ſo tute Roncžka ſpiewaja, nemóžu ſobudzjelicj,
dokelž Nowinu Čiſchczer to derje cžinicj nemóže,
ſnadži namakaja ſej Kermuſchi Hozjo ſami nje-
ſajki Lóš, jenož tak wele pſchispómnju, ſo móže
pſchezo trochu becžath bycj. Rajkej Swjerjo,
taſka Noha! —

Schol je Hulcžik weſely,
Dokelž bjesche proſcheny,
Do ſkuſez na Kermuſch,
Schwatajo huſch, huſch, huſch.

Bruschi jemu kocžesche,
Próſny Žoldk ſo hōſchesche;
Kukež wonjachu:
Eſljeny jom' bjejjachu.
Schol je won tam k Scholcji nuž,
Khježi da jom' Rosa Buž;
Copuſch tam pſhitwuſny
Kóčzy won nejabzy*).

Scholka wita Hulcžika:
Witaj Wujo ſ Wunspórka —
Larku jom' woſzeże,
Sa Blido rychtuje.

Scholcja tam pſhineſe,
Dokelž Wuja cžesjicj chze,
Piwa a Palenja
S Piñzy a ſ Chamora.

Kobel połnu Palenja,
Skoro bje jón roſlala,

*) to rjeka: nedoladajzy.

Piwa pak Djierkawju,
Mjeru haj shopatu.

Scholka „pschipicž“ sawola?
Bołne Huležkej poredja
Do Szacžka noweho
„Husteho, konopnoph“.

Ežiż, Nožje, Widlicžk
Horlač s Mjadu pschi Werski
Scholka njetk wuczahny
Na Wobed kermuschny.

Hulcžik lódný knowa ho
Na Poszeni fa Blido,
Ge Swjetlow mot Słonečka
Kryje je Scholczina.

Scholka ji kryč pomħasche
Tałdy pschezo runasche.
Ejistu Rub Scholczina
Tajfilej pschieszera.

Scholczina jieß nosħesche,
Bjete Blido riapasche:
Sopu mot Kħaldenow
Kormenħiċċi Motedlow.

Sprjenej Grychtu Scholczina
Wojatej ho widžicj da:
Stare te Baħničk
Sikowhaei Mosami.

Druhu Grychtu pschinesse
Scholczina a wukine:
Nóžki mot Słubienjow
E Juschku mot Mersanjow.

Isečha Grychta kuri ho,
Horza pschindje na Blido:

Ejelaze Kuboszja
Sprjeneho Lydženja.

Schtwortu Grychtu pschinesse
Scholczina a kħwalesche:
Rorinki s Mjeħsoxa
Drebene do kura.

Piatu Grychtu pschinesse
Scholczino a krajesche:
Elocjanu Nadžju
S Zolorom poġatū.

Shestu Grychtu pschinesse
Scholka ham a mjenesch:
Do fu te Robeth,
Niedušiċhe Pöprjanzy.

Sedme Ijedlo għaresche
Scholka tam fa neħħodne:
Dawki a Gapiġi
Sdroħimi Sħlowam.

Wofmu Grychtu docžinja
Pschiwiera to kara Ħjma,
Wulki Mjeħi knoweji
Lejji tam na Lawi.

Hulcžik Ijedże kħwalesche,
Kmutasche a wobasche;
Lódný fa Lykanz
Għwiegħi se żadom.

Scholka Lykanz pschilecże,
Hacj ho wschitkón pocħesche:
Wulki, kajj Radži Dno
Do Rola wokolo.

Tókstej, kajj najwetscha Eja,
Polivanie Kurjawa,

Druhe bje Szien a Khödë,
Veczorne Era Spöd.

A Tykanej bje Scholzina
Tejj Khoseja warila.

Padze stym Hornyzom —
Zuscha bu pod Blidom!

Prošny Bruch a čjich Duch
Čjichi Duch a prošny Bruch
Psches to mi nicžo nej';
Rukezow runja nej'!

Hundrij Sserbin pische swojemu lubemu Ranej, Miklawſchej Sserbinej, wiczeznemu Burej w Kufzach, tajkihlej

List s Njemzow:

Mój luby Nano!

Sawieszje, w Sserbach je tola najduſchniſcho! Ja to čim hóle ſpoſnaju, čim dljeho w Zusbi a b'es Njemſkim Ľudom pschedywacj dyebju. We wſchelakich Wjezach ma ſo drje pola Njemzow runje tak, faj pola Sserbom, ale tajku Pschedzelnivosj, jako doma, ja tola b'es nimi ne-namakam. Hdyž ja do Njemzow dýjeh, bojach ſo, faj Wy ſo hiſkeje wjeszje na to dopomnicje, ſo budu tam drje lutyh khudych Sſliepzow naděńč, pschetož ja bjech ſwetscha domach jenož tajſich Njemzow widjal. Ale, luby Nano, temu tak neje. W Njemzach je tež doſi Bohaſwa a wſchego dobreho, a mi ſo ſda, ſo jenož k nam tajzy Njemzy pschitidu, na kotryh hewak wele Ducha neje aby kotriji ſebi myſla, ſo móža ſnabž b'es Sserbamti ſteče nieschto naljeh, hdyžli hde druhdie, pschetož woni wedza, ſo je Sserſki Ľud jara dobrocziwny Ľud. No, nech je to, faj chze, ale džiwni Ľudžjo

ſu tola Njemzy. Wy ſo mi ſnano ſmjeječe, hdyž Wam jich Džinnoſſje wopisuju, ale ſmjeječe ſo, faj chzeče, ſhtož je wjerno, to tola wjerno wostane. Wložicje, tak roſtu Njemzam na Wloſach Wórech (Rie, Hnid) a Mjesto Wetſchka Hlowy maja Schęjewku (Schetkel), na Wocžomaj noscha Khyluschje (Lieder, Poworii); we Wocžomaj maja Mjesto Gernicžki Hwieſdu (Stern, Hladovka), wžubí pak Džefatki. Mjesto Brody maja Wucžko (Rien = Rinn) a Mjesto Čelesnow wucžlane Khlamy (Rierladen). Mjesto Dlonje maja Talek (Handteller) a na Vorſtach roſtu ſim Hofdžje (Rägel). Mjesto Sibadka maja Kyrk (Anteckele), Khodžidla (Podnohi) čiſzje ſenje nimaja, ale woni narodja ſo hnydom ſPóduschemi (Fußohlen). Luby Nano, Wy mi ſnabž to ſewjerice, ſo ſym jeneho Njemza ſkoricj glyschal: Och, ja boh ſym Woblecžo (Gesicht) ſhubil a ſym dôſtal Schtorza (Staar). Junu poředasche mi tež Jedyn, ſo je doho jara hroſny wonhlabal, dokelj je wulfu Pleczenzu (Flechte, Bischawa) na Čoli mjeſ. Mjesto Kholowow wobunaja ſo Muſzy njeſkije koſjane Draſzenja (Beinkleider). Sſukna Njemzy žałoſnje wele pschedybaſa, Sſukno (Tuch, Rubischa) maja na Glowt, wokolo Schtje a Dýbſaku, tak ſo tež do Sſukna ſmorkaja, na Blidži maja je Mjesto Ruba (Tischluch) a w Ložu Mjesto Plachy (Betttuch), woni trjeſejo ſo tež ſnat (Handtuch). Schtje njeſchto do ſo džerži, wobruna ſo tež na Kuzi Čirtje (Handſchuhe, Rukaič) a mi ſo tehodka ſda, ſo ſu Njemzy rieddy po ſchtýr ſoch khodžili. No, móžno by pschedzo bylo! Krawy a Schwadl eſſe maja Mjesto Napořka Klobuk (Fingerhut).

Raj hym ja nashonil, dha ljehaja Njemzy najradjio na Woštédač (Beet, Bett) a te pschitouja ſebi na modleških Mjestač (Bet., Bettſtelle). Suwaka Janeho nimaja, ale Mjesto teho njekajkeho Schórn je ſuwazeho Wotrocžka (Stiefelknecht). Ja vñch Wam, luby Nano, hischče wele vživneho píšacj móht, a Wy hyschče prawicj dyrbeli, so nelju, ale ja chju jenož ſastacj. Tola tuto hischče. Ja wopraſhach fo údawno Ptacjnika, hdje won Ptacjki Loji; won mi wotmolwi: Na Wóhnischcju (Heerd). A ſu to wucjeni Ludo, cji Njemzy, kaž fo prají; ale ja k jich Wuczenosjt prawje wele Dowjetenja nimam. Pschetož, jako ja psched njekotrym Časom do Knihow hladazeho Njemza nadendjich, pohladach tam ja tež, ale, miloszivý Božo, ſhoto tam woħladach?! Mjesto Pišmikow bjechu tam lute Rije (Buch-Stabe). Oho, pomyslich ſebi, hdij fo to tak ma, dha fo w Njemzach do Janeho wucjeneho Prawowanja dacj nochju, pschetož to móhlo ſlje wupanycj. — Njemzy tež mjenja, fo ſu bohabojsny, nabóžny Lud. Ale jich Rabojenſtwo je tež dijwne. Ja chých wónzano tola woħladacj, kafke modleške Knih Njemzy maja, ale ja ſebi je dolho woħladował nejšym. Pschetož Mjesto teho, fo w Sserſkih Knihach ſtejí: Modlitwa na Póndjelu, Wutoru a t. d., dha hysche w Njemſkih: Dawajcje (Gebet) Póndjelu, Wutoru a t. d., a hdij je wſhat bórsy ſaſo ſacžinich, dokelj dje Sserb ſam wje, fo ma dawacj, hdjež je Bořeba.

Prajeze naſhej lubej Macjerzy wele dobrego wote mne, tež mojemu naſlubſchemu Bratru a

wobimaj Ssotsicjkomaj, tehorunja tež Čjetzy a ja jes tam prajicj, fo dyrbti, kaž herak, pilnje Sserſke Khyrluſhje a Pjeſnje ſpjewacj. Poſtrowcje tež wſchitkikh Pschecjelow wote mne!

Tutonhlej List thje mój luby Pschecjel, Smolet II., k Wam wobſtaracj, a ja fo nadžiju, fo mi psches nícho tež bórsy Wotmolwenje poſzelecje.

Ja hym a wostanu

Wach

W Dražđjanach

poħluſhnyj Šahn

14th Djen Winowza

Gandrij Sserbin.

1843.

Wſchelkisny. Objekti.

Kňes E. F. Aleksander Peč ſaijetneho, Kandidat evangelskeho Duchomſtwia, je po wobſtatom Pruhowanju pro ministerio Wuswolnoſt duchomnemu Gastoñſtwu doſtał. —

Kňes Theodor Warnarž ſkulowa, w tym Čažu Starschi Bratskawſkeho Alumnata, je dwanaty Djeni Wtnowza ſwoj Eſsam ſa Lizenjastwo w podjanskim Duchomſtwi ſna jw uſch ej Aħwabu wobſtał. —

Kňes J. G. Grogořez je ſchulſte Wuczerſtwo w Čjetovi naſtupil a na to wot Wuschnosje Wobtwerdjenje doſtał. — Sm. II.

Zitne a hutrowe Wifit.

Sandženu ſsobotu fu Žita Budyschini placzite:

Rož . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež 2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4	15	— 4	5
Ječjmen . . .	2	10	— 2	5
W-wj . . .	1	$12\frac{1}{2}$	— 1	$7\frac{1}{2}$
Róž . . .	3	$12\frac{1}{2}$	— 3	$7\frac{1}{2}$
Khana Butry 12 nsl. 5 now.				

Endżenifa Dowina

a b y

Sierke Powesze sa hornych Łuzicjanow.

44. Ćiplo.

4. Dzień Nasymika.

1843.

Piwarz a Hubak so wot Schulje rostyčjujetaj.

Piwarz a Hubak bjeschtaj dobrą Ssuhodaj. Kójjdy mjejesche Romadku Djeczi, a hacj runje jeju Djeczi, kajz so to wschudżom stane, so husto swadžichu a drje so tejj swuškachu; da bjeschtaj Nanaš rosomnaj dosz, so żadny swoje Djeczi sa Sandzelli nedzeržesche a swojim nepomhaſche. Nedjelu Popołnju khodzeschtaj w Djeczi romadże wokolo swojich Polow a bjeschtaj so potom romadże do Aklódka, w Symi pak bjeschtaj pola Piwarzez. Hubak chyjsche jara mudry bycž, ale husto dosz pschepokasa jeho Piwarz, so ma wopaki. Tak swaresche Hubak junu na njetisiche Schulje: „Te tejj tola zylje knicžomu nejšu, hacj Starschim k Wobczęgnosći. Ejdom móje Djeczo ryczeń, da vrbisch je do Schnje pôstacj. Tam wulne čtnicj, kajz bychu Kójčki plak, wulne mórczecj, kajz Poš, byczecj, kajz Gjansor. Kicžomu to?”

Piwarz: „To ty newjesch a tola swarisch? Wone čim rucžischo lasowacj nauku. Twój Pietr nima dobry żowu, kajz praisch, a laj, won lasuje ljepe, hacj ja a ty, hacj runje ljebom dwie Djeczi khodži.” Hubak: „W Symi a w Djeczi dyrbja khodžicj; my tola predy jenož w Symi khodžachmy a nauknychmy tejj lasowacj, pišacj a rachnowacj.” Piwarz: „My sabychmy w Djeczi pschi Ssokci wele wot teho, schtoj bjechmy w Symi naukli. Wot naju Lasowanja smój hizom spominilaj; mój nemóžemši żaneho Vista napisacj, kijz by na njeshto motany był; jara nelepje napischemoj swoje Meno; Knigsi, do kotrychž by so napisalo, schto so w Hospodarstwi čini, wondawa, nuzbere; schto je so wušylo, kaf wele domkhonalo, schtu je nam schto winosty, tajkelej Knigsi drje mam, ale ja je Nikomu nepokasam, a schtu wje, hacj by so schtu drugi wetžil do nich nam'facj. Ja wjem, so ty niz Łoska wjazv nauknyt nejšy.” Hubak: „To tejj tola

prajit nejsym." Piwarz: „Rajku manu my my
Rusu, dyž chzem⁹ Rupisma a Wukasne wot
Woschnosje stroemic⁹; Jedyn mudruje jara a
Druhi c̄im býle. Esušodje, čohodla bjechachmy
k Schekzi, jako Robor spanycz dycbjach⁹? Dokelž
je wiacy narukuyt, hac⁹ my wschizy romadzie, a
to, dokelž jeho nebohi Man jeho je k Schuli djeržak
w Symi a w Ljeczi. Ton tež wje List napisacj,
kij je na njeschto motany, ale naschego jen'ho
neje ani čath ani kwy." Hubak: „Ale Božho
Sekowa nasche Džeczi tola mako wusnu. Wone
lasuja Powedancžka a Bažnicžki, wuknu śwjetne
Spjewancžka, dyrbja go se wschelsim newuschnym
Čzaperom Schuli čwilowacj. To je s Rjachom."
Piwarz: „Pomalu Esušodje! Bože Sekwo je
kózdy Djeni to Prjene, schtoj⁹ go w Schuli wucži;
Lutherowy Katechismus, Spjewarske a Biblija, su
naschich Schulach trebane. Na Ryschporach mó-
jesch skyshecz, kaf a schto nascha schulská Mo-
džina wotmolwja." Hubak: „Kęzomu ha tajke
śwjetne Powedancžka, Spjewancžka a Bažnicžki?
Nemohli skatchismuša lasowacj wuknyc⁹? To
su mi świate Knihy!" Piwarz: „Tež mi hisch-
cjen džensja świate Knihy! Ale mi ho lubi, so
skatchismuša aby sdruhich światych Knihow
lasowacj ne wuknu." Hubak: „To chył tola
wedžic⁹, čohodla?" Piwarz: „Taſkich Božich
Knihach Pišmiki a Sekwa romadzie Lowici, la-
sovacj wuknyc⁹, so mi nesda dobre. Runje
pschi Lasowanju dyrbi go Schrybar njeschto wu-
njewacj, dyrbi śwaric⁹, dyrbi s Pukami khostacj,
a, pomysl ſej, to go dyrbi pschi Lasowanju
Božeho Sekwo a stacj! Žadyn rosonny Wucžer
pak negwari, neblje rady, dyž maju ſette wot tych
iſjoch światych Knihow Rukomaj. Tehodla je

duschnje, so nasche Džeczi sdruhich Knikow wu-
knu lasowacj. Powedancžka d'rje we nich steja
a tež d'rje Bažnicžki, ale kózda Powedancžko,
kózda Bažni wopshimne knajmenschemu jemu d o-
bru Wucžbu, na kotruž je Wucžer fedžbliwe c̄ini.
Toſame praju wot tych Spjewancžkow; wone su
stemu, so by jich Rmanosz k Spjewanju byla spj-
towana a roſta. Ek Spjewancžka newusnu.
A khyrlushowe Koſy tež wuknu, to klynschisch
pschi Porebach a w Zyrkwi." Hubak: „Kęzomu
da su Spjewarske, Katechismuša Biblij a?" Pi-
warz: „Młz nich lasowacj wuknyc⁹! Ale dyž jo
khetro mója, potom je dyrbja w Rukomaj mječ
so by nich prawje wele do Łowij a woſebje do
Wutroby s Božej Pomozu pschischko a tam wostało."
Hubak: „Ale domach dyrbisch je hžom pre dy
khyrlushowe Schtuczki a Schpruchi wucžicj."
Piwarz: „Laj, predy prajesche, so mako Božeho
Sekwo wuknu, a njek⁹ go sda, kajž by c̄i wele
bylo." Hubak: „Ale schtu ma Čaſa ktemu?"
Piwarz: „Wecžor ty, a Rano knajmenschemu
Macj! Wy tola Wecžor spjewacie, predy hac⁹
do Koſa džecze? Laj, to je prawje ſkładny Čaſ
ktemu. A Rano spjewa kózda kſcheszianſka
Macj se śwojimi Džeczatkami Pacjerje; tu je
ſaſo ſkładny Čaſ ktemu. Hischcje džensja je mi,
kajž bych moju nebozicžku Macjer pschi ranschich
a wečornych Pacjerjach wibgil; hischcje džensja
móju te Schtuczki a Schpruchi, kotrež wona me
wucžesche." Hubak: „Kęzomu da je Schrybar,
dyž dyrbu ja je domach wucžicj?" Piwarz:
„Wſchal ryczisch, kajž by žanych Džeczi nemiel!
Wot prjeneho schulſkeho Tydzenja wuknu Bože
Sekwo; my dyrbimy ſenoz naschim Mólcžim
pomhacj, so bych u to w Schuli Horjedate a tež

Wucžene čim sicer ſešt ſmjerſowale. Boh tón ſknes nam neje Džecži dovieril, ſo býchmy je jenož ſa nuſny, pomožny Grat k Dželu mijeli; k Bohu, knaschemu Ebóžnikj dyrbimy tejj my je poſafowacj a ſtam psches to tu ſchwártu Kaſnju lóchku cžinicj." Hubak: „En rycžich, kaž bých my my w Wini byli, dyž naſche Džecži w Schult mało naukuſtu; nedyrbſak tejj na ſ Schrybar tehodla bicj?" Piwarz: „Ach haj, tak njeſotry Puk kluscha Starschi, kotrej Džecži w Schult krydnu." Hubak: „Nu, to hiſhcze dyrbjalo býc, ſo by Schrybar po Khejach khodjo Starskich muſſak! Tón móže ſo w Schult namločicj." Piwarz: „Žane Žorit! Starschi d'rje rycja wot Schulje, jako wot Čwilernje. Cžinja ju ſym Džecžom lubu? Woni ſwarja na Schrybarja. Rewutorhaju wont psches to ſnekoſteje mlodeje Wutroby Dowjerenej k Wucžerej? Woni wuſtajeja na tym, ſchtójj won kaje a horſedawa. Cžinja Džecži psches to poſluſhne psheczíwo nemu? Cžinja jím psches to Koſcht k Wucženju? Ne-nacžinja tak Wucžerej Mersanje, Mieranje? Ne-cžinja Džecži nepoſluſhne, neſcherjefha ſo tak na Wucžerju a ſwojich Džecžoch, to Dobre po-duſcho, kij budže tam wucžene? Na njeſotrym ſrudnym Edyhnenu Wucžerjow, na njeſotrym Rjechu, kotrej Džecži wobendu, ſu Starschi Wint a budža na ſudnym Dnju mječ cjezke Samo-wenie. — Meryčja, ſo bých hiſhcze Žene ſpómnit, Starschi drudy, jako by je Wucžer bes Winy ſchraſowal? Psches to Melubosz, Hidjenje pshe-cžíwo Wucžerej wtych mlodych Wutrobach naſtane a wone džerja beſbóžne Koſyſtwo ſa newinowatu Chróblosz. Nestane ſo, ſo Starschi reſnu, dyž iich Džecžo neje w Schuli bylo: Praj jem, hejſo

če prascha, cžola neſchindje: Praj jem: Ja bjech khore? Chacj wucža Starschi ſwoje Džecži. Nej to Žablawosz?" Hubak: „Haj, to je neprawje." Piwarz: „To je ſtudnje!" Hubak: „Ale naſch Schrybar bife jara." Piwarz: „Laj, ty maſch jenož ſchtyri Džecži, a kaf husto ſperesch ty je? Kaf wele pak ma w ó u jich w Wusdzi džerjecj? Kaf newotrychtowane, ſle Džecži knemu pschindu? Bes Pukow tudy neúdje. Naſch Wucžer bije jenož te, kij to ſaſluža a ja ſym jeho proguł, ſo tym mojim neby mehki byl. (Pſchigk. Sal. 13, 24. Staw 22, 15. Staw 23, 13. 14. Straž 30, 1.) Starschi ſu husto Wini, ſo jich Džecži Nehor-nosje wobendu; ſu husto Wini, ſo tak wele w Schuli nenaukuſtu, kaž býchu naukuſnycj móhle; ſu Wini, ſo ſo tak neſadjerka, kaž tam pschifaſane je. Hebrejsk. 13, 17." Hubak mijenesche, ſo dyrbí dom, dokelž Deshcejik horje cžehne. Wón džiesche domoj.

Radčan.

Sawjeſz.

Na Trawicžy ſedžiſche
Wacžka ſwjecžaza,
A jej nebie wjedomne,
So je rjana, ſwjecžata;
Horda na Rjanosz
Wacžka nebiesche
Ale Poniznoſz
Ju renje pyſchesche:
Laj, tam ſ Mochæ niſatoh"
Malcžo Krokaνa
Wohidne ſo duwajo
Pſchiljesh tak kufkata
Sjeda na nju wuſyfny.

Mrjeje Bacžka prajeshe:

Praj wšach, čjola ty
Morisch s Isedom me?
Dokelj twoje Bljschjenje
Te mi Rjewanje,
Reknj Stokawa.

'Radjan.

H u d a n j e.

Lóš: Ja man tam Lubecžiku,
Ty masch tam tejj ic.

Rhježcžicžku cjerwenu
Molicžku mam,
Rójjdy, laj, nošy ju
Pschi ſebi ſam.

Wolni dwije do neje
Sa Durcžka ſej
Wósche nej' wóshoko
Saſadženej.

Rjeka krejčerwena
Psches Rhježku dje,
Rhježku mi harujo
Sacžaſuje!

Sa ejchim ſhowana
Rhježcžka je,
Ramkačju nemóže
Rójjdy, kiz chze.
Richtu ju lóžischo
Renamaka,
Dyjili ta Holicžka
Wuswolena.

(v g o a n g)

Wſchelkisny. Objerki.

Ra rucjne Džela, kotrej njeko Maschinu
rucjischo, tunſho a knadž tejj ljepe dokoneja, ne-
trebam ſo naſchich Čaſach wjazn klasz a je
wuknyc, t Pschirunaju Pschedjenje a Čkanje
djjelaneje a momjaneje Niczje, ale dyrbim ſwoj
Čaſ a Prózu na druhe Wjezny ſložowacj, na
Džela a Wjezny, kij Jane Maschinu necžinja,
t Pschirunaju na pjeke Roswucženje njekſiſich
Człowekow, ſo bychu ſo kroſomnym, pobožnym
a muſtojnym Ssobustawam człowſkeho Towarſtwa
dale a biele poſbjehnyli a wuhotowali, tejj na
wustojne Rólniſtwo, kotrej tu a tam hiſhće na
jara niſkim Ekhodženkū ſteji a fe starym Pschi-
wucženjom, Waschnjom, Pschiwjerſami a Newje-
domnoſſju wulzyschnje woſowacj dyrti. —

Crudne Podawki.

22. Džen Winowza wumte bjełym Khonzu po
4 Dnjownej Khoroszi Aneſ R. H. Felffel, wóſhi
Hajnik tam 49 ſjet' a 5 Mjeſ. staty.

Twój ſajny Rów, ty Majdroſchi,
My krepimy ſe Szyſami;
Schtujj je cže tudy prawje ſnak,
Je cžeſzik cže a lubowat! —

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženni Ssobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Rój . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tejj	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.			
Pschenza . . .	4	-	15	-	4	-	5	-
Zecžmen . . .	2	-	10	-	2	-	5	-
Worß . . .	1	-	$12\frac{1}{2}$	-	1	-	$7\frac{1}{2}$	-
Ród . . .	3	-	$12\frac{1}{2}$	-	3	-	$7\frac{1}{2}$	-
Khana Butry	12	nsl.	5 now.					

Endženjska Novina

a b v

Šerste Potwiesje sa hornych Lujicjanow.

25. Čísto.

11. Džen Nasymnita.

1843.

Osvečenje zylých a poldnjovnych svjatych
Dňow.

(Ladaj do 41. Čísla 1843.)

Te we lutherškej Zirkwi sreformacionskeho
Čísa bym hach do najnowischeho wobkhowane
Sswedjenje sonichu pak našpredy a našpriody
we Bramborškej hwoje najwaznische Pschemjenenie.
Pod knejstwom Krala Bedricha tcho 2ho, kij wot
1740—1786 we Bramborškej ſkralom bje, buchu
našpredy tſečje ſwjate Dny tych 3. róčnych Sswed-
jenjow zylje horjebjehnene, potom tež te druhe,
zyle a poldnjovne a na pschichodnu aby ſjeho-
wazu Nedjelu pschepožene, wuwatý Sswedjen
Kryſtusoweho Webrijeſanja aby Sswedjen noweho
Ljeta, dokelj won na 1. Džen wulkeho Róžka pada
a jako Spocjatk ſwjetneho Ljeta plací. Tež
Sswedjen božeho Štpjecža bu horjebjehnenn, tola
pak bórsy ſaſo dowoleny. Steho pschindže, ſo
tych starých pruskich aby bramborskich Krajom-

ſtwach te male ſswedjenje a pól ſwiate Dny
lledy ſnajomne ſu, kiba po Meni a jako Čísa
Woldželenja, woſebje, dokelj tež Duchostni djet-
jani neſu, ſe Šenja aby Epifolje tychlej malých
Sswedjenjow, pschitachnowatý haj tež ſswedjen
Tjihóch Kralow, na ſjehowazej Nedjeli prjedowacj.
Bramborška nowa zirkwina Agenda nespomína
tehodla tež na žadym ſajki mały aby tež na pold-
njovny Sswedjen. We Sachſonſkej pak a we
druhich Krajach je ſo Osvečenje zirkwinſkich
Sswedjenjow, kotrež ſo sreformacionskeho Čísa
bym ſorenja (poſdñiſho tež reformacionski ſwe-
djen ſobu nuž wSATY), ſožeržalo; we najnowischih
Číſach a hakej nedawno ſu tu a tam, wjazy
aby mene, ſapocjeli ſo po Wulſtarſach brambor-
ſkeho Kraja ſlojowacj a naſertowacj.

Iako Bramborška 1815 te predy ſachſonſke
Krajomſta, woſedje delne Lujiz, na ſo betiſche,
bjeſche njet, kajž ſo wje, wulzyſchna Merimofz we
Osvečenju tajich ſvjatych Dňow we Pschiru.

nanju svym starymi bramborskim Krajam i na stalu. Delik Sachsonste Sswedzenje zylje horjefbjehanycz aby na hjehowazu Nedjelu pschepołozicz neje so Wóschnosjam chylo aby spodobalo, knadz woszebie tehodla niz, dokelz temu we tamnym Czatu snowa wotuzenemu Remsch a Rabénoſt lubowazemu Duchej nechachu blisko stupicz. So by pak na njekajke Waschnje, knajmenschemu sa swietne Živocje a Wobrocjenje, wjestce Pschesienosz we nowych krajinach Kruchach se starej Bramborskej so salozila a sczinila; duž bu poruczene, so telej swjate Dny, kotrej swieczone bjechu, na Kraju społnej bozej Esluzbu (vly Džen.) we Mjestach pak jeno spopolnischej bozej Esluzbu swieczone byc̄ smiedja; jo pak na tychsamych wschodzne Džjelo džielac̄ a wikowac̄ kijz džielawny Džen, salasane byc̄ nedyrbi. Taiske Wusljenje placzi da tez̄ hacz do dženshnicheho Dnia we nowej Bramborskej; hacz je wschudzom a we kójjdej zytkwnej Woſadz̄ djerzane, to newjem. So pak taiske popukhcjene Ssweczenje aby dopuszczone Neſweczenje tych wschelskich japoschteleſkich a druhich Sswedzenjow wele Ekho a Nedobreho pschinesse, wele Pschekory a Postorka nac̄ini, wele Schkody a Nepieknoſzie porodzi, schiu nedyrbijak to hizom se Sonenja wedzic̄? Esluzomużn bożego Eslowa pschindu kprjenemu tak lóchko do Pschekory se swjetnymi Knežimi a Saſtejntami. Duchowni pschipoweduja swjaty Džen, kijz pak wot krajneje Wóschnosje sa swjaty Džen spósnath neje aby na nim wschodzne Džjelo džielac̄ dowolene je; Eſurnik a Rycznik dje nimo wocžineneje Zykweje na swoju Termiju; cđi, kijz su knej powolani, cđahnu sa nim. Schrybar aby Swónik swoni ke Wschii, Hetman kasuje bes tym

Robotu a sje sa teho, kijz wostajsc̄ Roboty do bożego Doma pónęc̄, Schobar budje jemu tajkich a hinažkich nadawac̄, haj lóchko dosz jemu 2 abu 4 Esljebornu na tydženiskej Edſe wocžahnycz, kajz je so husto hizom stalo. Schio che khuny Muž sapocžecz, dyrbti wón Remsch abu Schleeb puszcic̄? — Ladajuñ dale 2mu, dyž so Kemschaz̄ Ludjo, sdžielazymi setkuja: schto kobi praja, schto gej jedyn wot druhego myſli? Tent menuja druhich Pehanow a Narabniſow, druz̄ rjekaja Remschikbodzerjam Próſnizy, Pobožnizy, Ladačojo ic. A tsec̄emu, kajka Nejednota a Rosnjaladanje neknež psches to bes Hospodarjam a Čeledži! Hospodarjo, kijz Čeledži hewak nicžo nepopscheja, hacz Džjelo, dadža na tajkich Sswedzenjach swojej Čeledži džj.lic̄, druz̄ pobožnisch, kijz boli nastare Waschnje džerza, nenuſuja swoju Čeledži k Džjelu — Laj, tuđy je Hara a Klubucžinenje hotowe a štuiž neswołny a mersaz̄ Džjela, budje tón schio Ducha pschihotowac̄? —

Tehodla najljepe by bylo, dyž ſebi tulej Rusu Čłowek wopomni, dyž bychmy Sachsonskie a Bramborskie a by w schitke te predawſche swjate Dny ſashy tak mijeli, kajz njedy, aby jenož wjestu w umjeneniu Eſylu, tak so mojedla te japoſchtolske Dny, aby tón a drugi Sswedjeni spansie — ale po zjekym Kraju a po wschodznych Woſadach jenajke a težame Sswedzenje swieczone ſu. Prejcz, daloko prejcz stajktmi Sswedzenjam, na kotrych; Džjelo tez̄ dowolene je! Wschitko druhe radſje, jenož niz taiske džielawne swjate Dny! radſjo je tola puszcic̄. —

Niechť už ho nždom khróbeli,
Dyž ho žnadnu Wjez miu poradži.

Ta mlode, tola pak jno wotrossene Sajaz, wubjejjachu ſtoboleho, Ludiži prósneho Ljefha, so bydu ho Sswiecži roſladaſte a njeschtu na wedžile. Poſne dobr. je Myſlje pſchindžechu na Čiſtinu do holeho Pola a nadbjejjachu tam Schlowroncžka, kij ſaczikotajo pſched nimi do Lofta ſlečji. O, laſke ſmy ny trasne Swjerjata na Sswiecži, džesche jedyn tych Sajazow, laj tak ho naſ tón ptaežk naſoja a ſlečji! Bjejjachu ſaſo Rusk dale a nadbjejjachu tam Žabu. Žabu, ſmertnym Straschi, ſtakache dekhich ſsahach hac̄ do bliſcheho Pschjerowa a čeſky pſched nimi. O, laſka Rosa tola naſ ſje, laſke róſbne Swjerjata my tola na Sswiecži ſmy, džesche ſaſo druhí Sajaz, wſhitko ho naſ boji! Bjejjachu ſaſy Rusk dale a nadbjejjachu tam Moſch. Ta cjeſche pſched nimi, hac̄ bje ſmuha ſa nej a ſhowa ho do ſwojego Džery. Woprawdžje, djeſche tsecži Sajaz, Strach a Rosa naſ ſapa, djejj tejj my pichindžem; ſchtvij bjeha, ſtaka a lieta, wſhitko ho naſ ſatrashnje boji! Bjejjachu tam ſaſu Rusk a nadbjejjachu Hat, we ſotrymž Rybow doſz pſhi Khromi na ſekoncžku ho woſtewachu. Te ſpěwnychu ſwulkim Pluſkotom do Kobin. Koſteicžel džachu te Sajazy, zjly ſswjet my ſučjerimy! ſame pſched ſobu ſkoru naſtrózane, ſo ho jich wſhitko boji, ſedžihu moje Sajecžki pola Hata a ladachu wokolo ho. Duž doladachu ſo na njeschtu, ſo knim dže. Pojče, džachu wone, chzem yeho napanyč, teho ſelenka; wón tola dale nježo neje, hac̄ tón předniſchi ſeleny ſtakacž, kij ſo pſched nami do Pschjerowa ſhowa jenož tajki njeschtu wetschi! Tónlež ſelenk

pak nečkeſche, ale ſejni ſe ſwojej Prýſtarowu Brdař, hac̄ ſo ſakuri! Edwojemaj Sajazomaj bu nimo! Tsecži Khróbelak načzahowasche ſwoje Čjeladka. —

D o b r e Š e l j e.

Mjetowa a Čjibanka džeschej ſ Buitu do Mjesta. Mjetowa ſychowasche, borcžesche a ſwaroſche na ſwojeho Muža, ſo neje čzyt ſa nju do Mjesta hic̄, Čjibanka pak nežesche weſela ſwoj čežki Korb. Amótra, to čzyka ja tola rad weđic̄, cžohodla ſze my pſchežy weſela a tejj djenſ; Schceſchka je tola tak pelska a na Pucžu Blota wjazn, hac̄ wele. Wjeſſje je wasch Korb ložiti, hac̄ moj! taſlej reſny Mjetowa. Čjibanka woſmolwi: Ra, poczejkajče! Mjetowa džesche: Dun-dyt, lej, wasch je wele cježſhi. Ale nimam ja prawje, naju Mužai, taj Neplechaj, mólkój dženſa ſa naj hic̄, mój mamoj tola jara cježke neſz. Smjejo praſi Čjibanka: ja radn du! Mjetowa džesche: praſcje da mi Amótra, cžehodla ſze pſchego weſela, hac̄ runje taſlej cježke neſz macže? Čjibanka: Haj, ja ſym ſej kraſne Selje ſobu woſala, dyž mam to, da ſo mi nemóže nježo wočrjic̄. Mjetowa: Schio? Kotre, laſke Selje? Amótra, džeha ſze je kupili? Čjibanka: Haj, to neje jenož praſic̄, to nej ſa kójjdeho! Mjetowa: Praſcje mi tola, bydžcje proſhena! mój čzemój potom tam na ſtých Wifach romadžie Koffej wupic̄, ja jón ſa was ſaplačju a Žawtu ram tejj kupju. Tam pola tých kerſkich Ludiži budžemój pic̄; wžylum Mjetzi nej kjeſchi. To Selje chzu ſej mydoni dženſa kupic̄, kotrej Hop'yz je ſdostacju? Je drohe? Čjibanka: Nu, wono nej

šójjdeho Rup! Mjetowa: Prajce mi, Amótra, tak saß' pschischol, Ssudnik čjakaſche a čjakaſche, ale rjeſta! wſchaf ſmój herak ſebi dobrę. Gjibanki:
To Selje rjeſka Scjerpliwoſz.
A ſchtuij je ma, ma Mozy doſz
A ložo Brjemlo neſe.

Mjetowa khelpaſche bótbotajo predy Gjibanki na Khopol, ſo jci Korb na Kribecji poſtakowaſche, ſajz by na pól lóſchi był, hacj predy.

'Radčan.

Schtuij ſhróble Ržje rycži, budže
Kónz wſacj.

Hjgom wele Ljet je, ſo Rabnik a Gjemer psched ſwjetny Ssud pschindžefchtaſ. Gjemer ſforjeſche: Psched iſjomi Ljetami dyrbjach ſmojim Rneſom do Wójny a dojericich temulej Čjloweckej ſloty Persch-čen, dokelj jeho ſa mojeho Pscherjela djerzach; njeſt chze mi jón wotprjeſz. Ssudnik: Raha ſy ty ſtemu Perschčenej pschischol? Gjemer: Mojeho Anesa Ród nadpanycha Rubežnij, hžnchu jeho moricž, ja pak jeho rumóch ſjich Rakoſ a ſa to deſtach wot neho ſloty Perschčen. Rabnik prawa Ruku na Wutrobu položo reſny: mi ſarjeſte Gjemer Janeho Perschčenja ſ Schorranju dat neje, wón ſo moli aby neje prawy 'Lovi. Ssudnik: Gjemerjo, maſch ty Eswjedkow? Gjemer: nimam Janeho Eswjedka, hacj jedyn ſtarý Dub, pod tym ſym jón jemu dat. Rabnik: ja móju ſmer-nu Pschischachu wotpoložicž, ſo mi Gjemer ničjo dat neje. Ssudnik: Gjemerjo, bji ſtemu Dubej a pschines ſi Halouſu wot neho. Gjemer djeſche. Rhicca Rhwila bje ſajkla a wón nebie hiſcheſe

saf' pschischol, Ssudnik čjakaſche a čjakaſche, ale wón hiſcheſe nedónđe. Ssudnik: Ton nehwata; Rabnik, poladaj wſchaf ſ Woknom wón hacj neńđe. Rabnik: njeſt hiſcheſe nemóže pschincz. Schtundu ma hacj ſtemu Dubej. Ssudnik: Ty ſtu a beſbózny Čjloweče! Predy chyſche ty ſmermu Pschischahu pschischach, ſo wo tym Duh ničjo rewejſch a njeſt wjesch, tak daloko je. Rabnik wobliedneny chyſche rycjeſz, nemóřſche pak ničjo wujakotacj. Gjemer doſta ſwoj Perschčen ſaſo, Rabnik pak bu po Pravi tamneho Čjasa na tón Dub wojbſcheny, pod Kotrym jem' Gjemer zón Perschčen bje dowjeril. Pschift. Gal. 19, 19.

'Radčan.

Hubenje je Hulžow mjeſč.

Dyz mózeſja trochu rycjeſz, da pschindu pod Wutjerja Rneſtwo; dyž je Wutjer puſchcz, pschin-du po Wojetſke Rneſtwo; dyž ſu ſ Wojakow dom, wojenja ſo a dyrbja Žonu poſtuchacj! Takci ſforjeſche nedawno Piffarez Wuj Huſlerez Wuſej.

'Radčan.

Zitne a hutrowe Wif.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini placile:

Nož . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nſl.	tež 3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.
Pſchenia . . .	4 .	20 .	— 4 .	10 .
Geežmen . . .	2 .	$12\frac{1}{2}$.	— 2 .	$7\frac{1}{2}$.
Woros . . .	1 .	15 .	— 1 .	10 .
Róč . . .	3 .	15 .	— 3 .	10 .

Rhama Butry 12 nſl. 5 now.

Se Samolwenjom Redaktora.

Wudowane wot Welleterz Knihernje Budyschini.

Gjisheſane pola C. G. Hieki.

Zydzienſſa Nowina

a b y

ſerſte Powesſje ſa hornnych Luiſiczanow.

46. Číſlo.

18. Džen Maſymnička.

1843.

Najki Wuzitt Džielanje a Poredjenje Pu-
cjom ſa rólne Hospodarſtwo pſchinenſe.

Hac̄ runje hizom dawno a ſkoro wſchudjom
Pſchihotowanje dobrych Pucjom ſa najnuſniſchu
Potrebu ſpósnate je, ſo by ſo Wifowanju a ro-
madu Pſchindženju hojilo a tehodla tejj wot kraj-
nych Woſchnoszjow, wot Kneſtow a druhich
Čłowekow wele na Pucje wažene je; da dy-
biſch ſo tola jara djiwac̄, ſo hiſhcje tak wele
Ludžom, kotrymž Poredjenje a we Dobrocji Džer-
jenje Pucjom wuzitne byc̄ dyrbi, tola tak mało
na Staroszi je. Tónlej Potuk trechi, ſprawdu
wusnac̄, tejj wele wot naſchich Burow. Schiojj
ſo wſchitko na famente drohi (Schofeje), na wo-
dowe Drohi (Kanalje), a na ſeleſne Pucje ſwele
a ſwulkimi Woporam iwažilo je a hiſhcje naloži,
to dyrbi naſ pſchec̄two Woli pſchewojedſic̄, ſo
położene Ziesdenie a ſpjeſhne romadu Pſchin-
djenje je najſylniſche a najſmaniſche Spomoženje

tomadnych Wifow a wſchic̄h druhich Wuryc̄to-
wanjow. Sabywſchi pak tolej chzu jeno wume-
nowach, tak wuzitne Džielanje a Poredjenje Pu-
cjom ſa rólne, buſſke Hospodarſtwo je.

Dobre Pucje c̄inja k prijenemu valoko mot-
lejane Polisna móhle rez bliſke, po runym a do-
brym Pucju pſchindžesč rucjſiſho won a dom;
polóża Wobdžielanje Polow, dokelž ſo Skót na
tych ſtych Won- a Dompučjach wumatrowac̄
netreba; pſchi Nój Bonwojenju a Žnje Dom-
branju netrebasč Skót ſej ſadrjec̄. Twoje Pola
maja potajkim pſches Pucje welsku Winoſtoſz,
ſabywſchi to, ſhtojj ſo na ſtych, džieratych Pu-
cjac̄ na Gracji ſkonzuje, ſabywſchi to, ſo kójjdu
Bur jako Čłowek a Kſcheszian winoſty je, ſko-
tej jeho c̄jeźke Džielo polójic̄; pſchetož Prawy
ſimjeli ſo na ſwojim Skoc̄i, praji bože Přimo,
ale Besbóžneho Wutroba je neſimjelna.

Druhi niz mene wažny Wuzit, kij ſ Pucjom
Poredjenja pſchindje, je wjesje tón, ſo ſo wiele

Młotow, Koliow, Sarcezow, Pschjerowow a Sashlahoranzow (Salazanow) salutuje, kotreż dżen wischitko stemu fluzicj dyrba, so bychu pschihi Rodjerjow, Karnikow a Jiesnich s Mozu nusowale, tym lóbokim a newuljescym Bléczi a Džierach brodżicj a so cjeżzy bjeżdżicj. Husto khoschtuja te na Belsi wobaranke Pschiprawy, Płoth, Žerdzje ic. skoro runje tak wele Prózny a Benes', jako Pucz Porekjenje ſamo. A tola stane so pschihi wschitlich Prózny połnych Wobrodjenjach a Wobaranjach na Polach, Luskach, Sabrodach a drugich Khromach psches Jjesdenje, Rajtowanje a Khodjenje neskónczne wele Schkody.

Cieczi kędzbyhódnny Wujuk wot Puczow Dželanja a Porekjenja je wjeszje tejj tón, so psches runje Połekenje aby Szehnenje jeneho aby druhého Pucza wele nabocznego, prósnego a pustego Kraja so rusbotskuje, kotrejż so hodži aby k pschilejżajym Polam pschimjericj a pschidacj, aby Khudym na Wetnajecjje dacj, aby hewak egmejnissemu Wujuku nakońcij. Telej naboczne Brózki a Khromy ſu pak sa Pastyrow luta lawedna Skladnosz, tym Źitam a Lukan pschihi Puczu nieskaſtu Schkodu cjinicj.

Psches rune a pschistojne połekene Puczie doftawa dale zyku Weß a jeje Wokolnosz pscheczelniche a tensche Poladanje a kójjdy Busnik a a schtujż druki hewak te Puczie dże, budje poſnacj, so czi Ludoži tudy żani Neródnizy nejsu, ale na niescho Pschistojne a Wujitne a niescho na ſo djerža.

Napoſledk móže ſo tejj hischeze to jako niz ſnadny Wujuk menowacj, so pschihi tajkich Puczie Dželanjach a Porekjenjach niz jeno Skladnosz, ale tejj Wabenja pschindzeja, Lóſcht a Luboſz wo-

tucj, te Khromy noweho Pucja je ſadowymi Schiomami wobgarżc. Wschelaki Wujuk tajkeho Schiomu Esadijenja je wjeszje wſchudżom snaty, Schleda, so ſo tak mało ſa tulej Wjez cjni. Wele Gmejnow ſaskuji pak Khvalbu, so Neródniskam a Genskam, fiz tak radu wſho Dobrre a ſtomadnemu Wujukieſ Šlužomne motradżja a hanja, we ſwojich ſtomadžisnach ſo pschewolacj nedadža. Pschedziwnizy dobreje Wjez maja swetschego najwetschego Hubu.

Nebuđi Čeſzje la kom ny.

Niedn ſastatſku naſta Nepſcheczeltwo bes ſchtyrintohatym a ſtetazym ſtwarenemi a pschipo-wedžtchu ſebi Wójnu. Kaw ſawola romadžje Rosy, Esorni, Zeleni, Woly, Czjelzy, Wóſki, džiwe Esornje a ſchtojż hewak ſchtyri Nohi ma. Mały Králik ſawela tejj romadu Ptacjki, wulke a male a ſchtojż maſ Schidka a Schidleska a lieta: Muchi, Kuntwory, Schmizy, Czecjki, Czmewy, Woſy, Scherschenje ic. — Schepny pschihi tym Lischka Medźwedzci do Wucha: Wujo, daj wschak dobre ſłowo ſa mne, ſo mi tutej Wójni Král cjeſhnu Šlužbu dowiert. Swójnej Radzi ſo ſendżechu Schyriñohacjje. Tolef bje mały Králik ſonik a pschikafa Kuntwori: Lec tam do Ljeſa k Wecžoru a naſtajej Wuschi, ſchto ſebi tam naſchi Nepſcheczeljo ſradžowacj budja. Wona tam lecjiſche a ſyje ſo na Lisz a poſku-chasche. Medźwedz ſtaje a rekny: Lubi Pscheczeljo, Muſa naſchim Kraju je mulka a Strach nam ne-mały roſy; Wójſko naſchego Nepſcheczelja je ſylnie a neſtejtimy jedyn ſa wschitlich a wschizy ſa jeneho, da naſ potrebi Haniba a Kjudowanie. Prascha

ho i jž: schtu je bes nami kmaný sprjenemu Wóichemu našeho Wéjska? schtu je pschellepaný dož? Prájíze mi, koho wñ sa teleje češneje Čelujby dostojsněho dgerjicje? (Lischka stupasche pschi tym na pošljene Rohi woblisowawschi ho po tutej Čeſti.) Schtu je stemu kmaný? Wschizy weLichu: Lischka, Lischka! Kopusch ma dolhu, na Khoros podomnu, dvž ju do Losta dgerji. Lischka dosta tu Čeſz, po kotrejž ho bjesche woblisowala a rekný: Redžbuſcje na moju Kopusch! steji ta runje horje, da pschimajcje Nepschecjela a nepschespuschcje žaneho, kotrehož do Pasorow krydnečje; pojku pak ju, da bjeſſcje, tedom steji hubenje smani; ale tak daloko žno pschinč nedyrbi. — To wscho wupoweda Kuntwora swojemu Kralej.

Jako ho nasajtra rano schjeresche, nasta wulki Rimot, Wokanje a Rschiczenja, pschetoz na wobimaj Stronomaj hotowachu ho k Bitvi. Malý Kralik pschikasa Scherschenje: Ty, Scherschenjo, synesch ho Lischzy pod Kopusch a kalaſch ju tam tak jara, hacj möjesch. Scherscheni bje poſluskhny. Jako won Lischku prjeni Ras Kló, rekný wona c̄epetajo k Welkej (tón pôdla neje ſtejesche): Wu.. wu.. Wujo, mo.. mo.. mojich Plezow ho jehliwa Kulka dôtkny; poladaj wschaf tola, hacj žane prejcž nej. Welk: Žujs wschaf žui! wschaf h'shcje žana Čylba ſkyshecz nej. To c̄i práju, so Kopusch runje horje dgerjisch, hewak cje ſejeru! Lischka dgerjesche Kopusch runje horje, ale ſaku ſnywſchi Suby wulkeje Bolosjje dla. Scherscheni klo ju ſaſo a to dwóſzy a Kopusch jeſi padje k Sem; tola ju nydom ſaſo poſbieže reknýwſchi: dwje jehliwej Kulki me tam ſaſo trechischtěj; to d'rje wscho ſrawi; mi b'dje ho ſeznycž. Welk rjeſtin: ſkopuschu do Losta, hewak c̄i njeschto

k Muchanju dam? Čylby jeſi do Wočzow ſupachu a wona ſvichowasche melcžo: Ach, cžekne Mjesto čini ſikale Živenje! Rak me tam to pali! A ſaſo kalaſche Scherscheni a to wele Rasow poſvoči. To nebje žane Wutraczje; wona c̄jeresche, so bje Smuha ſa nej. Jako Schtyrinohaczie to wi- džichu, myſlachu ſej: wscho je ſubene a bjeſesche ſójždy tak wele, hacj ſamóžesche a pschierachu tak.

Tehodla poſtaſtchu Lischku psched Šud a wupraſichu tajke Šudženie: Dokelž ſimy twoſedla do Haniby pschischli, da neſmijesch ty na Šemi bydlicž, ale dyrbisch ſebi Bydlenje do Šemje wudrapacz a neſmijesch rodnjo ſneho a ſchtuiž cje Rožy nadendž, ſimje cje ſkónzowacj;. Psyk, wñ dyrbicje woſebje na nju dgerjecž. A tak je hacj do dženknischeho Dnia. Lischka pak ſónzuje wot teholej Čaſha Ljetaki a Schtyrinohack, na cžimž móže dobycž.

Mežr h.

Pjek a Khójza.

I.

Pjek s Wjetrom njedy ljetak
Je po Šswjecji a pytač
Šeſj Holzu pschistojmu
Sa lubu Mandjelsku.

„Ho rođila nej žana
Sa Muža Holza rjana,
Won jara ſhudn bje.
A nevediſche Lije.

Po wele Naprasth'wanju
A Khodženju a Sslanju
Sem' Khójza Džówku da —
Wjet' jeju ſwjerowa.

To Mandželstwo bje radne,
Na Džecjoch nebje žadne,
Te s Domu khudeho
Rajz drudje sporja so. —

II.

Schtujz njeby Khwilu krótku
We Cžischini a Khlódku
Bje Khójnach po Dróshy.
Ton wje jich Dobroty.

Schkit, Pychu renschò hewa
D'rje cjinja druhe Drewa,
Tam pak su daloko,
Djejj Rhójza schjeri so.

Na studnym Pjesku puchim
Na Kraju płowym, luchim
Sso Rhójza posbjeha,
Ta Wozja spokosna.

Si slobnu Khwalbu damy,
Djejj ju tejj namakam, —
So Pjeslam Pychu da,
Ta Žona selena.

Wje Sswieczi žana Žona
Tak hospošc, kajz wona?
Dacj s Pjesta khudeho
Wje slote Bohastwo.

Tejj pjeckne Esłowo ryczt,
Dyj Wjetr psches Werch kyczti:
Mi ladaj na Krónu
A nesjib Wutrobu.

Shtojz Semja delkach nimia,
Djejj Lóhu Sskónzo žima,
To stajnej Rjanoszi
Sso horkach seleni.

Shtojz Pschebytk semski khudy
Cji sapowedži tudy,
To wjecjnej Rjanoszi
Sso w Nebju selene.

f o l i e.

H u d a n j e.

Hudaj, Amotse, hubaj, schto
Do Mjesta ja ponešu?
Rad' jo kupja Mjeschčjenjo
Sa swoju Hubu womłodnu;
Je swonkach zylie kossjane,
Nej nuzkach bes Mjaša —
Je trochu Krawzam podomne;
Je rofna rofna Swjerina
Kiz mokre Bydlo Semi ma.

(Pvye)

N e ž r h.

Žitne a butrowe Wici.

Sandženu Ssobotu su Žita Budyschini
placzile:

Rož . . .	3 tol.	$7\frac{1}{2}$ nsl.	tejj	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenza . . .	4	$17\frac{1}{2}$	—	4	$7\frac{1}{2}$
Zecjmen . . .	2	$12\frac{1}{2}$	—	2	$7\frac{1}{2}$
Worž . . .	1	15	—	1	10
Róč . . .	3	15	—	3	10
Zahly . . .	7	$12\frac{1}{2}$	—	7	5
Hejduscha . . .	6	10	—	6	$7\frac{1}{2}$

Khana Butry 12 nsl. 5 now.

*

*

*

Evangelische Nowina

a b y

berske Poweszeje sa hornych Lusiczanow.

---

47. Czislo.

25. Dzień Masywnika.

1843.

Evangelische Missionstwo.

Na swucjene Praschenje tydzenijskeje Nowiny: shto so Swiecji podawa? wotmolwi djenja Podpisany se sjechowazej, wieszje sawschitke berske Wosady tejj znadz we Sachsonskiej wznej Poweszzu, shto duchomsta Stomadjsna Wojerowskaje Krajomnoszie nedawno wobsankuyla je, kajke napominanste Słowo a Próstwu na swoich Szobuscheszjanow a Wosadnych saſtyschej dawa. Wot evangeliskeho Misjonstwa bjesche Ryci a Radjenje. Wschitkikh Czeszje derje dokojnych Knesow Faratjow a wszych Lubomarjow misjonskije Radujnoszie proshy Podpisany, so chyli sjechowaze a Sjawnoszi podate Ratujnoszie a napominarske Kosy a Pschiwolania wobledzbowacj, rosniesz a na tej Wjezg sjenoczeny pomožny Dziel bracj.

Lubi Szobuscheszjienjo,
Droſy Weſadni!

Na 17. Dnju Octbr. (Winowja) liitha sjenocjelu ho evangelisy Duchomni Wojerowskije

Krajomnoszie shorzej Modlitwu i bratrowskemu Radu Skladowanju, so bydu evangelske pomožne misjonske Towarstwo aby Sjenoczeniwo Wojerowskiej Krajomnoszi sałozilt.

Psched jich Duszu stejescze Hubenstwo, we ktrymz ta Czjroda Póhanow we Afrikej, Afrycej, Americy a Australiskej hiszczę dotal boha sydchuje, dokelj wot Jesom Krysta, teho wózozý kwalenehs Szyna bojego a wot jeho sbóznychcjinjazeho Słowa niczo newie. Ale woni dopomnichu ho tejj na Prophetu Jesaiaszowe Wjesczjenje, dyż rekne: „Tedy budjesch ty swój Koſci widzicj a ho roswiezelicj a twoja Wutroba budje ho dżiwacj a ho rosschjerecj: dyż ho Czjroda pschi Morju tiebi wobrocji a Wóz Póhanow tiebi pschilhadja —“ a na Słowo Sjewense se Rta Zaposchtola Jana: „Te Krlestwa teho Smjela ſu ho dostałe naszemu Knesej a jeho Krystuszej a won budje ſkalom mot Wjecznoszie hacj do Wjecznoszie.“ Wonu spomnichu ſobu na kraſne

Dopelnenje tuteho Wjesczjenja we tych moznych Dobyczach, kotrych so hizom Evangelion mot Krystuha Jesuksa bes Pohanami psches tych sa-horench Póskow sweseli, kotsiz po Podomnoszi Jesukszych Póskow tehorunja wschitko wopuszcili su, schiojz lube, skódko a drohe hewak Czlo-weka domach dzerfi, so bychu jadkawe Pschibóistwo Pohanow we najdalskich a najnchodnischich Krajach nascheje Semje mutupili a na to Miesto Ksciz postajili, jako Es-vjedzenje, so tam Názajnež a Djeni sašmitacž dyrbti.

A waschich Duschowpastyrjow czieresche ta wot božho Ducha sašvijata a rošmjetlena Wutroba tajkim nastajnym Dobyczam teho Evangeliona na pěhanskim Pschibóistwi po Sanczynosci sobu povomiacž. Woni wobsanknychu Redzbliswož swojich lubycb Wošadow na ſwiatu Dijelawož tamnych pěhanskich Zaposchtołow nascheho Czasa možebje wobrocicž, sich Dželbranje na tymlej mulzy khralobnym Škuiku, so ho Kscheszijanstwo bes Pohanami rospschieszera, ſbudzicž, Luboszie Daru ſ Skukanju tychlej bohasahorench Mužow ſromudzowacž a ſakocicu tak misionke pomožne Towarstwo ſa Wojerowsku Krajomnož, ſčinichu ſa tošame telej ſzjehowaze Šafonje a wusmolichu nas Podpišanych ſa Gastojniskow tuteho Sjenocznistwa, so bychmy jebo Dowolenje a Wobkruczenje a dalsche Rospeschieszranje ſkładnje wobstarali.

Mn̄ da ſimy so pschedewſchitsim na Gastojnisko Berlinskeho Townego aby maczerskeho Towarstwa: ſ Spomóženju, evangelskich Poſelstwów aby Miſionow bes Pohanami, ſ Próſtwu wobroczili, so by wone nasche nowesaložene miſionske pomožne Sjenocznistwo na Wuprajenje najnadniſcheje Rabineſſeje Wukasnje mot. 4. Rójownika

(Meje) a wóſkeho ministeriſkho Wupiſma mot 13. Rójownika 1824. ſa prawje wobstejaze a plačaze ſpóſnalo a nasche ſakónske Wustawki wobtwerdzilo. A knaschej wulkej Weſeloszi ſimy mot tehoſameho Gastojniftwa ſwele Pscheinjenjom božego Zohnowanja a Pomožy knaschim Prózowanjam to dale delefach cziszcjanie Wobtwerdzenje dostali.

Duž dže njetko na Was, lubi ſsobuſcheszjenjo a drosy Woſadni, najwutrobnicha Próſtwu, wó čzyli ſo ſwaschimi Duschepastyrjami, kotrych Weſelie a hotzy Djak pschecziru Bohu je, ſo wasche Towarſtvo na Evangelioni pschezo bóle a wjazh pschiberacž widza, we tym ſwiatym Prózowanju ſienocžicž, ſo by ta ſbóžnyhcžinjaza Nada boža we Krystuha Jesuſu tež Pohanam ſhadžala, ſo bychu psches nju napelneni byli ſ Troſchtom Wodacža jich Riechow a ſ Płodami wutrobnje ſwierneje Pokuſy.

Kójjdy, tež najmenshi Dar, ſiž wascha Luboſz ſkładowacž budze, je jako Es-vjedzenje wascheje ſiwej Wjery do Ebóžnika teho Esvjeta witany, tónšamý budze tež jedyn Swjast wjazh, ſiž was a waschich Duschepastyrjow ſienocža, budze droha ſsobupomož ſsbóžnemu Škuiku, kotryž tón, ſiž jón ſapocžał je, tež dokonecž budze hacž na tón Djeni Jesom Kryſta. Hamen.

To Gastojniftwo miſionskeho pomožneho Sjenocženſtwa ſa Wojerowsku Krajomnoſz.

Fürbrüder,

Superintendent a. wóſchi Farar Ruhlandzji, Prłodkſtejer.

Seiler,

Duchomny Źasu, Pižmow Wedżer.

Paulack,

wóſchi Kaplan Ruhlandzji, Gastojnif na Raſy.

Sakonske Wustawki
sa missionske pomozne Sjenocjenistwo
Wojerowskej Krajomoszi.

- §. 1. Nastajenje evangeliskeho missionskeho Pomozneho Sjenocjenistwa we Wojerowskej Krajomoszi je Rospischiesseranje teho Enajomstwa missionskeje Wjezg a Stomadzowanje pomoznych Darow sa maczterske aby 'lowne Towarstwo Berlini.
- §. 2. Taikemu Sjenocjenistwu stejt prijodk Sastojnsto, kotrej poldla Prijodksterja, Pisma Wedzterja a Sastojnika na Kasyn knajmenschemu hischje s 3. Parshonow wobstejt. Tashame wobstara wschitke Djesta bes Wumjenenia, wobsankne, schiojj wetscha Djelba wusudzi a naruna same tych se Sastojnista koyzde Ljeto Wustupenyh.
- §. 3. Pravo, placjaze Eskowo Sobuprajicj, ma koyzdy Sobustaw, kij knajmenschemu Pöf Tolerja koyzde Ljeto do sjenocjenskeje Kasyn placjt; schtujz mene, hacj tonlej menowany Dar na Ljeto da, je tejj Sobustaw, jenoj Pravo, wusudne Eskowo Sobuprajicj, nima. Nepomjenene, nestajne Daru wot Dobroczerjow budzeja djakomnje horjebrane.
- §. 4. Prijodksterje Sastojnista postaji, kat husto so wone stromadzicj dyrbti, ma we Stomadzisni prijene Miesto a jeho Wuprojenje, dyj Mjedenja hebi rune su, pschewazi. Pismow Wedzec wobstara Listy Sklanie a ma Sygel. Sastojnik na Kasyn wobstara venezne Nalejznozje a poszle stromadzene Penesh koyzde Ljeto knajmenschemu junkrócz na Berlinske Towarstwo.

§. 5. Koyzde Ljeto budze Wobrachmowanje Nużewacza a Budacza s Wumentowanjom tych Dawaczerjow aby wot pomozneho Sjenocjenistwa sameho i Czischczenju date a bes swoje Sobustaw rosdziesene, aby na maczterske Berlinske Towarstwo i Wochischczenju we jeho ljetnych Powiesjach póslane.

§. 6. To pomozne Sjenocjenistwo pyta tym 'Iownym Towarstwom we Šiwenja počnym Swiaſku ho sdjerjecz a dawa jemu wot wažnych Prijodkpschindjenjow, woſebje wot Pschenjenja tych Sastojnikow a wot Rosschierenja swojeje Dzietawoszje Powiesz.

Synoda Wojerezach na 17. Dnju Win. 1843.

Prijodksterjaze sakonske Wustawki pomozneho missionskeho Sjenocjenistwa we Wojerowskej Krajomoszi dostanu tudy swoje Wobtwerdzenje a spomnene Sjenocjenistwo na Salozk najnadnitscheje Kabinetiskeje Wukasnie wot 4. Różownika a wózkoeho ministeriskeho Wupiszma wot 13. Różownika 1824 swoje Spōsnaczje jako pomozne Sjenocjenistwo teho podpišaneho Towarstwa, swutrobnym Pschenjenjom, so džył ton bohaty knes wscheje Mikoszje tuto sa Raspschieszeranje jeho bójskeho Kralestwo salozene Sjenocjenistwo johnowacj, posylnicj a wobslitowacj.

Berlini, 1. Džen Nasymnisa 1843.

(M. S.)

Sastojnisto teho Towarstwa i Spomogenju evangelskich Posolstwobes. Pohanami.

Göschel. Eichmann.

Ktuthym Powiesjam: pschitajte tejj hischje tu, sa, dasi Bóh, na pschichodne Ljeto 1844 koyzdy

Mieśiąc misionarza Powieszenie we szerszej Ryczy wurdawacj budu.

H. Seiler,
Duchowny Kasz.

Nehordż Po.

Róż ho hordżje hordżisch, Hordżerjo,
Proschu tebe, nehordż ho!
Pomyśl, so wschał twoje nej,
Na czoł hordżje myślisz hej.
Nebý Bóh czi wschitko dał,
Wjer mi — Smiech by stobu 'rał.

S Bohastwom ho hordżisch, Bohacijo,
Proschu tebe, nehordż ho!
Może psches Róż podacż ho,
So cze pschimne Nesbożo:
Rotr'hoż hordżje zapijesch —
Proscherja — tym proshycz dżejisch.

S Možami ho hordżisch, Szynniko,
Proschu tebe, nehordż ho!
Možno, so by bjudny był,
So by Czerw czi Stawach ryl.
Twoju Szynnosz pošlabia
Jenczka Muszka jjedojsa.

S Mudroşju ho hordżisch, Mudracijo,
Proschu tebe, nehordż ho!
Možno, so by 'rótny był,
Bes Rosoma Ducha msel.
Snadż h'schcjen Domu nawedjisich,
Djejj ho s Bludnym susodjisich.

S Kjanoszju ho hordżisch, Główko,
Proschu tebe, nehordż ho!

Cijeka Swar ty nelepje
Pscheporebjesch s Draſtami.
Chylli Bóh, schto sadziela?
Stebe szinicz Pschemenka.

Ponijej ho hordży Hordżerjo,
Pofor, poſlak wschiednje ho!
Pomyśl, so wschał twoje nej,
Na czoł myślisz hordżje hej;
Byli Nebesti to chyłt
Nanajhubenschi by był.

Mrowian.

Tak dyrbi ho Schibakam hicz.

Mósch chyrsche psches schieroki Pschierow, boſeche ho pak, dokelż bje połny Wody a proschesche Žabu wo dobru Radu. Žaba djesche: ja chzu czi radzicż a pomhacż; byń ho na mne a pschinjasoj twojej poſljenej Rosy kmojimaj — tak chzu stobu pschepkuwacż. Mósch reſny: to ho hodži. Jako ſredż Pschierowa bjeschtej, podnuri ho Žaba a chyrsche tu Mósch tepicż. Duż pschindże mały Echkarolz, dożaje Mósch, wuczeje Žabu hoſbu a ſejra wobeju. —

Nežr h.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandżenu Szobotu ſu Ŝita Budyschini
placjile:

Róż . . .	3 tol.	5 nsl.	też	3 tol.	—	nsl.
Pschenia . . .	4 :	15 :	—	4 :	5 :	
Secžmen . . .	2 :	10 :	—	2 :	5 :	
Wowlz . . .	1 :	15 :	—	1 :	10 :	

Samolwenjom Redaktora.

Cziszczenie pola C. G. Sieki.

Budowane wot Welleręz Knihernje Budyschini.

Zydzienſſa Daomina

ab

Serske Poweszeſſe ſa hornych Lujiczanow.

48. Číſlo.

2. Džen Hodownika.

1843.

Tón krónowaný Had.

Tón starý kněz Ród we Lybnawi w delnych Lujizach ſteji híjom psches ſchtyri Sta Ljetow, a je teho Grofý Linar, kothryž ſ Walskeſſe knam pschi- czechnyk je. Grofa Linar ma we ſwojim Woponí krónowanego Hada a Murju k Wusnamenu, a nichtu newje, czechodla tolej, tak rejj nichtu newje, ſwotkal ſwoje wulfe Bohatwo ma, ſmól wón czechje khudý do Lujizow pschischoł je, hacž njett je ſo ta Wjez wunamakala, a ja hym ju we starých Chronikach čital, tehodla chzu ju ruczje wam wupojdacj.

Koždy wje, kij delne Lujizy ſnaje, ſo wokoło Lybnawa, a we zrlej Wokolnoszi wot Kocžepza hacž do Libina jara niſki Kraj je, a móhŁ jedyn rez, ſo tam ničjo wjaz neje, hacž lute Tonidka a Žumpadla. Tam ſu tehodla tamni Ludžo wele Stów Rebjow a Rjekow psches te Tonidka psche- ryli a psches to Kraj wuſuſchili. We tych Žum- padlach a Rerkach a tej wulfej Trawi je psche-

mernje wele Hadow, kij dale ſjedoite nejšu a Janeje Schody neczinja, hacž ſo drudý Krwowy wudeja, a tehodla eſt Ludžo, naſbole cži ſleda a ſlipeje, kij nuſlach we Schprowniſchcju bydla, jara na ne ſkórža. Tejj poweda ſo, ſo ſu tam we starym Čaſku Hadu ſ Kſchidlamí byle, tolej pak nej k Wjeri podomne, wón tejj jich nichtu wídžit neje, poſda ſo pak tola tak. Tolej pak je tam wuczinena a wjesta Wjez, ſo we kójjdem Domi dwaj Hadaj bydlitaj, kij ſo predy wídžicž nedataj, hacž Hospoſa a Hospodar wumrejetaj, dzejž wonaj tedom ſobu Kónz woſmetaj. A tón Muž, kij tu Chroniku piſal je, poweda, ſo wón tedym rano, bñž jeho Macž wumirjcta bje, jeneho dolheho a tolſteho Hada na khježnymi Proſy mor- weho namkaſ je.

Telez Hadu we Schprowniſchcju mſejachu krónowanego Krala, to bje jara wulfi, ſylny a dolhi Had, kothryž na ſowi dwaj Repuchaj mje- jeshe a bes tymaj tu Krou ſtejo, a ta bje jara

krasna a droha, drosha hacj schto druhe na Swojecji, a dosta tulej Krónu po Králowej Esmerczi safo druhi Had, kij po nim Král bu. Jako njetk Linar do Lujzow pschindze, klyshesche won tolej tak wot tych Ludzí pojdač, a dokelj klylny na Mozach bje a lešneje Wutroby; sas myslí won hebt, tem' Hadej tu Krónu wotehnacj. Won tehodla wot njetk pschetož sa tym krónowanym Hadom ladasche, a widžische tejj, so, dyž tón krónowany Had stymi Hadami rajesche a ho na Eskončku lejzo pomalesche, da tu Krónu wot pekeži, a to rad' na rjany čistý Blaf, najradšje na njeschto bjele. Jenu Bóndjelu rano, bje pak tak praj' rjany swjetky Džen, džjesche Lin a tym Hadam, pschestrje rjane bjele Rubischko, wotpoloži sař a slhova ho sa Kerk na Konja. Tam won ladajo widži, kaf po malej Rhwili tón krónowany Had swulfej Črjodu Hadow ho pschisnowa a swoju Krónu na jeho bjele Rubischko wotpoloži a nato suimi na Eskončku lejzo rajesche. Linar bjesche to chyl, won tehodla melcžo ktem' Rubischku pschirastowa a sbjehny je sa schyri Rojski sapschijawschl stej Krónu horje a cijeresche na Konju prejcj. Ale we runym Wokomiknenju sa klysha won teho Hada sawisracj a wschitke Hadyn wisdajo a kyczo sa nim hnacj; won pak, schtož Róni saskocžicj mojesche, cijeresche a pscheskocži s Konjom psches Murju a jim tak wucjekny. Wot tuteje Króny je jeho Bohastwo hym pschischlo a je potom sene to libaniske Grosinstwo kupil, a iez tam, dzejz tym Hadam psches tu Murju mušocžk bje, Ród natwaril; a to je tón Ród, kij hischje džensnischti Džen stejt. A wot tuteho Podacza ma won tejj we swojim grosinsskim Woponi krónowanego Hada a Murju. Psches tulej

lesz molbyku te Hadu we Schprowniščju swoju Krónu. Woní dre Ludžo mjenja a njekotn tejj praia, so te Hadu safo nowu Krónu swojemu Hadej napletu; hejso to wjerno je a byč dyrbi, da wone wele Etow Ljet ktemu trebaja, pschetož psched tsiznjimi kjetami nemejesche tón libnawski Had hischje žaneje Króny; pschetož taklej hym klyshat dale pojdač: njedje psched tsiznjimi kjetami lojesche nedaloko Libnawa Muž Rybý a popann we swojej Esycji wulfeho Hada, kij mjesche na Lowi dwaj bjelej Rójskaj, a to bjesche tón Král. A kajz njet Ludžo Waschnje maja, da kójjdeho Hada sabija, kotrehož došahnyč moža, tak tejj tón Rybak; won teho Hada se swojim Schtacharjom kóh, ale tón Had sawisda, a bórsy bje wokolo neho wscho čorne a pišane s Hadami, kij wschitke na neho dujachu, won pak nastrožann bjejesche, schtož možesche, ale te Hadu sanim; won čižny swoju Rchapu wot ho, so by ljepe bjezecj méh, a wucjekny jim tak, pschetož te Hadu vschestachu sa nim hnacj, dyž jeho Rchapu došahnyčhu. Tulej namakachu na druhi Džen Trawarski, ale cijisse roškuhanu; a siano dre bu ho tem' Rybakej šamemu tak sejško, dyb' jim newucjeknyk. Hacj pak je tedom tón Rybak Krala tych Hadow do Esmercje sakkók, newje nichu prajicj, widžil pak jeho wot tamueho Časa nichu wiaz' neje, a je tejj tych Hadow njetk we Schprowniščju dale a mene.

R.

Semelj.

Svojskal gerske Meno „Semjan“ aby we Meljosi „Semenjo“ hym pschindze, nebudjeja snađ naschi Šerbjio wschiż wedžicj, tehodla chju wot teho tak wele k Wuloženju prajicj, hacj

we historissich Přismach wot teho čitat (lasowať) sym. Kunje kajž Krola tón wulki, frankowski a njemski Khejjor († 814.) Čerbow pschewinycž a ſebi podcjiſnycž pýtal bje, tak díjekachu tejj pschi- chodni njemſy Khejjorojo ſMozu na tym, so bychu Čerbow ſebi podcjiſl a Dawki wot nich dostawali. Čerbio wobrachu ſo temu ſewſchej Mozu a cjt Pschewinent ſpeczlichu ſo tejj husto ſaſhy. A Pschewinenju a we Hudsí Džerzenſu naſchich ſpeczivych a k Dawkam neſwólnych Čer- bow bočhu k Mesam čerbowſkeho Kraja a kajž loboko nuz do neho to pschezo možno bje, Ro- džishejja a Stróje (Strója je waſhtarsſe Mějsto po ſtarej čerſkej Ryczi), twarene a te ſame ſ Wob- ſchimi a Wejakami wobſadžene. Tažy Wóſchi rjekachu Markgrafojo, to je, Groſojo čerſkých Mrékow aby Mesow. Bes tymt bjeſche jedyn Miſhni, Gero menovaný, kiz bjeſche wot potaj- neho, ſpecjerſkeho Čjenoczenja Čerbow pschecjivo ſebi njeschtio ſaſlyſchal. Won hotowasche tehodla wulku Hoſzinu a pscheiproku knej jara pscheczelne ſižycži čerſkých Knesow (Čjerschtow) wopovi jich a da jich potom ſarubacj. Dokelž Gero Čerbow ſe Čyſnej Ruku pocjiſhčjecž nemóžesche, ſawela won ſebi Sachſow ſ Thüringskej a druhich Krajow na Pomož. Čerbio bočhu zylje pschemóženi a jich Kubla a Pola, woſebje te tých čerſkých Kne- ſow, tym Woſebnym ſa Šdu jich načozenje Prózy, pschiſpoſnate, pschiſudžene a date.

Tak wobčahny tejj njemski Khejjor Heinrich tón Kaw, čerſki Kraj ſ Wójnu a roſdžjeli dobytu Semju ſwojim Woſakam k Wobſedženju. Won je † 934. Sděbne je ſo ſalo, piſche Helmold we ſlawiſkých Čhronikach, so bychu po Šbicžu a Wutupenju tejko ſlawiſkých Knežiž a po Eklu-

dženu čerſkeho neſkludneho Kubla te prósne Kubla tym Woſowarjam ſa Myto a Šdu date byle — a ſo bychu psches to Gero a cjt druhý Groſojo čerſkých Mesow neſkludny Lud pod Spchawom a Lebiju ſdjerzeč mohli.

Sdžewateho a džekateho Stotyka koeni ſo tehodla Šklowo „Semjan“ sym, dokelž tedy ſo Njemžy k Wobſedženjam čerſkeje Semje, a Čerbow pak k Čjeladži a ſcjielotnym Wotrocžkam ſčinichu. Raje Kneſtvo a Prawiſna tucži Se- menjo bes pschemóženym Čerbam wedli a mijeli ſu, možemy tejj ſteho wldžicj, ſo poddanshy Čer- bio neſmiedžichu ſchtudjerowacj, Jane Schumſchty a Hantwerki wulky, bes Wuplacenja ſo k Kneſ- twa won woženacj ic. Šsu tejj Semenjo Prawo prjeneje Nožy pola Newesty mijeli, dyž je ſo ja- dyn jich Podanow ženil. Džakowanu Bohu, telej Čjaſhy ſe ſwojej podcjiſhčjerskej Neprawdu ſu nimo; džiwacj pak ſo netrebamy, ſo Šklowo „Semjan“ Čwobodnosz lubowazym Čerbam ničjo ſpodobne neje.

Samolwennie.

Hždom njeſotre Raſy (Molje) bu Redaktor Nowiny praschaný, čzohodla Jane Pjeſnicžki ſa mlody Lud, aby tola hufzíſho horjenebere, hacj ſo ſtalo je. „Bychu mlodži Ludžo, kiz tak rady ſpiewaja a tola tejj rady njeschtio nowe mječi chzedža, niz a niz nowu Pjeſnicžku ſobudžjelenu doſtali, da nebychu husto te neſchwarne, nepótiče njemſke wulkyli a ſpiewali, wele Nakazeſja bý mene bylo.“ Nó, dyž temu tak je, vomyžli ſebi Wudawar Nowiny, da čhu ſpýtacj; symſte a pschafne Veczory nastawaja, k Čpjewanju ſlýchina

Młodosz nich gęj njeschto wukne, lafuje aby spiewa po starzych pješniskich aby nowych runama-łanych Łožach. Jego Wotpoladanje je čiste a dobre a mygli gębi: kępe je Słemu a Nekobre-mu hacjicj a wobaracj, dygli je śwarcj a schtra-ſowacj. Weselemu a Sacžucža połnemu Spje-wanju tola jadyn Połmurenz wobróć nebudje. Nadwojite, sawedne Wjeſnicžki ſobudžjelicj ſakże Sowjedomnje. Dowlej da ſtaj dwie, kajkejž do-stach — .

Holcžik, Holcžo a Wjeſdy.

1. Luby ſlubej domoj džiesche,
Sswjetle Wjeſki ſwjecžachu.
2. Praj mi, moje lube Holcžo,
Rajku maja Wjeſki Rycž?
3. Jena twoja, jena moja
So tam horkach ſyboli;
4. Namkaj ſnich mi Podomnoſje
Naju ſbójnych Luboſſjow!

H o l c ž o.

5. Rajz jich wele tam ſo blyhčijt,
Tejko ſym cže koſchila.
6. Tejko Hubkow ſmói gęj dalój,
Dale ničjo neschudam.
7. Kęſcho ſwjecži ſo naj' Luboſſ,
Hacj te buſe Sswjetleschka.
8. Wſchitke Wjeſki ſu tejj njeme,
Naju Luboſſ rycžniwa.
9. Wjeſdžicžki ſu ſymne Sswjetle,
Ssapate naj' Luboſſja.

Samolwenjom Redaktora.

Gjiſhegane pola G. G. Hiedi.

10. Romadžje dre ſieja, dzeja,
Zana janu nefoschi.

11. Wjeſdžicžki Djen' budje haſnyej,
Kicžo nazu Luboſſja.

Wſchelkisny. Sbjerkī.

Kńes Bohuwjer Drohla, dotalny Wucžer w Bortku Wojerowskeho Kraja dosta wondano Wucžerstwo w Brjetnej nedaloko Wojetez.

Kńes Pfleger, hač dotal Recžnik a Notarius w Łukow i w Delnych Łužizach je ſo kraslowskemu krajnemu a mjeſzjanskemu Słudu do Wojetez pſchesadžicj dat a Kńes de François (čekn: de Franksoa), Recžnik w Słym Komorow i je dowolene dostał, ſo ſimje ſwoje Recžnistwo tež w Wojerowskim Kraju wescj.

Grudne Podawki.

22. Djen' Nasymnika by Lejna Jurk, rođima Kotuliž, 53 ljet stara, Mandželska Zana Jurka, Bura, we Kroſtwizy, domach na Hubi wejbiske-na namkana.

Zitne a butrowe Wifi.

Sandženu Ssobotu ſu Žita Budyschini
placjile:

Roj . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež 2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Wſchenza . . .	4 .	$12\frac{1}{2}$.	— 4 .	— .
Ječžmen . . .	2 .	10 .	— 2 .	$7\frac{1}{2}$.
Worž . . .	1 .	15 .	— 1 .	$12\frac{1}{2}$.
Róž . . .	3 .	$12\frac{1}{2}$.	— 3 .	10 .
Jahly . . .	7 .	15 .	— 7 .	10 .

Wudawane wot Welleretz Knihernje Budyschini.

Zydzienffa Maowina

a b y

Serske Powesze sa hornych Lujiczanow.

49. Czisko.

9. Dzen Hodownika.

1843.

Nieschto k Pschisporenju sromad-
nho Wuzitka.

We naszych Czachach skladzaju so we wschje-
dnym Zivenu wcho pschezu a bole swiestej Sro-
madnoszi a Towarschnoszi. Tolej je dobre Sna-
mjo njetischego Czaka a Czlowestwa. My wi-
dzymy steho, jak Swjet dale a bole spósnawa,
so jich wiaz pschezo bylnischti su, hacj jedyn a
so we wiazach pschezo tejj wiaz Rosoma-
si, dyli we jenej. Nech hebi Serbio na tym-
lej Prjodkpschindzenju tejj Snamjo wosmu, so
bychu tejj woni sesady newostali, dokelj jow a
tam hacj dotal bes nimi ta Wjernosz a to Wasch-
nie placzesche: „Rójjdy kam sa go a Bóh
sa w schitkach.“ Chtuż pak njedże tolej sa
wuzitnu Wjernosz a Mudrosz dżerji, tón budże
so jata sjebac; pschetoż pola druhich Ludow a
Karodow Czlowestwa talej Mudrosz a Waschnie
wiaz neplaczi, ale Dzielo se sjenoczenymi Mo-

zami. Tassei Nasouenje wedże me bes druhimi
Redokonjanoszem pola Sserbow woszbie na tu:
so woni hacj dotal janu prawu na sromadny
Wuzitk slozenu Ryßl a Pschesjenosz newopaza
— a so, dyż tejj sow Jedyń a tam Druhí hebi
we tymlij Rastupanju nieschto sromadne Wuzitne
prjodkwośme, jemu psches wschelaku Nekma-
nosz napszeczino steja. Ja chzu tolej psches je-
dyn jeniecki Pschiftad aby Hekkempel wopokasaj.
Jenoż srjedka namakach bes Sserbami Pucjie,
Brjohi a Mesy se sadowymi Schtomami wob-
szadzane, dokelj jich wulka Czrjoda tu Wjeru a
to Eskowo we Grecji ma: so jadyn Wuzitk wot
tychlej Schtomow na pomenowanych Miestach
nimaja aby nesmieja. Aczomu wedże pak tajke
Mjenenje? Ja sswonje na to wotmolwju: k Pa-
duswu, aby tola k Sawieszi a Bozadliwości. Tr-
refnesch, to by frudna Wiez byla; ale hinal tola
neje. Naschi dobrí Sastarszy nejsu we tajkim
Poruku, dokelj kich Czeski tola hiszczę-jow a

tam stare Kruschwiny a Jabłocziny na Polach a Brzozach stejo namakamy. Nochzyli tehodla do sadu sawostacj, ale narunajmy to schtoż hacj do-tal saksomdzili smy. We jenej Mysli sromadzmy ſo a plahujmy ſadowe Schtomu na Khromy a Brzozhi, dzejz maja Rum a nesadzjelaja. Tola neda ſo tajkalej dobra Wjez tak spjeschnie we Skutku wuwesz, kož wumyſlicz a wuprajicz. Chzemny Schtomu ſadzecj, da dyrbimy je predy k Ssadej-nju ujecj. To je derje vjerno. Ssej Schtomiski ſupowacj, to neradju, ale kójjdy, ſiz ſadowe Schtomu lubuje a jich Wujitk snaje, tón 'romadz ſebi Jadreska wot dobrych Jabłukow a Krusch-wow a ſehadzjej je do njeſajkeho Kuczka ſwojeje Sahrodr a staraj ſo jeno pschi tym wo to, ſo býchu we-Mjeri roſſ möhle. Kaf ſo wocjahnycz dyrbja, to ſo jeno Schrybarjow praschej, jeli ſo jo ſam netoſemisch, kójjdy budže czi radu Roſmuczenje wot teho dacj. Ma tajkalej Waschnje mózesch ſebi wele a dobrých ſadowych Schtomow naplahowacj. Telei ſe ſwojej ſamſnej Ruku ſu wele duschnische, hacj te wſchelaki ſhusich Krajow a Krajomſtrow pschinesene, dokelz Semje ſwuczenje tajkeho Velchowanja netrebaja a tež we ſlabſhim Kraju a Semi ljepe roſtu a ſtere traſa. Rajz ſo wje, da maja tajke Schtomiski njeſhto poſniſchi Blód, hacj te ſchcijepene, neku pak kójjde Ljeto a bohacjie. Kaf wſchelaki Wujitk pak ſromadne Člowestwo wot ſadowych Schtomow na Puczach, Brzozach a Mesach ma, to chju ſkrót-kim wepoſasacj a roſſejecj.

(Pſchichodnje dale.)

Kolumbacſke Kuntwory aby Schmizy.

Wjestsy Džiel Temeswarſkeho Banatſtwa Wu-herskej, woſebje tón ſredj Ujpalenska a Drichowa Rjez̄y Donaw̄i pschimſenj, ma to Nesbožje, ſo ſkoro kójjde Ljeto wot wulfich Koſow jara mólc-lich pschekazanych Swjerjatkow, kiž lietaja a kotrej tamni Ludjo kolumbacſke Kuntwory aby Schmizy menuja, wele Čzwilje wukacj dyrbi. Člowefam a Skotu ſu telej krwielacjne Muſhki ſenak wob-cjezne a trachne, Bojoſſ pschewosme wſchiiko, dyž pschilečza. Skót wopuschcji najrenſche Paſtrw a Luk, ſkotymij tamny Kraj bohacje žohnowany je; Rölnik ſiedze ſchwatom domoj, ſo by ſwoje Woly ſomerči wutorhnyl; czi hewak ſpróznirot burſzy Ludjo djeſa tak mało hacj mögno ſchwieſſe won, kojdyn paſe ſo ſwjeru tedy ſwoj Dom wopuschcicj. Bes Želnosſje a Študobr nemózesch wostacj, dyž widjisch, kaf wonkomaj Skót pschi Pjtnenju tuteje Muſhki ſastrójeny a rujo do Wžy hjejzl, ſo by tam Wukhow pytal; dyž tón mot tychlej Kuntworow nadpanenj Skót ſo do Wody ſkocžiwoſchi mgli, ſo by ſo wumöhl; dyž Bur, kiž hischeze psched njeſotymi Dnami 4 Woly psched Pluhom ujeſeſche, wſchjech na jene Dobo mutubenz je a dyž najrenſche Paſtrwicjza, hewak ſe Stadlamt pſchifryte, prósne a pufte wuladasch. Midy Nebych wjerit, piſče Dr. Schönauer, kajſe ſapuſzenje bes Skotom tuta Muſhka načjinicj ſamože, dy bých ſo ſam kmojim Wocžam wot teho neſchewjedſit. We Ljeciſti 1783 buchu tam na tych pod nasche Rnejſtwo ſluſchajzych Kublach 20 Roni, 32 Srjebjator, 60 Kruw a Wołow, 71 Čzelatow, 130 Eſwini a 130 Bowzow pſches telej Kuntwory ſkonzomanych.

Kwilemu Sboju tamnych Krajskow ne-pschindje tales Čjwila kozde Ljeto, jenož dyž We-dro hoji, nawali so tak rošbna, tola pytaja woni tež psches wschelake Pomozy tu Čjwilu pomen-schicž, hejso tež niz zylje wotwobrocicž. Pome-nowana Kuntwora aby Schmiz je menscha, hacž nasche Kuntwory a stere na Musku podomna; je popjelschjera, bjela schecžlosta, wošebje na Mo-hach, kotrychž 6 ma; je skoro kozz horbata na Brjedku, Sadk je podokhojcje kulovaly. Swoje Zyzadka a Kakacžki ma podokhojtej kulojtej Trubeli aby Dutzy nuzkach, ma tež skoždeho Boka Lowy pschi Wocžach tšipromenite Rohi aby čujate Ritski. Na Mohach su wschelke wótre pschidzer-zowane Pasortki na Konzu.

Tuta kolumbacjska Kuntwora wobydli te kózne mostrojte, niske, trawne a kerkojte Khromy a Brjohi wot Donawy. Iejny najlubšti Pschebnyk pak je fredž Ujpalanka a Drschowa a tych blischich mostrojnych Nižinach, wošebje rady pak we Krajo-mnoszi pola Kolumbacj, jeneho stareho Rodu, ko-tych pola Wžy Kolumbacj na prawej Stroni Donawy we Serbiskej steji; tehodla menuja tu Muchu tež tu kolumbacjsku Kuntworu. Bone nesdali so rady wele Milow daloko wot swojego narodnego Mjesta, pschindje pak husto psches Le-čjenje sa Skotom a psches žylne Wjetry sahnata iara daloko. Tak pschinezhe we Ljeciji 1785 žylny Wichor wulki Rój tychlej Schmizow do Sieben-bürgskej (Esydomhórskeje). Bone morichu tam sa njeotre Schtundij 11 Wolow a Kruw, buchu pak bórsy po tym psches Sliwk rossehnate a mu-tupene. Bone nastanu a pschindu sajnym Na-kecju, fredž 20. a 30. Gutromnika, sa tym hacž iim čople Wedro hoji, Róžowniku su najhuszische

a najhórsche, Rónz Smaznika pak je jich Čjaš won. Bone lecža niz porjedko tajkich Črjódach, so so nadala sfadža Mróczel bycz a tdom su najrošbnische, tdom khowaja so Ludžo a Skót psched tymi Nekražnikami.

- Dr. Schönauer pishe, fakt won njeby ſam na Konju rajtujo do tajkeho Roja Kuntworow pschindje, ſebi Beswocžo s Rubischkom ſapojſny a psches Korenje a Ramenje k Khježi jeneho Wuhlo Valerja cijeresche, kij tam nedaloko bydlesche. Smorcžo a porſkajo lecžische Rón. Wobydler teje Khježje, starý ſonens Walacha, ſčini ručje wot Estómy a Mocha Wohení a motkuri ſKonja a ſ Muja tych neproſhenych Hoſiow, kotsi; jeju zylje pschitryli bjechu. Napoſledk je tón starý Muž dwaj Kruchaj Lucžwa ſe Estómu a Žiwizu powitej ſapalit, jedyn Kruch Rastarej dal a ſjenym ſam predy neho kurjo ſchot; bes tajkeje Pomozy nebydžische tón Rón najſkere wutral.

Mly mamy Samóž ſo Bohu džakowacj, ſo naſch ſerski Kraj wot tajkeho Horja domapytany neje. —

P r u h a.

Pschindzech ſmojej Holiczyn,
Ref, ſo dam ji prajicž,
Dyž ſo prascha: dže ja ſym —
So ſym hifcje Koſchit.

Pschindzech knej a prascha cje
„Raf ſo mi dže tuby?“
Ref, ſo dawam prajicž it:
Po dwjemaj pschez taklej.
Pschindzech ſmojej Holiczyn
A cje wona prascha:

„Schtó ji Dobroh' prajęz dam,”
 Da praj: Młóžy Žawty.
 Pschindjesch knej a prascha cje:
 „Hacj mam žanu Druhu?”
 Da ref, so ji prajęz dam,
 So mam wjaz, hacj Ženu.
 Pschindjesch kmojej Holiczyn
 A cje wona prascha:
 „Hacj ja hischcje strowy sym?”
 Da ref, so sym khory.
 Taklej rycz — a wuladasch,
 So njek studna placze —
 Da praj, so chzu jutſie knej,
 A so sym ja strowy.
 Praj jt wele Dobreho,
 So je moja jen'čka;
 Praj, so cjeſne Bacholo
 Schelmskej Myſlje nima.

Pastyr a Wowlzy.

Schu ma najwetsche Stadlo
 Bot czichich Wowcziejkow?
 Ty Mjehacjko, kij wschodnje
 Je cijerisch ſ Nebesow.
 Dyž Ludžo wuſnu Nožy
 A wschitko smjerom je,
 Da pschicjierisch ty Wowzy
 We Stadli romadzie,
 Na wulkej móbrey Luzzu
 Je paſesch se Swjeru,
 Czi nenačinja Próžy,
 Te Wowzki Wjesdy ſu.

Ech.

Wschelkisny. Objekti.

Tsinatý Djení Oktobra padje dwana-
 czeljetny Ssyn Mlynzka, Bura w Jablonzu
 ſjeneje Kruschwiny a ſtani ho tak jara, so po
 krótkim Čaſu wumře. — Wulki Wjetr biesche
 na tej Kruschwini jenu Haſoſu natamal a jako
 ju tón Hólczej swojemu Nanej wotrjesacz pom-
 hacj chysche, wobhunu ho won njeſat a jeho
 Pad radzi ho tak niesbožomnje, so Mlynzkej swo-
 jeho lubeho Ssyna ſhubichu.

Jedyn a dwazeły Djení tehoſameho Mje-
 ſaza wotpali ho w Ćjetowi Šhóelskeho Kraja
 cykli Kruch Korcžmy.

W Nožy w óšom a dwazeły Wlnowza
 kranuchu Kamborej, Burej w Ćjelnym pja-
 macze Koſchlow a ſedom Kitelow.

Sedmy Djení tehoſameho Mjehazza wſachu
 Paduſchi Homeli, Burej w Hosnicy, ſchiesz
 Huſy a Branzkej, Burej w Sſlepym njeſchto
 Draſty a druhich Wjeſow.

Piatnatý Wlnowza kranuchu w Dolhei
 Borschci Kotenbórskeho Kraja Sahrodnikej
 Brodji 1 Koſu, Romácej Bornej 5 Huſy,
 Wojnácej Wowczekej 7 Huſy a w Horscho-
 wi Lydjeni poſdgischo Khježniſkej Póllenekej
 4 Huſy.

Gsm. II.

Zitne a butrowe Wifki.

Sandženu Sſobotu ſu Žita Budyschini
 placzile:

Nož . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nſl.	tež 2 tol.	25 nſl.
Pscheniza . . .	4	15	— 4	$2\frac{1}{2}$
Jerzmen . . .	2	$12\frac{1}{2}$	— 2	$7\frac{1}{2}$

Endženſſa Rownia

a b y

ſerske Poweszeſje ſa hornych Lujicžanow.

50. Číſlo.

16. Djen Hodownika.

1843.

Wužitk wot Gſadženja ſadowych
Schtomow.

(Lab. 49. Číſlo.)

Wobſadženje Pucjow, Brjohow, Baſtwisch-
cow a Mesow ſe ſadowymi Schtomami ma jara
wſchelaki Wužitk. 1) Wobſedjerjo tychlej
Schtomow, runje kajž teži ſich,
ma ja pschi wſchiednym Dželi na Po-
lach, dñi ſad ſraty je, Wokſchewenje
we Ijedži a Picju, — pschetož ſak neſeklodži
Lódnemu Mandl Kruschow a ſak newokſchewi
po Lacžny na juſchkojtych Tablokaſch? So pak
Sſerbio tu a drudže taſku Dobrotu newujiwaja,
na tym neje tón dobrociwy Bóh, ale jich ne-
pschesjena a ſa ſromadny Wužitk ſymna a ne-
rónna Myſl Wini. Wotpoložmy tónlej Nepo-
czink. A wjer mi, luba Hospoſa, twoje džecži
a twoja Čeledž nebudža tebe wo ſwacžinske
Pomafki kóždy Djen nadbjehači, dñi wedja, ſo

mója ſo na Polu pschi ſwojim Dželi dobrych
Kruschwow, Tablukow aby Sſłówkow naijeſz, ty
budžech tedy wele Tuchlie a Hospodar tež wele
Rhljeba ſalutowacž. Taſkeleje wokſchewneje Do-
broth ſa Lódneho a Lacžneho da dotal tradam.
A czechodla? Jenicžy jeneje Myſlje dla, fiz nas
jara woucžesi, ale fotruž puſchcjič uchamy.
Wychmy pak ſadowe Schtomy na pomenowaných
Mjestach ſadželi, da 2) by kóžda Hospoſa
Lječzi a Symi jene Warenje kſchiednej
Ijedži w jazy mjeła, tež ſa Skót by
njeſchtožkuž wotpanylo. Na Woſlin-
čanskim ſchulſkim Polu ſteji Kruschwina, fotraž
ſkoro kóžde Ljeto 5 aby 8 Kózow Kruschwov
neſe. Wopomí telej, mój luby Hospodarjo, neby
ty taſkelej Dar tež trebacž móhl? Dar, fiz ičbi
Ljeto won a nuž žanu Prózu a Khoschtowanje
necžini, hacž jeno jenicžy to Wotcžaſnenje, E-
ſbjeranje a Domroſacžje taſkeleje Wobrady. Ne-
jjesch ty tež rady ſadowu Muku aby Kružali

wot kotreho Esadu, kak derje bychu tebi tola a tym Twojim Esuschenki a Pecjenki Symi a Veczor pschi Pschasy skodzile! Kak husto by Hospoda tu stajnu Starosz nemjela, schto dyrbti i Bobeda aby i Weezeri waricz. Ton sbotny, skierany Esad mohel so byty aby wareny Esotu dacz, kij by jon se Zadom sijedel. Chzemj tehodla gadowe Shtomy plahowacz, so bychmy roscze teho tejz 3) dnyz my, czi Naschi aby Drusy khori smy, dobre a usne Wokschewenje we Khoroszti mjele. — Wjeste Khoroszje sa hoja so same psches huste Wujtwanje staleho Esadu a kak newokschewi Khoreho Piczje, kotrej tak derje wot kotreho, jako tejz wot kuscheneho Esadu hotujemy? Ljeler wustaji husto dosz tajke Piczje. Wedj tejz, mój luby herski Bratse, so we druhich Krajacach wot Esadu to najlepsche Wino hotuja a so tam Hospodar sa swoi zby Dom, kajz sa swojich jeho wopytowazych Pscheczelow nadobne a woschewjaze Piczje, Moscht menowane, roscze teho cint. Maja herszy Hospodarjo tolej tejz? Nje! Schto da pija, dnyz chiedja so hewak towarzchnje woschewicz aby dnyz su khori? — Ach, czt Bosy, woni tradaja a dnyz tola byc dyrbi, da bjeza Karanczkom do Korczmy a tam sebi sa czezny sazluzeny Venes njedze Khansu Piwa, kij s Wodu snadz namieschanje je, supja. Potajkim Eserbjo hischke Wodu darmo nepija, to rjeka s Piwom namieschanu — a to je tola jara studnje. — Djimy we Wopominenu teleje Wjedy dale. Boh, ton dobrocjowy, johnuje kozidu sprawnu a czeznu Prózu, kotrur Gjlowek na dobre a wujtne Skutki wajt. Tolej cinti won woshebie nad tymi, kij gadowe Shtomy na swoje Brjoht, Mesy a Puczje sadjeja psches tolej, so

4) woni Venes y sa ton Esad, runie ja-
ko tejj sa to Drewo tajkich Shtomow
dostanu, jeli so woboje pschedawac
chzedza. Shtujz swoje wschodne Djelo jeno
jeniczy sczielnej Mozu a bes Esobupomozy teho
Ducha, to rjela, bes nusnego Rospomnenja a
Rosmisljenja djeka, ton smjeje wot tehosameho
jenoz tak wele Myta, so budje so wot swojeje
wulkej Prózy ljudom segiwicj a pschi tym wschit-
kym hischje so Wschelkeho natradacj. Shtujz
pak wschitko, schtojz cinti, stym nusnym, rosmnym
Pschemyslenjom sapoczne a dale wedje a pschi
tym tejz mudru a dobru Radu a Snamenja do-
brzych, rosmnyh Gjlowekow wobledzbuje: teho
Djeko pschinesze swiescha pschezo bohaty Wujit
a Płody. Taki ma so tejz stym Plahowanjom
gadowych Shtomow na ponienowanych Miestach.
So so stym wopravdzje tak ma, wot teho das
so, mój luby Polnisko, pscheswiedsicz. Kajz sym
hizom horkach spomnił, da stejt Woslinku na
schulskim Polu Kruszwina. Jako ja, Powedar
teholej, njedy Woslinku bjech a tam teho tedom-
nisceho schulskiego Wuczerja wopytach, wedjisze
me won na te schuliske Pola, so by mi swoje
Płody pokasal. Jako mój na Polo pschindjach-
mój, djesz ta Kruszwina stejt, spodzivach go ja
na jeje Wulkosz. Na to djesche mój Pscheczel:
Mój Bratse, ty wjesch, kak nusnie my schulzy
Wuczerjo pola Zyrkwiow teho Swonenja a Zyrkej
Redzenja dla kójjdy Djowku we Esliubi mjez
dyrbimy, hacj runje Janeho Tolerja i Pomozy
s Zyrkwiye sa to nedostanemy. Mózesch mi wjerici,
so talej Kruszwina mi skoro kójjde Ljeto tak wele
Wujtka pschinesze, so mam sa moju skujomnu
Djowku tu nusnu Edu wot neje. Dnyz su

Kruschow syake, da pschindu Kulowczenjo a posupja mi je wschje a naschi Wehni a moi vohni Eshodjo maja tejz hischeje dosz ssbieranju. Nebu tolesj sa druhich Polnikow a drudzen so tejz pschichodzilo? A fak phtane a drohe neje kruschwinowe, plonjowe a slowczeninowe Drewo! Tyfherjo a Mlonkojo trebaja je mozebje a saptacija je derje.

(Pschichodnje dale.)

Khod do Nebeš'.

Bergamo je wulke Miesto we Walskej a we tym samym bydlesche Wudowa se swojimi tjomt Djowciczkami a sejowi so a te isti Esyrotki po czechnym Eschessianskim Waschnju. Ta najstarsha bje 8 Ljet' stara, ta druga 6 a ta najmlodzja 5 Ljet'. Ta Macz napominasche je Eschemu Dobremu, lubowasche je jara a wuczesche je, so bychu so tejz nedy s Czehju sejtwicz mogte. Sta so pak, so ta Macz mot wobstajneje Prozy a wulkeje Staroszie skhort, a saczu na skorym Ložu, so tu dolho wjazp wostacj nebudje. Na tym pak so wulzy jara studzi swojich lubych Djieci dla, kotrej wopushiczych dyrbesche; te pak, dokelz swoju Macz wutrobnje lubowachu, plakachu wobstajne pschi jeje skorym Ložu a wopokasachu ji wschu možnu Lubosz a proschachu ju lubosnje, so by jim sašo stanyka a jjesz dala. Zako tolesj čzi Pschedzeljo widjichu, wsachu je mot neje, so bychu jt na Smertnym Ložu wobczegne nebyte. — Po macjernej Esmercji wsia je nijet jena stara Czeta kgebti, pola kotrejz wone bortsy phtechu, kassa Nerunosz bes lubosnej Macjerju a starej Czetu je; wone tehodla wobstajne plakachu, tak so jemu po

Macjeri styskache, a praschachu we swojej Rewinossi: dže jich Macz wujschla je? a ta stara Czeta wotmolwi jim: do Nebeš'! — Woda so nijet na jenym Dnju, so bje jich stara Czeta wujschla a je same wostajila, dzejz wone same wulzyschnje jara plakachu a sa Macjersju wolachu. A dyž so dosz naplakale bjechu, djesche ta najstarscha: schtoha nam pomha, so my tulej gerdzo placzemy, my chzemj knaschej Macjeri do Nebeš' bjez; a wone febrachu so a djechu, pschindzechu na Pucz a khwatachu, so bychu s Macjeri do Nebeš' pschischle. Setkachu pak Czloweka a praschachu so jeho a džachu: dže tuton Pucz do Nebeš'? — Ton Czlowek pak s Kowu sawiesche, kobi myslivsch, so strowy Kosom nimaja, wotmelny so jim a djesche wusmijewowajo dale; tak sendje so jim tejz hishcze pola wele druhich Ludj, kotrejz wone na Drósy setkawsch, so sich praschachu: hacj po tutym Puczu do Nebeš' pschindu? — Na Popočnju teho sameho Dnia pschindzechu po tejsamej Drósy do Lješa a dachu so s Pucza, kobi Jawodn phtawsch, dokelz jich Łod a Łacynosz czwilowacj pocza, a sabludzichu so tak, so sašo na ton Pucz nepschindzechu, tejz niz na jadyn druhi, ale we Lješu tam a sym bludzachu, hacj wubjehane a muczne dosz so pod lješnny Stom romadzje spacj lehachu. Na Ranje nijet wotuczioschi, powedasche ta starscha tymaj mlodzimaj. fak je so ji w Nožy mot jara rjaneho Miestka džalo, a fak je tam jich Macz widjila a snej ryczała; haj, wotmolwi ta hrjenja: to biesche tola rjane Miesto, wschie Rota a Durje so swieczechu a Wolna so sybolachu, a bjechu tam pschini Ludjo a rjane Djecji, a tejz našha Macz bes nimi, ja sym ju tejz widjila a snej ryczała;

haj, wotmolwi ta najmłodszja, wona nam prajesche: neplakajcje, wy budżecze njet skoro te mni psychinc! — Haj, tolej je nam wona prajka, wotmolwitszej tej starszej Ssotfi, pojmu njet, so bychmy tam skere dōjschle. A wone so se brachu a bęjchu saß' zyke Dopolnie, so wot su beje Macjerje a rjaneho Mjesta rośryczowajo, kotrej Rożn w Gsoni widzite bęjchu, ſebi pschezo duzy Jawody pytajo, hacj wokoko Pólnja ſteho Ljeſa pschindzechu a malý Rus wot neho Mjesto wuladachu a so na tym jara ſtrójichu, dokelj tolej Mjesto tajke nebesche, kajz je w Rożn we Gsoni widzike bęjchu. Rewjerjachu ſej tehodla do neho dójnc, ale chyžchu so ſaß' do teho Ljeſa wróćic, hacj nenadzujz Žonſka pola nich ſtejſche, kotaž tejj bje we tym Ljeſu byla, je tam widzila a na jich Rosryczowanje potajne pschi poſluchowala bje. Ta pschistupi njet' ſnim a da so ſnimi do Ryczie a ſoni borsy wot nich, ſak jim jich Macz do Nebeſ' wuſchla bje, a wone go tehodla na Pucj podałe ſu, tejj do Nebeſ' k Macjeri hicj, a wopraschachu so jeje, hacj jim wona njet tón Pucj do Nebeſ' pokafacj móže. A jako jim wona wotmolwi, so tón Pucj do Nebeſ' derje ſnaje a jón jím pokafacj chze, bęjchu wone weſele ſneju do teho Mjesta. — Mjesto, do kotrehoj wone pschischke bęjchu, rjekasche Majland, a ta Žonſka, kotaž jich do teho Mjesta pschiwedje, bie jara pobožna a berische so ſLuboszju po tutych wopuschczonych Ssyratkach horje, a wedžische je do Klöſchtera, so bychmy tam wot tych pobežnych Knežniczkow wot Pucja do Nebeſ' rośwuczene, a tak na nión wedżene byle, so bychmy

po nim khodžo do Nebeſ' dōjschle. Jako pak te Ssyratki tam ſwoju Macz nemamakaču, ſyſkaſche so jim wulzy jara a jadachu k Macjeri do Nebeſ' a chyžchu ſKlöſchtera, a tak dolko hicj, hacj budža do Nebeſ' dójnc, ale dokelj wone ſKlöſchtera puſchcjenie nebučhu, ſſhorichu wſchitke, Ssyranka a Grudnoſzje dla a wumrechu borsy jena po druhzej, a namkaču tak tón Pucj kotrýj tak dolko pytale, a pschindzechu do Nebeſ', ſa kotrymij tak dolko ſtale bęjchu. R.

Grudne Podawki.

5. Dzeni Hodownika je ſo Kodla Náther, Honcjer we Kamenzu, 23 Ejet starý, psches džiwje Elſeburo ſe Samoſom ſawbał, a po pecj Stundach wumrek.

Te ſchulſke a pacjerske Knížki:

Spocjatki kſchelsijskeje Wucby aby D. M. Luther a maly Katechismus wnkadowany a ſe Schpruchami Bozebo Pišma wobtwerdzeni a hertszej Młodoszi k Wujitku wudaty wot E. T. Jakuba, Duchomneho Budyschini,

ſu njetko tejj we ſwjeru woredzenym a wele pschisporjanym nje miſki ſaložku, ſe 680 wucžiſhczanemi Schpruchami wuſchle. Koždy Wudawik wobebje je, jako doſlojny Dar kbožemu Džieſzju, do Papery jeſchity ſa 6 nsl., ſwiaſany ſa $7\frac{1}{2}$ nsl., wjazyu na Dobo njeſchtio tunscho pola teho ſaložerja, kajz tejj we Wellerez Kniherni a pola Knihiwiaſarjow tudy koždy Čzaz kdoſtacju.

We 49. Čiſli, Strona 192 we Pieſničzzy: Héležif, holežo ic. laſuj Mjesto ſwječzachu: ſwječzachu. Čeredz „taki horkach“ — pschistaj: ſo. Mjesto neſchudam laſuj: neſhudam. Mjesto Ssyrjetkó: ſswjetlv: dzeja = dzeja.

Zydzienſſa Dowina

a b y

Serſke Poweszeſſe ſa hornych Lujiczanow.

51. Číſlo.

23. Džen Hodownika.

1843.

Hodowny Khjerlusch.

Vo Lóšu njemſkeho Khjerlucha: „Wſchudjom, wſcha-
dje, vjež ja khodžu ic.“ aby tež po tym: „Jesu,
pomhaj mi kſchij noſyc̄ ic.“

A Žlobej w Duchu pochwatajče,
Cjess bydž Bohu! weſ'li praſče,
Kajž tam Syyla jandjelska
Abozej Khwalbi ſaspjewa.

Laſcie Bratra nebeſſeho,
S Rebja Powesž dže mot neho;
Tečo Bohac̄loweka
Boja Syyla pſcherowodža.

Sbójnik datp rjeschnej Sem̄i,
Narodjený Bethlehemi,
Khryſtus tón Knes pſchischoł je,
Pokornje ho witajče.

O tých Džiwow božej' Rady,
O tej' Lubofſje a Rady;
Zyže beže Nebeža
Rad nami Džiel bereja.

Pasymjam tam na tym Bolu
Sjewenj bo ſbojei Bolu
Sswjeta Paſte nebeſki,
Kiz nas paſe k Sbójnoſzi.

O tých Džiwow božej' Možy!
Sswjetlo ſwjeczhi ſo tam Možy —
Sswjetlo, Wjernosz mot Wótza
Pſchinesze wón do Sswjeta.

Troscht a Mjer pod Tſiechu khudej
Uhze wón podac̄ ſrudnem' Ludej;
Ssam we Zusbi Podroſtwi
Podrožnych nas ſweſeli.

O ſak budu muſboženj,
Dyz ja njedy powoſchens
Jeho budu woladac̄
A jem' reñho ſaspjewac̄.

Hai pſchi Syli muſwolenej,
Wſcheho Kjecha wuméženej
Pſchi tym Stoli Sbójnika
Renscho Hodyn ſwecžu ja!

Wuzitk ſadowych Schtomow pschi Pučzach,
na Mesach, Brjohach a t. d.

Be 49. a 50. Číſli naſcheje Nowiny je wot teholej Wuzitska hžom rnežane, won nastupasche woſebje Móscheū a Žeket; ale niz jentczym cijelny Wuzitk pschinezge taſke Schtomu Plahowanje, ale tejj duchomny, dokelj spjatemu psches taſku Prózu „Ežrjoda tych ſadowych Paduchow fo pomenschi.”

Zadnosz jeneje Wjezg ſbudzit Chyrciwoſz a Womłodnoſz, to je čista, snata Wjernosz. Bychu pak njeſko wſchizn Pólnizy, aby bychu knajmenſchemu wſchlike Gmejnny bes Eſerbamit te wſchelake gmeiſke Brjohi, Rospuczie a druhe prósne Mjesta, kotrej ſo ktemu hodja, ſe ſadowymi Schtomami wobſadželi, fejko (felko): by taſka Gmejna kózde Ejetu ſadu mječi nemehka? Bychu pak tehorunja wſchizn Pólnizy toſame činili, praſcie mi, komu by da wjazn do Myſlje pschischko, njeſomu te njeſotre Kruschwy aby Horschicj Iablusow, kif ton aby tamny we Sahrodzi ma, poſtranyč? Rajki rjany Wuzitk by tolej Wotwobročenje, kajka Nadobisna by to ſažku Weſt byla!

Haj, haj, budje tón aby tamny praſiež, duschnje dre by to býlo, ale to wſchak ſo neda činicj. Ja na to wotmolwju: pscht tych njeſiſchich čłowſkich Smyslenjach, kajz ſo wje, niz; ale praſcha ſo: je da tejj dotalne Smyslenje bes Eſerbamit psched Bohom a čłowiskim Rosomom prawe? Na to budje ſo wjeszje wotmolwicj dyrbecj: to jno niz! Me, reknesh ty ſaho, woni wſchak wſcho ſkónzuja, dyž ſchu žadyn Schtomik wonſadži. Haj, mój Pschecjelo, to dre je jara wjerno; ſojidp

wonkadženy Schtomik pak tola neje psches ſam-paſchnu Ruku podlamann, ale jara husto psches Nekedžbliwoſz a Neroſom a najhussiſho tehoodla, ſo bjeſche tam ſadženy, djeiſ bje na Šadžiellu a newobarnowany. — Schloß ſampaſchné Kónzorwanje a Podlamanje ſadowych Schtomikow naſupa, da doj ſebi praſiež, ſo ſci Ludjo ſu predn nas na Eſwiesci býli a poſledy nas tejj budža a neſabydž, ſo kózdy, woſebnje ſadowy Schtom je Skutk boži a ſo ſchtuiž boži Skutk ſkaſy, teho budže Boh tejj ſkaſycj. Nerudž ſo tehoodla psches Mjeru, dyž tebi jow a tam ſta Ruka Schtomik ſkónzuje; myſl ſej, dy by won ſam wot ſo ſahinyt, da by ſo tejj ſpoſoſiciež dyrbiat. — Duž tehoodla ſo nechajmy ſapowedoracj a ſamolweč a taſku ſromadnuje wujitnu Wjez horje dzerječ, ale wopomníny, ſo tejj tolej nas ſwojim Čaſu ſweſtelicj a dyž psches naſtu Prózu wele ſadowych Schtomow woſoko naſchich Honorow ſtaſi, budže, nas naſchi Pschichodni dočho, dočho ſa to zohnowacj budža. A ſběžni ſmy my ſedem, dyž taſkich dobrých a wuzitnych Skutkow wele dokoñeli ſmy. Bože Piſmo tejj wot taſkich ſmiedhi, ſo ſu ſbóžni; Myto jich dobrých Skutkow dje ſa nimt do tamneje Wječnossje, jich Wopomnenje wostane pak tudy we Žohnowanju. S m. L

Dobre poradzenje tejj drudy k Nesbožu
pschinezſe.

Horbateho Miſlawſcha bjeſche ſchróblu ſam-paſchny Hólcjer ſkamenjow cijenyl. Nicjo wo to, pomysli ſej Miſlawſch, wuczeze Kroſchik ſe ſaka a djeſche: Duschaney, wjazn nimam, ſo bych cij dat, dokelj tak duschnje do mine trechik ſy;

ale ja chju egi pokasacz, dže móžes h wiacy dostacż. Taz, tamlej dže jedyn Wózoki a je bohaifi, hacj ja, do teho Kamení cijis' a ty budżes h schwärne Myto dostaci. Esampaschniš wjeriwski, schtoż jemu Miktarisch radż-sche, sczini tak, ale Nadżja na dobre Myto teho Mechanibiteho sieba; pschetoż won bō popaneny a dosta tón Ras swoju Sudu swótrym Prutom.

Szwieruy Poř.

Nahle Darniwy a Pschedzelný Blasnam je spodobny; Sonenych spytuje podarmo se swojej Leſiju. —

Nózny Paduch cijisny Kruch Khleba Přej, spytowawschi, hacj neby jeho stutej Dledžu sdrobicz móhl. Přyk pak djesche: Haha, hejso ſebi myſlisch mi Jazyk ſankanci, so bych ſa Wjez mojeho Knesa neschłowkał, da molisch ſo wulyschnie; pschetoż tales nahtka, darna Dobroć i woszaje mi wachowacj a nakedzbowacj, so neby ſmojej Winu Janeho Dobyka a jadyn Popad ſcžnič. — Wuk, Pschedzelo, wuk' ſteho!

Wſchelkisny. Sbjerki.

Na 25. Dnju Prajnika rojachu Piariſtojo we Bruna Schlesynskej Kekliju, we fortejj Dr. Luthera a Kalvina jako Kęzajrow pokasachu. Wudawajo, so Luthera Ćjert wsał je, bixchu jeho pódla dwej druhęj Ćjertow na ſeklerskej Lubi Ludu fwoladanju prjódſtajili, jeho Ćjelo a Draſtu ſchylerſkim Próchom (Pulverom) napelnili a psches potajnu Szwiecžku ſapalili a ſ Woſnom wulecjič dalt. Tón jehlazy a palaty Luther je ſo tak

paſit, ſo ſo zly Klóſchtyr a wiacy, byſt 300 druhich Khjejow pódla wotpalichu. —

Schpaniſſe Horo. We njekajkim starym Wopisanju wot Schpaniſſeſtej ſtej ſtej Kruch poſineho Prjedowanja wot Chrystuſzewego Spytwanja we Puſzini, Matth. 4. Tymlej Prjedowanju ſtej: Ćjert pokasowawsche naſhemu Knesei wſchelake ſwjetne Kraleſtwa. Psches ſwoju ladvasku Schlenzu dashe jemu Walsku, Franzofsku njemſki Kraj woladacz, ale ſtemu Neſbožu ſaſuhnjachu (ſaſhitachu) Pyrenaiſke Horu temu Knesei naſchu Schpaniſku. To pschinese Satana do Saſyflowanja; pschetož bydžiſche naſch Knes Schpaniſku ſewſchitkimi jeje Kraſnoszem ſoladak, da ja tola newjem, ſhoto bydžiſche won cžnič. —

We janym Mjessi njemſkeho Kraja neje ſo Sdjerliwoſz wot Palenza tak rucjje a ſchjetoko roſſchjerila, jako we Hannoverskim Mjessi Osnabrück. Palenz Picjje je tam hizom pocžalo Haniba bycz a Lud je toſame ſjawnje ſa hanibne poſnak. To Towarſtvo i Sdjerliwoſzi wot Palenza bu tam we Ljecži 1840 ſałozene a mjeſeche I. Dzeń Rójowniſka 1843. 4600 Esobustawow. Tejž 1643 Žonow je ſtajkemu Sdjerliwoſje Šenorčenſtwu ſo naſtajiko. Pschedzivo Ljetej 1839 je tam jun mene Palenza wupiteho. —

Co starych Čaſach ſczlowiskim Žiwenjom tak weſe Wonedzenja necžinjachu a jo tak na ſcute a na dróbne neberichu, to widzi ſo ſchronikow Mjesta Lübeck wot Reimera Rocka, kij pische: tu ſchwili aby ſa tón Ćjaſ, hacj je Mjesto „Soud a Pravo mjeſto“ je tam hacj do Ljeta 1527, jene Ljeto do druhého rachnowane, kójjde Ljeto 50, praj Pół Sta, Rónzowanjom bylo. —

Stara, ale wschodnia Wjernosc. — S Boszju dyrbimy swescha wschitko haklej wuknyc a we tym Wuknenju sajndu nasche Ony a minu so. Je nascha Mudrosz potom tak dalosz pschi-schla, so bychmy rosemili a wedzili, kac jimi biez — iaj, da je ton Czaj f Rónzej. Krakstwa by ton saßtuſit, ſiz by czerawski Dzen f dženjske-mu sczintej moht. —

Czim wjazy Pišmow so czechci a lasuje, czim wjazy Živenja je bes ludom, runje ſajz Wukowanje a romadu Pschindjenje ludzi psches te poljepschene Dróhi a spieschine parowe Wosy njeiko hussitsche a žirovitsche je, dyzli predy. To Wunamakanje: slachni Pišmikami Anihi czechczej, je Swiecji wedsche a wažnische Pschemjenija a Pschewobroczenja načintlo, dyzli Wunamakanje tylerskeho Prócha aby Bulvera. —

Powieszie se Serbow. We Vjehu ljetuscheho Ejeta bosczej dwie nowej twarenej Schuli, jena Brjetnom pola Wojerez, druga we Lupoj pola Minakala, pošvecjenej. — Drugu Redjelu Adventa bu Knes Chr. Kubiza, dotal Farar Blunju a Kaplan Wojerez, do swojego nowego Hamta jako mohty Duchomny Wojerez swulkej swedjenſtej Psychu nuzwedzeny. — Knes Nelsa, rodjeny ſdelneho Wujesda, a Knes Kudzela, rodjeny Hermanez, doftaschtaj Powołanie ſchulskemu Hamtej, ton prijeni we Horſnij pola Kiskeje, drugi we Borku pola Borkhamora. — Dwój derje ſakujenej a wulzy lubowanej ſchulſkeju Wucjerjow je tež ton Knes ua Živenju a Smercji domoj wolat haklej nedawno, menujzy Knesa Amocha Bolborzy — a Knesa Krümmera Barczy. —

Samolwenjom Redaktora.

Czechane pola G. G. Hieki.

Wjeky franzofski Wucjeny bjesche so we Wucjbi wot božej Rady f Jesuitami pschedorit. Czi czechje-dostojni Wolzojo bojachu so psched jeho pscheschczipnej Wóroſzju a poklachu tehodla dweju wot swojego Towarſtwa, so bychu ſnim ſaſo njeſak psches jene pschischli. Jako jeju ton Wucjeny (Boileau) doli Swy stupinſki wuluda, praschesche so jeju, ſchitu ſtaj? Spodžiwanej na taſkim Praſchenju wotmolwischtaſ, so ſtaj ſteho Towarſtwa Jesuſoweho (to je: Jesuita). Duž rečny mó: ſtaj wój ſteho Towarſtwa, ſiz pschi jeho Narodjenja pschipódla bjesche, abu ſtaj wot teho Towarſtwa, ſiz pschi nim bje, jako móń wumre? — pschetoz móń narodzi so ſredz dweju Swjerecjom (Bola a Wóſka) a wumre ſredz dweju Schacharijom!

Grudne Podawki.

10. Djen Hodownika panu Jan Gottl. Krausa, 46 ljet staru, nowej Wsy po Skodži delje, a wumre borsy po tym.

10. Hodown. je ton 50 ljet staru Khježkar, Handrij Hemig do Švreje panu, a hacž je runje wschitko ſpytanje, so by ſaſo wožiwit, tola morw wostal.

12. Hodown. wotpali so po Ratarez ſnejja Romada Wowsa.

Zitne a butrowe Wif.

Sandženu ſsobotu ſu Ŝita Budyschini placzile:

Roz . . .	3 tol.	$2\frac{1}{2}$ nsl.	tež	2 tol.	$27\frac{1}{2}$ nsl.
Pschenja . . .	4 :	$12\frac{1}{2}$:	—	4 :	—
Ječmen . . .	2 :	10 :	—	2 :	$7\frac{1}{2}$:
Worš . . .	1 :	15 :	—	1 :	10 :
Kók . . .	3 :	10 :	—	3 :	5 :
Zahlez . . .	7 :	10 :	—	7 :	—

Wudawane wot Welleręz Anhernje Budyschini.

Zydzienſka Nowina

a b y

ſerske Powieszje ſa hornych Łužicjanow.

52. Číſlo.

30. Džen Hodownika.

1843.

Rhuda Szyrotka.

(Hodowna Powiesz.)

1. Boža Nóż ſo pschiblja,
Džecji polne Weſela
Szedja a ſo ſraduju,
Bož'ho Džesča cjakaju.
2. Starschi ſo tejj prózuja,
Dželawski ſo staraja,
Chzedja wſchitkich ſweſelicj,
ſDarami jich wobdaricj.
3. Na Šemi pschi Rkheszjanach,
wMjestach a tejj wſchitkich Wſach
Bože Džecjo ſwecjene
Budže a tejj kwalene. —
4. Ale Boha Szyrotka,
Kiz ty ſejdjiſch ſrudzena;
Ran a Macz tu wjazy nej',
Kiz ſo lubje starashtej.

5. Schtu b'dje tebe ſweſelicj,
ſDarami cje wobdaricj?
Ach, tu nichtu neje mi,
Kiz by njeschtvo daril cjt!
6. Rak, ſo Wuja Wutroba
Dženſa njeschtvo wobradja,
Dyz ty tola pschi nim ſy? —
Nje, och nje! — tón Neſmilny! —
7. Móhl dre, wón je bohaty,
Ale pschi tym jara ſky;
So by wjazy ſromadjal,
Kewje, ſak by lutowal.
8. Tejj ta boha Szyrotka,
Kiz je pschi nim ſawrena,
Dyrbi tolej ſagliuzicj,
Scjimj ju dyrbi ſejivicj.
9. Wona nima Nedželje,
Wſehezo budje džjetane,
A dyz rano ſaſwita,
Budje kDželu wolana.

10. Dyrbi do poł Roga pschasej;
Hewak pschindje cęgka Piasej,
Rij ju rosnje postorka,
Dyj doscj neje napscharla.

11. Tak tejj djenja sedzischi
Pschi Sswiecjj a płaławski,
Wercki swoje Rolekko
Tuto bohe Kurjatko.

12. Pschi tym wona myśli bei,
Rak je derje bylo jej,
Dyj je byla we Domi
Pschi Nani a Macjert.

13. A dyj na to spomina,
Rozwjetli so Komorka,
Jandzel knej tu pschistupi,
A ju taklej postrowi:

14. Jesug ton me połszele,
Mjecj njet dyrbisch Wezelje,
Won je Ssyly rachnował,
Na wschitko je ledzbował.

15. Preby hacj b'dje saßwitatj,
Budze won cje powitacj,
Konj ted' smieje Strudoba,
Rij je tu cje jimała.

16. A ty budżesch s'Parami,
s'Rianym i a krasnymi
Wobdarena bohacjje,
Rij czi nichto newosme. —

17. Taklej djesche Jandzel knej,
A so subi potom jej.
Wona szedzi strózena,
Rewje tak a schto so sia.

18. Tola jeje Wutroba
Wschitke Słowa wobkhowa,
Rij ji Połok prajesche,
A tejj jemu wjeresch.

19. Czakawski na Djecjatko,
Styknj Kucjj, lehny so
Na Ławku tam pschi Blidži;
Ju tam nicjo neczischji.

20. Ranje pocza saßwitatj,
Wuj ju djesche sawołacj. —
Wona ni:jo neklysci,
Wuja Sswar ju nesbudzi.

21. Tak, kajj bje so lehnyka,
Tak tejj bjesche mušnyka
k Wjecznam' sbójnem' Žiwenju,
k Nebessemu Wezelu.

22. A tak bjesche dostaka
Krażne Dary Djecjatka,
Tam pschi Jesom Krystuszu,
Dzejj te wjczne Hody su.

K.

Seczny Roffej.

Njetischim Czazu pija nimale wschizn Ludżo Roffej, haj, Khudži nimaja husto nicjo druhe k Ssnjedanju, hacj Bomasku a njeschto Nopaschkow Roffeja, Pschipolnju Bjerny, Russ Kljeba a Roffej a Wecżer wobsteji drudz tejj sniekotrych Schalkow Roffeja. Starym Ludżom a Wumenkarjam neje tejj husto nicjo strowsche a lósche kswatenju, hacj Hornyczk Roffeja — a pschindje Ssułodżina, pschindje Kmota aby Czetka na Pschazu aby na Wopytanie, schto chzejsch ji

Pschihodnischeho prijodkstajicj, hacj Schalku Kof-
feja; jenoj tola Russ hylinski, hacj so hewak
pije. Samo palenzowy Picjk nesazpi Schalku
czorneho Koffeja a Zona, tijc chze Muža sašy
k Strósboszji a trochu na Rohi pschinesz, nawari
jemu Hornczatko czorneho Koffeja. Tón saczjeri
rošnu palenzowu Wón a je jara klužomny. Ale,
ton luby Koffej, dy by wón jenoj tak drohi ne-
był, tak szychne njskotrajkuliž Zona, aby, dy
dy jenoj Pschedzeno wjazy placzilo aby hewak
ljepešha Saſlužba byla, so by ſebi jeho ſtere a
ljepešheho ſupicj móh. A nech teiž je tuni, wo-
no so tola hiſhce doſz pschepije a khudy Čzlo-
wek dyrbi teiž haj na tón Kroſchik ladacj. Tych-
lej khudych Ludži, aby tola ſlutnych Koffeja Ku-
bowarjow cjinju tehoodla na tón tuni a teiž do-
bry jecžný Koffej kedžblivych a wukasam jim
najlepsche Pschihotowanje tehoſameho, hej so hi-
žom ſnajomne bycž nedyrbjako.

Tón Jecžmen, predn hacj jón palisch, dyr-
bisch predy we njeſajkim Sudobju ſkropom po-
linicj a poparicj. Taſka Woda wostane njedje
Bjertek Schiundu na nim ſtejo a Jecžmen dyrbi
ko njeſotre Raſy pschemjeschecj. Potom wotzydž
Wodu čiſſje preicj, wuſuſch Jecžmen na Koſcji
a do Dobroty ſucht ſčin jón na Khachlach. Pa-
likj dyrbisch jón wósche ſwjetleho Plómenja a
niž bóle, hacj ſmudzeny bruny a dyž pifotacj
póčne dyrbisch tu Trubel aby Buboncjk wjažn
cjaſz hacj wercicj. Dobre neje, dyž zyke Pa-
lidko na jene Dobo roſemelesch, dokelž hewak.
Móz ho wuwonja, ale jenoj pschego tak wele,
taiž trebasch. Teiž nedyrbisch tón ſemljety Jecž-
men waricj, ale ſčin jón naſpredy do prósneho
Hornza, lit potom Kropa na njón, pschemje-

ſchej jón na to a wodžil Hornyk derje a ſtaſ
ionžamý naſdala k Wóhnju, bož pramje derje
pschecjehnenn neje.

Hijom wele Ludžom je tutón wótjnokrajny
Koffej tak derje ſlodžil, so ſu mjenili, so hacj
najlepschi wuſrajny piſa.

Rech by wſchak talej tak tunja a ſprawna
Wiez wſchudjomne, ſwólne Gorjewſacjje a Ruz-
khód pola Khudych namakala!

Wſchelkisny. Objekti.

Nashi krajni Ludžo mjenja husto, so ſu jara
khudži, Khudoba pak ma druhich Krajach, djeſj
by ſu ſnadž najmene pytač, t.j. ſwoje Kneſtvo.
Ra Baleariſtich Kupach we ſredžnokrajnym Morju
je taſka Khudoba naſtala, so ſkoro wſchjednje zyke
Domu do Algierskej, Tunika a Tripoli we Afrizy
wuczahuſa. We Mahoni, ſownym aby na-
prijodžim Mjeszi na Kupi Mallorka wobſteji Če-
ciına Wobydlerjow ſ Proſherjow. Tak ſlie tola
naſchim ſerskim Kraju, džakowano Bohu, neje
a nebudje tak doſho hacj bože Eſlóncko naſch
plódny Woſredk wobſwjecji a ſtrowej Ružy
kdžjelu mamy. —

Kotry Čiaſ je naſprawniſhi Paduchow a
Krajbludjerjom pytač? Ra to wemolwi wjesh
Schpyznik taklej: Polizeijojo dyrbia wjericj, so
my, kaiž druſy cjeckni Ludžo, naſch Khleb pschi
ſwjetlym Dnju ſaſkužimy a Nožy mot naſchego
Djeſka wotpocžujemy, hewak nebyču ſebi tu
ſkoro pscheyn podarmu Própu brali a nas Nožy
Korcžmach pytali. Rje, wodnjo my ſpimy a
Nožy newostanemy Janej Korcžmi, dy bichmy
teiž ſpacj chyli, to je ſa naſ ſtrachne. Korcž-

mach nenanakaja nas ſenje hussitſho, hacj Sy-
mi psched Wecjorom wokoło 3. aby 4. Tad
naſonimy wot Rejzownych a Palenzej ſroma-
dzenych Burow njeſotruſkuliſ wujitnu Rowinku
a ſubimy ſo ſwetscha, wokoło 9. Wecjor, ſo
bychmy na nowy Popad do Wokolnoſſie ſchli-
jeli pak krajny Viſitazion, da ſaljefemy njedje do
ſeherneje Brózneje na Eſyno, djeſſ nas nichtu
ſe Gwjecku nepta. —

Dyz tebe ſchtu ſwari a na tebe fuſajo ha-
ruje, da nehóſch ſo ſaſh na neho, jeli praje
ma, wotmeleč ſo ſcjerpliwy. Nima wón pak
praje a ſtane ſo cji Rſchiwda, da roſmýſl ſebi
predy, hacj je hódne, jemu ſchtu wotmolwicj a
hacj neby tu Rſchiwdu bes Schkodý ſnez móhl.
Czechojo praja po Pſchiflowi: cjiſne ſchtu Ra-
men do tebe, da cjiſ' Kruch Rhljeba do neho.

— Wecj ſo ſDobrotu Wopofasanjom. —

Džiwne ſu člowſte Pomyſlenja wot Sboja;
najwjaſy jich ſa to džerjt, ſo bychu najsbožom-
niſchi byli, dy bychu tak prawje wele Venes
wobſedjili, da bychu najjidjanische Žiwenje mijeli.
Ale ſchtuijz tón cjeſti penejný Mjech na Rhowa-
nje ma. pola teho je Spjewanja a Weſelozje
Rónz, ſchtuijz na nim ljeha, lejzi na Twerdyh
a nima Rjera. —

Nedawno wsq we cjiſkim Knejſtwi Graz jehn-
jaſy wulti Kraholz dwieljetne Dijecjo jeneje Bu-
rowki na Luyz preſcj a nehesche je njedje 50 Kro-
čelow daloko preſcj, djeſſ je runje žracj pocja
a morik bje, jako Ludjo pſchibjeſzachu a jeho na
tym ſadjielačhu. Macj bjesche na ſwojim pólnym
Dijeli to Dijecjo ſe ſwojeho Nakedžbowanja
ſpuscbczil. —

Wjedy bohaty Rubler ſ Königsberga (Bram-

borskej) chyſche ſebi ſa ljetuſchu Symu ſwoju
Rheju prawje pobjelicj a renje pſchihotowacj
dacj a ſarejzowa tehodla ſtymi ſſwojimi na tón
Czuz. Wſchizy weſelačhu ſo na tu ponowenu
Rheju. Pola Marienburga dachu ſo pſches
Rjeku Nogatu pſchewesz. Dokelj pak ſylny Wi-
chor tón Móſt pſches Rjeku bje roſtorhał, da
bu jich Wós a Ronje na Pſcheweſu (Fähre) ſta-
jeny a dokelj Pſcheweſa hewak wot Ludži poſna
bje, woftachu wſchizy na Wosu, ſamo najstar-
ſha Džowka, kiž hewak delje ſlijesta bje, ſaljef
ſaſho horje namkowjana. Ma jene Dobo počzachu
ſo Ronje ſploſhcej, cjiſhčjachu Wós do ſadu
Pſcheweſu do Wody nuž a gyla Gwójba ſo
tepi. Ssydomi Czjelow buchu do teje ponoweneje
Rhejeje pſchineſene.

Jako biffopſtu Žyrkej Magdeburku twarjachu
nebjeſche twarski Mischter njedy ſe ſwojim Wo-
bedom, kiž jemu jeho Žona bje nahotowala, ſpo-
kojom. Wón mjejeſche pak ſ Wobedu mercjeny
Róch ſ Počjom. Wón ſwareſche a djeſche, ſo
móhl ſa tak rjanu Šdu na Djeń derje njeſchto
ljeſche jefz. A pak wele mjejeſche da wón na
Djeń? Dwaj lóchkej Sſljebornaj! Dwaj lóchkej
Sſljebornaj je djenſniſchi Djeń Venes, ſkotymj
njeſotryjkuliſ wofebnr Proſcher ſpoſojom neje.

Zara kraſna, dokelj prawa, Wjez to budje,
tón nowy pólny Dawk Sachſonskej, pſches kotryž
nimale wſchitke druhe Dawki horjeſbjehnene bu-
dža. Tutón pólny Dawk je po cjiſtym Pſchine-
ſenju Pola aby druheho ſ Wuziſku ſtejazeho Grun-
ta, tež Hatow a Wodow, poſtajeny. Ma kójžde
10 Tol. cjiſteho Wumoschka pſchindze jena Fe-
dynka aby njemski Einheit, taſama pak budje
pecja 10 Mgl. wucžinicz. Spuſchczenie tuteho

Dawka pschi woſebnich Nesbozach ſmje priódſ-
pschincz. Pschihotowanje a Dokonjenje tuteje zp-
leje Wjero je 822,148 Tol. 8 Rgl. a 2 Ps. ko-
ſchtowalo. —

Nepodomna Skupoſz. Redawno leſſeſche
we Mjedzi *** ſkupy Eichomnik na Esmercz khory.
Ejekar wotpowedzi jemu Žiwenje. Jako wón wo-
teiſchol bje, da ſebi tón Khory Esmerczku pschi-
ness a jako tejj jeho Šekužomnik woteiſchol bje,
ſpali wón ſwoje penejne Papery wſchitke, mi ſo
ſda, ſo na 30,000 Tol. Winoſtoſje wobpschijachu
a leny ſo, ſo by wjazn newotucjiſ. Maſajtra vano
ſtejeſche Ejekar pola jeho Koja tón Khory wotucji a
džiwasche ſo nemójnje, ſo wumrek neje. Ejekar
djeſche: wascha dobra Natura je ſei psches tuto
Spanje ſaſh pomhala, wy ſe wot Esmerczje wu-
moženy. Na druhı Djeń namakahu teho Eichom-
nika wóſtvi woſbiſcheneho; bes ſwojich Penes-
nebjeſche wón tejj wjazn jiwý byc̄i džyl. Wón
awoftaji pec̄a jara khudych Pscheczelow, kотrym;
ak ničjo popſchal neje. —

Ljeta Wobſanknenje.

Styſhnej a ſrudnej Wutrobu dokonja ſich wele
uto Ljeto, dokelž hiſhce doko wſchitko pschecze-
ne a pschewinene neje, ſchtojj ſim Boh horjepo-
l. „... bje aby ſchtojj ſamt na ſo pschinetli bjechu.
Staroſz jich wele hiſhce kjuduje, kajki Rónz jich
Horjo dobyc̄i budje. Braschejo poladuja k Nebe-
ſam: budje nam tym nowym Ljeczi tola ljepe?
budje naſcha Čeja a dotalne hórke Podendzenje
ſneſliwiche? Ach, to ſchtojj ſimy pschietrali, to
džemym rady ſabyc̄i, to nech ſimy rady ſneſli byli,
dy bychmy jenoj tu Nadžiju ſWjeftoſju ſapschijec̄i

mohlt, fo pschichodnje ljepe budje. Taſkulej Rjeſ-
ençt ſnadz njechtažkuliz Pschefſjehau, Khory,
Wobceženiy aby ſe Sswjetom a ſwofim Rjechom
ſaſhmjatany! Ty Hubeny, ty Wobjarowny,
ſpomiń najpredy, ſo po ſejdej Rozy, kajka tejj
djeſche, wjedje jaſne Eſlonečko ſchadža, ſo po
najſurowiſchim Blyſkanju a Vlewedri ſaſo bože
Eſlonečko ſwjeſti, ſo naſylniſche tohaze Wihory
ſo ſtehnu a woc̄ichnu; tak tejj budje ſtobi, ſtwo-
jim Horjom a Tyschnosju. Kajž wulke Wody
wotbjeſhnu, kajž naſtolſha Mlha ſo ſbjehne a
ſajndže, tak budje ſo tis ſwoja Žaloz a Hu-
benſtro wot tebe 'nuc̄i, budje ſpanyc̄i, kajž te
Wody, jenož Sahoſenie wſhiſkich twojich Ranow
newočakui, runje kaiž nydom ſuchu Semju po
ſpanenych Powodženjach žadac̄ nemójesch. Ty
Hubeny a Wobjarowny! ſpominaj potom tejj na
miłosznu Ruku a Pomož twojego nebeskeho Wotza,
kotryž wje, kajki Čink my ſimy a kotryž chze,
ſo by nam wſhikim pomhane bylo na Čjeli a
na Duschi, na Kubli a na Čjeszi; poruc̄ jemu
ſwoje Puc̄je a mjeſ Nadžiju knemu ſym Do-
wjerenjom: wón budje wſchitko derje cjinic̄. Ma
Lawſendkróći je wón to hižom wopokafal. Ne-
dybjaſt wón to hiſhce dale na wſhikich ſwo-
jich Džeczoch cjinic̄, kij wón ſaneho Spodobanja
nim na ničjeſtich Žalozje Esyſach a Škaženju?
Wjer khróblje, ſo wón wſchitko tak wobrocžic̄
budje, ſo tejj wſchitke twoje hórke Sonenja we
Šlužbi teho Rjecha tebi k Dobremu ſlužic̄ budža,
feli ſo ty ſebi je džejſch k Dobremu ſlužic̄ daež.
Eſo naſaſac̄, ſo poljepschec̄ a pschichodnje ſed-
bliwiſchi a mudriſhi byc̄i, to, to bydž tón Do-
byſt a ta Wotmyſl, kij in do pschichodneho Ljetas
ſobubereſch. Nadydž Mudroſſie a Poljepiženja

tych ljetusich Sonenjow, da pschihotujesz ſebi hizom psches to, podla bojeje Pomozy, ljeptchu Pschichodnosz. Moż twoich dobrzych, bohuspodo- bnych Prjódksacjow budje cze połylnicj a tebi Dowjerenje k Bohu, ſebi a k Czlowekam wobra- djicj a na Saloik twoich dobrzych Wotmyſlenjow rekñ: Hamen, haj, wono budje mi ljepe! —

Ruzn k Nebeſam poſbjehujo, weſeke Djaka Gelysh Wozjomaj, ſnuthym, wutrobnym Koſom dokoneja jich pak tejj walzy wele tuto Ljeto a reknu: ſchto ſhm ja a mój Dom, ſo me tak da- loko pschinezl, ſuſtarak o tak mózowſy ſathowal ſy, mój Kneze a mój Božo! Ach, ja nejſym hódný a doſtojny wſchitkeje Smjelnoszje a Szwier- noszje, koſruj nademnu wopofasat ſy. Tak wele Eleho, tak walke mi rojaze Nesboža a Strach nejſu ſo me a tych mojich ſminyke a nas psche- puſchczile; tak neſkončnje wele Dobreho neje ſo mi a tym Mojim doſtalo, ſnadž wjazy, hacj ja ſo doladacj móžu! Wón kwalij božu Ecjerpli- wosz a neſaſlujenu Radu tón Rjeschnik a rekne na Kónzu tuteho Ljeta: Kneze, twoja Dobrota czini, ſo ſomnu Kónz neje a twoja Smjelnosz neſcheciane. Tón, kif je ſo wo ſwoju Ebó- žnosz ſwjeru ſtarak a wele Spytowanjow psche- miny, rekne ponijſnje djakuojo: ſchtoj ja ſhm a ſamóch, to je pschichlo ſLóškofoszje a psches Rhy- ſta, kif wemni bjesche móžny. Tón wot Nesboža Domapytany rekne djakomnje: Wjecžny Djak byd tebi, newuſljedjomny Božo, ſo mi mój stro- wy Koſom a moju Wjeru do tebe ſy ſdjerjal a mi twoju a czloweku Pomož woladacj dat ſy. Wichuſe moje Koſje biehu ſo wemni roſljeſte, ja biech wulatv, jako Woda, moja Wutroba bjesche

we mcjim Živoeſti jako roſeſchkeny Wóſk, moja Wóz bje ſavrahnyka, ſakó Čgróp; ale ty me nejſy zylje ſacignył, mój Kneze, ty czinisch me ſaho živeho a beresch ſo pomni horje.

Schto dyrbí ſo pak wot tych prajicj, kottij tuto Ljeto naſchu Cjaſhnosz kwaliej Grubobi tych Eswojich, tejj psches wſchelake nesbožomne Pschi- padnoszje, wopuschczichu? Ach, my čzemv, jeli jo ſonili ſmy, Boha kwalicz, ſa te pschirkotsene ſmertne Cjerpenja a Boloszje a ſa tu drohu Ná- džiju, po kottejz rensche Saſowoladanje we tym ljeptchim Kraju wocjaſujemy. Schtojz pak jich nenadžite aby gwałne Wotſahlitzje naſtupa, da čzemv ſpómnicj na tamne Sſlowo naſchego Sbojnika a je tudy naſoſicj: Schtojz ja czinju, to ty njek newjesch, ty jo pak budjesch potom ſonicj. Jan. 13, 7. Tón Knes požohnui naſch Wonkhód wot njek hacj do Wjecžnoszje!

P o ſ p ó m n e n j e.

Tydjeniſka Nowina budje tejj na pschichodne Ljeto 1844, kózdy Tydjeni ſsobotu poč Liptna, mudawana a placit kózde Čiſlo poč noweho Sſljeborna aby Pecznovat; 25 nowych Sſlje- bornow aby Silbergröſchow na zyke Ljeto. Če- ſzeni Woteberarjo we Woyerowskej Wokolnoszi, kif tulej tydjeniſku Nowinu na 1844. Ljeto ſobu- dzerzecj čyli, nech maja Lubosz, ju ſebi pola Knihicjtschjerja Ibringa Woyerez ſamoſicj a kóz- dy Tydjeni potom wot neho ju woteberacj. Tam budje ſa pomenowane Benesy Idostacju.

Wellerez Kniherija Budischint.
(G. Schluſſel.)

Wutrobn Djak iym dotalnym Woteberarjam!